

Kristaus keliai

Jėzus Kristus, mūsų dvasinis gyvenimas ir pasaulis:

Jėzaus Kristaus keliai, jo indėlis žmogiškosios sąmonės, žemės ir žmonijos pokyčiams: nepriklausomas informacinis puslapis, kuriame pateikiami nauji požiūriai iš daugelio žinių ir tyrinėjimų sričių bei praktiniai patarimai asmeniniam tobulėjimui.

<http://www.ways-of-christ.com/lt>

Jėzaus Kristaus keliai žmogaus sąmonėje ir pasaulinėse permainose

Pagrindinio teksto rodyklė

Norėdami naudotis greitosiomis nuorodomis, palaukite, kol puslapis bus visiškai perkeltas.

Kristaus keliai 1

Pirmoji dalis – skyriai apie atskiras evangelijų dalis: 3

ĮŽANGA – teksto paskirtis ir naudojimas 3

Metodiniai patarimai*** : Krikščioniška meditacija 4

Mūsų puslapiai ir įvairios teologijos mokyklos 6

„Pradžioje buvo žodis (graik. logos)... ir žodis tapo kūnu“ (Jono 1 sk.) 9

Jėzus iš Nazareto, jo gimimas 10

Ar Jėzaus jaunystės metai kuo nors svarbūs? 11

Ginčo dėl „dviejų berniukų, vardu Jėzus“ komentaras 12

Jono Krikštytojo krikštas Jordano upėje 12

Tyla dykumoje 14

Pagundymai ir mokinių pašaukimas 16

Vestuvės Kanoje 17

Požiūriai į seksualumą, gailestį, užuojautą ir meilę 19

„Šventas įtūžis“ (ir požiūriai į emocijas) 20

Kalno pamokslas (Mato 5 – 7, 29; ir požiūriai į protą) 21

Kristaus atsimaitymas ant Taboro kalno (Mato 17 sk.) 23

„Stebuklų“ klausimas 24

Lozoriaus prikėlimas iš numirusių 25

„Avys“ 26

„Kojas plaunantis“ Kristus ir Jėzų patepanti Marija iš Betanijos 27

Paskutinė vakarienė, iškilmingas įžengimas, suėmimas ir nuplakimas 29

Erškėčių vainikas ir paskutinės kalbos 30

Nukryžiuavimas ir laidotuvės 30

Tuščias kapas, „nusileidimas į pragarą“ ir „užžengimas į rojų“ 34

Prisikėlimas 36

Kristaus „užžengimas į dangų“ 40

Sekminės 42

Jėzaus paveikslas 45

Į 2 dalį: Keliaujant per Apreiškimą Jonui 46

„Apreiškimas Jonui“ 46

Kaip elgtis su pranašystėmis 47

Apie „Apreiškimo Jonui“ turinį: septynios bažnyčios 48

Inspiracija ir bažnyčios 56

Kam man reikalinga bažnyčia arba bendruomenė? 58

Septyni antspaudai 59

Septyni trimitai 60

Septyni griaustiniai ir du pranašai 60

Moteris ir slibinas 60

Žvėris iš jūros su septyniomis galvomis 61

Žvėris iš žemės su dviem ragais 61

Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas; ...Antrasis Kristaus atėjimas 62

Tikroji tūkstantmetė taika 64

Naujas dangus, nauja žemė ir Naujoji Jeruzalė 65

Paskutinis pagrindinių tekstų skyrius: krikščioniškasis požiūris 66

Lentelė: Krikščioniškasis požiūris: pasaulyje, bet ne iš pasaulio (žr. Jono 17 sk.) 67

Į 3 dalį: Kitos temos 68

Malda už taiką, gyvenimą ir žemę 68

Etinių vertybių pagrindai 69

Dar vienas šiuolaikinių „Jėzaus demaskavimo istorijų“ pataisymas 72

Gamtos mokslai ir tikėjimas Dievu 74

Sąmonė, smegenų tyrimai ir laisva žmogaus valia. 75

Jėzus Kristus ir mityba 76

Jėzus Kristus ir išgydymai – net šiandien	78
Palaiminimai	80
Skundas kaip galima krikščioniškos praktikos dalis	81
Krikščionio kelias – suprasti kasdienybę	81
Krikščioniški požiūriai į ekonominius ir socialinius klausimus	82
Krikščioniški požiūriai į visuomenę ir politiką*	83
Religija ir filosofija: Habermaso kalbos „Tikėjimas ir pažinimas“ (2001)* komentaras Su pastaba apie kitas filosofijos mokyklas	84
Krikščioniški požiūriai į ekologiją*	86
Negimę kūdikiai*	87
Į 4 dalį: Senasis Testamentas ir straipsniai apie dialogą su kitomis religijomis	88
Senasis Testamentas, žydų religija ir Jėzus Kristus...	88
Paaiškinimas: Zoroastrizmas (parsizmas)	91
Paaiškinimas: Jėzus Kristus ir islamas	91
Paaiškinimas: Jėzus Kristus ir budizmas	94
Paaiškinimas: Jėzus Kristus ir induizmas	96
Paaiškinimas: Jėzus Kristus ir taoizmas bei konfucianizmas	99
Bendras požiūris į natūraliąsias religijas	101
Religija ¹⁾ kaip žmogaus ryšio su Dievu atkūrimas – apie kelius su Jėzumi Kristumi	102
Pagalba savikontrolei, dirbant su pagrindiniais „Kristaus kelių“ tekstais	105
Leidimo duomenys: autorinės teisės, Rašykite el. laišką	106

Pirmoji dalis – skyriai apie atskiras evangelijų dalis:

ĮŽANGA – teksto paskirtis ir naudojimas

Jau 2000 metų – neskaitant dar keliais tūkstančiais metų senesnių pranašysčių – žmonės vėl ir vėl tikina turėję įvairiopus tiesioginius išgyvenimus su Jėzumi Kristumi. Nepaisant skirtingų charakterių ir religijų, filosofinių ir mokslinių kontekstų, jie atskleidžia vieną nuo kitos nepriklausančias, bet bendras išvalgas. Jie taip pat kalba, jog tokiems patyrimams gali ruošti ir kiti žmonės. Jėzuje Kristuje slypi visas kultūrinės ir istorinės ribas viršijančios naujos galimybės žmonėms ir pasauliui. Čia naujai panagrinėsime šiuos žmogaus tobulėjimo etapus. Sekant keliu, kuriuo ėjo pats Jėzus, gali atsiskleisti šių žingsnių reikšmė įvairioms gyvenimo sritims.

XII amžiuje abatas Joachimas di Fiore pranašavo apie „Šventosios Dvasios amžių“, kai nuo institucijų nepriklausantys asmeniniai santykiai su Dievu taps plačiai paplitę. Šiandien po pasaulį yra išplitę daug judėjimų, kurie ne tik ieško asmenyje įsikūnijusio Kristaus, bet žmogų regi kaip vis sąmoningesnę „Kristaus kūno“ ląstelę.

Šiame kontekste negalima laukiamo „antrojo atėjimo“ ir mūsų „apokaliptinių“ laikų suprasti kaip paprastos reinkarnacijos tam tikromis aplinkybėmis – scenarijus yra daug platesnis. Vis dėlto galima įžvelgti šiokių tokių panašumų tarp asmens raidos prieš 2000 metus ir šių laikų scenarijaus, kuris neturi baigtis katastrofa.

Šiame veikle bandoma atsakyti į klausimą, kokios yra naujos specifinės galimybės tobulėti skirtingose gyvenimo sferose, nes Jėzus gyveno prieš 2000 metų. Tikimės, jog šis straipsnis pastūmės jus naujiems ieškojimams.

Ypač šiomis dienomis,

- kai į Jėzaus Kristaus fenomeną gviešiasi daug įvairių [teologijų](#) (žr. *papildomą langą*) ir dogmų, jį nagrinėdami lingvistiniu, istoriniu-kritiniu, archeologiniu ir paleografiniu, religiniu-sociologiniu ir psichologiniu, moksliniu ir politiniu požiūriais;

- kai, kaip ir ankstyvosios krikščionybės laikais, greta vyraujančios senos materialistinės tendencijos visuomenėje pasirodo įvairiopa dvasinė sfera, vienu metu visuomenę ir siejanti su krikščionyste, ir užtverianti kelią į ją;
- kai dažnai susidaro keblios situacijos, pvz., keli manomai įsikūniję „Jėzūs Kristūs“, ir kai Kristaus vardu dangstomi abejotini bei neigiami įvykiai;

gali būti įdomu panagrinėti, ką Kristus iš tikrųjų darytų.

Projektas prasideda apsvarstant mūsų pačių vidinius išgyvenimus ir nagrinėjant mistikų patyrimus. **Pasitelkiame tarpdalykinius daugelio mokslo sričių ir empirinius požiūrius, o ne vien teologines pažiūras.** Laikydami tokio dvasinio požiūrio, nebandome nukreipti žmonių dėmesį nuo socialinės ir politinės savimone į kažkokią pseudoesmę. Suprantama, XIX amžiaus mechanistinių mokslinių idėjų negalima laikyti ribojančiomis pažiūras; lygiai kaip negalima laikyti, kad mąstymą riboja rytiečių mokymas, jog nėra nieko, ko jau nebūtų aprašyta senovės indų vedose, ir kad Jėzus buvo tik jų mokytojas – greičiausiai ne pats geriausias. Šis suvokimas neatsirado iš tekste minimų ar kitų knygų, skirtų teologija labiau besidomintiems žmonėms – skaitant „Kristaus kelius“ nebūtinai tas knygas žinoti ar turėti išankstinių teologinių žinių. **Nė vienas teiginys nėra pateikiamas kaip kokios nors pasaulyje egzistuojančios religinės organizacijos dogma ar nuomonė. Nė vienas teiginys nėra nukreiptas prieš kokią nors bažnyčią, religinę ar dvasinę grupę ar Apaštalų tikėjimo išpažinimą. Šie skaitiniai irgi gali pasirodyti įdomūs kitas religijas išpažįstantiems žmonėms ar kitų ideologijų šalininkams, kuriems įdomios naujos, ne įprastos ir paviršutiniškos, krikščioniškos įžvalgos. Juose taip pat parodomas krikščioniško kelio ir kitų kryptų santykis. Kaip Evangelija pagal Joną vaizduoja specifinį krikščionio kelią to meto išminties ieškotojams suprantama kalba, šis veikalas daro krikščionybę panašiai prieinamą iš įvairių pusių. Dokumento stilius leidžia skaitytojo minčiai likti laisvai. Tyrimas ir studijavimas skiriasi nuo misionieriškos veiklos. Tačiau ir krikščionys, kuriems paprastas tikėjimas priimtinesnis už gilius svarstymus, gali iš šio teksto pasimokyti, pvz., kaip bendraujant su kitų tikėjimų žmonėmis išvengti nuolatinių nesusipratimų.**

Tegul viską pasako pats tekstas.

„Dar daug ką turiu jums pasakyti, bet dabar negalite pakelti. Bet kai ateis Ji, Tiesos Dvasia, Ji įves jus į visą tiesą“ (Jono 16, 12-13). „Kristaus keliai“ įkvėpimo semiasi iš šios dvasios.

Metodiniai patarimai*** : Krikščioniška meditacija

Viena iš meditacijos formų yra medituoti evangelijas.

Mūsų tekstai sukurti, meditaciniu žvilgsniu žvelgiant į Biblijos tekstus. Taigi jie – šalia grynai informacinio turinio – labai gerai tinka meditacijų atitinkamų Evangelijos skyrių tema pradžiai.

37 pagrindinio teksto skyriai siejasi su įvairiais evangelijų ir Apreiškimo Jonui tekstais. Galima skaityti atskirus skyrius arba skaityti pateikta tvarka. Taip yra geriausia norint aiškiau suprasti.

Biblijos studijos, t. y. tekstų skaitymas ir jų reikšmės nagrinėjimas yra vienas iš daugelio metodų. Studijuojant evangelijas, „Kristaus keliai“ pagrindinis tekstas ir – ne mažiau svarbu – Dievas gali padėti jas giliau suprasti.

Kiekvienas, kuriam įdomesnis holistinis požiūris – įskaitant atstumtas mūsų sielos dalis – gali perskaityti ir pamedituoti, pvz., Evangelijos pagal Joną skyrių, o tada panagrinėti skyrių iš „Kristaus keliai“ pagrindinio teksto.

Šis tinklalapis yra nuoseklus tekstas. Skyrius galima susirasti per turinį, o norint studijuoti tekstą, pravartu būtų jį išsispausdinti (pvz., pdf failą)*.

(Jonas ir jo mokiniai daugiausia nagrinėjo gilesnę dvasinę įvykių reikšmę.) Medituoti galima keliai būdais. Pirma, egzistuoja pagrindiniai bet kokie meditacijai svarbūs reikalavimai. Dėmesį turite išlaisvinti nuo blaškančių nuotaikų ar problemų jas aiškiai apgalvodamas arba išsakydamas kitiems ir t. t., kad protas būtų pakankamai atviras. Neturite būti pavargęs, alkanas ar paveiktas alkoholio, tabako ir kt. Taip pat šalia neturėtų būti telefono, kuris meditacijos metu jus blaškytų. Pasirinktoje vietoje turite gerai jaustis, todėl nesirinkite vietos šalia jokių „elektroninį stresą“ sukeliančių elektros prietaisų. Patyrę žmonės kartais gali susikoncentruoti ir turguje, tačiau paprastai verta atsižvelgti į minėtuosius patarimus. Kartais evangelijos būdavo medituojamos užsimerkus tyliai kalbant Biblijos tekstą (pvz., taip darydavo Rožės kryžininkai**). Tekstą jie išmokdavo mintinai, todėl dėmesį sutelkdavo ne į žodžius, o į turinį. Skaitymą pajvairindavo ritminiai judesiai. Jūs taip pat galite perskaityti tekstą ir užsimerkę leisti jam jus taip paveikti. Tai reiškia, be jokių aktyvių minčių, nes tikrasis meditacinis apmąstymas prasideda tada, kai liaujasi mintys. Jei mintys ir toliau išskyla, užuot aktyviai jas rutuliojus, paprasčiausiai reikia į jas „pažiūrėti“. Tai taikytina ir išskylant su meditacija akivaizdžiai nesusijusioms mintims (jei mintys siejasi su ateities planais, užsirašykite jas – tokiu būdu jas atidėsite bei būsite atviras meditacijai). Meditacijos metu nutikusius svarbius dalykus vėliau užsirašykite, kad galėtumėte geriau stebėti savo paties tobulėjimą. Meditacinis apmąstymas ves – bet nebūtinai – į „gilesnes“ meditacijos ir kontempliacijos būsenas. Pravartu šalia lovos pasidėti bloknotą, kad pabudę galėtumėte užsirašyti svarbiausius žodžius. Taip bus lengviau prisiminti sapnus ir stebėti jų tęsinį. Jei dieną išvysite sapnuose regėtus simbolius, užrašai padės būti atviram sapnų atspindėtiems tikrovės sluoksniams. Pamatysite, jog ne visi sapnai yra tiesiog suvirškinti dienos potyriai, bet kad iš tiesų kažkas vyksta – kas ne mažiau svarbu už pačius dienos įvykius.

Meditacija ir sapnai nėra okultiniai ritualai – tai tiesiog suteikia dvasiai pakankamai laiko atsiverti turiniui ar Dievui, užuot turiniui būnant prieinamam tik protu – kas nėra blogai, bet dvasiniam dalykams suvokti to nepakanka. Laipsniškai tai gali paliesti ir pakeisti visus mūsų esybės „sluoksnius“, įskaitant valią ir net kūną. Tik tada, kai medituojant ar sapnuojant atsiranda naujas supratimas, pamatomi reikšmingi simboliai arba pastebima pažanga kurioje nors gyvenimo srityje, galima sakyti, kad nagrinėjamas tekstas bent jau užuominomis „pasiekė“ vidų. Galbūt prireiks „gyventi“ su skyriumi savaitę ar net visą mėnesį. Po to galite eiti toliau, ypač jei pats to norite. Prieš keliaujant toliau, nebūtina kiekvieną skyrių paversti kasdienybe. „Žingsniai“ jau nebebus visiškai atskirti vienas nuo kito. Dievas leidžia žmogui turėti dvasinius patyrimus, kai jis (Dievas) to nori. Meditacija gali paruošti mus vidinei „didžiai akimirkai“, bet negali jos sukurti. Tačiau jokia teologija ar kas kitas nepakeis tokios papildomos vidinės praktikos – kuri gali padėti iš tiesų elgtis taip, kaip Kristus, užuot buvus tik teorija.

Tačiau be meditacijos yra tiek metodų, kiek žmonių, ir visi jie veda į tą patį tikslą.

Kiti krikščionių taikomi meditacijos būdai

Bažnyčios vis dar retai siūlo būtent krikščioniškus meditacijos būdus – tokius kaip aprašytasis aukščiau. Jos labiau linksta seminaruose siūlyti paprastos formos meditacijas. Žmonės trokšta dvasinių išgyvenimų. Tai pagrįstas noras. Tačiau bažnyčios prarado daugumą savo dvasinių – todėl ir meditacijos – tradicijų ir dėl to siekia jas atnaujinti. Jos pradeda skolindamosi budizmo meditacijos formas, tokias kaip „Zen“ – paprastą pratimą tyloje, be budistiško ar induistinio turinio ir su krikščioniška arba neutralia įžanga. Žmonės taip pat medituoja krikščioniškus vaizdus ([Paveikslai](#).) arba paskaito trumpą Biblijos ar kokio krikščionio mistiko raštų ištrauką ir tada ją medituoja. Senai gyvuojantis Atoso kalno graikų ortodoksų vienuolių paprotys aprašytas mūsų pagrindinio teksto skyriuje „Tyla dykumoje“: jie kartoja „kyrie eleison“ (Dieve, pasigailėk) kvėpavimo ritmu. Dainos ir himnai taip pat gali būti meditacinio pobūdžio. Galima įtraukti ir įvairius paveikslus bei simbolius iš senų bažnyčių (pastatų). Bažnyčioms labiausiai tiktų paprasčiausias būdas, t. y. dažnas tylos laikas: prieš maldas, per maldą, po maldos – laukiant tam tikro „atsakymo“ jausmo – ir pastoracinių konsultacijų metu. Neskaitant šių metodų pasiruošti susitikimui su Dievu, viskas gyvenime gali būti meditacinio pobūdžio – nors mūsų karštligiškais laikais tai sudėtinga. Bet kuriuo atveju, būtų absurdiška ir nemokiška visus meditacijos būdus vadinti „nekrikščioniškais“ (taip vadinti linkstama dėl nekrikščioniškų grupių meditacijos įvaizdžio, žinomo daug geriau už krikščioniškąją meditaciją).

Net ir tie, kurie siekdami vidinių patyrimų nuėjo beverčiu ir pavojingu narkotikų keliu, pilnatvę galėtų atrasti medituodami.

*... Susikaupus studijuojant spausdintus tekstus išvengiama pasekmių, kurias nepriklausomi tyrinėtojai priskiria per dideliu interneto vartojimui ir taip vadinamam „multitasking“ (= kelių veiksmų vienu metu atlikimas).

** Pavyzdžiui, krikščioniškoje rožinio mokykloje *"Universitas Esoterica" Berlyne*, (Volfangas Vegeneris), gyvavusioje iki 1984 m.

*** Kad galėtumėte (giliau) suvokti šiuos puslapius, turite atsižvelgti į jų konceptiją; be to, tai priklauso nuo papildomai naudojamų metodų (žr. pirmiau). Iš kitos pusės, toks požiūris, studijuojant tekstus, laikomas rimto darbo direktyva taip pat ir filosofijoje ir pan. („geranoriškumo principas", Donaldas Davidsonas, „On the Very Idea of having a Conceptual Scheme", leidinyje „Proceedings and Adresses of the American Philosophical Association", 47 t., 1973-1974, 19 psl.)

[Grižti](#)

Mūsų puslapiai ir įvairios teologijos mokyklos

1. Bet koks bandymas atrasti iš dalies prarastas krikščionybės gelmes turi prasidėti, suprantama, **nuo paties Jėzaus ir ankstyvųjų krikščionių mokymo, gyvenimo ir reikšmės**, įskaitant jų „apokaliptinius“ bruožus, užuot rankiojus vien tai, kas priimtina konkrečiai teologijai. Taip pat svarbu rimtai įvertinti ankstyvųjų krikščionių įvairovę, kaip darė evangelistai*****, siekdami atskleisti visapusišką Kristaus vaidmenį*.

2. Pirmųjų amžių **Senajai bažnyčiai** būdingas išsamių „**bažnyčios tėvų**“ traktatų autoritetas. Išmąnydami graikų kalbą ir būdami išsilavinę, jie sugebėjo europiečiams puikiai išaiškinti ankstyvasias krikščionių tradicijas. Jiems dar buvo gerai žinomi ir senieji dokumentai, kurių nebėra išlikę. Taip pat tuo laikotarpiu egzistavo ir daug kontraversiškų nuomonių, kas atitiko tikrąją krikščionybę ir kas ne. Daugelį šių vėliau ignoruotų raštų verta įvertinti iš naujo, ypač lyginant su jų šaltiniais. Be to, buvo krikščionių, kurie išgelbėjimo ieškojo visų pirma ne per bažnyčią, o asmeniškai susitikdami su Dievu meldamiesi ar medituodami, pvz., Egipte, pgl. su *Naq Hammadi* radiniais. Šių dienų ortodoksų bažnyčios „mistinė teologija“ gerai išsaugojo kai kuriuos iš šių raštų.

3. Viduramžių **scholastika** ir kanoniniai raštai vertė teologiją susisteminti naudojant argumentus, kontraargumentus ir išvadas – tai galima pavadinti religijos filosofija. „Bažnyčios tėvų“ autoritetas išliko tiek, kiek jų mintys atitiko šias idėjas. Nors tuo metu scholastika teikė daug peno apmąstymams, dažnas vienpusis absoliutizmas ir iš jo kylanti išskirtinė intelektinė logika verčia abejoti scholastikos pagrįstumu, tad ją reikėtų skirti nuo tikrosios religijos. Taigi įsitikinimai buvo saugomi kaip doktrinos ar dogmos, nors tai žmones gundė taikyti inkvizitoriškus papročius. Šiandieninių dvasinio pasaulio ieškotojų ir mistikų kūrybingumas parodo, jog kartais tas pats intelektinis metodas leidžia daryti priešingas išvadas, o siekiant tikro dvasinio augimo reikia lankstesnės, visapusiškesnės ir mažiau užkietėjusios sąmonės. Šių dienų sisteminė teologija vis dar prasideda griežtu scholastiniu metodu, ypač katalikybėje, tačiau pastebimas tam tikras atvirumas kitokioms arba ekumeninėms pažiūroms (pvz., Yves Congar). Iš tiesų mes nesiekiame šališkai kritikuoti kurią nors teologijos mokyklą. Pagrindinio „Kristaus kelių“ teksto rašymo pradžioje buvo apsvartyta tokia galimybė, tačiau galiausiai buvo nuspręsta naudoti tik iš pačių evangelijų paimtų „Jėzaus žingsnių“ seką! Taip pat egzistuoja archetipinė galimų žmogaus tobulėjimo etapų seka ir sąmonės sričių supančio pasaulio atžvilgiu seka. Tačiau tai – naujas tarpdisciplininis aiškinimas.

4. Kai pirmoji bažnyčia tapo pakankamai aplipdyta tradicija, atsirado **reformacija**, siekianti vėl pradėti remtis bibliinėmis krikščionybės ištakomis. Tačiau jų pastangos buvo ribotos, nes reformatoriai patys buvo savo laikų vaikai ir menkai išmanė ankstyvosios krikščionybės dvasinius ir mistinius judėjimus. Jie taip pat atsiskė kai kurių iš esmės vertingų tradicijų, tokių kaip Marijos

garbinimas. Tik tokie veikėjai kaip Vokietijos protestantų teologas J. V. Andreae išspausdino gilesnius patyrimus, kuriuos galima vadinti „krikščioniškais ezoteriniais“ patyrimais, saugumo sumetimais užmaskuotus kaip sapnas arba romanas. Netgi protestantiškos bažnyčios ne visada būdavo tokios tolerantiškos, kaip atrodytų. Todėl sudėtinga atpažinti krikščionišką šios patirties pobūdį.

Likusį darbą atliko kontrreformacija, religiniai karai ir t. t. Tačiau įvairūs teologiniai požiūriai daugeliu atžvilgių išliko panašūs. Nors net tarp protestantiškų bažnyčių galima rasti atskiras denominacijas, tokias kaip liuteronų ir reformatų, jų išskyrimas yra pagrįstas tik teologinėse diskusijose, o patys bažnyčios nariai tam nebepritaria (bent jau Vokietijoje**).

5. Vėlesni **Naujosios filosofijos amžius, Švietimo amžius, racionalizmas ir (gamtos) mokslai** nesusiformavo kaip dvasinės patirties teologijos, papildančios seną intelektualiąją sistemine teologija. Priešingai, vis daugiau **istorinės-kritinės mokyklos teologų** patys ėmė derintis prie to meto naujo intelektualaus ir vienpusiško materialistinio mokslo. Teologija darėsi lyginamuoju literatūros ir lingvistikos mokslu – tai nebūtinai klaidinga, tačiau vienpusiška.

Atsižvelgti į literatūrinį žanrą niekas netrukdo, tačiau tai reikia daryti tinkamai, o ne schematiškai; pvz., žr. mūsų puslapį apie taip vadinamą Pilypo evangeliją (Nauji puslapiai [anglų](#) ir [vokiečių](#) kalba). Taip pat dažnai būtina lyginti Raštų teiginius su to meto aplinkybėmis – tačiau to negalima daryti su iš šiuolaikinio požiūrio kylančiu tuometinių teiginių menkinimu. Prasmę taip pat gali nušviesti santykis su besikuriančia bendruomene – tačiau tai neturi apriboti žvilgsnio, nukreipiant jį tik išorinius, grynai žmogiškus įvykius, kuriame tiesiogiai Dievo nebėra, o juk jis buvo svarbiausias žmonėms. Kad kuri nors žinia buvo perduota tam tikriems žmonėms, jokia būdu nemenkina universaliosios jos reikšmės. Svarbu ieškoti jos reikšmės mums šiandien – tačiau visas turinys atsiskleis tik tada, jeigu mes rimtai žiūrėsime į galimybę suvokti pranašystes šiandienos žmogui – ar bent jau stengsimės rimtai žiūrėti.

Priešingai šiai tendencijai, tuometiniai senosios sisteminės teologijos šalininkai ėmė save laikyti tikrosios teologijos centru, aplink kurį galėtų burtis naujos mokslo sritys. Tačiau abejotina, ar jie sugebėjo atlikti tokį jungiamąjį vaidmenį. Aišku, yra pagrindo visokeriopus mokslo išradimus susieti su teologiniu mokymu – jei dėl to neatsiras naujų mokslinių dogmų. Tad būtų galima to tikėtis iš šiais laikais, tačiau dažniausiai taip nebūna. Bandymas mokslą sieti su teologija reikštų, kad iš naujų kvantinės fizikos, kvantinės biologijos, naujosios geofizikos, astrofizikos mokyklų ir ypač tokių naujų mokslo sričių kaip parapsichologija turėtų atsirasti nauja pasaulėžiūra, nepritarianti senajam materializmui. Šių dienų teologiją taikyti prie mokslinės XIX amžiaus pasaulėžiūros būtų bergždžia!***

Priešingai racionalizmo tendencijoms, XIX amžiuje pradėjo rasti nauji prabudimų judėjimai, iš kurių kilo daug naujų protestantiškų laisvųjų bažnyčių. Tačiau jos nematė tikslo išanalizuoti mokslo raidą, kad patikrintų, kaip ji dera prie jų įsitikinimų. Jos skelbia biblinius įsitikinimus ir daugeliu atvejų to net nevadintų „teologija“, tačiau iš tiesų tai yra tam tikra teologinė Biblijos interpretacija (egzegezė).

6. **Taigi XX amžiuje stengiasi pridėti daug anksčiau pakankamai dėmesio nesulaukusių teologijos aspektų, tačiau vis dar be mistinio ir dvasinio lygmens** – *Karlas Rahneris* bent jau pripažino, jog jis būtinas. Bandymas įtraukti naujus aspektus katalikiškame ir protestantiškame pasaulyuose buvo naudingi kai kurioms visuomenės dalims, nes buvo nagrinėjamos tikros žmonių problemos: pvz., *Karlas Barthas, politinė teologija ir išsivadavimo teologija Trečiojo pasaulio šalyse ir sukūrimo teologija****, feminizmo teologija. Kai kurios mokyklos, kaip antai Bultmanno "Entmythologisierungstheologie" (demitologizacijos teologija), susiaurindamos tikėjimą beveik iki racionalistinės pasaulėžiūros – nors jos teisingai teigia, kad tikėjimui nereikalingas mokslinis idaktinimas* – atnešė daugiau žalos negu naudos. Vėliau *Drewermannas* bandė atlikti evangelijų egzegezę taikydamas giluminės psichologijos metodus. Galbūt tai padėtų suteikti siela materialistinės pasaulėžiūros besilaikančiam pasauliui, tačiau giluminė psichologija dar nėra tikroji dvasinė Biblijos dimensija, todėl nėra reikalo šias sritis supriešinti vieną su kita, kaip kad ir atsitiko.

Lig šiol daugiausia diskutuojama apie fundamentalizmo ir reliatyvizmo problemas.

Be to, šioms diskusijoms buvo žalingos už teologinių ratų per pastaruosius kelis metus paplitusios vadinamosios „Jėzaus demaskavimo istorijos“.

7. Lig šiol nebuvo suformuluota nieko panašaus į XXI amžiaus „postmodernią“ teologiją. **Siekiant atnaujinti dvasines krikščionybės galimybes – išsaugant senąjį tikėjimo gylį budriai stebint socialines permainas – reikia visapusiškesnių sąmonės pokyčių****. Užuot vien tvarkingus ir jamžinus senuosius teologinius tyrimus bei mokslines religijos studijas, reikia dvasinio preciziškumo ir diferencijuoto požiūrio į visuomenę bei pasaulį – tai kelias į „visapusišką“ krikščionybę nesuskaldant šiandienos. Kaip tik čia pasirodo „Kristaus keliai“.**

*) Jie sąmoningai pritarė ne tik tyrinėtojų surastam šaltiniui „Q“. Čia surašyti tik prieš kančią pasakyti Jėzaus žodžių rinkiniai, kurių etika nepaisė daugelio socialinių normų, dažnai siejami su, pvz., Kalno pamokslu. Panašūs ir taip pat autentiškai „Tomo evangelijos“ pamokymai rodo, jog – priklausomai nuo pamokslininkų ir klausytojų – buvo paplitę ir kiti Jėzaus pamokymai. Tik keli mokiniai žengė su Jėzumi paskutinius jo gyvenimo žingsnius – pradėdant Lozorius prikėlimu iš mirusiųjų – ir galėjo jį patikimai atvaizduoti. Nepaisant to, ieškantiems tai buvo apreiškta.

***) Šiuo metu, pvz., Vokietijoje, bandoma sutvarkyti susiklosčiusią situaciją. Daugiau apie skirtingas bažnyčias žiūrėkite mūsų tinklalapyje „[The 7 Churches \(of the Revelation\) and today's Churches](#)“

****) Taip pat žr. papildomą puslapį „Mokslas ir tikėjimas Dievu“ . [Update English/ Deutsch](#). Apie krikščionybės vystymąsi žr. *prof. Hansas Kiungas, Krikščionybė. Esmė ir istorija, specialusis leidinys 2007 m.* Jis yra integruotų tyrimų šalininkas, kurie, nepaisant archeologijos ir kritinių tyrimo metodų, vertina senuosius raštus kaip rimtą šaltinį. Mes pritariame ne visoms ten pateikiams istorinio-kritinio tyrimo išvadoms. Pvz., kartais su Jėzumi susiję įvykiai per daug atrodo kaip grynai subjektyvūs įvykiai; tačiau Kiungas atviras savarankiškai ir dar neištirtai tokių įvykių realybei. Beje, pats savaime įdomus metodas tyrinėti krikščionybės vystymosi etapus (paradigmas), negali pakankamai išryškinti tokių kryptų kaip, pavyzdžiui, mistika, reikšmės, kurios, bendrai šnekant, lig šiol niekada nebuvo lemiamos; jos atvėrė kelius, kurie labai svarbūs viso krikščionybės potencialo išnaudojimui. Čia dar reikia paminėti, kad žmonių su vidiniu dvasiniu „pavedimu“, ar mistikų, dažnai iš viso neįmanoma teisingai suprasti iš grynai istorinės-kritinės analizės pozicijų, nes be išoriškai apčiuopiamos biografijos jie turi visų pirma dar ir atskirą vidinę dvasinę biografiją. Tokiu atveju daugiau pagalbos suteikia rimtas požiūris į jų mokymą, o ne jo nagrinėjimas.

*****) (*Knyga vokiečių kalba: „Ökologische Theologie“ (ekologinė teologija), Kreuz-Verlag*).

*****) Taip pat „naujai, amžinai“ Šventosios Dvasios Evangelijai (*Apreiškimo 14, 6*) suprasti reikia daugiau sąmoningumo, negu suteikia vien intelektas.

***** Jėzus, mokiniai ir teologija

Pačiame Naujajame Testamente yra skirtingų „teologijų“, tačiau veikiausiai autoriai jas sujungė sąmoningai. Jie žinojo, kad Jėzus turi daug „pusių“. Norint jį suprasti, reikalingi keli teologiniai požiūriai.

Jis mokė liberalios ar išsivadavimo teologijos **socialinio** sąmoningumo ir ganėtina konservatyvių teologų griežtą (**asmeninės**) **etikos** nurodymų (tačiau ne formalių ar paremtų valstybės galia).

Jis taip pat laikėsi krikščionių mistikų ar ezoterinių krikščionių (palyginkite su Rytų ortodoksų bažnyčios mistine teologija) **dvasinio** požiūrio ir, nepaisant to, norėjo, kad mokiniai sugebėtų gyventi **fiziniam pasaulyje** (tai pagrindinė dabartinių teologų ir misijų, ypač protestantiškų, nagrinėjama tema).

Jėzus parodė „antgamtinį“ **ryšį su Dievu** (nuo krikšto iki kryžiaus ir prisikėlimo; pastebimas, pavyzdžiui, meditacinėje mokinio Jono ir jo mokinių apžvalgoje), kurio tokie teologai kaip Bultmannas negali paaiškinti protu – ir vis dėlto Jėzus turėjo pereiti visus **žmogaus gyvenimo etapus**, kuriuos paaiškina gamtos mokslai.

Kai kuriuos įvykius galima suprasti remiantis mūsų laikų **gilumine psichologija**, kiti yra psichologijos ribas peržengiantys **dvasiniai** įvykiai.

Daugelis interpretacijų yra beveik prarastos, mat daug ankstyvųjų krikščionių buvo persekiojami kaip „eretikai“ (sumaišant su tikru piktnaudžiavimu religija). Visi jie buvo šališki, bet ne labiau šališki už bet kokią dabar egzistuojančią bažnyčią.

Toks šališkumas nėra savaime neigiamas. Pavieniui visi tokie aiškinimai būtų geri – jei aiškinantieji negalvotų, kad jie vieninteliai yra teisūs, o visi kiti – visiškai klysta.

Evangelijos ir teologijos

Evangelijos – ir, pavyzdžiui, „Q“ vadinama Evangelijos pagal Morkų dalis – atspindi skirtingus požiūrius. Jos parašytos skirtingą išsilavinimą turintiems žmonėms. **Evangelija pagal Morkų**, pavyzdžiui, buvo svarbi analitinio proto romėnams ir evangelijos vertėjams į romanų kalbas. Tačiau prof. Mortonas Smithas sugalvojo pavadinimą tai „paslaptinai evangelijos daliai“, kilusiai iš Petro, skirčiai tik saujelei patyruusių žmonių, su istorija apie Lozorius ir t. t. Austrų mistikas Lorberas sako, kad Morkus, kaip mažas berniukas, buvo mokinių branginamas pasiuntinys. Taigi jis būtų tiksliai žinojęs, kas vyko. **Morkus pateikia teologo požiūrį, kurio pagrindinis klausimas – „Kas yra Jėzus?“**

Evangelijos pagal Matą galimas originalas, kuris galbūt yra pamestas ir dar neatrastas, turėjo būti skirtas žydams; dabartinė Evangelija pagal Matą galiausiai yra skirta visiems, kuriems reikia išplėstinių gyvų aprašymų **apie Jėzaus darbus**.

Evangelija pagal Luką panaši, bet pilna gilių jausmų.

Evangelija pagal Šv. Joną parašyta dvasiniams krikščionims (pavyzdžiui, kilusiems iš graikų mistikų), specifinę krikščionišką koncepciją nagrinėjant jų kalba.

Jonas į Jėzaus gyvenimą akivaizdžiai žvelgia pro kryžių ir prisikėlimą, Matas pradeda nuo gyvenimo. Abu požiūriai teisingi, tačiau kryžius ir prisikėlimas turėjo daugiau įtakos vėlesnei istorijai.

„Pilypo evangelija“ (apokrifinė) yra ne evangelija, bet ankstyvųjų krikščionių „indėlis į diskusiją“, vykusią tarp skirtingų judėjimų. (Ji nėra gnostikų veikalas, kaip kai kurie mano.) „Tomo evangelija“ (apokrifinė) yra ne evangelija, bet Jėzaus žodžių rinkinys – bent jau dauguma jų yra autentiški – įskaitant dvasiškai suinteresuotiems žmonėms skirtas kai kurias formuluotes...

Skirtingi žmonės geriau išrutuliojo skirtingus aspektus.

Metodai

Panašiai skirtingi tyrimų metodai bus naudingi, jei juos taikysime kartu (tarpdisciplininis taikymas). Tačiau bandydami teologiją kurti remdamiesi tik viena mokslo šaka (kaip antai **lingvistiniais tyrimais arba „Formgeschichte“ arba archeologiniais tyrimais**), gausime iš dalies klaidingą rezultatą. Būtinai ir papildomi meditacijos metodai.

Be to, egzistuoja nuo krikščioniškos teologijos daugiau ar mažiau nepriklausoma bendroji religijotyra bei filosofija, kurios abi tampa teologijos konkurentėmis, kai atsigręžia į religinius klausimus, kuriuos sunku nagrinėti, jeigu tyrėjas neturi asmeninio santykio su religija. Tačiau jei kas su tuo susieja tikrą Dievo paiešką, tai gali tapti vaisingu papildymu. Jeigu religingumas būtų pripažintas žmogaus esmei būdinga pagrindine savybe, bėgant laikui galėtų išsirutulioti didesnis šių dalykų suderinamumas. (žr. „Religija...“)

[Pastaba apie bažnyčių doktriną dėl triasmės Dievo prigimties \(anglų k.\)](#)

[Grijti](#)

„Pradžioje buvo žodis (graik. logos)... ir žodis tapo kūnu“ (*Jono 1 sk.*)

Iš pradžių ši formulė buvo naudojama ne kalbant apie Jėzų kaip žmogų, o nurodant jo gilesnį ryšį su Dievu ir pasaulio sukūrimu. Šio ryšio pobūdį galima traktuoti įvairiai. Tačiau jokiū būdu negalime iš pat pradžių šiuos žodžius interpretuoti kaip nesuprantamus ir neautentiškus. Tokių formuluočių randame Evangelijoje pagal Šv. Joną (*Jono 1 sk., Jono 5 sk., Jono 6, 69, Jono 7 sk. ir kt.*), laiškuose kolosiečiams ir efeziečiams, *Mato 16, 16* ir kt., jos gyvavo tarp senųjų bažnyčios mokytojų, jas naudojo tokie mistikai kaip *Jakobas Boehme* ir *Rudolfas Steineris (Helsingfors 1912)*, jas į „ezoterinius mokymus“ sugražino krikščionis išminčius „Daskalos“, jas savo knygoje naudoja amerikiečių teologas *Matthewas Foxas*, „*The Coming of the Cosmic Christ: The Healing of Mother Earth and the Birth of a Global Renaissance*“, jas rasime „*Didžiąjame palaiminime*“ ir t. t.

Katalikų bažnyčia ir dalis protestantų bažnyčių bandė išlaikyti nublankusį artumą šiam tradicijos lygiui, naudodamos grynas doktrinas. Kitos protestantiškos bažnyčios, kurios labiau pripažino socialinį Jėzaus darbą, manė turinčios šiuos žodžius atmesti kaip Jėzaus „dievišką nesaikingumą“. Induistų mokyme šiems žodžiams galima būtų prilyginti terminą „avataras(-ai)“, reiškiantį žmones, kurie žemėje yra ne dėl savo pačių tobulėjimo, bet tam, kad savo valia prisidėtų prie tautos ar žmonijos pažangos – tarsi „dieviškos tobulybės“ lašas. Vis dėlto skirtumai tarp vienas po kito gyvenančių „avatarų“ dažnai tampa neberyškūs, tuo tarpu žydai ir krikščionys pabrėžia „istorijos Dievą“, tobulėjimą ir specifinį Mesijo vaidmenį visame tame.

Pažymėtina, jog Korane Jėzus Kristus laikomas Dievo siųstu pranašu ir Dievo „žodžiu, sukurtu kaip Adomas“ (minima keliose vietose). Tai daugiau negu mano kai kurie šiuolaikiniai krikščionys teologai, Jėzų laikantys tik visuomenės pertvarkytoju! Koranas nepritaria tik Jėzaus kaip Dievo Sūnaus sampratai Trejybės doktrinoje – Muhamedo laikais krikščionys Trejybę įsivaizdavo fiziškai. Tuo metu beveik nebuvo likę krikščionių, galėjusių šią doktriną patikimai išaiškinti kito tikėjimo žmonėms.

Čia derėtų pabrėžti, jog tokio lygio Kristaus paslaptis daugiausia kyla ne iš spekulatyvaus mąstymo, bet iš patyrimų ar vizijų, pvz., aiškiai matomų *Jakobo Boehme's* veikale, kuris turi retą sugebėjimą patyrimus įsisavinti konceptualiai. Iš tiesų visus dvasinius patyrimus reikia (savi)križiškai apsvarstyti, tačiau bandyti įvertinti jų pasekmes neatsižvelgiant į tokio suvokimo lygmens egzistavimą – netinkamas ir rezultatų neduosiantis metodas. Be to žmonių, turinčių aiškiai matomą mistinę ar dvasinę užduotį negalima iš tikrųjų suprasti vien tik žvelgiant į jų išorinę socializaciją iš istorinių-kritinių pozicijų, vietoj to, kad būtų įtraukiamas jų pačių vidinis, dvasinis vystymasis.

*) Jėzus, kaip istoriškai egzistavęs žmogus, yra palyginti gerai pagrįstas. Pirmojo šimtmečio po Kristaus metraštininkai, tokie kaip Jozefas ir Tacitas, patvirtina jo faktinį pasirodymą. Taip pat ir pačiose biblinėse Evangelijose nurodomas daugelio įvykių laikas ir vieta. Pvz., minima daug valdovų ir svarbias pareigas užimančių asmenų (pvz., *Lk 3:1, 2, 23*), pagal kuriuos galima nustatyti metus, kuriais Jėzus pradėjo savo mokomąją veiklą. Juos galima atrasti ir metraščiuose. Taigi bibliniai pasakojimai neturi grynai mitologinių istorijų charakterio. Į Bibliją neįtrauktose „apokrifose“, t. y., kitose krikščioniškose evangelijose, tame tarpe ir tekstuose iš pirmųjų šimtmečių, dažnai dėmesys kreipiamas ne tiek į tikslų įvykių aprašymą, o daugiau į tam tikras atitinkamų autorių pateikiamas atskirų įvykių interpretacijas.

Vokiškame ir angliškame puslapiuose pridėta ištrauka iš Apreiškimo Jonui 1 skyriaus.
Šis tekstas ypač naudojamas siekiant susilieti su Kristumi, užuot mezgus ryšį su kitomis tariamai krikščioniškomis jėgomis.

[Grijti \(spragtelėję čia grįšite į šio tinklalapio pradžioje esantį „Turinį“\)](#)

Jėzus iš Nazareto, jo gimimas

Pagal įvykių seką evangelijose dabar prieisime prie žmogiškesnių įvykių. Tradiciškai Jėzaus gimimas siejamas su Kalėdomis, nors Kalėdų šurmuly to galima ir nepastebėti (*Luko 1, 26-56; Mato 1-2*). Pripažįstant, jog svarbiausi Jėzaus gyvenime buvo treji vėlesni mokymo metai, gali kilti klausimas, kodėl kai kurie šių dienų teologai taip pabrėžtinai neigia Jėzaus gimimą iš mergelės. Pasaulį atmetantis ankstyvasis gnosticizmas tikėjo, kad Jėzus turėjo tik „iliuzinį“ kūną, tuo tarpu kitos mokyklos mano, jog Jėzus turėjo pereiti įvairius žmogaus fizinio gyvenimo etapus ir taip parodyti tam tikrą pavyzdinį gyvenimo kelią. Jei šios diskusijos motyvas būtų tikras tiesos ieškojimas, praverstų būti lankstesniam. Laikais, kai ieškoma ryšio su seksualumu ir labai populiarios visokios naujovės, pvz., perimtos iš rytietiškių tradicijų ir primenančios senus šventyklos papročius, nebūtų dirbtina pripažinti esminę tradicijos tiesą. Budistams, kurie tiki nepaprastomis Budos gimimo aplinkybėmis, visai nekiltų problemų nei dėl gimimo iš mergelės idėjos, nei skaistybės psichologine prasme, kaip, pvz., aprašo *R. Steineris*. Korane apie Jėzų kalbamakaipapie Dievo „kūrinį“ mergelėje Marijoje– panašiai kaip ir Biblijoje minimas angelas, pranešęs Marijai apienekaltą Jėzaus prasidėjimą.

Gali pasirodyti, kad jau užsiminėme apie šį Jėzaus bruožą, kurs neatitinka mūsų akyse susiformavusio jo įvaizdžio. Vis dėlto specifinius Jėzus bruožus lengviau atpažinsime nagrinėdami tolimesnį jo gyvenimą. Taip pat pamatysime, kuo svarbi yra galimybė šiame gyvenime „gimti iš naujo“ su Kristumi*.

Nuo pat pradžių Jėzaus gyvenimas ir veikla vyksta sąryšyje su pasaulio istorijos tėkme. Tai pasireiškia jau pasaulinės Romos imperijos kaizerio paskirtu gyventojų surašymu, dėl kurio Jėzaus tėvai keliavo į Betliejų, užimantį svarbią vietą pranašystėse, kur ir gimė Jėzus. Į tai taip pat buvo atsižvelgta teologinėje literatūroje, nagrinėjant pasaulinę Jėzaus reikšmę.

Angliškame ir vokiškame puslapiuose cituojama Jono 3, 5-8.

Tai nėra palyginimas – tai vienas iš „sudėtingų“ Biblijos fragmentų, turinčių aiškią ir labai svarbią reikšmę tiems, kurie turi pakankamai patirties ir išminties, kad jį suprastų. Jėzus nesakė žmonėms nieko, ko jie

negalėtų patirti ir pritaikyti. Mūsų pagrindinio teksto skyriuose, pvz., „Tyla dykumoje“, „Atsimainymas“ ir kt., pateikiami keli požiūriai į šį gimimą iš naujo.

Net šio išgyvenimo intensyviai neieškantiems žmonėms ramios senesniųjų laikų Kalėdos jį primindavo.

Šventinė bažnytinių metų Advento nuotaika ruošdavo asmeniškam Jėzaus gimimo prisiminimui, o sąmoningas pasninkas – Velykų sekmadieniui. Prieš kurį laiką galima buvo išgyventi kai ką net ir ne visiškai tai suprantant, kam šiandien patirti reikia intensyvios meditacijos ir ilgų maldų. Kalėdos yra ir meilės šventė, primenanti apie Jėzų kaip dovaną žmonijai. Vis dėlto gilesnė prasmė dėl to nesikeičia – galima sekti visais Jėzaus gyvenimo žingsniais. *Taip pat plg. su pagrindinio teksto skyriumi „Ir žodis tapo kūnu“.*

Yra papildomas puslapis apie šio dvasinio atgimimo ryšį su kitų religijų mokymais apie „karmą“ ir „reinkarnaciją“ (tik vokiškame ir angliškame tinklapiuose).

Atgimę krikščionys šiandienos laisvųjų bažnyčių ir pan. supratimu

- vis tiek yra ir toliau pašaukti kasdien stiprinti savo tikėjimą, ir taip tapti dar tobulesniais.

- Jų pareiga dabar yra iš naujo imtis visų savo gyvenimo sričių; dauguma iš jų dėl to turės labai daug ką pakeisti.

- Taip, kaip apie ateitį *Apreiškime 21,5* sakoma „Štai aš visa darau nauja!“, taip jau šiandien reikia apie viską naujai galvoti.

Klausimas:

Ar aš – jei to dar nepatyrčiau – pajėgus norėti vidinio atsinaujinimo iš Dievo, kaip visa ko priešzasties?

[Grižti į tinklalapio „Turinį“](#)

Ar Jėzaus jaunystės metai kuo nors svarbūs?

Nė vienas Jėzaus gyvenimo etapas nėra nesvarbus, tačiau kai kurie šiuolaikiniai dvasinių tekstų autoriai jo jaunystės metams skyrė neproporcingai daug dėmesio. Biblija pasakoja tik apie išminčiaus Simeono giesmę ir mokytojų stebėjimąsi dvylikamečiu Jėzumi (*Luko 2, 29-51*). Patikimiausioje iš nebiblinių „vaikystės evangelijų“, „Šv. *Jokūbo evangelijoje*“, kurios tėra išlikę vien fragmentai ir perpasakojimai, užrašyti simboliniai įvykiai ir susitikimai, tačiau niekas nepatvirtina šiuolaikinių teorijų, esą Jėzus mokėsi pas esėjus arba Kumrano bendruomenėje, Egipto ar graikų šventyklose, Indijoje ar pan. Kai kurios tokios prielaidos gali sužadinti kūrybiškumą ir vaizduotę, tačiau jos taip pat skatina daryti skubotas išvadas ir kurti naujas dogmas. Jei šios prielaidos būtų tiesa, tai reikštų, kad Jėzus tiesiogiai susidūrė ne su vienu ar kitu, bet su visais pagrindiniais to laikmečio dvasiniais mokymais ir kiekvienu atveju atskleidė tai, ką dvasios vedamas turėjo atskleisti – kas nebūtinai atitiko kitų žmonių interpretaciją. Susidūrimas su skirtingais dvasiniais mokymais suteikia esminės patirties; kartais matoma, kaip tai formuoja žmones nuo pat jų ankstyvos vaikystės. Tokia patirtis viršija visas psichologines „formavimo“ ir elgsenos idėjas. Ji būdinga beveik visiems išskirtiniams asmenims ir mistikams, žr., pvz., žinomo jogo indo Ramakrishnos gyvenimą – greitai visi jo mokytojai nebegalėjo jo nieko išmokyti. Kaip tam tikrą šitokio Jėzaus vystymosi iliustraciją žr. Levio „*The Aquarian Gospel of Jesus the Christ*“ (išleista JAV 1908 m., vėliau L. N. Fowler & Co. Ltd., Londone). Tačiau ši knyga pateikia išsigalvotą aprašymą, todėl šiame skyriuje ja nesiremsime.

R. Steineris „*Penktojoje evangelijoje*“ aprašo įvykį prieš pat krikštą Jordano upėje, kai Jėzus pribloškiančiai aiškiai teigia, jog naujųjų amžių ezoterinių ordinų, tokių kaip nuo išorinio pasaulio užsidarę esėjai, veiklos metodai duos priešingus rezultatus. Religinis uolumas – su daugybe fizinių ir etinių bei intelektinių apsisvalymo taisyklių – saugojo juos nuo neigiamos įtakos, tačiau jų aplinką ši neigiama įtaka paveikė dar labiau. Ypač vėliau **Jėzaus gyvenime randame biblinį postūmį „būti pasaulyje, bet ne iš šio pasaulio“, vadinasi, įtraukti pasaulį į savo paties tobulėjimą. Tam tikri Jėzaus pamokymai laikais prieš Kristų būtų laikyti slaptais, o dabar jie nukreipti į visus atvirus žmones pasaulyje ir neprieštarauja mokymui, pirmiausia skirtam geriau pasiruošusiems mokiniais.**

Lyginant su labai slaptomis senosiomis tradicijomis, akivaizdu, jog atvirumas – naujas istorinis elementas. Įdomu, kad panašią tendenciją galime įžvelgti naujose Mahajana pakraipos budizmo mokyklose, kurios stipriai pabrėžia užuojautą visoms būtybėms, nors siekiama ne šio pasaulio dvasinių tikslų. (Senoji budizmo pakraipa Hinajana akcentuoja ne šio pasaulio dvasinius tikslus.) Tačiau tik dabar, moderniajame amžiuje, galimybė kiekvienam žmogui pasiekti dvasines gelmes tapo akivaizdi. Niekas negali sakyti, jog niekada apie tai nėra girdėjęs. Paprastuose knygynėliuose parduodamos ezoterinės knygos yra labai paviršutiniškos, todėl gali susidaryti įspūdis, jog tendencija būti atviram dar neatsispindi veiksniuose, tačiau aišku, kad, pvz., Vatikano bibliotekos slaptumas yra laikų prieš Kristų atgyvena.

[Grįžti į tinklalapio „Turini“](#)

Ginčo dėl „dviejų berniukų, vardu Jėzus“ komentaras

Evangelijoje pagal Matą ir Evangelijoje pagal Luką pateikiamus skirtingus kilmės sąrašus R. Steineris interpretuoja, kad buvo „du berniukai, vardu Jėzus“. Kadangi neneigiamas, jog dieviška Kristaus prigimtis pasireiškė tik viename žmoguje, įdomu pažymėti, jog vadovaudamiesi žmogišku intelektu antroposofai ir teologai įsivėlė į galias diskusijas, būtent „vienas ar du“. Vietoj to reikėtų aiškintis, kaip Jėzaus įsikūnijimą ir gyvenimą lydėjo skirtingų kultūrų išminčių galios. Nagrinėti dvasines temas gali būti daug sudėtingiau, negu žemiškas protas pajėgia įsivaizduoti, todėl konkretūs teiginiai literatūroje dažnai nėra aiškiai pagrįsti.

[Grįžti į tinklalapio „Turini“](#)

Jono Krikštytojo krikštas Jordano upėje

Iš pradžių krikštas nebuvo nei simbolinis veiksmas, nei priklausomybės religinei bendruomenei paskelbimas. Būti panardintam patyrusio žmogaus, šiuo atveju Jono Krikštytojo, dažnai reiškė beveik paskęsti, todėl krikštas buvo gana baisus išgyvenimas. Šiuo atžvilgiu jis panašėjo į senas iniciacijas ar iniciacijų išmėginimus. Tik šiuo atveju psichologinio patyrimo viltis nebuvo pagrindinė priežastis nugalėti mirties baimę. Krikštas reiškė kvietimą atgailauti (geresnis vertimas būtų: „pakeisti kelius“) pagal kūrėjo valią, kurio „Dangaus karalystė“ buvo skelbiama (*žr. Mato 3 sk., Jono 1 sk.*).

Jėzui paprašius Jono jį pakrikštyti, Jonas nesijautė vertas jam padėti. Jis sutiko, bet nekontroliavo to, kas vyko, ir galėjo tik stebėti, kaip Jėzus pasikeitė žymiai labiau negu kad jis buvo pratęs. Jis jau laukė aukštesnio lygio krikšto dvasios ugnimi per Tą, kuris turėjo ateiti po jo. Tada jis išvydo ant Jėzaus nusileidžiančią „Dievo Dvasią“. Krikščionys ezoterikai čia įžvelgia tikrąjį „Kristaus gimimą Jėzuje“. Tačiau tai nereiškia, jog Jėzus ir Kristus buvo du lig tol tarpusavyje visiškai nesusiję asmenys.

Krikštą apskritai ir ypač „krikštą dvasia“, – laisvosios bažnyčios šį terminą vartoja įvairiomis reikšmėmis, – galima laikyti įvadu į žmogaus „gimimą iš naujo“ (*Jono 3 sk.*). Čia vengiame vartoti krikščioniškoje literatūroje įprastesnį terminą „atgimimas“, kad jis nebūtų supainiotas su „reinkarnacija“. Tai nereiškia, jog Biblijoje nekalbama apie persikūnijimą – kaip persikūnijimą galima interpretuoti *Mato 11, 14*.

Užuot bandę išspręsti teorinius teologinius ginčus apie krikšto esmę, pasižiūrėkime, kaip galima apibūdinti „gimimą iš naujo“. Žmogus gali pradėti jausti ir tirti visą savo gyvenimą naujai, pradėdamas nuo gilesnio paslėpto (aukštesnio), į Dievą nukreipto savo asmenybės lygmens. Dievas gali įsikūnyti žmonėse vyrams ir moterims tampant ryškesniais „Dievo atvaizdais“, arba,

kaip sako mistikai, širdyje esanti „Kristaus kibirkštėlė“ gali prisipildyti gyvybės ir imti augti. Jei žmogus šį virsmą apmąsto medituodamas, jis gali sielą įsivaizduoti kaip vaiką, kurio asmenybė pradeda atsiskleisti, arba kaip vaiką motinos rankose. Priešingai negu mintyse greitai pralekiantis vaizdas, valios pastangomis pratybų metu sukurtas vaizdas atspindi tam tikrą asmens dvasinio tobulėjimo, kurio negalima pasiekti ego valios pastangomis, etapą. Šis vidinis vaikas vėliau taps suaugusiuoju, o dar vėliau visam laikui įsitvirtins sąmonėje.

Ne tokios lakios vaizduotės žmonėms apie tą patį įvykį gali liudyti vidiniai pojūčiai ar protu patirti įspūdžiai arba tiesiog gyvenime vykstantys pokyčiai. Tokie meno kūriniai kaip „Siksto Madona“ irgi galėjo atsirasti patyrus regėjimus, todėl gali būti naudingi ieškant kelio į vidinę tikrovę. (...)

(...) Plg. su Evangelijos pagal Šv. Joną meditacija, žr. „*Metodinius patarimus*“ įžangoje.

Kitas svarbus kelio su Jėzumi aspektas – kiekvienas asmuo turi potencialo tobulėti. Visa galima tobulinti savyje, semiantis išminties iš gyvenimo, ir nėra būtina, kad tam malonę suteiktų kokia nors institucija. Tačiau neatmetame, jog broliški patarimai yra svarbūs. Taip atveriamas kelias sekti Kristumi.

Vidiniai išgyvenimai nėra laikomi „išorinės“ maldos Dievui pakaitalu: „Pasilikite manyje, ir aš jumyse“ (Jono 15 sk.).

Po to, kai Jėzus pradėjo mokyti, net po „dvasios krikšto“ per Sekmines, krikštas liko nebūtinus. Jėzus jau regėjo krikštą kaip išorinį naujo viduje subrendusio tobulėjimo etapo ženklą. Krikštytojų judėjimas vis dar mokė: „Atgailauk ir pasikrikštyk!“, tačiau susijungę su šiuo judėjimu Jėzaus mokiniai mokė: „Tikėk“, tai yra atsiverk įsitikinimo jėgai, „ir pasikrikštyk“. Pastaroji dalis buvo nuolaida krikšto šalininkams, tačiau jie pradėjo teisingu požiūriu. Jie visi krikštijo sąmoningai apsisprendusius suaugusius. Tai neatmeta fakto, kad naujagimiai irgi turi teisę į tam tikrą palaiminimą, bet matyt būtų buvę naudingiau naujagimių laiminimą atskirti nuo tikrojo krikšto ir priklausymo konkrečiai bažnyčiai klausimo. Taip būtų išspręsta daugybė ginčų dėl vaikų krikšto.

Pranašų skelbtąjį Mesiją senajame Izraelyje aiškino kaip karalių, ir dėl to žmonės krikštą neišvengiamai suprato kaip įžengimą į naują karalystę. Nepadėjo jokie aiškinimai, jog tai bus ne fizinė karalystė ar bažnytinė organizacija, o visų, kurie priima Dievą kaip savo tėvą ir savo sielas laiko iš šio tėvo naujai gimusiais sūnumis ir dukterimis, bendruomenė. Šis įsitikinimas, drauge su brolišku požiūriu į kitus „brolius“ ir „seseris“, žmogišką ir dievišką sūnų Jėzų laikant vyriausiuoju broliu, sudarė žmonėms skelbiamo mokymo esmę. Senajame Izraelyje jau egzistavo Dievo Tėvo samprata – kaip ir nepasiekiamo Dievo samprata. Tačiau jis veikiau buvo laikomas Abraomo ir iš jo kilusios tautos tėvu. Dievas buvo asmens tėvas tik per tautą. Daugių daugiausia tik keli žmonės galėjo patirti Dievą kaip tiesioginį asmeninį tėvą. Jėzus pirmasis visiems žmonėms paskelbė kitokį mokymą: žmogaus siela gali būti vedama Dievo, ir jis gali bet kuriuo metu bendrauti su Dievu. Susilietęs su amžinuoju Dievu, toks žmogus jau gali pajusti savo paties būties amžinybę. Ji jau yra jame, o toliau keliaujant su Jėzumi įsišaknys dar labiau.

Pastaba: galimas daiktas, kad toliau pateiktas Jėzaus išgyvenimų dykumoje aprašymas – ne vienintelis buvęs panašaus pobūdžio atsiskyrimo laikotarpis.

Liberalieji teologai Jėzaus krikštą išaiškino kaip pašaukimo išgyvenimą. Tradicinės teologijos požiūriu, priešingai, tematizuojamos ir kalendorinės bei pranašiškos sąsajos su pasaulio istorija (pvz., Lk 3:1-4 kartu su sąsaja su Iz 40:3-5): pranašystėse kalbama apie gelbėjimąjį Dievo veikimą.

Angliškame ir vokiškame tinklalapiuose cituojama Mato 28, 18-20: krikšto šiais laikais aiškinimas.

...Jėzus...

*) kaip prisikėlusysis;

***) Jonas Krikštytojas daugiau siejosi su atgailavimu už nuodėmes, Jėzus ir jo mokiniai – su atvirumu ateinančiai „Dievo karalystei“;

****) galima versti: „Šventojoje Dvasioje“, kaip išpranašavo Jonas Krikštytojas, kad ateinantis po jo – Jėzus – krikštys dvasia vietoj vandens.

Šiandien daugiausia krikštijama apšlakstant vandeniu arba panardinant į vandenį.

Paprastai bažnyčios sutinka, jog krikštas reiškia žmogų esant krikščionimi. Laisvos bažnyčios dažniausiai pabrėžia, jog krikštijami sąmoningai apsisprendę suaugusieji arba suaugusieji krikštijami pakartotinai; be to, jos labiau vertina gilesnį krikšto dvasia patyrimą. (Ankstyvojoje krikščionybėje iš tiesų buvo krikštijami tik suaugusieji. Tačiau tai nereiškia, jog negalima laiminti vaikų ar melstis už juos. Tik šis palaiminimas skiriasi nuo krikšto. Pirminis krikštas nereiškė priklausymo konkrečiai denominacijai, ką šiandien ypač praktikuoja didelės bažnyčios.)

Paprastai bažnyčios sutinka, jog prireikus, jei nėra pastoriaus ar kunigo, krikštyti leidžiama kiekvienam krikščioniui: „Krikštiju tave Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardu. Amen“.

Klausimas:

Ar aš galiu – jei to dar taip neišgyvenu – atiduoti savo gyvenimą į Dievo rankas?

[Grijti į tinklalapio „Turini“](#)

Tyla dykumoje

Savo kaip Kristaus (ir Mesijo, hebrajų k.: „Pateptojo“)* veiklos pradžioje jis buvo vienas. Su tuo susijęs krikštas ir keturiasdešimt dienų dykumoje (pvz., *Morkaus 1, 12-13*). Po to buvo paskirti mokiniai.

Dykuma atspindi ir išorinį, ir vidinį atsiskyrimą, leidžiantį geriau įsisąmoninti ryšį su visatos Dievu ir stipriau susiderinti su juo. Toks pasiruošimas viskam, kas vyks vėliau, yra nepakeičiamas rimtai žengiant bet kokią religinę keliu. Jis reiškia ryšio su dieviška kilme atnaujinimą. Jėzus taip pat perėjo etapą, kai išgyvenimams su Dievu skyrė daugiau laiko negu skiriama kasdieniams apmąstymams.

Bažnyčios, netgi tos, kurios dažnai kalba apie „tikrąją prigimtį“, – šis terminas kartais netinkamai vartojamas kaip prieštaravimas išoriniams ramybės pasireiškimams, – nedaro beveik nieko, kad parodytų žmonėms, kaip praktiškai pasiekti šią vidinę ramybę. Apsilankę daugiau negu trisdešimties skirtingų bažnyčių tarnavimuose, neaptikome, kad būtų pakankamai rimtai vertinama tyla, tylus savęs stebėjimas, „atsakymų“ laukimas po maldos. Giesmė, pamokslas, maldos, giesmė beveik be pauzių, gal net tuo pačiu metu tarsi prablaškymas surenkamos aukos – tai beveik tiksli karštligiško šiuolaikinės visuomenės, kurioje žmonės sąmoningai ar nesąmoningai gręžiasi nuo neištirto vidinio „aš“, gyvenimo tempo kopija. Tik visai neseniai, susidūrus su faktu, kad daugelis žmonių ištroškę beveik bet kokių patyrimų, atsirado šokių tokių pokyčių, pvz., bažnyčiose rengiami savaitgaliniai kontempliacijos seminarai arba suinteresuotiems žmonėms pranešama apie specialias biblijos grupes ir kt. Bet net tokiais atvejais dažnai trūksta tiesioginio mokymo. Vieni pripažįsta, kad norint labiau priartėti prie Dievo reikia vienumos, kiti – kad siekiant veiksmingai laikinai atsiriboti nuo išorinio pasaulio padeda tokios socialinės vertybės kaip savikritika, pakantumas ir sugebėjimas nusiraminti. Žinoma, būtų labai smagu, jei bažnytiniuose susirinkimuose kartkartėmis atsirastų vietos tylai, bet būtų sveika bent pripažinti, jog šis poreikis per dažnai malšinamas.

Mistikas Jakobas Lorberas rašė apie Kristaus patarimą žmonėms dėl „*trumpo atgimimo kelio*“, kurį, kaip rašėme skyriuje apie Jėzaus gimimą, siekdami išvengti nesusipratimų vadiname „gimimu iš naujo“ („*Vidinis balsas – tylos balsas*“, vok.: „*Vom Inneren Wort – Stimme der Stille*“). „Jei kas nori būti atgimęs iš Kristaus, pirmiausia turi pripažinti savo nuodėmes“ – viską, kas jį skiria nuo Dievo. Tai visiškai skiriasi nuo to, kai bažnyčia įtikina žmogų turint nuodėmių. „Tada jis turi viduje ir matomai nuoširdžiai gailėtis, rimtai ketindamas pasikeisti.“ Be to, jis turi siekti „visiškai nutraukti ryšius su pasauliu“ – tai yra ego suvaržymus, o ne aktyvų gyvenimą pasaulyje, – „save visiškai atiduoti Man (Kristui)“, „ir savo meile stipriai trokšti Manęs bei su šiuo troškimu kasdien atsitraukti nuo pasaulio su jo reikalais ir bent septynis valandos ketvirčius už uždarytų durų ir langų nei melstis, nei skaityti ką nors, bet praleisti šį laiką visiškai ramiai, giliausiai širdyje jį skiriant vien Man“. Pakvietęs Kristų į širdį, „atsiskirk į ramybės vietą ir auk ilgiesiu ir meile Man! Net jei taip darysi tik

trumpą laiką, sakau, greitai išvysi žaibus ir išgirsi griaustinį, tačiau neišsigąsk ir nepradėk nerimauti! Nes pirma pas visus ateinu audroje, žaibe ir griaustinyje kaip teisėjas, o tada – švelniose šventose bangose kaip tėvas! Štai pats trumpiausias ir veiksmingiausias kelias į tyrą atgimimą, vienintelis kelias įgyti amžinąjį gyvenimą. Bet kuris kitas kelias yra ilgesnis ir ne toks saugus, mat yra daug pavojingų kelių, <...> tas, kuris neapsišarvavęs ir neapsiginklavęs, sunkiai pasieks tikslą“.

Melskitės, kad jo dvasia jus apvalytų ir apšviestų.

Jogai, pavyzdžiui, žino, jog žmonės mano, kad „jie neturi laiko“. Tokiais atvejais jie kelių valandų meditaciją sutrumpina iki pusantros valandos ir galiausiai iki vienuolikos minučių – kol niekas nebegali sakyti, kad neturi laiko. Netgi trumpa tyla, kai kitos mintys, jausmai ar pojūčiai ne užgniaužiami, o stebimi neleidžiant jiems tavęs užvaldyti, yra veiksminga – ypač jei žmogus kažkiek susiderina su Dievu. Tačiau ilgesnė tyla veiksmingesnė. Rytų bažnyčioje – pavyzdžiui, Atono kalne Graikijoje – „Kyrie (graik.: „Viešpatie“, tariama įkvepiant) eleison (graik.: „Pasigailėk“, tariama iškvėpiant)“ naudojama kaip priemonė susikoncentruoti. Pasiekus aukštesnį lygį, tai jaučiama gerklėje neištariant žodžių. Kitas žingsnis – sulaikius kvėpavimą pajusti tai pačia širdimi. Žr., pvz., *Kreitchauf, „Als Pilger auf dem Berg Athos“ (galbūt tik vokiečių k.)*.

Tylėti visą laiką, netgi pasibaigus meditacijai, valgant ir t.t. – didelis išbandymas. Tokia yra sunki maždaug šešių dienų Zen-Sesshin – zen meditacija sėdint, siūloma ir kai kuriuose krikščionių vienuolynuose. Paprastai po trijų dauguma nepatyrusių žmonių nebeatlaiko. Apie ketvirtą dieną – galima palyginti su pasninko poveikiu – jie išleidžia palengvėjimo atodūsių ir suvokia meditacijos naudą, kurios išreikšti vien žodžiais tinkamai nepavyks.

Tyla sukuria atvirumą. Bendravimas su Dievu šį atvirumą apsaugo. Po meditacijos patartina vėl pripratinti protą prie aplinkos, tai yra būti ne tokiam atviram.

Vis dėlto svarbu iš tylos ką nors atnešti į šį pasaulį – ko nors išmokti, išlaikyti tam tikrą sąmoningumą ir aiškumą. Tai reiškia, kad kiekvienas žmogus turi galvoje susirikiuoti mintis kas intuityviai jaučiamą laiko tarpą ir (arba) po sudėtingų patyrimų. Užtuot paprasčiausiai bėgus nuo ankstesnių įvykių, galima juos įsidėti į galvą, kai protas yra susikoncentravęs ir nutilęs. Tai nereiškia, kad ir toliau turite intensyviai galvoti: tiesiog stebėkite, kas įvyko, taip pat kas įvyko prote ir kaip dabar tai jaučiate (tai, kas greitai nepaaiškėja, užsirašykite ir vėliau kruopščiau patyrinėkite). Vieną po kitos atpalaiduokite įvairias kūno dalis neprarasdami kūno visumos suvokimo ir nepasiduodami ypatingiems pojūčiams. Tinkamai atpalaidavus protą, kūnas atsipalaiduos savaime.

Tą patį galima pailiustruoti darbu susirinkimuose, suvažiavimuose ir pan., kai viena tema iš karto nekeičiama kita, o daromos pertraukėlės, skirtos ne tik žmonėms pasikalbėti, bet ir apmąstyti bei suprasti, kas ką tik įvyko. Tada lengviau sąmoningai sutelkti dėmesį į kitą temą. Galiausiai išmokstama aktyviai dalyvauti viso susirinkimo metu. Panašiai naudinga sąmoningai stebėti, ką valgai. Mityba ir fizinis ar proto poveikis turi daug panašumų.

Procesas, kurį galima pavadinti „leidimu nurimti praeities įvykiams“ ir kuris leidžia augti dabar ir ateityje reikalingoms jėgoms, nėra tuščias „sklandymas“ virš problemų (protas yra pajėgus taip atsiriboti). Jis sukuria naują pagrindą gilesniam vaisingam darbui su siela. Žvelgiant iš išorės, tyliam nusiramimui sugaištas laikas nėra prarastas laikas, iš tikrųjų – tai sutaupytas laikas, nes po to viskas atrodo paprasčiau ir geriau. Daugelis dvasingų žmonių sunkiai suvokia, ko šis vidinis poilsis padeda išvengti.

Net toks paprasčiausias dvasinis išgyvenimas, tyla, apima didžiausių dvasinių aukštumų paslaptis. Aukštumos reiškia, jog iki jų reikia nueiti. Kristus pabrėžia, kad visų pirma reikia atskleisti žmogaus paprastumą. Tada jo kelias nusidriekia platesnių ir sudėtingesnių horizontų link. O šiame painume vėl tampa matomas pradinis paprastumas.

Pavyzdžiui, ką tik ištobulintas ar gautas vidinis sugebėjimas sutelktoje tyloje tvirčiau įsišaknys ir nebus „suėstas kandžių“, žr. *Mato 4 sk.*, bei taps anksčiau įgytų sugebėjimų mozaikos detale. Šioji tyla gali pasiekti tokį lygį, kai visa, kas mumyse tapo panašiau į dieviškąjį archetipą, tampa apčiuopiama. Tai būdas mumyse patirti „naujai gimusį iš Dievo“. Ką tai reiškia pradedame suvokti tada, kai po sąmoningo poilsio galva pasijunta lengviau, galbūt įgijusi tam tikros įžvalgos, širdies galia tampa apčiuopiamesnė, o kojos labiau atsipalaiduoja. Tada nors ir nedidelėje gyvenimo sferoje pajuntame „prasiveržimą“. Kita vertus, be tylaus apmąstymo nebus jokio „prasiveržimo“, tai, kas svarbiausia, liks užstrigę ir neišspręsta. Tai gali net tik pasireikšti kaip slegiantys sapnai, bet atsiliepti ir sveikatai.

* **Kristus** yra titulas. Ankstyvojoje krikščionybėje vartoti skirtingi variantai. Geriausiai žinomas yra „Christos“ (graik.), reiškiantis „Mesijas“ (hebr.) – Pateptasis. Kitas variantas yra „Chrestos“ (graik.) – gerasis, šventasis; ir kartais vartotas „Chrystos“ (iš graik. „chrysos“ – auksinis, spindintis).

[Grįžti į tinklalapio „Turinį“](#)

Pagundymai ir mokinių pašaukimas

Jėzui taip pat reikėjo mokytis savo žmogiškąsias savybes vis labiau keisti į dieviškas. Po 40 dienų pasninko dykumoje pasirodė „Gundytojas“* (*pvz., Mato 4, 1-11*).

Netgi „normaliame“ gyvenime veikia neigiamos jėgos – ir žmogaus viduje, ir kasdieniame gyvenime. Jas galima laikyti ir tam tikrą formą turinčiomis tikromis būtybėmis. Bet visų pirma, patys žmonės turi atskirų blogų polinkių, pasireiškiančių nedalyvaujant širdžiai; šios pavienės mintys ir iš jų atsirandanti izoliuota valia – vienas iš „valgymo nuo pažinimo medžio“ (*Pradžios knyga*) aiškinimų.

Viena vertus, šios savybės užkietina širdį ir supančioja praktiniais apribojimais. Jas visiškai nugalime paskiausiai, kadangi jos yra įsitvirtinusios giliai sąmonėje. Vis dėlto įmanoma atpažinti tų savybių prigimtį ir susidoroti su jomis. Sugebėjimas nugalėti šias jėgas išlavinamas pratybomis – mokantis sąmoningai (drauge kūrybiškai ir etiškai) jų atsižadėti ir rinktis, kaip elgtis, užuot pasidavus tokioms neigiamoms jėgoms.

Kita vertus, dažnai norisi daryti priešingai – pabėgti nuo fizinių problemų abejingai ir paniekinamai „pakylant“ į dvasines plotmes. Mes kartais nepastebime, kad tai – tik kita tos pačios „neigiamos“ monetos pusė, kaip į abi puses švytuojanti laikrodžio švytuoklė. Ši antroji pusė šiandien jau atviresnė, todėl ją išvalyti paprasčiau. Vienas iš būdų pasikeisti – rodyti gailėstingumą, laisvai dalyti meilę. Kita susijusi savybė siejasi su valdžios troškuliu. Norint atsikratyti šio apsigavimo, reikia išdrįsti būti besąlygiškai teisingam ir pakančiam bet kokiuose santykiuose su kitais žmonėmis.

Apskritai, visur trūksta tvirtų, bet tuo pačiu altruistinių ir susirūpinusių asmenybių, o vyrauja tendencijos nukrypti į neigiamus kraštutinumus.

Mato 4 skyriuje Jėzus susiduria su tais trimis išblaškančiais impulsais, čia vadinamais „šėtonu“ arba „velniu“. Jis atsako ne tik teigdamas priešingai, bet siekia toliau įvairių neigiamų tendencijų virpesių. Jo teiginiai remiasi „Dievo Žodžiu“, „Viešpačiu Dievu“ ir „jo vieno garbinimu ir tarnavimu jam vienam“. **Kristus yra aukščiau tamsos dvilypumo ir (tariamoms) šviesos ir abu nugali trečiu, pranašesniu būdu**, kaip parodo daug vėlesnių įvykių.

(...) *Taip pat žr. 4 dalį, skyrių „Zaratustra...“ ir lentelę „Krikščioniškas požiūris“.*

Du pagrindinius neigiamus principus R. Steineris apibūdino kaip atskiras esybes, kadangi abu juos galima patirti per dvasinius regėjimus. Nors, kaip minėjome, būtų naudinga atsižvelgti, kaip jie abu veikia žmones, antroposofų nuomone, nėra pagrindo manyti, kad krikščioniškas supratimas apie

vienos neigiamos būtybės egzistavimą neapima abiejų pusių. Šios tendencijos yra dažnai painiojamos, tad „Dievui priešiškas“ tendencijas galima laikyti viena visuma. Jų priešingybė nėra keli Dievai, bet Kristaus Dievas su visomis jo savybėmis. Vis dėlto egzistuoja dvasinių mokymų, kurie užmerkę vieną akį kiekvieną dvasinį polinkį laiko dievišku.

Ir šiuolaikiniai protestantų teologai, ir kai kurie kiti dvasiniai mąstytojai užsimerkia visiškai ir atmeta bet kokį neigiamų būtybių egzistavimą, savo požiūrį grįsdami, pavyzdžiui, tuo, kad jos minimos tik keliose Biblijos vietose. Tačiau jie nepastebi, kad čia pateikiami patikimi išgyvenimai, o ne vien pasvarstymai.

Kai kurios nedidelės krikščionių grupės dėl sąvokos „Pasaulio kunigaikštis“ – pvz., *Jn 14,30* – manė, jog jam iš esmės „priklauso“ šis pasaulis ir žmonės tegali tik jo vengti, nors iš tikrųjų NT mini tik jo kaip gundytojo ir užvaldytojo vaidmenį. *Jono 12,31*: „Dabar teisiamas šis pasaulis. Dabar šio pasaulio kunigaikštis bus išmestas laukan.“

Neskaitant baimių ir kitų neigiamų jausmų, neigiamos jėgos neturi jokios tiesioginės galios. „Nesišauk velnio“, negalvok blogiausia – tai irgi gali veikti tarsi apsaugos mechanizmas, apsaugantis net nuo bažnytinės panikos kėlimo. **Neigiamų polinkių manomą „augimą“ galima dvasiškai suprasti kaip išlindusį potencialą, kuris ten slėpėjo jau ilgą laiką.** Kita vertus, tikrai teigiami sugebėjimai dar gali vystytis, nors vystydamiesi jie links panašėti į jau esantį prototipą.

Vis dėlto asmeninės „skaudžios vietos“ gali atspindėti reakciją į panašias išorines jėgas, kurių rasime visose visuomenėse. Pvz., Vakaruose pinigai ir egotizmas laikomi didžiausiomis vertybėmis; ypač senąja forma neegzistuojant jokiai socialinei sistemai, kaip nacionalizmo ir fašizmo šališkumas. Tai ypač pasakytina apie tas visuomenes, kuriose vyravo arogancija ir abejingumas likusiam pasauliui bei griunamoji „religinė“ veikla, apie stalinizmo kraštutinumus ir ypač žiaurų beveidės visuomenės valdymą. Tačiau mes nesmerkiame tokiose visuomenėse visko ir visų joms priklausančių žmonių.

Jėzus nei daug tiesiogiai mokė „priešintis blogiui“, nei teigė, jog blogis yra būtinas „pusiausvyrai“ išlaikyti (kaip mano kai kurios Rytų mokyklos). Jis taip pat nemano, jog norint atpažinti dievišką gėrį yra būtinos neigiamos jėgos. Net ne kiekvienas žmogus turi bent šiek tiek tiesiogiai apmąstyti savo neigiamas savybes. Kai kuriems žmonėms tiks toks kelias, kaip Mary Baker-Eddy rekomenduojamas „Krikščionių mokslas“. Tačiau šie teiginiai įrodo ne tai, kad neigiamos jėgos neegzistuoja, o tai, kad jas galima netiesiogiai pakeisti. Kristuje nėra amžino pasmerkimo.

Pabaigoje visos griunamosios jėgos galės būti pakeistos, iki paskutiniojo Apreiškimo Šv. Jonui skyriaus laikų, pažadant, kad tamsa nustos egzistuoti (žr. skyrių „Naujoji Žemė“).

Po šių išgyvenimų dykumoje **Jėzus pašaukė savo mokinius** (*Jono 1 sk., Mato 4, 18 - 22, Mato 10 sk.*).

* Teologijoje tradiciškai ir gundymo istorijoje atsižvelgiama į simbolinį ryšį su žmonijos istorija: dykuma, pilna pavojingų laukinių žvėrių kaip per kartas perduoto Adomo rojus pasaulio priešprieša ir tuo būseną, kurią Jėzus turi nugalėti kaip „naujasis Adomas“. 1-ojo gundymo – paversti akmenis duona – metu kalba eina apie tai, kas turi būti viršesnis: materija ar Dievas. (Vėliau, kai kalbama apie daugelio žmonių pamaitinimą ir prikėlimą, mes tame nebematome gundymo). 2-ajame gundyme – šokti nuo šventyklos stogo –, kalbama apie puikybės žmogiško gyvenimo sunkumų atžvilgiu nugalėjimą. Jėzus ištvėrė viską, kas jam buvo skirta (iki kol tai buvo išrišta prisikėlime.) 3-čiame gundyme kalba eina apie egzistuojančių žemiškųjų karalysčių arba apie Dievo duotas „Dangaus karalystės“ galią. (Tačiau tolesnėje eigoje tai galėtų atnešti ir žemėje svarbią, išpranašautą „taikos karalystę“, Dievui perkeitus žemiškąjį galios troškimą.)

[Grįžti į tinklalapio „Turini“](#)

Vestuvės Kanoje

Ši istorija (*Jono 2, 1-12*) puikiai iliustruoja, kad nesusipratimus sukelia ne blogi vertimai ar ankstyvi popiežiaus nurodymu padaryti evangelijų „pataisymai“, bet paprasčiausiai šališkos, jausmingos ir patriarchališkos interpretacijos. Marijai skirti Jėzaus žodžiai: „Moterie, kodėl mane čia įpainioji?“ (Liuterio vertimas: „Moterie, ką man su tavimi daryti?“) buvo laikomi nepagarbiais. Nagrinėjant tekstą ir atsižvelgiant į tai, kad Jėzus vėliau padaro viską, ko Marija norėjo, nesunku tame sakinyje įskaityti žavėjimąsi: „Moterie, kiek daug galiu su tavim daryti!“ Iš graikiško originalo galima atsekti, kad paprasta aramėjų kalba šie žodžiai skambėjo: „Moterie, aš su tavimi“, taigi net paties Jėzaus laikais be konteksto nebuvo galima suprasti tikslios šių žodžių reikšmės.

Evangelijos parodo, kaip nuo čia iki kryžiaus siejosi Jėzaus ir Marijos išgyvenimai. Ji palaiko įkvėpimą (daugiau apie tai vėlesniame skyriuje apie Sekminių įvykius), drauge su juo išgyvena esmines, į psichologinę transformaciją vedančias jo gyvenimo „stotis“.

Nors dabar terminas „Kristaus nuotaka“ vienuolėms dažnai turi tik formalią reikšmę, iš pradžių jis įvardijo tikrą patyrimą.

Kaip minėta skyriuje apie krikštą Jordano upėje, **Kristaus pavidalas žmoguje susilieja su vyriškąja sielos puse (animus)**. Ši vyriškoji pusė gali sudaryti „vidinę santuoką“ su „moteriškąja“ mūsų sielos puse, šiuo atveju – dieviškomis aplinkybėmis. **Taip gali alchemiškai pakisti net mūsų kūno energingumas. Atitinkamai prie moteriškosios sielos pusės (anima)** gali prisiliesti Marijos įvaizdis.**

Vadinasi, vyrai pas Dievą eina per Mariją ir (arba) Mariją iš Betanijos ir Mariją Magdalietę. Vis dėlto, kiekviena lytis gali rinktis ir Jėzaus, ir Marijos kelią, nes pradedant siela ir baigiant hormonais nei vyro, nei moters veiksmų nelemia vien jų lytis. Vieniems žmonėms lengvesnis pirmasis kelias, kitiems – antrasis. Bet galiausiai atsiskleis vidinė visuma. Šiandien jau beveik pamiršta ankstesnė katalikų bažnyčios tradicija garbinti Jėzaus širdį ir tyrą Marijos širdį. Norint tai daryti nereikia, pavyzdžiui, būti kataliku arba nebūti juo, nereikia daug žinoti ar turėti išankstinių nuostatų apie Mariją, kurias turi ją garbinantys žmonės.

Tik pasirinkusieji tokį keičiantį kelią gali sėkmingai tobulėti „vieni“, ir jų tobulėjimas nebus slopinamas. Tačiau nebūtinai šis kelias bus vienišas. Pasiekus didesnę vidinę laisvę įmanomi net tobulesni santykiai su kita lytimi.

Šiame kontekste, tai, ką paveldėjome iš tėvo ir motinos, turi būti integruota į mūsų asmenybes. Giluminės psichologijos elementai gali iš tiesų sietis su religiniais išgyvenimais. *Eugeno Drewermanno* knygos pateikia dar vieną požiūrį. Nagrinėjant iš arčiau, pagrindiniai religiniai išgyvenimai akivaizdžiais tampa atskirame lygmenyje, iš kur jie daro poveikį psichologiniams procesams. Šiandien vyrauja tendencijos **religinius ieškojimus laikyti „holistiniu gyvybišku impulsu, būdingu visiems žmonėms**, kurie ieško aukštesnių gyvenimo tikslų ir neribotos patirties“. Žr., pvz., *Hubertus Mynarek, „Möglichkeit oder Grenze der Freiheit“ (1977, vok. k.)*. Vis dėlto beformų, bendrą dvasinį impulsą reikia skirti nuo daugiau tiesioginio religinio (lot. vėl sujungiančio) impulso, sujungiančio su dieviškąja kilme, „Tėvu“, kurį praktikuojantys krikščionys patiria per Kristų.

Mažai tikėtina, kad Dievą, didžiausią pasaulio paslaptį, perprastų viena mokslo šaka, vienas patyrimas ar vienas reiškiny. Geriausiu atveju jie atskleidžia atskirus aspektus, bet Dievą geriausiai suprasime stengdamiesi pripažinti kelis požiūrius ir žiūrėdami į viską kaip į visumą. Kol kas tai pavyko tik nedaugeliui. Jei krikščionys savaip taikytų alchemikų procedūras ir todėl vienu metu naudotų ir kairįjį, ir dešinįjį smegenų pusrutulius (šiandien daugelis bando tai daryti), teologų „mūšiai“ greitai baigtųsi. Gautas rezultatas būtų „kūrybingas mylintis supratimas (atpažinimas)“. Vis dar būtų įmanoma nagrinėti atskirus Dievo aspektus, tačiau jie ir būtų laikomi atskirais aspektais neteigiant, jog tai – visuma. Taip žmonės geriau suprastų, jog jie papildo vienas kitą.

Tas, kuris sugeba sekti universaliuoju Jėzaus principu: „Mylėk savo artimą kaip save patį“, vadovaudamasis vien juo sugebės pasiekti tai ir dar daugiau. Tas, kuris siekia vienu metu mylėti ir

save, ir savo „artimą“, pastebės, jog to reikia išmokti visų pirma. Mylėti taps lengviau, kai vidinė asmenybė „taps labiau išbaigta“.

Jėzaus „stebuklai“, pradėdant vestuvėmis Kanoje, nagrinėjami vėliau atskirame skyriuje. Apie dievišką „Marijos-Sofijos“ pusę žr. toliau skyriuje „Sekminės“.

Tradicinėje teologijoje šie įvykiai traktuojami kaip atsiskyrimas nuo graikų Dioniso kulto arba kaip simboliška sąsaja su Izraelio susitikimu su Dievu („Trečiąją dieną...“, *Iš 19:16*), bei kaip Kristaus kančios numanymas, kai vynas įgauna gilesnę prasmę.

***) Pasirinktos sąvokos „anima“ ir „animus“ nėra tikėjimo dalykas. Be kita ko, žinoma daugelio žmonių, ar jie būtų krikščionys, ar ne, patirtis, kad vyro ir moters sąmonėje yra „vyriškos“ ir „moteriškos“ dalys, kurios, bent jau iš dalies, yra perduotos tėvo ir mamos, pas kuriuos jie užaugo, ir kuriuos jie gali išmokti integruoti į savo asmenybę. „Animus“ ir „anima“ koncepcija gal ir ne visiškai identiška šiai realybei, bet tai yra gelmių psichologų bandymas suprasti ją iš jos fono pusės.

Klausimas:

Ar su Dievu man gali pavykti geriau klostyti santykius su kita lytimi?

[Grįžti į tinklalapio „Turini“](#)

Požiūriai į seksualumą, gailestį, užuojautą ir meilę

Gerai iš karto po skyriaus apie vestuves Kanoje (*Jono 2, 1-12*) iš karto panagrinėti šiuolaikines meilės srities problemas. (*Išsamesnį papildomą puslapį rasite svetainėje „Klausimai ir atsakymai“.*)

Kristus kalba apie žmonių širdis ir galimybę joms tapti sveikoms, nesuskilusioms, nes tai – būtina tikrosios laisvės sąlyga. **Jis nepitaria tolesniam griuvimui to, kas žmoguje jau ir taip trupa: jis kalba ne apie ekstaziškus išgyvenimus, bet „išmintingos širdies“ įsitvirtinimą.**

Kristus pabrėžia žmonių atsakomybę vienas kitam. Tačiau jis netiki „įgimtais poreikiais“, išoriniu jų pasireiškimu ar jų pervertinimu, netgi piktnaudžiavimu tokiais žodžiais kaip atsakomybė, tikėjimas ir sąžiningumas, pridengiant pavydą ar pasisavinimą. Jam svarbiausia – kokios dvasios žmonės yra vedami. Santuokoje taip pat ne viskas, kas nepriimtina už santuokos ribų, yra savaime gerai.

Mylėti Dievą ir savo artimą kaip save patį reiškia mylėti ir save. Ši Kristaus taisyklė, pakeičianti draudžiamąjį Senojo Testamento logiką – visus tris asmenis persmelkiantis ir sujungiantis universalus požiūris (*žr. Morkaus 12, 33; Jono 13, 34; Galatams 5, 14; Jokūbo 2, 8*). Šiame kontekste meilė yra daugiau negu vien instinktyvus rūpinimasis giminėmis ir pan., nors jie nėra atmetami. Kadangi žmogus atlieka mylinčio padėjėjo vaidmenį, meilė sau nėra egoistinė – tai širdies gerumas, meilė sau kaip kitiems ir (arba) Dievui tarnaujančiam įrankiui, įskaitant meilę savo kūnui.

Aukščiausia meilė yra besąlygiška meilė. Apie išminties neatmetančią meilę „priešams“ žr. *Mato 5, 43-48*.

Šiuolaikiniai europiečiai ir kt. patiria kažką panašaus į seksualumo transformaciją, kai dirbdami kartu du žmonės visų pirma susiduria priešingai ir psichologiškai, o po to išmoksta valdyti skleidžiamą antipatiją ar simpatiją. Į šiuos dalykus derėtų atsižvelgti užmezgant santykius, kurie svarbūs ir išoriniame pasaulyje. Fizinis ryšys ateina vėliau, jis nėra savaiminė kiekvienos draugystės ar susitikimo dalis. Ir susipažinimas su kuo nors neturi reikšti, kad paliekamas turimas partneris. Tačiau nuo to yra neatskiriama mylinti nuotaika. Širdies jėga gali pritraukti seksualinę energiją, tačiau nereikia leisti jai visada išsiliesti tarsi sprogimui, ką pasiduodami kultūros poveikiui žmonės šiandien dažnai daro.

Vietoj mokymo apie seksualumo slopinimą ar nuolatinį gyvenimą juo, daugelis dvasinių mokytojų moko apie jo transformaciją – tai daugiau negu *Freudo* „sublimacija“. Krikščioniškame pasaulyje irgi būta panašių požiūrių, kuriuos šiandien praradome ir turime vėl išplėtoti; minezingerių ir trubadūrų palikimas iliustruoja, kad jie puikiai išmanė šiuos dalykus.

Seksualumas gali sukurti nesąmoningą žmonių tarpusavio ryšį, todėl dauguma religijų seksualumą laiko pusiausvyros ieškojimu ir sieja jį su partneryste, kurioje abu asmenys sugeba susidoroti su jo sukeltomis pasekmėmis. Tie, kurie nori išvengti lytinių santykių prieš vedybas, sėkmingai jų išvengs, jei abu žmonės aiškiai žinos, ko nori ir ko nenori, ir atitinkamai palaikys vienas kitą.

Jėzus šiam senam požiūriui pritarė tiek, kad, pavyzdžiui, neigiamai vertino net geidulingą žvilgsnį į kito partnerį. Tačiau tai neatmeta galimybės dviem žmonėm susitikinėti gal net ir dažniau, negu, kitų nuomone, derėtų, ir entuziastingai džiaugtis tais susitikimais. Tokį entuziazmą žmonės, net tie du dalyvaujantys, ne visada supranta: „Kur du ar trys susirenka mano vardu (t. y. „susijungę mano dvasia“), ten ir aš esu tarp jų“ (taip pat teisinga būtų versti „juose“). Tam nereikalingas nei oficialus bažnytinis susirinkimas, nei specialus pasiruošimas. Tai gali pasireikšti bet kur, kur „Kristaus dvasia“ dėl bet kokios priežasties sujungia du žmones. Leistas taip sujungiamiems vyrui ir moteriai, ypač jei jie patinka vienas kitam (jaučia simpatiją), ir šiuo atveju išlaikyti tyrą sąžinę, kaip buvo iš pradžių, gali būti sunku, tačiau tai reikalinga pasauliui. Norėdami suprasti susiklosčiusią situaciją, jie neturi kelti partnerystės ar sekso klausimo, bet sąžiningai išsiaiškinti, kas atsitiko. Jei žmogus tam yra atviras, kartais viskas gali paaiškėti per vieną akimirką.

Jėzaus gyvenimas žemėje jau parodė, koks nesuvaržytas taisyklių jis yra. Galbūt pasirodys, kad taisyklių reikia tik tuomet, kai „jo nėra tarp jų“.

Norint, kad tokie dviejų žmonių susitikimai būtų kuo geresni, reikia išanalizuoti savo paties individualybę, įskaitant „aurą“ ir (arba) „charizmą“. Net ir būdami poroje žmonės išlieka atskiri individai, o visiško dviejų žmonių išnykimo poroje Kristus nenorėjo.

* Žmonija – tai sudėtingas tinklas, galbūt jis taps aiškesnis kituose skyriuose.

[Grižti į tinklalapio „Turinį“](#)

„Šventas įtūžis“ (ir požiūriai į emocijas)

Jono 2 skyriuje, po vestuvių Kanoje, aprašomas „šventyklos išvalymas“. Jėzus pavydžiai ir su įtūžiu iš šventyklos išvarė prekeivius ir pinigų keitėjus. Jis norėjo aiškiai atskleisti pasaulio veidmainystę, nurodydamas, jog šventykla yra garbinimo, o ne derėjimosi vieta. Jis žinojo, jog šioje situacijoje negali nieko tikėtis iš miesto tarnautojų ar šventikų, todėl būdamas vienintelis, kuris jautėsi atsakingas už „savo tėvo namus“, viską darė savo rankomis. Tai buvo nesmurtinis socialinio pasipriešinimo aktas. **Apskritai Jėzus laikėsi nepataikaujancio požiūrio** – „paklusti Dievui, o ne žmonėms“. Toje vietoje, kur jis sako: „Atiduok imperatoriui, kas imperatoriaus (ir Dievui, kas Dievo)“, atsiskleidžia ne pataikūniškumas, kaip dažnai klaidingai interpretuojama, o noras apsaugoti mokinius nuo beprasmiškos trinties su socialinėmis jėgomis, kuri yra visai nereikšminga. Religija ir politika veikia pagal savus įstatymus. Tarnauti žmonėms ir norėti „geriausio miestui“ taip pat nėra keliaklupsčiavimas.**

Jums gali kilti klausimas, kaip suvaldyti emocijas, nes ne kiekvienas jas moka reikšti taip, kaip Jėzus. Jis nuolatos gyveno „teigiamame drebėjime prieš Dievą“, o užuojauta žmonėms ir uolumas buvo pagrįsti sąmoningais gerais ketinimais. Beveik visos paprastų žmonių emocijos iš pradžių yra bent nesąmoningai sužadinos – reakcijos mechanizmai skiriasi stiprumu ir priklauso nuo asmens, tačiau iš esmės yra gana panašūs. Pačiam tai pamatyti, nepasitenkinti kitų aiškinimu ir toliau ieškoti tų mechanizmų savo reakcijose, o pamačius juos įvaldyti ir (arba) atiduoti Dievui – ilgas mokymosi procesas.

Nors čia kalbame apie psichiką, įprasta psichologinė analizė ir (arba) terapijos procedūros Dievo ir tiesos ieškotojams nelabai tinka.

Jei galvoje turėsime vienpusiškus interpretacijos modelius, kurie psichologines problemas susiaurina iki seksualumo ir asmenybės formavimosi vaikystėje, psichologija gali net trukdyti mums dvasiškai tobulėti; dar daugiau, silpnumo „priežastys“ gali tapti „pasiteisinimu“ pasilikti tokia, koks esi, užuot pabrėžus žmogaus sugebėjimą tobulėti, kaip teigia Erichas Frommas.

Jei psichologija skatina nagrinėti psichologinius procesus ir psichiką arba sielą laikoma ne tik chemine elektrine smegenų veikla – kas pasitaiko retai, – tokie tyrimai gali būti naudingi. Ši mokslo sritis vystytusi geriau, jei kaip tyrimų medžiagą naudotų alternatyvių psichologijos mokyklų žinias ir (arba) požiūrius. Paprastai bandymai vienu metu susidoroti su visu ratu problemų naudos neatneša. Daug veiksmingiau būtų pirma surasti atskiras problemas, o tada žiūrėti, ar dėl jų kaltas „raštas tavo paties akyje“, ar „šapas kieno nors kito akyje“. Jėzus ir kai kurios krikščioniškos mokyklos pabrėžia „rašta savo paties akyje“, nes matyti savo paties problemiškus poelgius daug sudėtingiau (to reikia išmokti) ir reikia pradėti nuo savo klaidų taisymo; taigi kito asmens išpažinties išklauskymas, kartu su dvasiniu aspektu turi ir gydomyjį poveikį. Kartais psichologijos mokyklos renkasi kitą, aukos požiūrį. Taigi galiausiai pažiūrėjome į abi puses. Pavyzdžiui, dvasiniai rytų mokymai pabrėš abiejų pusių ryšį gyvenime kaip „karmos“, lemties šaltinį.

Sunkios kasdienės rutinos padarinius pašalinti padės to paties R. Steinerio atskleista priemonė, t. y. kasdienis dienos apžvelgimas pradedant vakaru ir baigiant rytu. Taip tampa lengviau vėl gyventi dabartyje. Tokia praktika padeda panašiam procesui vykti ir po mirties, kaip pasakoja daugelis buvusių netoli mirties.

Galima sukurti „sielos veidrodį“ – savo paties neigiamų savybių, kurias reikia gerinti, ir savybių, kurių reikia siekti, sąrašą. Jei norite kontroliuoti savo paties tobulėjimą, sąrašą turite dažnai peržiūrėti. „Sielos veidrodis“ – tai gerai patikrinta mistikų praktika.

Psichologinis vystymasis gali pagerinti bendravimą su žmonėmis. Kai žmonės tampa atviresni ir atsikrato juos slėgusių naštų, jie turi mažiau išankstinių nuostatų ir yra mažiau linkę daryti skubotas išvadas. Pabrėždamas neskubėjimą kritikuoti ir svarbą to, „kas išeina iš burnos“, Jėzus nekelia neįgyvendinamų moralinių reikalavimų – jis prašo pradėti mokytis. Galbūt turite nustoti ginčytis, atsikvėpti – žr. *skyrių „Tyla dykumoje“* – ir tada atvirai pasišnekėti.

Egzistuoja tam tikri europietiški dvasiniai keliai, kurie naudoja nervų ar sąmonės centrus, jogoje vadinamus „čakromis“ (antroposofija, visuotinis gyvenimas – nemaišyti su Visuotinio gyvenimo bažnyčia – ir kiti). Negalima automatiškai šių idėjų vadinti nekrikščioniškomis, kaip kai kurios bažnyčios norėtų, kad mes tikėtume. Šie centrai buvo žinomi krikščionims teosofams dar viduramžiais (*J. G. Gichtel**), o dabar atpažįstame juos egzistuojant kiekviename iš mūsų – lygiai kaip akupunktūriniai taškai, ypač gerai žinomi Kinijoje, nėra automatiškai „daosizmo“ dalis, nes šiuos taškus ir linijas galima nustatyti elektriniais prietaisais ir laikyti žmogaus audinių dalimi.

**), „Uolumą“ šia prasme reikia skirti nuo „Uolumo be išmanymo“ (*Rom 10, 1-3*).

Klausimas:

Ar su Dievu aš galiu sąmoningiau tvarkytis su savo emocijomis?

[Grižti į tinklalapio „Turinį“](#)

Kalno pamokslas (Mato 5 – 7, 29; ir požiūriai į protą)

Yra daug parašyta apie (senosios ir šiuolaikinės) visuomenės vertybių pokytį, kurį atnešė Kalno pamokslas. Vieni vertina jo reikšmę socialinei veiklai. Kiti bando taikymą pasaulio reikalams laikyti nepagrįstu vartodami sąvoką „pagrindinių nuostatų etika“ bei pritaria vadinamajai „pareigos etikai“ drauge su Senojo Testamento grasinimais karo ir kitokiomis bausmėmis. Dar kiti

paprasciausiai bando gyventi pagal šį pamokslą. Be to, Kalno pamokslą vertina ne vien krikščionys (pvz., jį vertino Gandis).

Žvelgiant iš sąmonės tyrimo pažiūros taško, akivaizdu, jog Kalno pamokslas skirtas ypač tiems, kurie supranta, kad sąmonė – tai daugiau negu protinė analizė, ir suvokia, jog pasaulis siekia toliau nei jie patys. „Vargšai dvasia“, žinantys, kad jie nežino nieko (arba žino nedaug), ir norintys atitinkamai galvoti, matyti, kad Dievas žino daugiau už juos ir gali juos daug ko pamokyti, jie yra palaiminti, „jų yra dangaus karalystė“. Toks požiūris gali pasirodyti besas nenutrūkstantis ir galingas pažangos žingsnis, daug veiksmingesnis už bet kokį kitą paprastai „protingu“ laikomą požiūrį.

„Tie, kurie kenčia“, turi nešti ne tik savo pačių likimo našta, bet ir jiems tenkančią visos valstybės dalį, užuot viską lengvabūdiškai aplenkdami. Kai kurie padeda nešti aplinkinių naštas, ir galiausiai – tautų ir žmonijos naštas. Vietoj valstybės veikėjų, šiais laikais tą našta dažnai neša visuomeniniai judėjimai. Ir kas juos deramai užjaučia? Kas meldžiasi už juos vietoj maldų vien už galingus, garsius ir turtingus?

„Romieji“ – tai akivaizdžiai savanoriškai romūs žmonės (o ne paprasčiausi bailiai). Jie „paveldės žemę“, ir tik jiems valdant žemę bus galima išsaugoti ir vystyti.

„Tie, kurie alksta ir trokšta teismo“ – ne pavydas, o sąžiningas teisybės savo ir kitų labai ieškojimas atveria tai, kas yra „virš“ žmonių. Anksčiau ar vėliau jie sulauks atsakymo, nors galbūt ne visada taip, kaip įsivaizdavo. „Gailėstingieji“ brolius, seseris ir kitus žmones neša su savimi savanoriškai, ir taip pat juos pačius neša Dievas.

„Tyraširdžiai“ ir tie, kurie pastebėjo ir nusiėmė intelekto akinius bei atmetė išankstines nuostatas, „matys Dievą“. Tai platesnė žodžių „neteisk“ prasmė.

„Taikieji“ arba „taikdariai“, kaip Pranciškaus Asyžiečio taikos maldoje, leidžia kitiems suvokti, jog čia veikia kita jėga, skirtinga nuo tų, kurios paprastai lemia gyvenimo eigą. Tad jie „bus vadinami Dievo sūnumis (ir dukterimis)“.

„Tie, kuriuos persekioja dėl teismo“, „jų yra dangaus karalystė“, ir tie, kuriuos šmeižia ir persekioja dėl Jėzaus, irgi yra palaiminti. Išoriniam kūnui kenčiant, jie patys dažnai jautė palaiminimą, bet tai nereiškia, kad patys kentėjimai yra tikslas.

Žmonės, apie kuriuos čia kalbama, turi prisiimti savo vaidmenį kaip „žemės druska“ ir „žemės šviesa“. Ypač šiame skyriuje Jėzus kalba apie įstatymus ir Senojo Testamento pranašus. Jis kalba apie tai, kas buvo teisinga iki jo laikų, ir kaip naujaisiais laikais tai įgyja naują prasmę – įstatymai nebėra pirmoje vietoje, bet tampa gyvenimo nuostatų šaltiniu. Atėjo laikas, kai kiekvienas žmogus gali iš naujo perkurti vidinius savo gyvenimo principus.

Tam, „kuris siekia Dievo karalystės, visa kita bus pridėta“. Čia galima pridurti, **jog tam, kad sugebėtume priimti tai, kas kyla iš aukštesnės dvasinės logikos, turime ne sunaikinti protą, o priešingai – atverti jį. Vis dėlto Jėzus apie visa tai kalba ne tam, kad siekdami švęsti aukštesniame dvasiniame sąmonės lygyje vengtume „žemiškų apribojimų“. Iš aukščiau gautas supratimas skirtas konfrontuoti žemišką sąžinę ir gyvenimą tol, kol bus pakeistas pasaulis.** Protas pasilieka šviesus ir yra tobulinamas priklausomai nuo to, kaip žmogus suvokia tam tikrus klausimus; viskas prasideda nežinojimu, tada pereinama prie spėliojimų, prielaidų, teorijų ir įsitikinimų ir baigiasi žinojimu. Tai svarbus tobulėjimo pagrindas. Jis skiriasi nuo palaimos ieškojimo, apie kurį kalba kai kurios senos dvasinės mokyklos.

Kalno pamoksle pavaizduotas aukštesnis mąstymo lygis (taip pat žr. kitą skyrių) yra skirtas ypač tiems žmonėms, kurie nori daugiau negu vien tik tuo naudodamiesi pertvarkyti asmeninius dvasinius gyvenimus. Šis kelias daugiausia kalba apie asmeninį gyvenimą, kuriame galima ieškoti partnerio arba „artimiausių žmonių“, kaip aprašyta skyriuose „Krikštas“ ir „Tyla dykumoje“.

Sąmonės praplėtimas apima vyrų ir moterų santykius, o „čiuptuvėliai“ ištempiami papildomo psichologinio bendravimo su keliais žmonėmis kryptimi. Apie tai kalbėjome skyriuose „Vestuvės Kanoje“ ir „Požiūriai į seksualumą, galeistį, užuojautą ir meilę“. Kalno pamokslas kalba apie fizinį ir etinį lygį, kuriame atsiveria durys didesniems dvasiniams tikslams, o paprasčiausiai bendraujantys žmonės virsta bendruomene. Supaprastintai tai galima prilyginti garsų santykiui su intervalais, intervalų – su triadomis, triadų – su gama, o visa tai kartu sudaro visumą.

Teologijoje buvo išanalizuotos sąsajos su Senojo Testamento teiginiais: pvz., *Ps 1 ir Jer 17:7 ir toliau*. Pagal *Sk 12:3* kartu su *Mt 11:20* į Jėzų buvo žiūrima kaip į Naująjį Mozę. Remiantis pranašyste, pateikiama *Zch 9:9 ir toliau* „...Jo valdžia bus nuo jūros lig jūros“ atkreipiamas dėmesys į pasaulinę skelbiamos Dievo karalystės reikšmę. Buvo visiškai aišku, kad savo Kalno pamoksle jis ne kartą Senojo Testamento įstatymus perkeičia kažkuo nauju: „...o aš jums sakau...“. T. y., jis kalba ne kaip Raštą aiškinantis rabinas, bet iš savo dieviškosios misijos suvokimo pozicijos. Būtent ši pranašiškoji ir misijinė savybė kėlė nepasitenkinimą tų, kurie rėmėsi Senuoju Testamentu.

Vokiškame ir angliškame puslapiuose pateikta ištrauka iš Mato 5 skyriaus: palaiminimas ir žemės druska.

[Grijti į tinklalapio „Turini“](#)

Kristaus atsimainymas ant Taboro kalno (*Mato 17 sk.*)

Daugelis Jėzaus darbų – simboliniai vidinio „atsimainymo“ išoriniai ženklai, pradedant pokalbiu su Nikodemu (*Jono 3 sk.*), tęsiant *Kalno pamokslu*, iki aklu gimusio žmogaus išgydymo ir penkių tūkstančių pamaitinimo ant kalno. Atsimainymas iš dalies siejasi su rytietišku terminu „didysis apšvietimas“. Apšviečiama žmogaus dvasia. Tačiau čia kalbama apie artimesnį ryšį su Dievu ir jo dvasia. Dievas suvokiamas ne vien kaip absoliutus principas, bet kaip asmuo, buvęs realus Jėzui ir jo kelio pasekėjams.

Vien „pozityvus mąstymas“ – ne egoistinis, ne apsėstas didybės manijos, ne manipuliuojantis – iš tiesų galėtų pakeisti mintis ir priartinti prie to, kas ateina iš Dievo. Jis galėtų mus atverti Dievui. Tačiau literatūroje šis klausimas nėra pakankamai išnagrinėtas, ir dėl to žmonės dažnai apsigaua.

Bet kuriuo atveju, proto keitimas dar nėra „atsimainymas“. Atsimainymas nėra teigiamų teiginių prikrovimas į visų žmonių turimas painias proto „programas“, kad atsirastų teigiamų minčių perteklius – nors tai galėtų būti atskiras pratimas. Atsimainymas viską atskleidžia: atsiranda sugebėjimas pažvelgti į dvasines šaknis protui jų neiškraipant ir neišryškinant klaidingų dalykų. Viskame pradedame regėti aukštesnę dievišką tvarką. Su šiuo brandos lygiu susijęs aukštesnis psichologinio apsisvalymo procesas, minimas skyriuje „*Šventas įtūžis*“. Atsiradus paprastai išvalgai viskas tampa aišku. Tiesioginis atpažinimas ar išvalga nėra mąstymas – ji ateina ir mąstant, ir nemąstant. Jos negalima priversti atsirasti, ir ji mus išlaisvina. Tam, kad įgytume aukštesnės išminties, nebereikia malšinti minčių pasaulio, kaip bandė daryti kai kurių mokyklų atstovai.

Mūsų mąstymas išlaisvinamas iš instinktus primenančios reakcijos, o kontroliuojamas analitinis ir susintetintas mąstymas paprasčiau tampa aukštesnio supratimo priemone. Tada suprantame, kaip dera elgtis kiekvienoje situacijoje.

Gali atrodyti, jog Kristui nereikėjo pašalinti viso to bukumo, kuris nuo tokio sąmonės lygio skiria paprastą žmogų. Tačiau ir Kristus turėjo patirti didėjantį aiškumo lygį. Vėliau, vadinamojoje aukščiausiojo kunigo maldoje, jis prašė to aiškumo, kurį turėjo su Dievu prieš pasaulio sukūrimą.

Kai kurie teologai aiškina Jėzaus atsimainymą ir Petro Kristaus pripažinimą tuo pačiu metu vykstančios žydų Permaidavimo dienos ar toliau sekančios Sukoto šventės fone. (Permaidavimo dieną šventikas vienintelį kartą metuose Šventyklos švenčiausioje vietoje išvardavo Dievo vardą.) Kiti išvalgia sąsają su Mozės lipimu į Sinajaus kalną (*Iš 24:16*).

Vokiškoje ir angliškoje svetainėse pridėta ištrauka iš Mato 17 skyriaus.

Klausimas:

Ar padedamas Dievo galiu naujai, protingai surikiuoti savo mintis?

[Grijti į tinklalapio „Turinį“](#)

„Stebuklų“ klausimas

Jėzus nedarė nieko, kad patenkintų sensacijų troškimą. Jis nieko nedarė ir tam, kad išoriniai įvykiai priverstų žmones tikėti. Visą laiką jį vedė vidinis aiškumas, sakęs, ką daryti kiekvienu atveju, o ne „esant tokioms ir tokioms aplinkybėms, siekiant tokio ir tokio poveikio“. Išgydymai dažnai buvo didesnių, esminių dalykų „ženklai“. Kai per Šabą išgydė aklu gimusį žmogų, Jėzus atsakė, jog jis buvo aklas ne dėl nuodėmių, bet „kad apsireikštų Dievo darbai“. (*Jono 5, 6-9; Jono 6; Jono 9, 3.*)

Tuo pačiu akivaizdu, jos buvo siekta šalutinio poveikio – sugriauti atgyvenusią mąstyseną ir kad žmonės giliau apmąstytų šių veiksmų reikšmę. Jėzus pripažino, jog yra žmonių, kuriems reikia stebėti, skaičiuoti, matuoti ir sverti, kaip kad Tomas, atstovaujantis „mokslinio tipo“ mokiniams. Kai susidarė galimybė patikrinti, ar iš tikrųjų prieš jį stovėjo Jėzus Kristus, Jėzus tarė: „Nebūk netikintis, bet tikintis“ (*Jono 20, 19-29*). Jėzus norėjo, kad savo naują patyrimą Tomas apmąstytų taip nuoširdžiai ir giliai, kad pranyktų abejonių priežastis ir jis kažką suprastų. Tai, kad Jėzus turėjo ištarti šiuos žodžius, nereiškia, jog skeptikas Tomas dabar buvo „pakirstas“ tikrų faktų ir „priverstas patikėti“, net išsigandęs bausmės. Greičiau tai reiškia, kad ir po to Tomas sugebėjo savarankiškai įsitikinti naujais dalykais. Faktų ir minčių siejimas čia nėra smerkiamas, kaip kai kurie klaidingai interpretavo, menkai išmanydami žmogaus sąmonės veikimą. Nepaisant to, Tomas turėjo išmokti, jog save galima įtikinti ir kitais būdais, ne vien remiantis fiziniais faktais.

Jėzus žinojo, ko Tomui reikėjo. Jis nenorėjo nieko priversti tikėti juo. Tai per daug panašėtų į teismą, ir jis neketino išprovokuoti Tomo atsisakyti kažko, ko jis dar nebuvo pribrendęs atsisakyti.

Rekomenduojame paskaityti „Šv. Tomo evangeliją“. Tai apokrifinis tikslų Jėzaus citatų rinkinys, kurį parašė nebūtinai pats Tomas. Šį tekstą pripažino dvasiniai krikščionys Egipte ir kitur, bet ne visi ankstyvosios bažnyčios mokytojai.

Atitinkamai „stebuklai“ nebuvo pagrindinė Jėzaus veikla. Dažnai jis juos darydavo norėdamas padėti, kai jo paprašydavo, be minios, ir „prigrasindavo“ žmones niekam nepasakoti.

Vis dėlto, kai šiandien teologai ir kiti Bultmanno „demitologizacijos teologijos“ mokyklos atstovai bando stebuklus paaiškinti kaip simbolinius aprašymus, aišku, jog jie paprasčiausiai priderina savo idėjas prie XIX a. išplitusios mechanistinės pasaulėžiūros ir net neatsižvelgia į vėlesnius mokslo išradimus. Kvantinės fizikos, biologijos ir biofizikos, nenatūralaus gydymo ir parapsichologinių tyrimų, astrofizikos ir kitos tendencijos seniai pasiekė tokį lygį, kai bibliniai įvykiai nebėra neįtikimi. Bet šios tendencijos nereiškia, kad ieškoma „Dievo egzistavimo įrodymo“ – tam reikalingas ne tik mokslinis suvokimas.

Vienas teisingas šios teologinės mokyklos dalykas – tai, kad mokslinių įrodymų ji nelaiko būtina sąlyga tikėjimui turėti.

Vienpusiškumo, senosios prancūzų „švietimo filosofijos“ laikai pasibaigė. Net ir mokslininkai sugeba tikėti nesusirgdami šizofrenija. Laikais, kai žmonės neabejodami tiki parapsichologija ir tokiais dalykais kaip sugebėjimas lankstyti šaukštus per atstumą – nepaisant šarlatanų, yra pakankamai tai įrodančių faktų, – būtų absurdiška neigti panašius Jėzaus Kristaus sugebėjimus. Tik Jėzus ne linksminosi lankstydamas šaukštus, o veikė dėl kitų priežasčių. Įvairūs įvykiai leidžia manyti, kad Jėzus sugebėjo perprasti visas gamtos jėgas ir kad susikurdami nuomonę apie

šiuolaikinio žmogaus prigimtį, holistišką, integruotą ar krikščionišką išgydymą ir t. t. turime tai apmąstyti. Toks dvasinis požiūris į Jėzų neprieštarauja Jėzaus kaip „Žmogaus Sūnaus“ sampratai, kuris norėjo būti regimu pavyzdžiu, kaip žmonėms elgtis ir kaip palaikyti tarpusavio santykius bendruomenėje. Dažnai vien dėl šio manomo prieštaravimo atsisakoma pripažinti „stebuklus“, nes atsakingi žmonės galvoja, jog jie turi atremti neteisingas tendencijas, nukreipiančias nuo žmogiškos ir socialinės krikščionybės. Iš tikrųjų, norint apytikriai atskleisti tikrą (konstruktyvų) Jėzaus radikalizmą ir jo ryšį su valia bei Kūrėjo jėga, reikalingos abi Jėzaus pusės.

(...) **Energija čia nėra abstrakti jėga; tuo pačiu – tai Kristaus asmens poveikis.** Pavyzdžiui, rytiečių joga energiją visada laiko kažkuo izoliuotu. Šiandien irgi galima išgyti dėl maldos, atsižvelgiant į giliausią žmogaus vidų, susijusį su Kristumi, kuris nori, kad žmonės išgytų ir būtų sveiki, ir tada galėtų daryti „didesnius darbus už jį“ (*Jono 14, 12-13*).

Ta čiau pats dvasinis išgydymas ir psichologinis bei dvasinis tobulėjimas priklauso nuo Dievo malonės, kurios neišreikalaui, nesvarbu, kaip stipriai stengtumeisi pasiruošti ją priimti.

Apie „Šventosios Dvasios dovanas“ taip pat žr. *1 Korintiečiams 12, 7-11; Apaštalu darbų 2, 17-20 ir šios knygos skyrių „Sekminės“.*

[Grijti į tinklalapio „Turinį“](#)

Lozoriaus prikėlimas iš numirusių

Nuo pat savo mokymo pradžios iki šio įvykio Kristus pervadino visus žmogaus lygmenis, ką senovės mistikų mokyklos bandė padaryti ištus tūkstantmečius. Dėl to „kolektyvinė sąmonė“ gali pasireikšti kiekvieno šiuo keliu einančio žmogaus kūne, sieloje ir prote. Kita vertus, vis aiškiau matosi galimybė išvalyti, sujungti ir plėsti vis gilesnes ir senesnes sąmonės dalis.

Senovės egiptiečiai žinojo, kaip naudojant proto ir sielos galias sąmoningai prikelti fizinį kūną. Lozoriaus prikėlimas iš numirusių atveria dar gilesnį lygmenį. Pirma, kai kurios detalės akivaizdžiai panašios į tai, ką žinojo egiptiečiai. Prikėlimas siejasi su senu ritualu, kai žmogus tris dienas praleisdavo būklėje, šiuolaikinėje parapsichologijoje žinomoje kaip „išėjimas iš kūno“, panašiai kaip būna sapnuojant, kad skrendi, tačiau jie tai patirdavo sąmoningai. Gulintis kūnas atrodydavo kaip negyvas. Pabudęs inicijuotas asmuo turėdavo vidinį užtikrintumą, kad po fizinės mirties jis egzistuos kaip psichologinė-psichinė būtybė. „Hierofantas“, iniciacijos kunigas, turėjo pažadinti žmogų fiziniame kūne ne vėliau kaip po trijų dienų, kol kūnas nepradėjo irti. Tačiau būtent tai pasakoja istorija apie Lozorių – po keturių dienų jis „jau smirdėjo“. Todėl, kad jį sugražintų, **prikeliančioji jėga turėjo siekti giliau, paveikdama ir materialią substanciją.** Bibliniai įvykiai tendencingai rodo, kad krikščionybės dvasią ypač atpažinsi fiziniame pasaulyje ir veiksmuose. Šią tendenciją žmonės prisiminė tik mūsų laikais, nes ankstesnių amžių misticismas paprastai apimdavo tik intelektą ir psichologiją.

Visų religijų mokymai apie gyvenimą po mirties greičiau kilo iš potyrių, kai žmonės išeidavo iš materialaus kūno, o ne iš filosofinių apmąstymų, kurie priešistorėje, ankstyvojoje istorijoje ir senovės istorijoje žmonių sąmonės lygiui buvo nebūdingi. Kompetentingesnį paaiškinimą rasite *Jeano Gebserio* knygoje „*The Everpresent Origin*“. Jis išskiria archainį, magišką ir mitinį sąmonės etapus, kurie buvo prieš teorinį intelektą ir vėliau integruotą sąmonę. Ar buvo neišvengiami šiuos etapus skyrę tarpai – neaišku. Vis dėlto jie suprantami šiandien. R. Steineris taip pat pabrėžia, kad senesni sąmonės etapai yra nesuderinami su šiuolaikine sąmone. Galima rasti tik jų prisiminimų įvairiuose augimo etapuose.

Beje, palyginimas su pasenusiais iniciacijos ritualais, – kurie senąja forma nebeįmanomi, – nereiškia, jog Lozoriaus prikėlimas iš numirusių buvo visų dalyvaujančiųjų surengtas ritualinis aktas, kaip būdavo senovės Egipte. **Savo veiksmus Jėzus dažnai išlaisvindavo iš kultinių**

chronologinių (pvz., Šabo), vietos (pvz., šventyklos) ar konkrečiai situacijai taikomų taisyklių. Vis dėlto būdamas nepriklausomas, kartais jis tokiomis aplinkybėmis pasinaudavo sąmoningai, pvz., Pascha (Velykomis), šventykla. Taigi Jėzus rodo pavyzdį, ką daryti su tam tikromis mados tendencijomis, kaip antai astrologinis poveikis, „galios vietos“ ir ritualai. (Taip pat žr. Marko Pogacniko knygas apie geomantiją: „Healing of the Heart of the Earth“, „Christ Power and Earth Goddess“ ir kt., Findhorn Press, U.K.Scotland.)

Dėl Lozorius prikėlimo (*Jono 10.39-11 sk.*) Jėzus ir jį supantys žmonės tapo labiau matomi aplinkiniam pasauliui. Matome, kaip išsiplėtė Jėzaus sąmonė, apimdama mokinius bei per juos pasiekdama visuomenę. Panašų sąmonės išsiplėtimą galima matyti šiandien, kai šviesą skleidžia Jėzumi sekančios žmonių grupės veikla.

Toliau aprašoma kančia. Aukštasis žydų kunigas pasako, kuo tai, kas turi nutikti Jėzui, siejasi su tautos likimu (*Jono 11 sk.*). Žvelgdamas pranašišškai jis teisingai pastebi, kad Kristus mirtų už juos visus, tačiau klaidingai interpretuoja, kad pasilikdamas gyvas Jėzus pakenktų tautai. Norint tai suvokti, reikalingas mintis peržengiantis sąmonės lygis, sugebantis vienu metu suvokti procesus ir jų kontekstus. Šis sugebėjimas yra įgyjamas. Paprastai žmonės negimsta jį turėdami, o mokyklose to nemokoma. Jis nėra identiškas instinktyviai atsirandantiems vaizdams mintyse. Jis padeda atskleisti, išsklaidyti ir sukurti gilumines priežastis. Neigiamos ar kitos mintys nebebus saugomos sąmonėje. Jos negalės kaupti problemų struktūrų, paveikiančių ir gilesnius psichologinius, ir fizinius procesus. Atsivers kelias į laisvą, kūrybingą ateitį.

Angliškoje ir vokiškoje svetainėse pridėta ištrauka iš Jono 11 skyriaus.

Ankstyvosios bažnyčios tėvas Klemensas Aleksandrietis turėjo išplėstinę „slaptą“ Evangelijos pagal Morkų kopiją. Jo žodžiais tariant, tai buvo „dvasiškesnė evangelija, skirta tiems, kurie eina tobulybės keliu“, padedanti jiems „tobulėti pažinime“. Į ją buvo įtraukti visų naudojamose evangelijose nepateikti Morkaus ir Petro komentarai, kaip antai Lozorius prikėlimas iš numirusių. Į evangeliją tokius įvykius atvirai įtraukė tik Jonas ir jo mokiniai. Klemensas Kristų vadina „mistagogu“ ar „hierofantu“, tai yra tuo, kuris vadovauja iniciacijoms į paslaptis, tikėjimo paslaptis – naujas krikščioniškas „mistikas“, kurios skiriasi nuo senųjų mistinių kultūrų. (Žr. Morton Smith, „The Secret Gospel“; kuris tačiau padarė ir abejotinų išvadų.)

Klausimas:

Ar galiu nujausti, kad Dievas padeda nutiesti tiltą tarp gyvenimo ir mirties bei tarp dienos sąmonės ir miego?

[Grijti į tinklalapio „Turini“](#)

„Avys“

Kurį laiką prieš kojų plovimą, su Kristumi susiję žmonės buvo lyginami su „avimis“ (*Jono 10, 11-18*), lygiai kaip pats Kristus kitur vadinamas „Dievo avinėliu“. Čia pažymimas turimas ar atgautas mokinių atvirumas, ypač iš Kristaus ateinantis atvirumas, panašus į tą, kuris yra Kristaus ir Dievo tarpusavio santykiuose. Net ir subrendęs žmogus gali jaustis kaip tuščias popieriaus lapas arba kaip vaikas. Tikroji pažanga veda kuklumo link, nors kovos su išdidumu niekad nesibaigia. Žmogus vis labiau ima suprasti, kad visi atlieka svarbų, tačiau, palyginus su Dievu, vis dėlto mažą vaidmenį. Toks yra laisvas dvasios nuolankumas – tai ne vergiškas paklusnumas žemiškai valdžiai. Nuolankumas yra dažnai neteisingai suprantamas.

Neatsitiktinai tame pačiame skyriuje Kristus sako „Aš esu durys“. Kas tik atidaro savo širdį Kristui, tampa pas Dievą vedančiomis atviromis durimis, o nuo to prasideda tolesnis tobulėjimas.

Jėzus taip pat „avis“ supriešina su „ožiais“ (pavyzdžiui, Mato 25, 32-33).

[Grijti į tinklalapio „Turini“](#)

„Kojas plaunantis" Kristus ir Jėzų patepanti Marija iš Betanijos

Likusioje evangelijos dalyje pateikiama vis daugiau simbolinių įvykių, tuo tarpu išsamesnių pamokymų nėra. Jei nepamiršome anksčiau, dabar tikrai galime pamiršti komerciškai pagražintas „Jėzaus demaskavimo istorijas", kurias išgirdus vis tiek niekas nepaaiškėja. Nors tam tikros kitų žinios čia gali būti naudingos, tik meditacinė kontempliacija gali suteikti aiškia įžvalgą. Vis dėlto rezultatai gali kitus paskatinti bandyti suprasti tekstą patiems, ir joks kunigas ar istorikas nepadės mums aplenkti šitų ieškojimų.

Kojų plovimas (*Jono 13, 1-20*) Biblijoje parafrazuotas kaip apvalymas. Tokių „ezoterinių“ ištraukų reikšmė vėliau tapo sunkiai suprantama, todėl niekas nenorėjo jų keisti, taigi jos bent jau liko necenzūruotos. Tas, kurio kojos nuplaunamos, laikomas „visiškai švarus“, taigi ne vien kojos, bet simboliškai ir visas žmogus. Mąstymas analogijomis buvo įprastas daugelyje kultūrų. Tokias pačias funkcijas rasime žmogaus organizme, tai yra mikrokosmose ir mezokosmose (mezo – tarpinis), bei mus supančioje gamtoje, kuri yra dalis makrokosmoso. Kojos yra nukreiptos į žemę ir juda valios kryptimi. Kad žmogus eitu, reikia (laisvos) valios sprendimo. Šios valios apvalymą – atliekamą Dievo – ir jos prieštarigus kūlvirsčius – atliekamus Kristaus – atsispindi kojų plovimas. Taip pat gerus darbus Jėzus vertina daug labiau už krikščionišką tuščiažodžiavimą (*Mato 25, 31-43*).

Tačiau kojų plovimas, kaip ir kiti vélesni įvykiai, buvo daugiau negu vien ankstesniais metais atlikinėtų įvairių dvasinių žmogaus dalių apvalymo apeigų kartojimas. Viską lėmė faktas, kad Jėzus žinojo, jog atėjo jo valanda, ir kad jo mokiniai turi pakankamai subręsti, kad sugebėtų „tam tikrą kažką“ savarankiškai skleisti didesniai gyventojų ratui. Jų pačių asmeninių savybių – šiuo atveju geranoriškumo – ugdytas, vis labiau prižiūrint vidiniam „aš“, nustojo būti tikslu. **Aukštesnis, neegoistinis „aš“, dabar susietas su „asmeniu“, tapo viena su tuo „Kristumi“, kuris įsikūnijo mumyse kaip „tikriausias aš“.** Gyvenimas nustojo būti „asmeniniu likimu“.

Kol kas šį išgyvenimą apibūdinkime taip: vidinis kojų plovimo suvokimas gali suteikti tokį tyrumą, kad taps įmanoma visus veiksmus ir užmojus kontroliuoti tiesiogiai iš slapčiausio šaltinio per įvairius mūsų asmens sluoksnius. Iš pradžių prireiks valios pastangų. Po to žmogus pamažu išmoks pajusti ir atpažinti, o galiausiai ir geriau paaiškinti, kodėl jaučia vienokius ar kitokius impulsus. Su Dievu pereiname panašius mokymosi etapus, kokius pereina vaikas. Tai nereiškia, jog šis naujas raidos etapas turi vykti nemąstant. Moralės jutimas ir aiškus atpažinimas jau aktyviai tobulinamas. Visa, ko dar trūksta, – išstobulinti jutimą ir mąstymą Kristaus dvasioje, kuriuos dabar priima mūsų valia.

Kitas būdas patirti šiuos sunkiai apibūdinamus raidos etapus galėtų būti savo paties sąmonės įsisąmoninimas arba „angelų“ (sargų) ar aukštesniojo „aš“ matymas savo gyvenime. (Angeliškas) aukštesnysis „aš“ – kaip tai dažnai vadinama už bažnyčios sienų – gali pasirodyti susivienijęs su Kristumi ir taip pat išgyvenąs transformaciją. Kai kuriuose naujuose dvasiniuose judėjimuose su angelais susiję išgyvenimai yra gana įprasti, tuo tarpu nepaisydami to, ką sako Biblija, krikščionys dažnai abejoja jų egzistavimu, jau nekalbant apie tai, kad neaišku, kas yra „mūsų angelas sargas“ ir koks mūsų ryšys su juo. Kristus atspindi susiformavusį asmenišką žmogų, kuris ryšį su realiu pasauliu išsaugo net ir atsiverdamas beasmeniams „angelų“ energijos pasauliams. Tačiau tokių patyrimų turėjęs žmogus dar nėra tobulas. Kalbėti apie tai mokiniams Kristus pradėjo dar *Jono 1 skyriuje*. Kai kurie labai dvasiški žmonės mano, jog išvysti savo angelą (angelus) – pats svarbiausias patyrimas, po kurio galima pasitraukti iš žemiškų reikalų; iš tikrųjų, šias dvasines sritis reikia tyrinėti stovint ant tvirto pagrindo, kitaip susikursite tuščių iliuzijų. Tuomet dvasia galės labiau persmelkti žemišką gyvenimą. Galima paminėti, jog R. Steineris, kaip dvasios tyrinėtojas, ir kai kurios mokyklos neneigia ilgų žmogaus evoliucijos žemėje amžių. Be to, hipnoziniai spiritiniai „juodosios magijos“ patyrimai nėra tas pats, kaip šis esminis archetipinis angelų patyrimas. Nereikia žiūrėti pro pirštus ir į žmonių pastangas palaikyti ryšį su angelais kasdieniame gyvenime.

Nedaug kas pastebėjo ryšį tarp kojų plovimo ir *Jono 12 skyriaus*, kur **Marija iš Betanijos simboliškai patepa Jėzų ir savo plaukais nušluosto jam kojas**. Ar ji tai darė kaip žmogus, ar iš tikrųjų atspindi moterišką Dievo pusę, kurią galima priskirti Marijai, Jėzaus motinai, arba Marijai Magdalietei – ji ir Marija iš Betanijos tikriausiai nėra tas pats asmuo. Kodėl tai vyksta prieš „kojų plovimą“? Šios – nors ir prieštaringos – feministinės teologijos pažiūros slepia neatrastus ar tik iš dalies atrastus lobius. Katalikų bažnyčios atliekamas „paskutinis patepimas“ gali būti laikomas to įvykio prisiminimu.

Be to, įdomu pastebėti, jog kojas plovė ne tik Jėzus – jis ir mokinius ragino plauti kojas vienas kitam (kaip paskutinė vakarienė – kuriam laikui – ankstyvajai bendruomenei buvo duota tarsi visuotinė kunigystė). Šis troškimas gyventi Dieve, išstobulintas kojų plovimu, **padidėja ir apima ne vien Jėzų, bet ir supančius jį**: pirmiausia tą, kuriam plaunamos kojos, o po to ir visus kitus mokinius, su kuriais jis dalijasi savo atsakomybe.

Kojų plovimą galima suprasti ir kaip tarnavimą kitiems. Pabrėždamas šio žingsnio svarbą, Jėzus sakė, kad dėl kojų plovimo jie „turi dalį jame“ (Jėzuje). Tai galima palyginti su jaunimo posakiu „jis arba ji eina su manimi“ (šis vokiškas posakis reiškia „jis arba ji yra mano vaikinai arba merginai“), ir bent tuo momentu tai pats svarbiausias asmuo jų gyvenime. Vis dėlto „kojų plovimas“ reiškia ne „draugauti“, bet „palaikyti gyvybiškus santykius“. Kojų plovimą galima suprasti tik kaip žingsnį pirmyn. Ne taip svarbu smulkiai apibūdinti, kaip tai atlikti praktiškai. Šis veiksmas bus logiškas – esant atitinkamam vidiniam požiūriui, – jei jį vertinsime alchemikų akimis, kurie išorinius veiksmus naudoja tam, kad lengviau įsivaizduotų vidines žmogaus nuostatas ir vidinius vyksmus. Nepakanka vien dalyvaujančio kunigo teisingo požiūrio – svarbiausia, kad visa tai suvoktų tas, kuriam yra plaunamos kojos. Tą patį galima pasakyti ir apie *paskutinąją vakarienę* (žr. *kitą skyrių*), nors teologai nesutaria dėl skirtingų jos aspektų. Jų nuomonės gali būti net teisingos, tačiau šio svarbaus sąmoningo dalyvaujančiojo asmens transformacijos aspekto tinkamai neįvertina nei katalikų, nei protestantų bažnyčia.

Paprastesnį mokymą suprato 5000 žmonių, vėliau 500 ir 70 galėjo dalyvauti sudėtingesniuose įvykiuose, o plaunant kojas buvo tik vienuolika mokinių – tie, kurie buvo iš Jėzaus daug ko išmokę ir pakankamai gerai pasiruošę, kad suprastų šio veiksmo prasmę. Galbūt Judas dar nebuvo pajėgus tai priimti. Savo pamokas Jėzus išdėsto ne visas iš karto, bet žingsnis po žingsnio. Tačiau galima ir nesulaukus pabaigos pradėti medituoti į nukryžiovimą vedančius įvykius. Taip darė krikščionys Rožės kryžininkai. Kojų plovimą, nuplakimą, vainikavimą erškėčiais, nukryžiovimą, gulėjimą kape, prisikėlimą ir užžengimą į dangų jie vadino Kristaus iniciacijomis. Pritaikius vėlesnių amžių supratimo lygiui, iš to kilo septynių dienų „alchemiko vestuvių“ sapnų vaizdai („*Chymische Hochzeit des Christian Rosenkreutz*“, užmaskuotus satyros ar pasakos rūbais juos 1616 metais Vokietijoje parašė liuteronų teologas J. V. Andreae).

Daugeliu atvejų šis žingsnis nebus išbaigtas jį gyvenime patiriant pirmą kartą – ar medituojant, ar sapne. Žmogaus gyvenimas ir galimybės gali pakrypti įvairiausiomis kryptimis. Vienus žingsnius seka kiti, galbūt jie persidengia, tačiau naujos savybės galutinai suformuojamos tik pasibaigus ankstesniems gyvenimo etapams, kuriais ir remiasi šių savybių formavimasis.

Jono 12 skyriuje, po patepimo Betanijoje, aprašomas Jėzaus kaip Mesijo iškilmingas įžengimas į Jeruzalę. Po kojų plovimo, *Jono 13-17 skyriuose* parašyta, kaip Jėzus paskelbė, kad Judas Iskarijotas jį išduos, pateikiamos paskutinės kalbos bei Jėzaus malda už save ir mokinius.

Teologai dažnai kojų plovime išvelgė reikšmingą veiksmą, atkreipiantį dėmesį į artėjantį nukryžiovimą; arba tarnavimo švarinančia Dievo meile pavyzdį. Tačiau tai buvo paskelbta ir kaip tiesiogiai veikiantis veiksmas.

Angliškoje ir vokiškoje svetainėse rasite ištrauką iš Jono 13, 3-15.

Klausimas:

Ar aš noriu prašyti Dievo*, – jei taip dar nėra – kad geranoriškas požiūris į mane supančius žmones įaugtų man į kūną ir kraują – netgi jei tai reikalauja daug pastangų?

* Vėliau – vietoj prašyti (melstis) – tikėti, t. y., būti tuo įsitikinus. Dar vėliau – patirti Dievo veikimą (malonę).

Paskutinė vakarienė, iškilmingas įžengimas, suėmimas ir nuplakimas

Pagerbtas kaip pažadėtasis Mesijas, Jėzus triumfuodamas įžengė į Jeruzalę (*Jono 12, 12-19*). Surambėję kunigų luomai žinojo, kaip padaryti žmonėms psichologinį spaudimą ir neigiamai juos nuteikti. Žmonės, kurie supranta, jog yra neigiamai nusiteikę ir viskam abejingi, ir stengiasi pakeisti tokį nusistatymą, gali tapti tvirtesnėmis asmenybėmis ir labiau priartėti prie Dievo. Išorinės neigiamos jėgos ir masių įtaiga nebegalės jais taip lengvai manipuliuoti. O kaip veikia masių įtaiga, puikiai iliustruoja kai kurie XX amžiaus masių judėjimai.

Suėmimo (*Jono 18 sk.*) metu kareiviai iš pradžių buvo priblokšti. Kristus parodė, kad jis jiems nepavaldus. Tačiau vėliau savo noru leido viskam įvykti.

Nuplakimas (*Jono 19, 1*) kerta Jėzui per nugarą. Medituojant šią vietą gali iškilti tokie požymiai kaip žmogaus asmenybės „vidurys“, pojūčiai ir jėga nugalėti emocinį kentėjimą – tai nėra pasyvus, beviltiškas kentėjimas. Nepaisant to, visi krikščionys mistikai pasakoja laisva valia arba priverstinai savo sielose patyrę Jėzaus skausmą. Taigi Kristus nebėgo nuo skausmo, nors be abejo galėjo, kaip daro išvadavimą iš jausmų „pratjaharą“, praktikuojantys indų mokytojai. Matyti, jog taip prasiplėtė kitų kančios supratimas.

Kaip minėta, nėra visiškai teisinga nuplakimą paversti specifinio „iniciacijos etapo“, pilnatvės siekiančių šiuolaikinių žmonių tobulėjimo etapo simboliu. Atrodo, Jėzus jau inicijavo šį žingsnį **per paskutinę vakarinę po patepimo Betanijoje** (*Mato 26, 26-29*). Paskutinė vakarienė – geresnis simbolis to, ką Jėzus suteikia kenčiančiai žmonijai. Duona simbolizuoja Jėzaus Kristaus, Dievo Žodžio, esmę (ir sielą). Vynas simbolizuoja dievišką Kristaus dvasią, kuri šiam Dievo Žodžiui suteikia gyvybę pasiaukojančiam darbui atlikti. Katalikų bažnyčia pabrėžia duonos ir vyno virsmą grynu Jėzaus kūnu ir krauju, o protestantų bažnyčios pabrėžia Jėzaus prisiminimą. Viena vertus, teisos abi. Mokslininkai nustatė, kad net paprasčiausio katalikų bažnyčių „švento vandens“ molekulių kampas yra pasikeitęs. Vis dėlto svarbiausia – pasikeitimas dalyvaujančiame žmoguje, įsiklausant, kas iš tikro sklinda iš pakeisto ir keičiančio Jėzaus Kristaus „kūno ir kraujo“. Todėl būtų gerai bažnyčiose tai daryti labai susikoncentravus. Buvo žmonių, bandžusių tai daryti vien dvasioje – be regimų duonos ir vyno, – kurie taip pat pajuto to poveikį, tik šitaip jį pasiekti daug sunkiau. Norintieji praktikuoti palaimintą maistą, jo nevadindami bažnyčios „šventuoju sakramentu“, gali jį vadinti „agape“ – meilės vakariene.

Plakimą galima suvokti kaip parodijuotą neišmanančios valdžios atsaką į tai, kas jau buvo įvykę, ir medituojant neskirti jam pagrindinio dėmesio. Tas pats pasakytina apie po to sekusį karūnavimą erškėčiais. Senas krikščioniškas ezoterinis mokymas, kartais išskirtinai pabrėžiantis kentėjimą, siejasi su šiais naujais pamąstymais – kaip tam tikros Jono Krikštytojo mokymo dalys siejasi su naujesniu Jėzaus ir jo mokinių mokymu. Kiekvienas yra laisvas rinktis, kuriuo keliu nori eiti.

Teologiškai taip pat buvo diskutuojama, ar Paskutinė vakarienė buvo savistovė žydų Paschos vakarienės forma, o gal Jėzus pats pakeitė senąją šventę kaip čia jau pasimatantis tikrasis „aukos avinėlis“. Per Jėzų sudaryta Naujoji Dievo sandora su žmonėmis (Naujasis Testamentas) (*Lk 22:20*), *matytas Iš 24:8*; *Jer 31:31-33*; *Iz 53:12*. Duonoje daugiau matytas asmuo, Jėzus, kraujyje – visiškas gydantysis atsidavimas. Kiti abejojo perduotos tradicijos (taip vad. slėpinio žodžių) tikrumu – kas, atsižvelgiant į jų minėjimą anksčiausiuose Raštuose, yra mažai tikėtina.

Vokiškoje ir angliškoje svetainėse šia cituojama Mato 26, 26-29.

Klausimas:

Ar noriu – jei tai dar nėra mano patirties dalis – prašyti Dievo išmukti geranoriškai bendradarbiauti su kitais* – netgi jei tai reikalauja dvasinių pertvarkų?

Erškėčių vainikas ir paskutinės kalbos

Kadangi nuplakimas buvo įprasta romėnų naudojama mažiausia bausmė, negalima jo interpretuoti pasitelkus prieškrikščioniškų mistinių kultų simbolizmą. Tačiau karūnavimas erškėčiais (*Jono 19, 2-3*), vėlesnis šių kultų simbolis, nebuvo normali Romos teisės dalis. Jį galima suprasti kaip ironiją – erškėčiai vietoj aukso. Vis dėlto neaišku, kaip kareiviai tiksliai, nors galbūt tuo metu nesąmoningai, panaudojo simbolius, nors daugelis romėnų kareivių priklausė mistiniams kultams. Visgi net jei jie būtų įžvelgę išorinį kultų panašumą su tuo, ką darė, vis tiek nebūtų sugebėję sumažinti Kristaus iki to, kas jiems buvo pažįstama.

Aukso karūna būtų simbolizavusi išorinį viešpatavimą – nebūtinai neigiama prasme, – o erškėčių vainikas Kristui simbolizavo viešpatavimą, kurį pasaulis laikė nereikšmingu. Dygliai subadė jo galvą. Kristui ne tik skaudėjo, bet reikėjo jėgų nugalėti bet kokią nevilį, o jis neparodė jokių jos ženklų. Nevilis prasiveržė tik prieš pat jam galutinai nusprendžiant, jog nenori, kad jį pralenkų „ši taurė“ (širdgėlos taurė). Nuplakimas ir erškėčių vainikas tarsi tęsia kelią, pradėtą kojų plovimu: jausmas ir įžvalgumas, drąsiai sutinkant visas kliūtis, irgi pašventinami.

Minėtoji nuolatinė tendencija viršyti savo jėgas, kurią rodo kojų plovimas, nuplakimas ir karūnavimas erškėčiais, siejasi su tokiais naujais judėjimais kaip taikos judėjimas, žaliųjų judėjimas ir įvairūs dvasiniai judėjimai, norintys „išgydyti žemę“.

Kaip ir nuplakimas, karūnavimas erškėčiais buvo vien reakcija, prasta kopija to, kas jau buvo įvykę. Būtent tai, kas – jei ieškosime teigiamos prasmės – rodė atvirumą dvasiai, padėjo jam protu nugalėti save. Tai parodo Jėzaus **atsisveikinimo kalbos*** (*pvz., Jono 13, 31-17*) ir susitikimas su Pilotu (*pvz., Jono 19,5*)*. (* Žr. „Žmogus“, medituojant tai galima išgyventi kaip Piloto jausmus Jėzaus Kristaus, išgelbėtų žmonių pavyzdžio, atžvilgiu). Jėzaus „darbais“ buvo ne vien kojų plovimas ir paskutinė vakarienė, bet ir tuo metu jo pasakyti žodžiai.

Remiantis šiomis įžvalgomis, kalbant apie „krikščioniškas iniciacijas arba tobulėjimo etapus“ verta labiau atsižvelgti į minėtuosius teigiamus pagrindus.

***) Beje, religijų istorijoje žinomas paniekos sutvėrimas ar paniekos karalius, ant kurio kaip pakaitalo išsiliedavo liaudies pyktis. Senajame Testamente žinomas atpirkimo ožys, turėjęs atkentėti už visas tautos nuodėmes (*Kun 16:15*). Abiem atvejais tai buvo daugiau simbolinis ritualas. Todėl tradicinė teologija stengėsi parodyti, kad Jėzus tikrai galėjo sudėti veiksmingą auką dėl visų. Kai kurie kritiškai nusiteikę teologai manė, kad remiantis šių senųjų aukos kultų kaltinimu galima iš viso abejoti aukos idėja. Tai gal buvo lengvabūdiška – bet, kaip parodyta pirmiau, šiuose įvykiuose slypi daugiau, nei tik paties pasiaukojimo aspektas. Svarbus yra ir to tikslas.

Klausimas:

Ar noriu prašyti Dievo – jei dar nesu to suvokęs, – kad išmintingai elgčiausi su grupėmis*, kurioms aš priklausau – netgi jei tai reiškia, kad turėsiu įtemptai dirbti su savo senaisiais mąstymo šablonais?

Nukryžiuavimas ir laidotuvės

Šiandieniniai požiūriai į Jėzaus nukryžiovimą ir mirtį – pvz., *Jono 19, 12-37* – yra dar įvairesni negu požiūriai į kitas jo gyvenimo stotis, visų pirma dėl bažnyčių tam teikiamos svarbos, o antra – dėl aiškintojų noro viską suskirstyti pagal atitinkamą jų ideologiją.

Nors ankstyvosios krikščionybės pakrašty klestėję gnostikų** įsitikinimai iš tiesų norėjo išaiškinti Kristų, dėl antikinės graikiškos kilmės jie nepajėgė tikėti, kad tokia didi šviesi būtybė galėjo gimti iš moters ir vėliau numirti. Todėl jie manė, kad jis turėjo tapti regimas per „iliuzinį kūną“ kaip angelas arba kaip trumpam pasirodydavo kai kurių rytų dvasinių mokytojų dvasios, jei tikėsime jų mokiniais. Šis iliuzinis kūnas būtų buvęs nemirtingas ir po pasirodymo vėl išnyktų. Anot gnostikų mokymo, fizinis pasaulis ir materija yra amžinai blogi, todėl jų protui negalėjo būti nieko sunkiau suvokiama už mintį, kad Kristus perėjo paprastus žemiško gyvenimo etapus ar prisiskverbė į juos savo šviesa.

** Terminas „gnostikai“ čia vartojamas skirtinga reikšme nei „apaštalu žinojimas“, pripažintas net sektų kritiko *F. W. Haacko*. Tačiau daug kas tokiuose mokymuose sutapo, pavyzdžiui, gnostinėje „Tiesos evangelijoje“ pripažįstama, kad Jėzus buvo prikaltas prie kryžiaus.

Materialistiškesnių pažiūrų ar priešiška nusiteikę žmonės pirmaisiais amžiais irgi skleidė legendas, teigiančias, pavyzdžiui, kad Jėzus buvo neteisėtas romėnų kareivio sūnus, o atsižvelgiant į tų laikų moralės supratimą tai būtų be galo blogai. Taip pat yra teorijų, kad Jėzus niekada nemirė, o buvo išgydytas ir pasveiko. Kai kurie žmonės senyvo žmogaus vardu Jėzus kapą Kašmyre bando susieti su bibliiniu Jėzumi. Šiuolaikinėje literatūroje atsiranda ir kitas, „dar neatrastas Jėzaus kapas“. Reikia paminėti, jog Jėzus (taip pat Yehoshua, Jeschua, Jesat) nebuvo neįprastas vardas. Pavyzdžiui, apokrifinėse knygoose (į biblinį kanoną neįtrauktuose raštuose) pasirodo kiti Jėzūs, pvz., Jėzus Sirachas, Jėzus ben Pandira.

Su šiais teiginiais iš dalies susiję prieštaringi Turino drobulės – „Jėzaus įkapių“ – tyrinėjimo rezultatai. Kadaisė buvo manoma, kad medžiagoje yra žiedadulkių iš Jėzaus laikų ir šalies, kiti teigia ją atsiradus Viduramžiais. Vieni sako, kad atvaizdas atsirastų tik dėl staigaus didelės energijos spinduliavimo ir staigaus kūno iširimo, kiti tvirtina, jog kraujo žymės rodo, kad nukeltas nuo kryžiaus Jėzus dar buvo gyvas. Vėliausių tyrimų rezultatuose užsimenama, kad medžiaga yra originali ir atvaizdas susidarė neįprastu būdu. Tai gali padėti žmonėms (žr. ankstesnes pastabas apie mokinį Tomą skyriuje „Stebuklai“) suprasti, kas nutiko Kristui. Anot mistiko *Lorbero*, sakoma, jog (tik) „Tryro apdaras“ yra suklastotas, akivaizdžiai siekiant paraginti žmones ieškoti tikėjimo vidumi ir nebūti priklausomiems nuo atrandamų relikvijų ar teorijų apie jas.

Tačiau tokie tyrinėjimai gali mus pačius paskatinti atlikti meditacinius tyrimus. Jie parodo, jog egzistuoja kažkas, kas netelpa į jokią žinomą gyvenimo ir mirties formulę. (*Taip pat žr. Groenbold „Jesus in Indien – das Ende einer Legende“.*)

Kaip sakėme anksčiau, norint sužinoti ką nors apie buvusių įvykių pobūdį ir ką jie reiškia žmonių vystymuisi dabar, dažnai praverčia mistikų pasakojimai. Kuo daugiau žmogus turi patirties, tuo daugiau jis supranta. Krikščionys mistikai ir stigmatai – Kristaus stigmų turėtojai – pasakoja apie panašius išgyvenimus, nors jie niekada nebuvo susitikę. Pradedant *Pranciškum Asyžiečiu*, o vėliau *Tėvas Pijus* ir *Teresė iš Niūman iš Bavarijos* pateikia papildomų detalių apie Jėzaus išgyvenimus, kurių nėra Biblijoje. Visi jie sutinka, kad Kristaus nukryžiovimo ir mirties žymė išties giliai įspausta šiame pasaulyje, kad dėl netikėto, bet sąmoningo, ryšio su šiais įvykiais jie patiria neįsivaizduojamą kančią, o drauge su ja – ir nesuvokiamą jėgą, ne gniuždančią, bet pakeliančią. Egzistencinis nukryžiovimo pobūdis tokiems ypatingiems žmonėms yra neabejotinai artimesnis negu žmonėms, kurie bando viską suvokti protu. Gyvenimas ir mirtis apima ne vien tarpusavyje susijusias atskiras žmogaus dalis: jie apima „priežastinį“ lygį – viską lemiančius principus ir likimą. Net tokio paslaptingo ryšio su Dievu neturintys žmonės medituodami gali apmąstyti šiuos įvykius ir šitaip nutiesti kad ir netobulą tiltą į tikrovę. Šalia jo nukryžiuotam nusikaltėliui Jėzus pasakė, kad jis greitai bus su juo „rojuje“. Vadinasi, įmanoma Jėzaus kelią suprasti greitai.

Viena iš realių galimybių – sąmoningai daugiau ar mažiau prasiskverbti iki pačių giliausių žmoguje vykstančių procesų, susijusių su depresija, kančia ir išsigimimu. Nors tai nėra susiję su metų laiku ar geografine vieta, kada ir kur Jėzus kentėjo ir buvo nukryžiuotas, atrodo, jog lengviau tai patirti per Velykas. **Tarsi nauja „oktava“ įspaudžiama į seną tradicinį sezoniško nykimo ir atsinaujinimo ritmą.**

Lozoriaus atvejis parodo, kad Jėzus nepitaria senam susitarimui, jog fizinė materija sudaro dvasiai neįveikiamas kliūtis. Jo akimis, nieko, išskyrus Dievą, nėra amžina – ir galiausiai viskas yra pakeičiama.

Kuo dalykas žemesnis ir kuo mažiau sąmoningas, tuo sunkiau jį paveikti.

Be jėgos nugalėti kančią nukryžiuavimo ir įvykių prieš pat jį metu parodoma ir visuotinė sąmonė, pavyzdžiui, ant kryžiaus ištaisais žodžiais, kurių kulminacija – „Atlikta!“ Čia jaučiamos visiems pagalbą teikiančios „**pasiuokojančios meilės**“ pakankamai gerai nenusako sena, beveik teisinė formuluotė: „žmonijos atpirkimas Jėzaus auka“. Toks požiūris padeda įvykio svarbą suvokti protu. Tačiau galbūt krikščionys formuluotę pritaikė prie senovės žydų ir kitų senovės tautų mąstymo būdo, kurie manė, kad aukojami gyvuliai ir kt. palankiai nuteiks Dievą. (Taip pat žr. toliau.)

Panašiai Kristaus stigmų atsivėrimo ar nevalgymo pakankamai nepaaiškina ir kitos teologijos, kurios, pavyzdžiui, pabrėžė, kad savo pagrindinių principų Jėzus laikėsi iki pat mirties. Žr., pvz., *Thurston „The Physical Concomitants of Mysticism“ ir Höcht „Von Franziskus zu Pater Pio och Therese Neumann“ bei kitą skyrių.*

Biologas *Rupertas Shel Drake*’as, žinomas dėl to, jog biologiją sieja su kitomis sritimis, pvz., naujais dvasiniais judėjimais, sukūrė „morfogenezės“ teoriją. Kai vienoje saloje esančios beždžionės įgydavo naujų sugebėjimų, kitoje saloje esančios tos pačios rūšies beždžionės sugebėdavo iš karto po to įgyti tokius pačius sugebėjimus be jokio fizinio kontakto. Be atsitiktinumo, turėjo veikti jėgos laukas, tos pačios rūšies gyvūnus susiejantis vienus su kitais. Rupertas Shel Drake’as, kartą paklaustas, ar gali įsivaizduoti, kad, pavyzdžiui, Jėzaus tobulėjimas iki nukryžiuavimo ir prisikėlimo galėjo išspinduliuoti panašų jėgos lauką į visą žmoniją, pagalvojęs su nuostaba atsakė: „Žinoma, tačiau tam reikėtų ne morfogenezės, bet dvasinio jėgos lauko“.

Net tai nėra „Dievo egzistavimo įrodymas“, tačiau kai kurios naujos mokslinės kryptys jau pateikia geresnį požiūrį į šį sunkiai suprantamą tekstą – geresnį už teologijas, kurios arba dogmatiškai seka senu mokymu, arba atmeta sunkiai suvokiamus dalykus.

Nukryžiuavimas priminė senus iniciacijos ritualus, nors ir nebuvo jiems identiškas. Kryžių arba medžių ant kurio žmogus buvo pakartas, rasime ir Šiaurės šalyse, pvz., mituose apie Odiną, kabėjusį ant medžio devynias dienas ir tada patyrusį aukštesnių išgyvenimų. Kapo kaip iniciacijos vietos motyvas buvo plačiai paplitęs megalitų laikais, keltų kultūroje ir ypač Egipto piramidžių kultūroje. Piramidės, jei jos iš tikro buvo kapavietės, – tai nėra įrodyta, nes vien įrašai atskleidžia labai nedaug, bet kuriuo atveju buvo naudojamos kultinėms apeigoms, kaip ir keltų pilkapiai. Kadangi norint tai paneigti reikėtų ignoruoti daug faktų, dabar į tai nesigilinsime. R. Steineris pažymi, jog abu dvasiniai keliai – kryžius (arba medis) ir kapas – sekant Kristumi kartu naujai nusitiesia.

Šiandien vidiniai nukryžiuavimo arba „sielos vidurnakčio“, „mistinės mirties“, perėjimo per „tuštumą“, kai nėra už ko užsikabinti, išgyvenimai – juos visi žinomi krikščionys mistikai yra vienaip ar kitaip patyrę – kažkuo panašūs į kulminacinį jojų išgyvenimą, Nirvikalpa Samadhi, arba nirvanos tuštumos pajautimą. Krikščioniškas misticismas pridėjo patyrimą, jog šioje tuštumoje arba už jos „kažkas“ egzistuoja, tai yra Kristus arba Dievas. Aurobindo įrodė, jog įmanoma pereiti per nirvaną į tai, kas yra už jos – net ir indų taikomu būdu. Vis dėlto krikščioniškame kelyje iš pat pradžių už visko bus Dievo pilnatvė, nes per žemę perėjęs Kristus atspindi mus su Dievu jungiantį tiltą.

Kai kas nors kaip Aurobindo susiduria su jėgomis, matomai susijusiomis su Kristaus tobulėjimu, tačiau žmogus neturi su Kristumi nieko bendro, sukuriama sudėtingos pusiausvyros įspūdis. Visai

įmanoma, kad taip nutiks: kai kurie prisimena knygoje aprašytą induisto berniuko vardu *Sadhu Sundar Singh* istoriją, kuris apie krikščionybę nieko nežinojo, tačiau intensyviai vidumi šaukdamasis Dievo staiga patyrė gyvąjį Kristų. Taip pat vienu indu tantrų apeigų metu žmonės, tikėjęsi išvysti indu dievus, staiga pamatė Kristaus viziją. „Dvasia juda, kur nori.“

R. Steinerio užuomina apie Kristaus, į saulę panašios būtybės, pažįstamos kai kuriems išminčiams, regėjimą prieš jo atėjimą į žemę sunkiai siejasi su teologija, krikščionybę laikancia religine bendruomene, tačiau yra įdomi kitų kultūros sričių atžvilgiu. Žr. skyrių „Pradžioje buvo Žodis“ ir papildomą puslapį „Senasis Testamentas ir ikikrikščioniškosios religijos“.

Vienos iš atėjimo į žemę stoties metu, kaip teigia kiti šaltiniai, atsirado „Jehovos“ (YHWH) patyrimas. Tikriausiai vėliau šis patyrimas buvo aptemdytas kaip ir kiti, bet tai nereiškia, jog kiekvieną Senojo Testamento įvykį galima vertinti šiuolaikinės visuomenės akimis. Dievas geriau už mus žino, ką jis daro ir kodėl.

Prieš 2000 metų matėme fizinį Kristaus įsikūnijimą žemėje, pasaulio evoliucijos lūžio metu **prisiimantį ant savęs visą žmoniją, vėl juos įtraukiant į savo gyvenimą**. Senieji kultai iš dalies buvo išsigimę, kaip ir krikščionybė vėliau tapo paviršutiniška, nors įdomu būtų šias tendencijas panagrinėti išsamiau. Kristus pasirodė kaip žmogus, paprasčiausiai atstovaujantis atnaujintą žmoniją, „Naujasis Golgotos Adomas“, neatitinkantis jam primesto vaidmens kaip tam tikros religinės bendruomenės galios garanto.

Teologija nukryžiuojimą sieja su nuodėmių atleidimu (žr. *Jono 1, 29*). Galima sakyti, jog tam, kad išgelbėjimas atsiskleistų žmogaus gyvenime, reikia pasinaudoti jo „užuomazgine“ galimybe ir sąmoningai nuspręsti sekti Kristumi. Tai yra tikras darbas. Jei žmogus stengsis būti vedamas per gyvenimą Kristuje apreikšto Dievo, iš tiesų patirs, kaip gyvenimas tampa organiška visuma. O jei tikės, jog gyvenimą tvarko mechaniški likimo dėsniai ar „karmos“ pusiausvyra, gyvenimas iš tiesų paklus šiems principams. **Kristus taip pat kalba apie atsiskaitymą „iki paskutinio skatiko“, bet nesako, kad tai vyks „akis už akį ir dantis už dantį“ principu. Pirmoje vietoje atsiranda nauja užduotis** – pasirinkti ir panaudoti tuos sugebėjimus, kurie bus naudingi pačiam žmogui ir jo aplinkai. Susitvarkymas su praeitimi nebėra savitikslis ar priežastis tobulėti. O dabar dar ir matome, kaip darydami pasirinkimus žmonės sulaukia „pagalbos iš aukščiau“.

Čia nagrinėjant R. Steinerį gali susidaryti įspūdis, kad Kristui rūpi tik žmonijos likimas, o savąjį kiekvienas žmogus turi susitvarkyti pats. Tačiau daugelis krikščionių patyrė, kaip Kristus jiems asmeniškai padeda, kai jie patys kuria savo likimą. Jis gali pakeisti žmogaus likimą atsižvelgdamas į visą žmoniją, užuot visiškai atskleisdamas vieno žmogaus likimą. **Atleidimo (žmonėms) jėga** – vienas iš būdingiausių krikščionio bruožų. **Pavyzdžiui, ji suskaldo amžiną užburtą smurto ir kovos su juo ratą. Tai ne tik mokymas, kaip išsivaduoti nuo žemiškų suvaržymų ar nesusitapatinti su jais – toks mokymas turi panašumų su Budos mokymu, – bet giliau apie tai pameditavus tampa aišku, jog suvaržymus iš vidaus sutrauko tikra jėga, ne atitolinanti mus nuo pasaulio, nors dabar tai būtų įmanoma, bet suteikianti jėgų pasilikti „pasaulyje“ pačia plačiausia prasme – kaip „vynuogyno darbininkams“.**

Net pasiekęs šį ambicingą lygmenį žmogus akivaizdžiai nepranyksta kaip lašas vandenyne. Nepakanka pasakyti, kad žmogus po savęs palieka tūkstančius staiga ištirpusių senesniojo žmogaus psichinių dalelių. Tai prilygtų teosofiniam „nukryžiuojimo“ reikšmės apibrėžimui ir panašiam C. Castaneda'os šamanų ritualų aprašymui nenaudojant termino „nukryžiuojimas“.

Visumos lastelė, prisiimanti atsakomybę už viską, kas su ja susiję – geresnis žmogaus, kuris „pasiėmė savo kryžių“ ir kurio ankstesnės pastangos dabar naudojamos egzistenciniam gyvenimo pagrindui valdyti, apibūdinimas.

Nepaisant visų bandymų išsamiai išnagrinėti nukryžiuojimą ir jo simbolinę reikšmę šiais laikais, turime nepamiršti, jog čia sujungti keli dalykai:

- Jėzus turėjo pereiti visus žmogaus gyvenimo etapus, nuo gimimo iki mirties, viską pakeisdamas nauju požiūriu;

- nukryžiuavimas – nepaisant senesnės kryžiaus prasmės – paprasčiausiai buvo pasaulietinės bausmės rūšis, šiuo atveju nedviprasmiškai priešininkų pritaikytas nesąžiningai, neteisėtai ir siekiant materialinės naudos. Kitokia bausmės priemonė negalėjo būti panaudota, todėl ja negalima grįsti jokio kryžiaus fetišizmo. Paskutinė suakmenėjusios, nesąmoningos tų laikų valdžios reakcija buvo neigiama. Savo ruožtu, tai tapo tikrai keičiančios Jėzaus sąmonės karikatūra.

Atnaujinimas: Šie įvykiai naudingi ne dėl prieš Jėzų panaudoto smurto: nauda siejasi ir su prisikėlimu. Tai Dievo darbas;

- kryžius kaip simbolis apima ir ankstesnį kontekstą, nors vėliau tapo labiausiai pasiaukojančios meilės simboliu, šia prasme jį galima pagrįstai naudoti ir šiandien – kaip priešingybę abejingumui, neapykantai ir kt.;

- tai, kas dėjosi Jėzaus viduje ir nebuvo susiję su to meto aplinkybėmis, neutraliau atskleidžia jo paskutiniai žodžiai ant kryžiaus: „Į Tavo rankas atiduodu savo dvasią“; tuo tarpu kapas siejasi su nukryžiuavimu, o ne atspindi visiškai atskirą „etapą“, kaip teigiama senesniuose ezoteriniuose aprašymuose. Jėzaus mirties esmė yra ne pati mirtis, bet „mirties užmačių“ nugalėjimas žmonėse.

Šiame tekste tiek daug dėmesio skiriama paskutiniams Jėzaus gyvenimo įvykiams, nes jie nebuvo tiek prisotinti įžvalgų, kaip lengviau suprantami ankstesni įvykiai. Atsirado daug painių teorijų apie paskutines Jėzaus dienas, kurioms išpainioti reikia daugiau pastangų. Šis nagrinėjimas gali padėti labiau tiesiogiai išgyventi minėtuosius įvykius. Tačiau nemanykite, kad mirtis ant kryžiaus buvo pats svarbiausias Jėzaus gyvenimo įvykis, kaip teigia tam tikros teologinės mokyklos.

Tradicinė teologija atpažino, kaip jau ir pirmieji Jėzaus apaštalai po nukryžiuavimo ir prisikėlimo, kad daugelis Senojo Testamento tekstų gali būti iki smulkmenų skaitomi kaip nuorodos į vėlesnę Jėzaus kančios istoriją (Pasiją) ir jos išganomąjį įvykių posūkį (*Lk 24:27; Ps 22; Ps 40:7 ir toliau; Ps 69:22; Iz 52:13-14 ir 53; Zch 12:10 ir 13:1; Išm 2:10-20; ir kt.*). Taip pat ir pasakojimuose apie Jėzaus mokymo metus rasta daug užuominų apie vėlesnį jo nukryžiuavimą ir prisikėlimą – kurias iš dalies sunku atpažinti, ir būtent dėl to jų negalima lengvai nustumti į šalį, paaiškinant vėlesniu įterpimu. Beje, jau prieškrikščioniškosios eros graikų filosofas Platonas nujautė, kad jo idealus tobulo teisiotojo vaizdinys šiame pasaulyje gyvenimą užbaigtų nukryžiuotas (*veikale Politeia II*). Buvo atkreiptas dėmesys, kad šie įvykiai turėjo būti padarę neeilinį įspūdį ir romėnams (pvz., *Mk 15:38*). Nepaisant aiškios didelės šio pasiaukojimo reikšmės bendrajame bibliiniame kontekste, kai kurie kritiškai nusiteikę teologai nežinojo, kaip jiems tai vertinti. Jau ankstyvuojų krikščionybės laikotarpiu įvairios grupės žengė kartu arba su žmonių iš savo tarpo išgyvenimais, arba su tokiais, kurie jiems buvo suprantami, ir tai sąlygojo skirtingų akcentų atsiradimą.

Klausimas:

Ar noriu prašyti Dievo* padėti man ieškojimuose, kaip nugalėti senąsias dvasines senatvės, ligos ir mirties programas?

[Grįžti į tinklalapio „Turinį“](#)

Tuščias kapas, „nusileidimas į pragarą“ ir „užžengimas į rojų“

Panagrinėkime kitus su nukryžiuavimu susijusius klausimus. Pirma, tuščias kapas (*Jono 19, 38 – 20, 10*). Jau minėjome, jog kalba neina apie gyvo žmogaus išgydymą žolelėmis. Nikodemas naudojo medžiagas, kurios buvo skirtos balzamuoti mirusius. Prielaidą, kad lavonas buvo pavogtas ir perlaidotas kitur, galime atmesti remiantis grynai materialistiniu požiūriu. Tai paaiškina su „prisikėlimu“ susiję atradimai, aprašyti kitame skyriuje. Daugiau detalių galima nustatyti nagrinėjant su tuo susijusius patyrimus.

Pavyzdžiui, galima panagrinėti, kas bendrai žmonėms nutinka mirties metu ir po mirties, ir ar vyksta skirtingi dalykai. Tai buvo dažnai daroma remiantis religiniais apsisireikimais ir tradicijomis bei filosofiniais apmąstymais, kartais pasitelkiant parapsichologinius tyrimus, humanistinę ir viršasmeninę psichologiją bei analizuojant klinikinius ir asmeninius išgyvenimus (pvz., *Elisabeth Kübler-Ross*).

Beveik visos religijos teigia, jog po mirties žmogus ne tik „išlieka savo palikuonyse ir per kultūrinį palikimą“, bet ir toliau egzistuoja kaip sąmoningas asmuo. Net (vadinamųjų) „primityviųjų tautų“ protėvių garbinimas net tik reiškia, kad protėviai „išlieka“ palikuonyse: jie įsitikinę, jog protėviai realiai egzistuoja psichiškai ar fiziškai šiame laike ar net dalyvauja palikuonių kultinėse apeigose ar kasdieniame gyvenime. Net ten, kur atsirado idėjų, kad žmonės gali įeiti į kitas gyvybės formas arba įsikūnyti jose, kaip antai gyvūnuose ar net akmenyse, buvo pripažinta taisyklė, jog kaip dvasinė būtybė žmogus egzistuoja nenutrūkstamai. Naujosios „aukštosios religijos“ taip pat pabrėžia nesibaigiantį egzistavimą. Jos mato jį labiau nedviprasmiškai pasireiškiant už fizinį lygmenį aukštesniuose egzistavimo lygmenyse. Kai kurie kalba apie galimą šių lygmenų sąryšį bei jo keliamas problemas. Buvo sukurtos tikslios ceremonijos, kaip sąmoningai persikelti į aukštesnes sritis, pavyzdžiui, žr. „*The Tibetan Book of the Dead*“, kurią naujojo ir C. G. Jungas. Tokiais klausimais, kaip reinkarnacija, žmonės išsakė daug skirtingų išgyvenimų ir idėjų.

Šiais laikais yra ir gyvenimu po mirties arba „amžniuojamu gyvenimu“ per Jėzaus patyrimą netikinčių teologų*. Savo įsitikinimus jie grindžia seniai pasenusiomis XIX amžiaus mokslo idėjomis. Su dvasiniais patyrimais susidursi dažnai svarstydamas, „O kas bus po to?“

*Atnaujinimas: Krikščionybėje „teisiųjų“ (pvz., *Mato 25, 46*), sekančių Jėzumi (pvz., *Luko 18, 29-30*) ir (arba) tikinčių Jėzumi (pvz., *Jono 3 sk.*) „amžinasis gyvenimas“ svarbus ne vien kaip gyvenimas po mirties. Kai kuriose Biblijos vietose kalbama, jog jei gyvendami su Kristumi tapsime kažkuo panašesni į tai, kas „dangiška“, pasikeis mūsų gyvenimas „ateities pasaulyje“.

Medicinoje yra užfiksuota atveju, kai po anestezijos atsibudę žmonės ar akivaizdžiai mirę ir į gyvenimą sugrįžę žmonės pasakoja apie išgyvenimus kituose sąmonės lygmenyse. Be to, moksliniais tyrimais nustatyta, jog mirties metu kūno svoris visada sumažėja maždaug 21 gramu. Antroposofijoje ir teosofijoje tai vadinama „aš“ arba „psichinio kūno“, „astralinio arba jausminio kūno“, drauge su „eterinio arba gyvenimo energijos kūno“ bei „iliuzinio kūno“ atsiskyrimu nuo fizinio kūno. Po to pereinama į jausminį, tada – į „aš“, tada – į priešastinį pasaulį – tai dar nėra „Dangus“ – ten visada esant Aukštesniajam „Aš“.

Gali kilti klausimas, kas nutinka su mirusiojo sugebėjimais, patirtimi ir skirtingų jo asmenybės „sluoksnių“ turiniu ir ar visų žmonių laukia tas pats. *Tėvas Roesermülleris* ir kiti yra parašę knygų šia tema, kuriose pažymima, jog žmogus „su savimi pasiima“ visus „esminius elementus“, ir dėl to geriau kūną laidoti, o ne kremuoti. Pasakojama net apie netikėtai pastebėtą materijos susiskaidymą kape. Bažnyčios jau kelis šimtmečius iki pat šių dienų pasakoja apie „neirstančius kūnus“, pvz., Bernadetės iš Lurdo. Egzistuoja daug pasakojimų ir apie „tuščius kapus“. Tokiais atvejais dažnai teigiama, kad šie žmonės gyveno „labai artimai su Dievu“.

Akivaizdu, jog niekas negalvojo, kaip tai siejasi su tuščiu Jėzaus kapu. Ši mintis pirmiausia pasirodė vėlesniuose ezoteriniuose žurnaluose. Yra ir keli kiti įdomūs įvykiai, kuriuos patikrinti būtų dar sunkiau, tačiau atmesti juos kaip apgavystę būtų pernelyg tiesmuka. Vis dėlto žinome, jog fizinėje materijoje slypi nemažai paslapčių. Chemijos ir fizikos sričių tyrinėjimai dar labiau verčia abejoti tariamų, santykinai pastovių atomų buvimu kūne. Čia į tai nesigilinsime, nes tam prireiktų atskiro skyriaus.

Reikėtų paminėti ir ankstyvojoje krikščionybėje rašytus apokrifinius tekstus (bažnyčios jų nelaiko „eretškais“, tačiau nelaiko ir šimtu procentų teisingais, todėl jie į Biblijos kanoną neįtraukti). Dalyje vadinamosios „Nikodemo evangelijos“ aprašomas „Jėzaus nusileidimas į pragarą“ po mirties ir kaip jis paveikė ten buvusius žmones, kurie patiria apšivalymą, greičiausiai emocinį. Aprašytas ir susitikimas su Senojo Testamento žmonėmis tam tikrame „rojuje“, kaip aukščiau esančioje

psichinėje (dvasinėje) srityje. Viena vertus, tokios idėjos atrodo pagrįstos, kita vertus, visiškai tikėtina, jog tai tėra autentiški regėjimai, galintys turėti ir tiesioginę, ir simbolinę reikšmę.

Kapas Kristaus kelyje simbolizuoja, viena vertus, paskutinę Kristaus kūno, kuris dar jam gyvam esant buvo „dvasiškai išstobulintas“, transformaciją, kita vertus, aukštesniojo asmens išlaisvinimą iš fizinio kūno sąmonės. Tai – holistinio (bendro) „**Naujojo Adomo**“ pradžia. Čia daug simbolizmo, nes, pagal tradiciją, Adomas ir leva turi būti palaidoti žemiau Golgota („kaukolės vieta“) vadinamos kalvos.

Nėra per daug pasakyta ir kaip svarbu tai, jog pirmoji tuščią kapą pamatė Marija Magdaliėtė. Matyt, ji Kristų atpažino tam tikru tarpiniu etapu („neliesk manęs“). Psichologiškai ji čia, atrodytų, simbolizuoja levos vaidmenį. „Neliesk manęs, nes aš dar neįžengiau pas savo Tėvą“. Tai skiriasi nuo vėlesnių pasirodymų, kai Jėzus pasirodė kaip „prisikėlęs asmuo“, kuris, pvz., Tomui aiškiai leidžia jį paliesti. Miręs kūnas atrodė dvasios naujai atgaivintas. Tačiau išlikę pasakojimai nesuteikia pagrindo tikėti svarstymais, kad Jėzus „buvo tik sužeistas ir po to išgydytas“. Jo išvaizda visiškai pasikeitė, o Marijos Magdaliėtės reakcija neparodo, kad jis atrodė kitaip dėl žaizdų ar kraujo krešulių. Dvi žolelės, kurias naudojo Nikodemas, buvo tinkamos (veiksmingos) ir balzamuoti mirusius. Visa tai, apie ką čia kalbama, netelpa į klasikinę mirties ir gyvenimo schemą. Nesutampa tai ir su patyrimais esant tarp gyvenimo ir mirties, apie kuriuos buvo žinoma ir anksčiau. Šie įvykiai taip pat paveikė ir ateitį, žr. skyrius apie Apreiškimą Jonui.

[Grįžti į tinklalapio „Turinį“](#)

Prisikėlimas

Tuščias kapas ir Kristaus prisikėlimas meta neįtikėtiną išbandymą daugelio protams. Pagrindinės priežastys – jų išsilavinimas (patirtis sako, kad žmonės turi mirti), suprantama tendencija nekalbėti apie nepaaiškinamus dalykus, pasenęs, bet mokyklose vis dar mokomas, vienpusiškas materialistinis požiūris į gyvenimą. (Pvz., *Jono 20, 11 – Jono 21 sk.*)

Vis dėlto girdimi istorikų balsai, teigiantys, jog pasakojimai apie prisikėlimą ankstyvojoje krikščionybėje buvo paliudyti geriausiai iš visų pasakojimų, jie įrodymais pagrįsti net labiau už kitus Jėzaus gyvenimo įvykius. Istorikai omenyje turi pasakojimus apie Jėzaus pasirodymą skirtingose vietose naujame kūne, turinčiame kelias naujas savybes, ne visada iš karto atpažįstamą, tačiau matomą visų fiziniomis akimis. Tai negali likti nepastebėta.

Pirmiausia reikėtų pažūrėti, kaip Jėzus vaizduojamas Biblijoje – pomirtinis Jėzaus kūnas (šmėklos paprastai yra nematomos) turėjo būti visiškai pakeistas – įdvasintas gyvybėje. Sąmonės būsenų vystymasis, sustojęs žmonijos evoliucijos metu, vėl galėjo būti neatskirtas: „atskyrimas“ – pažodinė žodžio „nuodėmė“ reikšmė. Tas atskyrimas – tai žmogaus atskyrimas nuo Dievo, nuo jo šaknų. Tad „žemesniąją dalį“, t. y. kūną, vėl galima įtraukti į Kristaus asmenį. Žr. apie tuščią kapą ankstesniame skyriuje.

„Per tris dienas aš atstatysiu šią šventyklą. Tačiau jis kalbėjo apie savo kūno šventyklą.“ Jėzui pakilus į kitus sąmonės pasaulius arba į jo pačią esmę – panašiai kaip atsitinka ir kitiems žmonėms (žr. *ankstesnį skyrių*) – galėjo atsirasti naujas asmuo su fiziniu kūnu, be sąmonės lygių, nes Jėzus nebeturėjo ir dieviškų, ir žmoniškų savybių – viskas atitiko jo esmę.

Taip pat ir pagal antoposofinę pasaulėžiūrą (R. Steiner) kaip „naujasis Adomas“ prisikėlusiojo Kristaus kūnas – *1 Kor 15,45-47* – sukurtas naujai ir nuo to laiko yra visuose žmonėse kaip vystymosi galimybė (taip vad. fizinis „fantominis kūnas“). Netgi teosofiniuose (A. Bailey, pavyzdžiui, „*Revelation*“ arba „*5th Initiation*“) ratuose Jėzaus prisikėlimas laikomas tikru sukūrimu iš naujo. Nors kai kurie nežymūs teosofinio požiūrio aspektai gali būti netikslūs, krikščionims teologams

derėtų pasvarstyti, kodėl jie patys neišplėtojo šių idėjų ar net geresnių požiūrių? Kai kurių teologų dvejonės dėl prisikėlimo netgi neparodo gero bendro žinių lygio.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad konkretaus žmogaus „prisikėlusio kūno“ negalima visiškai prilyginti ezoteriniuose raštuose minimam „iliuziniam kūnui“ (Mayavirupa), kurį, sakoma, kai kurie mokytojai susikuria kaip tam tikrą rūbą, kad pasidarytų matomi. Tačiau tai rodo, jog jie priverčia materialų pasaulį paklusti dvasiniam.

Kažkuo panašūs kartais neaiškiai formuluojami šiuolaikiniai mokymai apie „šviesos kūnus“ – aukštesniųjų kūnų rezonansą fiziniame kūne. Tai būdas įeiti į už fizinės sąmonės esančią tikrovę nepaliekant fizinio kūno, hebrajų kalba dar vadinamas „Merkabah“. Jo pagrindus rasite *J. J. Hurtak, „The Keys of Enoch“ ir „The Synoptic Gospels“ (Academy for Future Science, P.O.Box FE, Los Gatos, CA 95030, USA)*. Šiais laikais išsivystė platus „šviesos skleidimo“ judėjimas, neapsiribojantis vienos organizacijos veikla. Šviesos skleidėjai siekia padėti žemei šiuo sunku metu. Kyla pagunda manyti, jog vien kelių naujų pratimų dėka įmanomas vadinamasis „užžengimas“. Iš tikrųjų be holistinio vystymosi, be charakterio augimo niekas neveiks. (Taip pat žr. kitą skyrių.)

Visokiausiose religijose atrasime vienos ar kitos formos idėjų apie reinkarnaciją, tai yra sielos įsikūnijimą naujame kūne, – tai žemesnė, naujam prisikėlimui neidentiška ir už jį mažiau tobula „oktava“. Mokymai apie sielos egzistavimą prieš kiaušinėlio apvaisinimą ir jos įsikūnijimą ankstyvosios krikščionybės laikais buvo plačiai paplitę ir, anot Ruffinus, dauguma žmonių jais tikėjo. Tačiau įdomu pastebėti, jog vėliau ši samprata nebuvo niekaip išryškinama. Tai lėmė ne tik aplinkybė, kad žmonės turi labiausiai rūpintis gyvenimu žemėje, kaip rašo R. Steineris, ar galimas valdžios ištroškusių popiežių siekis padaryti žmones labiau priklausomus apribojant jų gyvenimus, kaip mano kiti dvasiniai autoriai. Nesunku rasti tai pabrėžiančių reikšmingesnių reiškinių. Svarbiausia, kad prisikėlimo koncepciją žmonės sietų su pačiais savimi (taip pat žr. *1 Korintiečiams 15, 53; Filipiečiams 3, 21*). Net jei tai panašu į gražią svajonę, persikūnijimas pradės atrodyti kaip Kristaus perimtas procesas. Tam, kad galėtų pasirodyti žmonėms, prisikėlęs Kristus neturėjo atgimti iš naujo. Daugelis krikščioniškų grupių idėjas apie reinkarnaciją kritikuoja. Reikia pripažinti, jog nelankstūs „psichologiniai-mechaniniai“ likimo, mirties ir reinkarnacijos dėsniai, bent jau tai laikant savitiksliu, su Jėzaus parodytu gyvenimo pavyzdžiu yra nesuderinami. Tačiau tai nereiškia, jog persikūnijimas niekada negalėjo egzistuoti ar neegzistuoja šiandien. Negalime atmesti daug senų ir naujų vadinamųjų „reinkarnacijos išgyvenimų“, nors kai kurie iš šių išgyvenimų pagrįsti ne tikra reinkarnacija, o tam tikrais kitais veiksniais. Bet iš tiesų krikščionybė mini tik ypatingus atvejus, pavyzdžiui, Joną Krikštytoją. Užuot sakęs, kad Jonas perėmė Elijo vaidmenį, Jėzus paprasčiausiai pasakė: „Tai jis“. Reinkarnacija čia – žmogaus parsisiuntimas atgal specialiai užduočiai atlikti, o ne priverstinis įkalintas sukimasis atgimimo rate (kaip yra induizme). Be to, krikščionys mistikai, net jei pripažįsta reinkarnacijos faktą (pavyzdžiui, *Lorberas*), dažniau pabrėžia, jog svarbesni yra po mirties atsiveriantys nauji mokymosi keliai. **Paprastam apsisvalymui ir vystymuisi skirta reinkarnacija, atsižvelgiant į situaciją, galbūt atliekant papildomas užduotis, nėra seno automatinio pobūdžio reinkarnacija.** Galbūt dėl šių senų idėjų mokymas apie reinkarnaciją įtartinais laikomas nekrikščioniškas. Nepaisant to, kitų religijų supratimas apie persikūnijimą neapima Dievo ir Kristaus vaidmens. Iš esmės visų žmonių prigimtis kūno, proto ir dvasios atžvilgiu yra vienoda, todėl lygindami save su kitais, bet nesiekdami visi būti lygūs, galime daug ko išmokti.

Apie mechanistines likimo ir reinkarnacijos sampratas jau rašėme skyriuje „Nukryžiavimas“.

Gyvenime dažnai pamatysite, jog stiprios asmenybės yra gana nepanašios į savo fizinius tėvus, net kai jie buvo jauni. Kartais atrodo, jog jų būdą labiau paveikė kita arba ankstesnė kultūra, o ne ta, kurioje jie gyvena. Tokį reiškinį galima sieti su tuo, **kad psichologinė intelektinė asmens pusė yra svarbiau už jo ryšį su protėviais ir įpėdinystę.** R. Steineris mano, jog šis reiškinys siejasi su Kristaus atliktu darbu.

Nepaisant minėtojo reiškinio, nėra jokių priežasčių teigti, kad Jėzus pabrėžė vien psichologinę ir protinę žmogaus pusę. Priešingai, ilgalaikis Kristaus darbas atskleidžia **ketinimą išgryninti visas žmogaus dalis, taip pat ir kūną, kad jos funkcionuotų vieningai. Dvasia ir kūnas turi atitikti vienas kitą (tikrai ne daug kam šiandien yra pavykę tai pasiekti)**. Kaip tik kelio į prisikėlimą negalima suprasti ar juo žengti, užsiimant taip vad. „bekūniu“ dvasiniu darbu: kūniški dalykai taps taip pat ir dvasiniais ir dvasiniai – kūniškais; jis prasideda tik už bet kokių vienpusiškų intelektualinių suskirstymų ribų. Plg., pvz., *Lk 24,36-43*.

Ideologija, kuri siekia sumažinti tautų įvairovę ir suvienodinti žmones, šiam ketinimui yra tiek pat priešinga, kaip ir valdančiosios rasės vykdomos diskriminacijos kitų rasių atžvilgiu ideologija. Yra įvairios dalys ir yra visuma – tai gali atrodyti savaime suprantama, tačiau šiandien neliko nieko savaime suprantamo – viską reikia išmąstyti sąmoningai.

Kristaus *motto* yra: „Štai! Aš visa darau nauja“. Nors galiausiai jis kalba apie asmenybės esmę, kur „nėra nei žydo, nei graiko“, bet vien žmogus, vis tiek turime ne vienodą kolektyvinę žmonių sąmonę, bet Dievo kiekvienam žmogui asmeniškai duotas mintis ar supratimą. Tuomet, žvelgdami iš asmenybės perspektyvos, galime pradėti formuoti naujas bendruomenes, nepagrįstas senais artimais šeimos ryšiais, profesija ar pan. Tačiau tarp naujų dvasinių santykių gali išlikti ir „senieji“, juos valdžiusią seną nesąmoningą prievartą pakeitus laisvu apsisprendimu.

Prisimindami pastabas apie pasaulinį poveikį veikiant jėgos laukui, užrašytas skyriuje apie nukryžiuojimą, turime omenyje, kad **Kristui kartą perėjus visus šiuos gyvenimo etapus, jie visi tuo pačiu metu yra „ten“**. Nors Kristaus gyvenimo žingsniai ir jų eiga nepakinta, šviečiant prisikėlimo vilčiai nukryžiuojimas „patiriamas“ kitaip. Net puikiai išmanydami šiuos dalykus negalime laikyti savaime suprantamu dalyku, kad prieš pradėdant veikti „prisikėlimo jėgai“ materialinė mirtis buvo būtina. Tai pagrindžia mistikų patyrimai. Prisikėlimo jėgą galima patirti kaip už visko, net paprasčiausių gyvenimo dalykų, slypinčią traukos jėgą. Šiek tiek kitais žodžiais R. Steineris konstatavo, kad Velykų įvykiai šiandien vis dar veikia kaip visuma, tuo pritardamas vėlesniems atradimams, kaip antai „kraujo virsmas eteriu“.

Per daugelį amžių išvystyti sugebėjimai sekti Kristumi dar ir šiandien yra aktualūs.

Šiame kontekste įdomu pastebėti, kad atsiranda naujos idėjos, prieštaraujančios bendram supratimui apie natūralų, priverstinį kūno mirtingumą, kaip antai pasireiškusios per Kristų.

Indų filosofas ir jogas Aurobindo judėjo panašia kryptimi, kai perėjo pro Nirvaną ir bandė „į gyvybę žemėje atnešti viršprotines jėgas“. Jo dvasinė partnerė, „motina“ Mira Alfassa, galėjo prasiskverbti pro nežinomus dvasinio kūno sluoksnius, t. y. lašteles atminties nešėjas, susijusias su senosiomis mirties programomis. Ji tai patyrė kaip „darbą su vienu žmonijos kūnu“.

Rudolfas Steineris kalbėjo apie protą viršijančiuose lygmenyse naujai besiformuojančius aukštesnius žmogaus elementus arba kūnus, kurie vėliau padės vieną po kitos iki pat smulkmenų suprasti senesnes emocijas, nežemiškas ir materialias žmogaus dalis. Šias naujas dalis jis įvardija kaip „dvasinis aš, gyvenimo dvasia ir dvasinis žmogus“. Gali susidaryti įspūdis, kad ši prognozė išsipildys po daugelio metų, tačiau pažvelgus į šiuolaikines tendencijas (evoliucija) matyti, kad kai tam tikros jos dalys jau pildosi.

Krikščionių Rožės kryžininkų *motto* buvo: „Gimęs Dieve, miręs Kristuje, prisikėlęs (lot.: reviviscimus) Šventojoje Dvasioje“.

Ezoteriniame budizme šie aukštesnieji „kūnai“ laikomi bent jau galimybe pasireikšti Budai: „Dharmakaya, Sambhogakaya, Nirmanakaya“. Iš tikrųjų skirtingos mokyklos turi skirtingus tikslus, naudoja skirtingas priemones ir gauna skirtingus rezultatus, tačiau aišku, jog skirtingi žmonės nepriklausomai vienas nuo kito nagrinėja tą patį reiškinį, todėl atsiranda daugiau pagrindo tikėti jo tikrove.

Pateiksime dar vieną mūsų amžiaus pavyzdį – *Carlas Welkischas*, „*Im Geistfeuer Gottes*“. Kaip neįprastai fiziškai jautrus mistikas, jis pajuto, ir vizijos tai patvirtino, kad jis yra pašauktas ir pasirinktas įrankiu atlikti užduotį, susijusią su tuo, kad Dievas dabar gali pakeisti ir kūnišką materiją. Vis dažniau pasitaiko, kad paprastas „užduotis iš aukščiau gavę“ žmonės mano esą vieninteliai, – tuo tarpu Dievo užduočių skirstymas

yra sudėtingas, – todėl dažnai juos atmetame kaip „pamišėlius“. Tie, kuriems mistiniai patyrimai yra pažįstami, atpažins, jog šie patyrimai yra tikri. Tą patį galime pasakyti ir apie Welkischą.

Apie „nemirtingumą“ ypač daug kalba tam tikros naujos dvasinės terapijos grupės, kurių daugiausia yra JAV. Jie bando „pagydyti mirtingumą“. Taip pat siekdami pailginti gyvenimą, pozityvizmą spinduliuojantį gyvenimą, jie bando taikyti tokius kvėpavimo būdus kaip „atgimdymas“ (gimimo traumai išanalizuoti), sveiką mitybą ir kt. Nors Kristus tik probėgšmais pasirodo šiose grupėse, jose yra krikščionių, tokių kaip mormonė Annalee Skarin, kurie remdamiesi savo ryšiu su Dievu rašė apie kūno vartimą nematerialiu ir vėl vartimą materialiu.

Kiti medicinos srityje tyrinėja atjaunėjimą skatinančias hormonines priemones. Šie tyrimai remiasi pagrįstomis prielaidomis. Negalima visų šių idėjų laikyti tam tikra didybės manija.

Su Kristumi, kuris prisikėlė regimai ir visu kūnu, patirta prisikėlimo jėga, atrodo, simbolizuoja **harmoningo** vystymosi šia kryptimi „fermentą“. Tai, ką jis mums davė kaip „sėklas“, dar turime užauginti. Todėl naudinga visuomet sąmoningai kreiptis į jį.

Vis dėlto turime nepamiršti, jog Kristus būtų norėjęs, kad galvotume apie visą žmogų (asmenį), o ne apie kultą, labiausiai vertinantį fizinio kūno gyvybę. Jis taip pat patartų ne vien ląsteles gaivinti, bet visą kūną su jo organais, ląstelėmis ir t. t. pašventinti kartu su žmogaus dvasia. Mes turime laisvę rinktis gyvenimą, o ne esame priversti gyventi. Tai paminėjome tik todėl, kad siekiant išlaikyti pusiausvyrą tarp kraštutinumų čia gali iškilti problemų, o ne teigdami, jog minėtosios grupės visada nukrypsta į kraštutinius.

Tuo tarpu „prisikėlimas“ nėra vien dvasinis išgyvenimas. Jis gali visam laikui atnaujinti visas gyvenimo sritis, ką Šveicarijos Sigrisvilo mieste esanti mažai žinoma naujojo apreiškimo grupė, „Sviesos centro Betanija“ („*Lichtzentrum Bethanien*“) savo žurnale „Lichtbote“ vadina „prisikėlimo gyvenimu“. **Po „siaurų kryžiaus vartų“ ateis perteklius. Jėzus pabrėžė, kad jo kelią apreikš tik darbai.** Tik pažanga asmeniniame kelyje, t. y. „imituojant Kristų“, padės suprasti šį sudėtingesnį žingsnį. Kaip matėme, šis kelias nėra vienodas, jis visą laiką kyla viršūnės link, tačiau einantieji juo jį atskleidžia kaip **sudėtingo pastato statymą vadovaujant Dievui, kiekvieną naują akmenį dedant ant ankstesnio. Akmenys – tai žmogaus sugebėjimai**, pergyvenantys jo pastatytus regimus pastatus. Kaip, remiantis įvairiais šventais raštais, priešistorinis žmogus buvo sukurtas tobulas, taip Kristus žmonėms pažadėjo, kad praėję netobulo pasaulio dramą jie vėl gali tapti „tobuli kaip Tėvas Danguje“. Tai pasakytina ne tik apie paprasčiausius žingsnius gyvenimo kelyje, bet ir apie prisikėlimą. Jis nenubrėžė jokių ribų ir nepareikšė, jog šiuolaikinis ribotas supratimas yra standartas. Jis pats nustato naujus standartus, žr. „*Aš esu*“ pasakymus evangelijoje: „Aš esu gyvybės duona“, „Aš esu pasaulio šviesa“, „Aš esu durys“, „Aš esu gerasis ganytojas“ ir „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas“, tas, kuris tikės, „net jei dabar mirtų, gyvens amžinai“. Tai reiškia, nelauk „Paskutiniojo Teismo“, kaip skelbia tam tikros krikščioniškos grupės. „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“, „Aš esu tikrasis vynmedis, o mano tėvas – vynininkas, ... jūs esate vynuogės“, „Aš esu karalius“, „Aš gimiau ir atėjau į pasaulį, kad paliudyčiau tiesą“. Kristus yra tikrasis „Aš esu“ žmoguje, kurį reikia aiškiai skirti nuo kasdien pasireiškiančio ego.

Žydai tikėjo į prisikėlimą iš mirusiųjų, tačiau tik Pasaulio pabaigoje. Tradicinėje krikščioniškoje teologijoje prisikėlimas traktuojamas kaip nauja galimybė, įtikėjus Kristų – tačiau, išskyrus komuniją, jos toliau neplėtojant. Moderniuose, kritiniuose teologiniuose svarstymuose jau galima vertinti kaip pažangą – priešpastatant daugiau materialistinei teologijos kryptį, kuri viską sunkiai įsivaizduojamą norėjo išaiškinti kaip nebūtą, – kad vėl atsigręžiama į prisikėlimą kaip į „metaforą“ = taigi perkeltine, simboline prasme. (*Hansas Kesleris, rinkinys „Mirusių prisikėlimas“*). Kai kam galbūt reikalingas toks artėjimo prie sunkiai įsivaizduojamų dalykų kelias, tačiau nebūtinai tiems, kurie sugeba tikėti prisikėlimu kaip vidine ir išorine realybe. Toks paprastų krikščionių tikėjimas, kaip jis nagrinėjamas mūsų tyrimuose, kai kuo labiau atitinka šiandienines mokslines daugelio sričių žinias. Kas į viską žiūri tik kaip į „metaforą“, tam, kaip rodo mūsų tyrimai, tai veikia daugiau tik dvasinio palaikymo prasme; gydomasis poveikis, kuris ir šiandien gali siekti iki pat fizinio kūno, taip gali būti uždelstas ar sumažėti.

Angliškoje ir vokiškoje svetainėse pridėta ištrauka iš Jono 20 skyriaus.

Klausimas:
Ar ieškau kartu su Dievu, kokius vaisius gali duoti Prisikėlimo jėga šiandien?

[Grįžti į tinklalapio „Turinį“](#)

Kristaus „užžengimas į dangų“

Pastaba: šiuolaikiniai dvasiniai judėjimai Anglijoje ir šviesos skleidėjai žodį „užžengimas“ vartoja kita prasme – su prisikėlimo jėga, aprašyta ankstesniame skyriuje, susijusiems procesams apibūdinti.

Kaip prieš pradėdamas savo tarnavimą Jėzus Kristus atsiskyrė dykumoje keturiasdešimčiai dienų, savo regimą veiklą žemėje jis pabaigė praėjus keturiasdešimčiai dienų po Velykų, per kurias pasirodė žmonėms įvairiose vietose.

Paskutinįsyk pavalgęs ir pasišnekėjęs su mokiniais, jis „nusivedė juos iki Betanijos ir, iškėlęs rankas, palaimino juos. Laimindamas Jis atsiskyrė nuo jų ir buvo paimtas į dangų“ (*Luko 24 sk., Morkaus 16 sk.*). „Jėzus pakilo aukštyne, ir debesis Jį paslėpė nuo jų akių. <...> Štai prie jų atsirado du vyrai baltais drabužiais, ir tarė: „<...>Tas pats Jėzus, paimtas nuo jūsų į dangų, sugrįš taip pat, kaip Jį matėte žengiantį į dangų.“ (*Apaštalų darbų 1 sk.*) Tikriausiai apaštalai labai aiškiai matė skirtumą tarp tų 40 dienų, kai Kristus staiga pasirodydavo tarp jų ir vėl išnykdavo, ir laiko po to, kai susirinkdavo vedami jo dvasios, bet jam asmeniškai nesant tarp jų.

Kristus jau buvo paskelbęs, kad eis pas tėvą. Tik po užžengimo jis „atsisėdo tėvo dešinėje“, atsisėdo šalia Dievo žmonėms nepasiekiamame „pomirtiniame pasaulyje“. **Kristus dabar yra visur su Dievu. Dievas yra „Aš Esu“**. Jis visagalys ir vis dėlto suteikia žmogui laisvą valią, jis yra gyvas visų galių ir būtybių šaltinis ir vis dėlto vienas, jis yra už visatos ribų ir taip pat visur esantis, jis yra amžinas ir taip pat slypintis kiekvienoje akimirkoje. Tai nereiškia, kad Kristus ištirpo ir pavirto į nieką – veikia dabar jis yra visur. Šį kelią tarp žmogaus ir Dievo pamatysi įsiklausęs Kristaus – „melskite tėvą mano vardu“ (*Jono 15, 16*). Tai – atskira tikrovė, ir ji egzistuoja nepriklausomai nuo to, ką žmonės mano apie 2000 metų senumo įvykius.

Mokiniai dabar suprato, kokie jie, Kristaus apaštalai žemėje, yra svarbūs. **Dabar Kristus juose ir per juos reiškėsi daug stipriau.** Būtų neteisinga susiklosčiusią padėtį vertinti žvelgiant iš šalies, tarsi nebūtų įvykę nieko kito, tik dingę mokytojas, palikdamas jiems patiems įgyvendinti projektą. Jei kalbėsime vien apie užžengimo prasmę, galima ją apibūdinti kaip Kristaus veiklos visuotinį pritaikymą. Tai galima palyginti su holograma, kurios kiekviename taške yra užfiksuotas visas vaizdas. Pastaba: šiuo palyginimu neketiname pritarti holografinei filosofijai, anot kurios žmogus bet kuriuo atveju bus kaip Dievas, todėl norint tapti tokiam, kaip jis, nereikia dėti jokių pastangų. Tai būtų panašu į atpirkimą, kai pamirštama, kad atpirkimas – tai pasiūlymas, kurį kiekvienas asmeniškai nusprendžia priimti ir sekti juo (eiti tuo pačiu keliu), ir manoma, tarsi Kristus būtų nusprendęs už mus.

Be naujų santykių su žmonėmis, atsiranda naujas ryšys su Kristumi. Iš esmės **tą ryšį su žmonėmis, kurį Jėzus pradėjo rodyti savo gyvenime, užžengimas užantspaudavo, kad juo galėtų naudotis jo mokiniai ir apskritai kiekvienas žmogus.** Apie galimybę Kristui įsikūnyti žmoguje kalbėjome *skyriuje apie krikštą Jordano upėje*. Visa tai, ką Kristus atnešė ar nuveikė žemėje, palyginus su žmonių darbais, apima žymiai plačiau. To šaknys siekia Dievą, o ne „morfogenezės lauką“ (žr. skyrių „Nukryžiuavimas“). Kitais žodžiais – „Dievas viską traukia prie savęs“.

Šv. Paulius šiandien dažnai žinomas dėl tam tikro tradicinio „griežtumo“. Nors vienpusiški aiškinimai tai kartais pernelyg akcentuoja, jo matyti regėjimai yra tikri. Lygiai kaip Šv. Jonas savo evangelijoje, Paulius sugebėjo atpažinti, jog Kristaus vaidmuo apima žymiai plačiau negu vien

judaizmą, ir kad judaizmas iš tiesų buvo pasirinktas kaip visiems žmonėms skirto Visuotinio Kristaus pradžia. Suprantama, tai buvo viena iš pirmųjų mokinių ginčų priežasčių.

Dvasininkai yra likę bažnyčią prilyginti „Kristaus kūnui“, nors plačiąja prasme tai reiškia ir likusią žmonijos dalį. Antroposofai nedviprasmiškai žmoniją laiko Kristaus kūnu. Teosofinės mokyklos, nors ir neparemtos vien krikščioniškomis pažiūromis, įžvelgia visai žmonijai skirtą Kristaus vaidmenį, nors ir tik kaip „Pasaulio mokytoją“.

Šiuolaikiniai nauji apreiškimų tinklai, ypač „Visuotinis gyvenimas“ – *nepainiokite su Visuotinio gyvenimo bažnyčia* – įžvelgia Kristaus vaidmenį žmonių giminei nepriklausančių būtybių atžvilgiu ir prieina išvadą, kad žemės ateitis yra ne žmogaus rankose. Tačiau žmonėms, kurie nesukėlė jokių problemų žemėje, bet padeda jas išspręsti, būtinai teks reikiamas vaidmuo, kaip minima Kalno pamoksle.

Iš tikro, kai kas nors ką nors nuveikia „Kristuje“, tą patį padaro Kristui ir tuo pačiu – visam pasauliui.

Žmonės, kurie iš tiesų palaiko glaudų ryšį su Kristumi ir jo darbu – kurio krypties savarankiškai nepakeisi – paprasčiausiai daugiau nebegalės pritarti daugeliui teorijų, kurios bažnyčiose buvo priimtinos daugelį amžių. Anot patyrusių mistikų, **Kristus nei sąmoningai, nei nesąmoningai nėra atviras niekam** (negali pradėti kalbėti apie tai), **kas prieštarauja jo mokymui.**

Taigi tegul pačios bažnyčios savo pačių terminais paaiškina, iš kur sėmėsi jėgų kariauti, persekioti ir neapkęsti, dargi dažniausiai tarnaudamos pasaulietinei valdžiai. Anot dvasiniams judėjimams pažįstamų išgyvenimų, šviesa gali sujudinti egzistuojančią tamsą. Tačiau tapti tamsos įrankiu, kaip dažnai atsitikdavo praeityje, užuot kovojus su šiais šešėliais savyje ir kituose – tai pasityčiojimas iš pretenzijų į krikščionišką etiką.

Vis dėlto nesenos ataskaitos, pvz., 1989 m. *Europos ekumeninės tarybos galutinis dokumentas „Taika vardan teisingumo visai kūrinijai“*, rodo bandymą ištaisyti praeities klaidas.

„Užžengimas“ gali tapti labai svarbus sekant Kristumi. Rožės kryžininkai, pavyzdžiui, vaizduose ir sapnuose matė pas juos iš dangaus nusileidžiantį debesį. Toks unikalus arba pasikartojantis regėjimas vis dėlto nereiškia, kad jį patyręs žmogus visiškai suprato šį gyvenimo žingsnį. Iš pradžių tai tiesiog reiškia, jog žmoguje pradėjo reikštis ši konkreti savybė.

Kad pajustume „užžengimo į dangų“ prasmę, reikia didelės dvasinės patirties, todėl neturėtume to painioti su techniniu transportavimu neatpažintais skraidančiais objektais (NSO). Kad NSO dalyvavo įvairių biblijos pranašų „paėmime“ nelabai tikėtina dėl kitų dvasinių galimybių (žr. skyrių „Prisikėlimas“). Tačiau mes neneigiame NSO egzistavimo, kurie daug kartų buvo pastebėti įvairiausiose pasaulio kampeliuose ir iš dalies gali būti nežemiški astronautai*, o kai kurios legendos galbūt pasakoja apie panašius praeityje buvusius teigiamus ir neigiamus reiškinius. Galbūt jie atliks kokį nors vaidmenį ir ateityje. Tačiau „senovės astronautų tyrimo“ grupių bandymas kiekvieną dvasinį piešinį ant uolos, kuriame yra žiedų ar pan., sieti su erdvėlaiviais yra tikras lazdos perlenkimas, atsirandantis iš mūsų techninės ir materialistinės civilizacijos apribotos fantazijos. Nors žmonijai reikia visokeriopos dieviškos pagalbos, laikų pabaigoje ji pati bus atsakinga už gelbėjantį prasilaužimą. Egzistavimo, darbo ir sąmonės pažangos dėka žmonės sugebės išlikti žemėje, atrasti jiems skirtą užduotį ir ją įvykdyti. **Joks išorinis pasiekimas, jokia techninė pažanga neatstos augimo aukštesniuose sąmonės lygmenyse.** Erdvėlaivio „Challenger“ katastrofa – tarsi perspėjimas, jog techninė pažanga tėra neteisinga ir prasta tikrai reikalingos pažangos kopija.

* Atnaujinimas: Pastaba: apie tai iš bažnytinės pusės ne kartą atitinkamai pasisakė, pvz., teologas monsinjoras *Korado Balduči* (Vatikanas). Šiaip jau bažnyčių institucijos tame dažnai įtaria psichinį ar sociologinį fenomeną. Visgi oficialiame Vatikano laikraštyje „Osservatore Romano“ 2008 m. gegužės mėnesį buvo parašyta: „Visatoje yra milijardai galaktikų, kurių kiekvieną sudaro šimtai milijardų žvaigždžių. Kaipgi galima būtų garantuoti, kad gyvybė neišsivystė ir kur kitur? Mes negalime užbrėžti ribų kūrybinei Dievo laisvei. Jeigu mes su Pranciškumi iš Asyžiaus Žemės tvarinius laikome broliais ir seserimis, kodėl gi

negalėtumėme kalbėti ir apie nežemiškus brolius? Galbūt kitos protingos būtybės vis dar gyvena pilnoje harmonijoje su savo Kūrėju."

Vis dėlto nederėtų ignoruoti faktą, kad techninis vystymasis **taip pat** yra būtinas, pavyzdžiui, kad būtų pakeistos gyvybei pavojingos technologijos, tokios kaip atominė energija, kitoks elektromagnetinis spinduliavimas, genų inžinerija ir kita. Tačiau ši pažanga įmanoma tik esant aukštesniam sąmonės lygiui. Visapusiškesnis sąmonės augimas Kristuje turi būti organiškasis augimas, o ne dar vienas manipuliacijos metodas. Joks dvasinis „metodas“ išgelbėjimo neatneš. Įvairios technologijos yra naudingos tik pasiruošimui – pasinaudojus jomis, jas reikia atidėti į šalį. Galiausiai bus svarbu tik tai, kas tapo žmogaus esybe. Tiesiog neįmanoma Dievą pasyviai „sunaudoti“ šių dienų „smegenų mašinomis“.

Pirmiausia Kristus buvo siųstas atlikti specialią užduotį šioje tankiai apgyvendintoje žemėje – ir ja nė kiek neabejojama, tačiau gali būti, kad visatoje egzistuoja ir kitos gyvybės formos. Žr., pvz., „*The Urantia Book*“ (JAV) ir „*Analekta*“ 1 ir 2 dalis (tik vok. kalba, kopijų dar galima gauti Mag. Alois Thurner, Staudach 103, A-8230 Hartberg, Austria).

Teologai į Jėzaus paėmimą „debesyje“ traktavo kartu su Senojo Testamento vietomis (Iš 13:21 ir 40:34). Jie išnagrino po to sekusį apaštalų džiaugimąsi aiškiai naujai išgyvenamu Kristaus buvimu, vieni kaip kažką visiškai realaus, kiti – kaip kažką subjektyvaus.

Angliškoje ir vokiškoje svetainėse čia cituojama Luko 24 skyrius ir Morkaus 16, 15-20.

Klausimas:

Ar klausimas dėl dabartinės ar būsimosios paėmimo į dangų reikšmės yra dalykas, kuris jaudina mane santykyje su Dievu?

[Grijti į tinklalapio „Turini“](#)

Sekminės

Prieš nukryžiovimą Jėzus paskelbė, kad jis eis pas Tėvą, ir todėl Tėvas atsiųs Šventąją Dvasią – „Guodėją“, „Tiesos Dvasią“ (Jono 14 – 16 sk.).

Praėjus maždaug dešimčiai dienų po Kristaus užžengimo į dangų, pirmoji krikščionių bendruomenė susirinko Jeruzalėje maldai. „Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi pūstų smarkus vėjas. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų. Visi pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis.“ (Apaštalų darbų 2 sk.) Niekas paprasto po maldos jaučiamo pasitenkinimo neapibūdina tokiais žodžiais. Aprašymas panašesnis į sekmininkų bažnyčių ar kvakerių praktiką. Pirmasis Sekminių savaitės įvykis – tai išorinis ženklas to, apie ką rašėme skyriuje apie užžengimą – Kristaus jėgos išdalijimo mokiniams ir aplinkiniams. **Tiesos Dvasios atsiuntimas** – bendras Dievo ir Kristaus veiksmas. Šiuo atžvilgiu pirmąjį Sekminių savaitės įvykį galima laikyti **pirmuoju ženklu, jog prasideda arba bent priartėjo „Antrasis Kristus atėjimas“**. Remdamiesi šiuo požiūriu galime tikėtis, kad išpranašautas „Antrasis Kristus atėjimas“ reiškia daugiau negu antrą įsikūnijimą žmoguje.

Pastaba: kalbant tiksliau, „Guodėjo“ arba „Patarėjo“ arba „Tiesos Dvasios“ (Jono 15, 26) negalima prilyginti „Šventajai Dvasiai“, žr. toliau apie „Sofiją“.

„**Tiesos Dvasia**“ pasirodo kaip paties Kristaus dalis, bendruomenei primenanti apie jį ir jo žodžius ir įgalinanti mokinius tęsti jo darbą žemėje. Nuo tada nebetinka religinius ir filosofinius klausimus nagrinėti vien istoriniu ir literatūriniu aspektu arba kaip proto išdavus. Apie tai buvo daug rašyta.

Žmogų veikia ir kiti veiksniai, o pagrindinis mūsų teksto tikslas – padėti žmonėms šiuos veiksnius „pajusti“.

Jei žmogus yra „gimęs iš Dievo“ (*Jono 1 sk.*), Kūrėjo, žmogaus tėvo palikimą perduoda Jėzaus gyvenimas, duodamas kiekvienam, kad jį sąmoningai priimtų kaip savo; o po Sekminių paties Kristaus palikimas įsitvirtino tuose, kurie pasiliko šioje žemėje.

Šventoji Dvasia, kaip „moteriška, motiniška“ dvasiškai protinga dieviška savybė ir energija, egzistavo ir pasireiškė dar prieš Jėzaus gyvenimą žemėje – nužengė ant žmonių ir įkvėpdavo juos. Ji net siejasi su „mana“ (*Išėjimo, Pakartoto Įstatymo, Skaičių, Psalmių ir Nehemijo knygos, Jozuės pranašystė, Evangelija pagal Joną, Laiškas žydams, Apreiškimas Jonui*).

Tačiau kalbant apie praktinius išgyvenimus, nėra visiškai neteisinga sulyginti sąvokas „Tiesos Dvasia“ ir „Šventoji Dvasia“, kaip dažnai yra daroma. Gali atsitikti, kad dieviškos jėgos vis dažniau veiks drauge – kaip žmogaus, pradžioje sukurto „pagal Dievo atvaizdą“, sąmonė gali atsiskirti, o po to vėl susijungti su jo kūnu.

Per tai galės iš tiesų atsiskleisti tas gyvenimas, kuriuo dalijasi žmonija ir žemė, ir kuris šiandien yra vos pastebimas. Apie tai daugiau pakalbėsime kituose skyriuose, susijusiuose su Apreiškimu Jonui – negalvodami, jog šią ateities viziją galima būti kaip nors pritaikyti šiuolaikinei vaizduotei.

Šventoji Dvasia nėra vien gyvybės ar gyvybingumo dvasia ar dvelksmas. Gali būti naudinga siekti, kad eidami Kristaus keliu ją sutiktumėte vis dažniau. Ji minima kalbant apie Marijos pastojimą, vadinasi, dalyvauja atskiruose įvykiuose.

Kristus, dalyvaudamas savo prisikėlusiu kūnu, „kvėpė“ į mokinius sakdamas: „Priimkite Šventąją Dvasią“ (*Jono 20, 22*) – taigi čia Dvasia veikia per Kristų. Mokinių sugebėjimo suprasti arba, gilesne prasme, sąmonės išgryninimas gali būti laikomas būtina sąlyga priimti arba įsisąmoninti atsakomybę „atleisti nuodėmes arba ne (t. y. nieko nedaryti)“. Ši sąmonė, anot *J. Lorbero*, Kristaus vadinama Šventosios Dvasios veikimu, nėra gyvenimo suformuotų baimių mišinys, nors kartais už jo slypi dalelė tikrosios sąmonės. Gryniausia prasme sąmonė reiškia ir sąmoningą vidinį individo vedimą.

Per pirmąjį Sekminių įvykį Šventoji Dvasia pasireiškė kaip neasmeniška, net „kosminė“ jėga. Tačiau įvairiais būdais, priklausomai konkrečios žmogaus situacijos ir pasaulio būklės, Dvasia gali paliesti skaudžias proto vietas, ir jei žmogus į tai pažvelgs dvasios šviesoje – jas apvalyti. Kiti Šventosios Dvasios pabudintos sąmonės požymiai – vis geriau atpažįstami esminiai skirtumai ir tiesos. Sutvarkyti maišatį galvoje nėra taip svarbu, tačiau tos pačios jėgos vis kūrybingiau formuoja sąmonę, ją tobulina ir artina prie Dievo.

Iš arčiau pažiūrėję į XIX ir XX amžių prabudimo bei naujo apreiškimo judėjimus įvairiose bažnyčiose, išvysime naujas Šventosios Dvasios bangas ir jų poveikį. Žvelgdami į šias tendencijas galime daryti prielaidą, kad krikščioniški judėjimai ir Šventoji Dvasia vis daugiau siejasi su *Apreiškimo Jonui knyga*.

Sekminės aprašančiose Apaštalų darbų vietose Marija su kitomis mokinėmis moterimis drauge su mokiniais vyrais „meldžiasi ir maldauja Dievo“. Moterų vaidmuo – joms kalbant ar „tylint“, kaip sakė Paulius, – yra nepakeičiamas dėl įvairių priežasčių. Pavyzdžiui, jos buvo emociškai imlesnės subtiliai įtakai ir žinoma galėjo tai žodžiais ar be žodžių perteikti jas supantiems žmonėms. Net šiandien šis skirtumas matyti, kai įvairiausiuose susirinkimuose, taip pat ir dvasiniuose, dalyvauja ir vyrai, ir moterys. Be vyriško noro pasirodyti, daugelis darbų vyks su didesniu įkvėpimu ir entuziastiškiau, jei žmonės pakankamai dalyvaus savo širdimis. Antroposofai ir Rožės kryžininkai Mariją, Jėzaus motiną, laiko šaltiniu, per kurį Šventoji Dvasia nužengė ant mokinių.

Čia susiduriame su „**Sofija**“, Senojo testamento „Išmintimi“, moteriška dieviškosios jėgos apraška. Rytų Ortodoksų bažnyčioje Marija dažnai tapatinama su Sofija. Sofiologas ir aiškiaregys

Solovjovas ją patyrė kaip mūsų laikų būtybę – taip vadinamas ir Kristus (pvz., *Steinerio paskaitos apie „Eterinį antrąjį atėjimą“ apie 1909 metus* ar kt.). Kaip mistikai gali patirti Jėzų ir Mariją mažu mastu, taip „Kosminį Kristų“ ir Sofiją kaip dangišką motiną gali patirti plačiu mastu. *Taip pat žr. Hildegunde Wöller, „Ein Traum von Christus“*. Galima pasakyti ir taip: „moteriškoji“ Dievo pusė padeda kūrinijai artėti prie kūrėjo, o kūrėjas artėja prie savo kūrinių.

Feminizmo teologai pažymėjo, kad senesnėje kalboje Šventoji Dvasia vadinta moterimi. Marija ir Sofija gali būti laikomos pavidalu, kuriame įsikūnijo Šventoji Dvasia, panašiai kaip ji simboliškai įsikūnijo balandyje.

Tačiau Sofijos įtakos rasime ir įvairiuose feministiniuose judėjimuose Vakaruose ir Rytuose, žr. *Dr. Susanne Schaup paskaitą Protestantų akademijos susirinkime Vokietijoje „Naujasis Amžius 3: Sofija“*. Panašiai Kristaus įtaką išvysime ne tik naujuose pavyzdiniuose pasauliniuose krikščioniškuose projektuose, kaip antai „Visuotinis gyvenimas“, arba bažnyčių atsinaujinimo judėjimuose, bet ir kituose, net pasaulietiniuose judėjimuose. Komentaras iš Naujojo Testamento: „Vėjas (dvasia) pučia, kur nori; jo ošimą girdi, bet nežinai, iš kur ateina ir kurlink nueina. Taip yra su kiekvienu, kuris gimė iš Dvasios“ (*Jono 3 sk.*).

Tas, kuris ateina, turi ir vyrišką, ir moterišką prigimtį, jis nėra nei patriarchališkas, nei matriarchališkas.

Dalį darbo Kristus atlieka kiekviename žmoguje asmeniškai, kaip aprašyta ankstesniuose skyriuose, o dabar Kristus ir Šventoji Dvasia šį darbą gali naujai praplėsti.

Gralio riteriai taip pat manė, jog liko kai kas iš prieš 2000 metų atlikto Kristaus darbo žemėje, ko žmonės galėtų ieškoti ir atrasti – „Gralis“. Legenda pasakoja, kad nuo kryžiaus ant žemės nulašėjęs Jėzaus kraujas buvo surinktas į taurę. Juozapas iš Arimatėjos (*Jono 19, 38*) ir jo bendražygiai ją išsaugojo ir atnešė į Prancūziją arba Angliją ir visada susiburdavo prieš šį „stebuklus darantį Gralį“ maldai ir įkvėpimui. *Zr., pvz., apie 1200 metus Roberto de Borono užrašytą „Šventojų Gralio istoriją“*. Nors ši legenda gali remtis tikrais faktais, pastebėtina, jog auksinė Gralio taurė su puodeliu viršuje, sustorėjimas per vidurį ir praplatėjimas ar anga apačioje simbolizuoja žmogų, kuris iš „vidurio“ arba širdies atsidaro aukštyn Šventajai Dvasiai ir žemyn – „pasaulio atpirkimui“. „Kūrinija laukia“ šio „atpirkto žmogaus“ (*Romiečiams 8, 18-28*). Žvelgiant plačiau, ji gali būti laikoma Dievui atsiveriančios žemės simboliu. Iš čia atsirado minezingerių ir trubadūrų grupės. Kai kurie iš jų šiek tiek atitrūko nuo pasaulio. Popiežiaus valdžia išnaikino kelis milijonus šių „ezoterinių“ krikščionių, paskelbusi juos eretikais. Kita legenda teigia, kad fiziniai Jėzaus palikuonys karališkose giminėse ir yra tas Gralis*.

Jono 4 sk.: „Moterie, tikėk manimi, jog ateina valanda, kada garbinsite Tėvą ne ant šito kalno ir ne Jeruzalėje. <...> Ateina valanda, – jau dabar ji yra, – kai tikrieji garbintojai garbins Tėvą dvasioje ir tiesoje, nes Tėvas tokių garbintojų ieško. Dievas yra Dvasia, ir Jį garbinantys turi garbinti dvasioje ir tiesoje“. Tik tuomet, kai krikščionys vyrai bei moterys išdrįs atsinaujinti ir tapti laisvais, bažnyčiose įsivyras sąmoningas ir laisvas požiūris į krikščionybę, kuriai rūpi būti pripažintai. Šiandien vis labiau pripažįstama bažnyčios klaida, kurią ji padarė sumažindama dvasines krikščionių mokyklas tiek, jog sunku net atkurti jų mokymą, ir atmesdama dvasines tradicijas. Po to, kai šią tuštumą – kartais abejotinais būdais – bandė užpildyti kitos kultūros, bažnyčios taip pat pradėjo ieškoti būdų, kaip praktikuoti šį krikščionišką dvasiškumą.

Garsus vienuolis *Joachimas di Fiore* (apie 1100 m.) išskyrė tris amžius: Tėvo amžių – religinių Senojo Testamento įstatymų amžių, Sūnaus ir bažnyčios amžių ir išpranašautą trečiąjį Šventosios Dvasios amžių, kuriame vis daugiau žmonių palaiko asmeninį ryšį su Dievu. Pastarąją pranašystę, kurios svarbą tik pradedame suvokti, tiesiogiai ir netiesiogiai naudojo įvairūs judėjimai, iš pradžių Liuteris, po to Marksas, po to Hitleris, kuris ją suprato visiškai neteisingai ir atitinkamai ja piknaudžiavo. Tokiais neteisingais aiškinimais dažnai grindžiami atsiradę prototipai.

Šventosios Dvasios veikimą reikia skirti nuo spiritistų praktikos. „Būti giliai sujudintam Šventosios Dvasios“, idealiu atveju, – tai sąmoningas Šventosios Dvasios priėmimas į giliausias širdies kerteles. Tai nėra hipnozė ar ekstazinis transas, mirusiųjų „dvasių apsidimas“ ar tuo labiau „dvasių iššaukimas“. Priešingai negu spiritistų seansuose, nei Šventosios Dvasios veikiamas žmogus, nei kiti susirinkusieji nesijaučia praradę jėgą. Jų sąmoningumas ne sumažėja, bet išsiplečia. Gali pasireikšti nepaprastas supratimas, tačiau žmogus nepraranda sąmonės ir atminties.

Šventosios Dvasios veikimą galima pasiekti medituojant tyloje – tokios praktikos vakarietiškoje bažnyčioje beveik neliko – arba priešingomis priemonėmis – daugiau ir geriau bendraujant, o tai ypač paplitę Vakaruose ir Amerikoje. **Jei tylą būtų galima suderinti su bendravimu, – tai ypač tiktų centrinės Europos mentalitetui, – Dvasios ketinimai būtų aiškiai suprantami. Šis trečiasis kelias patenka tarp Rytų ir Vakarų kraštutinių. Tačiau Šventoji Dvasia veiks tik tuo atveju, jei jos sieksime nesavanaudiškai, t. y. etiškai. Kristų galima suprasti tik būnant nuolankiam, laikantis moralės nuostatų ir prisimenant per visą istoriją Dievo apreikštą tikslą išgelbėti pasaulį, pabrėžiant Jo gelbstinčią malonę.**

Negalima Šventosios Dvasios visiškai atskirti nuo Kristaus ir jo prašymų. Kristus sakė mokiniams, jog Šventoji Dvasia jiems primins viską, ką jis kalbėjo. Po to pridūrė: „Dar daug ką turiu jums pasakyti, bet dabar negalite pakelti. Bet kai ateis Ji, Tiesos Dvasia, jus Ji įves į visą tiesą“ (Jono 16, 12-13).

Visa, kas yra išgryninta dėl tiesos, gali susijungti su Šventąja Dvasia ir visomis jėgomis, kurios nori išgelbėti žemę.

Kristus moko apie žmogų ir jo subjektyvumą, o ne apie neribotą reliatyvizmą, kuris, anot šiuolaikiškų filosofinių idėjų, atmeta bet kokią objektyvią tiesą.

[*Papildomas langas: Šventojo Gralio paveikslėlis \(Anglų k.\)](#)

Klausimas:

Kas su Dievo pagalba manyje jau išsivystė, ir ką Dievas man siunčia šiandien?

[Grižti į tinklalapio „Turinj“](#)

Jėzaus paveikslas

Norintiems geriau įsivaizduoti, kaip Jėzus atrodė, baigę kalbėti apie evangelijas pateikiame atvaizdą, kurį galima laikyti autentiškiausiu – nors nėra vieno bendrai priimto portreto.

Vienintelį vadinamąjį tikrą paveikslą, „Bild unseres Heilandes“, galima gauti Lorber-Verlag leidykloje (74321 Bietigheim-Bissingen, Germany). Kaip teigia tradicija, imperatoriaus Tiberijaus įsakymu portretas buvo įspaustas ant smaragdo, o iš Konstantinopolio išdo turkų sultonas jį padovanojo popiežiui Inocentui VII, kaip išpirką už brolių. Prie paveikslo pridėtas Jėzaus aprašymas, kurį tuometinis Judėjos valdytojas Publius Lentulus pateikė senatui ir romėnų tautai:

„Tuo metu pasirodė labai dorybingas žmogus, vardu Jėzus Kristus, kuris vis dar gyvena tarp mūsų, pagonių laikomas tiesos pranašu, bet jo mokinių vadinamas Dievo Sūnumi. Jis prikelia žmones iš numirusių, gydo visas ligas. Šis žmogus vidutinio ūgio, tvirto sudėjimo ir garbios išvaizdos; taigi tie, kurie į jį pažiūri, turi jį mylėti ir bijoti jo. Jo plaukai – prinokusio lazdyno riešuto spalvos, beveik tiesūs iki ausų, nuo jų iki pečių šiek tiek banguoti, rytietiško stiliaus, kaip įprasta nazariečiams – perskirti per vidurį. Jo kakta atvira ir lygi, veidas be dėmių ir raukšlių, gražus, maloniai rausvas. Nosis ir burna nepriekaištingos formos. Barzda nestora, spalva kaip plaukų, nelabai ilga. Jo akys tamsiai mėlynos, skaidrios ir gyvos. Jo kūnas grakštus ir tiesus, plaštakos ir rankos proporcingos. Jo papeikimas bauginantis, jo raginimas draugiškas ir malonus, jo kalba santūri, išmintinga ir kukli

su orumo priemaiša. Niekas nepamena matęs jį juokiantis (iš kito žmogaus), bet daugelis matė jį verkiant. Žmogus, savo neįprastu grožiu pralenkiantis kitus.“

(Vokiškame spausdintame tekste pridėtas paveikslas su leidėjo sutikimu, suteiktu 1992 m.)

Atnaujinimas: Apie mirusio Jėzaus kontūrus „Jėzaus įkapių“ iš Turino žr. *skyrių „Nukryžiuavimas“*. Dar yra audinys su Jėzaus veidu atmerktomis akimis, „Manopelo skepeta“, kurią nuo 1979 m. tiria Prof. Dr. Heinrichas Pfeifferis ir sesuo Blandina Paschalis Schlömer (<http://voltosanto.com>). Šį atvaizdą paaiškinti sunku, nes, pvz., ant tos medžiagos neįmanoma piešti. Atvaizdai šiose dviejose drobėse sutampa. (*Plg. Jono 20, 5-7*.) Šie atvaizdai padarė įtaką pirmųjų amžių tapybos darbams. Skepetoje, kuri tikriausiai buvo apvyniota aplink Jėzaus galvą, matosi ovalo formos veidas su plaukais. Atvaizdas yra panašus į aukščiau pateiktą Jėzaus išvaizdos aprašymą.

[Grįžti į šios dalies turinį](#)

[2 dalį: Keliaujant per Apreiškimą Jonui

„Apreiškimas Jonui“

Intensyviai apmąstant „Evangeliją pagal Joną“ matyti, jog ji daugiausia pagrįsta jo paties gyvenimo su Jėzumi meditaciniu apmąstymu.

Tuo tarpu „Apreiškimas Jonui“ kilo iš regėjimų. Čia nerasime išorinių protinių žinių apie gyvenimą ekstrapoliacijos į ateitį. Regėjimų forma taip pat atskleidžia, – jei žmogus sugeba interpretuoti savo vidinius regėjimus, – kad jie kilo iš aukštesnių šaltinių ir nėra vaizduotės suformuota regimų ateities įvykių vizija. Šiuo atveju regėjimų niekaip negalima painioti su žmogaus proto veikla. Jų šaltinis aiškiai nurodytas, nors vien šis faktas neužtikrina tokių regėjimų tikrumo: „Jėzaus Kristaus apreiškimas, kurį Dievas jam davė, kad jis atskleistų savo tarnams, kas turi greitai įvykti. Per savo pasiųstą angelą jis padarė jį žinomą savajam tarnui Jonui...“

Apokaliptiniai raštai daugelio šiuolaikinių protestantų teologų nedomina. Iš tiesų, taikydami savo intelektualinius metodus jie nesugebėtų jų iššifruoti – geriausiu atveju iššifruotų tik fragmentus, nes regėjimų kilmės ir simbolizmo negali pagrįsti savo pačių patirtimi. Katalikų bažnyčioje egzistuoja tam tikros idėjos apie apokalipsę*, tačiau žmonės „Apreiškimą Jonui“ skaito retai, nes knyga šiandieninio pasaulio žmonėms ir bažnyčioms nesuteikia pasitenkinimo savimi. Tuo tarpu laisvosios bažnyčios ir sektos tiesiogiai remiasi apokalipse, tačiau jų turimas pranašiško regėjimo supratimas yra nepakankamas ir pagrįstas proto išvedžiojimais, todėl jie tiki regimo pasaulio katastrofa, o save laiko išrinktais arba bent vienais iš pirmųjų išrinktųjų. (* Iš graik. *apocalypse* – atidengimas)

Skyriuje „*Sekminės*“ jau aptarėme, kaip Jėzaus asmeninė veikla jį supančioje aplinkoje tapo plačiai apimančiais įvykiais.

Jei, kaip siūloma įžangoje, „Apreiškimą Jonui“ panagrinėsime taip pat įvairiapusiškai, kaip jo evangeliją, galbūt atsirastų netikėtų įžvalgų, kurių neaptiksi jokiose knygose.

Apreiškimas rodo įvykių seką, susijusią su Jėzaus gyvenimo įvykių seka. Tik čia akivaizdžiai kalbama apie žmonijos, žemės ir visatos raidą. Netgi dvasiškiausias ir mistiškiausias apreiškimo nagrinėjimas paprasčiausiai patvirtins, jog tai nėra tiesiog atskirų žmonių vystymosi ar „inicijacijos“ idėjų rinkinys, kaip manė kai kurie tyrinėtojai – nors dėl analogijų su evangelijomis gali būti naudinga apreiškimą pritaikyti asmeniniam gyvenimui. **Apreiškimo įvykiai greičiau vyksta sąmonėje: archetipiniai dviejų tūkstančių metų senumo su Jėzumi Kristumi susiję įvykiai lyginami su žmonijos ir žemės raida visatoje, kuri yra persipynusi su tais pačiais archetipiniais raidos etapais. Čia taip pat įtrauktas Kristaus visuotinio požymis,**

priešingai negu jo kaip Žmogaus Sūnaus veikla prieš du tūkstančius metų. Tačiau žvelgiant iš šios perspektyvos galima daryti tam tikras išvadas apie maždaug prieš 2000 metų mažesniu mastu vykusius įvykius.

Vis dėlto apreiškimas yra neprilygstamai sudėtingesnis už evangelijų aprašymus. Jis nėra vien to, ką Jonas matė Jėzaus gyvenime, „projekcija“ pasaulio įvykiuose.

„Apreiškime Jonui“ unikaliu būdu apibūdinami kelių egzistavimo dimensijų arba lygių įvykiai. Chronologinė įvykių seka čia nėra svarbiausia. Vien tai parodo, kad dažnai yra klaidinga „Apreiškimą Jonui“ aiškinti kaip istorinius įvykius.

Nagrinėdamas kitu, bet irgi leistinu aspektu, R. Steineris teigia, jog kai kurie šiuolaikiniai dvasiniai mokiniai jau šiandien gali tikėtis patirti ateities sąmonę. (Žr. R. Steiner, „Die Apokalypse des Johannes“, 1908 m. paskaitų ciklas.)

Anot Otto Hanisho, zoroastrizmu pagrįsto „Mazdaznan“ judėjimo įkūrėjo, Oberdoerfferis atrado paralelių tarp „Apreiškimo Jonui“ ir fiziologinės sistemos, t. y. žmogaus kūno nervinių ryšių. (*Galbūt dar galite rasti knygą, tikriausiai tik vokiečių k., „Apokalypse“, „Deutsche Mazdaznan- B.“ Gablonzer Str.7, 76185 Karlsruhe, Vokietija).*

Arthuras Schultas knygoje „Das Johannesevangelium als Offenbarung des kosmischen Christus“ ir „Johannesapokalypse“ bando pateikti ezoterinį kiekvieno skyriaus aiškinimą. Žinoma, tai mokslinis požiūris, daugiausia pagrįstas simbolių nagrinėjimu, o juos interpretuoti galima labai įvairiai.

Pastaba: nenaudinga „Apreiškimą Jonui“ sieti su Senojo Testamento pranašystėmis, nors jose yra panašių ištraukų su panašiais vaizdais. Senąjį Testamentą reikia lyginti su istoriniais ikirikščioniškų laikų įvykiais, kurie pateikiami dažno Biblijos leidimo prieduose. Daugeliu atvejų pranašai numatė ikirikščioniškus įvykius, kaip antai tremtį Babilone ir sugrįžimą iš tremties, vėlesnius karus šalyje ir tuometines žydų pergales, taip pat su Mesiju arba Kristumi susijusius įvykius (*apie Mesiją žr. puslapį apie Senąjį Testamentą*). Tik keliose vietose papildomai nurodomi mūsų laikų arba „Apreiškimo Jonui“ laikų įvykiai (*pvz., Izaijo 24, 25 ir 27 sk., 66, 15; Danieliaus 7, 9-28*).

Apr. 5:6 tradicinėje (krikščioniškoje) teologijoje buvo išryškintas kaip esminė vizija: avinėlis buvo paskerstas, tačiau vis tiek stovi tiesus priešais Dievo sostą. Bažnytiniu požiūriu Bažnyčia traktuojama kaip svarbiausioji vieta, kurioje įgyvendinama Naujiena. Kitais atžvilgiais teologai Apreiškimą Jonui traktuoja sąryšyje su „pasaulio pabaigos“ (eschatologiniu) pasitikėjimu ateinančia Dievo „karalyste“, ypač kartu su atitinkamomis kalbomis iš Jėzaus mokymo metų. Ką Dievas pradėjo su Jėzumi, tačiau dar nėra baigta, išsirutulios iki pabaigos; plg. *Fil 1:6*. Čia kartais būdavo, kad „naujo dangaus ir naujos žemės“ (*Apr 21*) pradžia buvo laikoma jau Jėzaus nukryžiuavimas ir prisikėlimas, ir manoma, kad vystymasis ta kryptimi tolygiai vyksta toliau. Tačiau Apsireiškime Jonui kalbama apie perversmą, kuris, traktuojant net ir labai simboliškai, leidžia nujauti neįtikėtinus mastus. Tariama priešara tarp kažko jau kaip ir esamo ir vėlesnio vystymosi tikrai išsispres tik tada, kai bent iš dalies bus meditaciniai įsisavintas toks suvokimas, kurį rodo Jėzus, kelis kartus (savo prasme) sakdamas „Bet ateis valanda, – jau dabar ji yra...“ (*Jn 4 ir 5*): tai reiškia, kad tai, kas dvasiniame lygmenyje jau realiai egzistuoja, matomajame lygmenyje apsireišk tik vėliau.

[1 „Mažąją apokalipsę“ „Evangelijoje pagal Matą“ \(anglų k.\)](#)

[Grižti](#)

Kaip elgtis su pranašystėmis

Čia tikėtų pateikti bendro pobūdžio minčių, kaip elgtis su pranašystėmis – ne tik su Jono apokalipse, bet ir kitomis, paprastai trumpomis pirmųjų amžių po Kristaus apokrifinių raštų „apokalipsėmis“

arba daugiausia mišraus pobūdžio šiuolaikinių aiškiaregių apokaliptiniais regėjimais bei įvairiais „pranašavimais“. Archetipiniai „Apreiškimo Jonui“ įvykių etapai tikriausiai yra neišvengiami, kaip embriono ar gyvos būtybės vystymosi stadijos arba mistiko tobulėjimo etapai. Tačiau nuo kiekvieno žmogaus asmeniškai priklauso, kaip jis pereis šiuos etapus. Galima daug ką lengvai išmokti ir išvengti daug skausmo ir diskomforto, arba galima laukti didelių katastrofų. Patyrinėję pasaulio įvykius, nežiūrėdami į pranašystes, pastebėsite tą patį dėsningumą, kuris pasikartoja ir vieno žmogaus, ir visos tautos likime.

Regėjimų apie ateitį detalės, kurios nėra archetipinės ir todėl ne tokios svarbios, – tai psichinės programos. Žmogui labiau išsiugdžius, jos gali išsivystyti į regėjimus apie tam tikrus ateities įvykius, kurie regimi vis aiškiau ir vis labiau apriboti erdvės ir laiko. Tačiau jei žmogiškų pastangų dėka pakeičiamos šių asmeninių ar žmonių grupės regėjimų detalės, pasikeičia ir ateities įvykių detalės, jei juose nėra neišvengiamų archetipų. Todėl laikas nuo laiko regėjimai keičiasi. Ypač keičiasi tų žmonių regėjimai, kurie nėra tokie išsamūs kaip Jono. Jų regėjimai per trumpą laiką gali pasenti. Vis dėlto žmonijos sugebėjimus dažnai apriboja žmonių tingumas.

Aiškiaregiai patiria neapibrėžtus impulsus: regi įvykių simbolius arba net konkrečius realius įvykius – jie dažniausiai yra teisingi. Kai detalės nėra aiškiai išreikštos, jie gali būti sumaišyti su iš sąmonės ateinančia informacija. Kartais praeities išgyvenimai paprasčiausiai pritaikomi ateičiai, o dažnai pasitaiko ir apgaulingų nuojautų arba visiškai neteisingų aiškinimų.

Kitus tokių „ateities spėjimų“ prieštaravimus atspindi įvairūs ir iš dalies prieštaringi ateities scenarijai. Kolektyviniame žmonijos prote tai reiškia „tikras galimybės, dėl kurių dar nėra aiškiai nuspręsta“, daugiausia kylančias iš įvairių žmonių fantazijų. Kiekvienas žmogus sąmoningai ar nesąmoningai dalyvauja šiame nuolatiniame ateities kūrimo procese. (*Taip pat žr. papildomą langą skyriaus „Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas“ pabaigoje.*)

Viena vertus, žemė yra sąmoningas, laisvas organizmas, ir ne mums sakyti Dievui, kaip suprasti šią jo būties dalį. Kita vertus, žmogus savo ruožtu irgi yra laisvas pats nuspręsti, kaip geriau spręsti išylančias problemas. Panašiai ląstelių elgsenai būdingas didelis nepastovumas: centralizuotai žmogaus sąmonė jo nediktuoja, tačiau gali paveikti teigiamomis mintimis ir t. t.

Todėl keičiančios mintys ir maldos, meilė ir tikėjimas Dievu, gelbėjantys veiksmai ir gailėstingumas yra pajėgūs atlikti daug daugiau, negu mums nori įteigti fatalistinis požiūris.

Ir mistikų samprata, kad erdvei ir laikui nepavaldžiuose aukščiausiuose egzistavimo lygmenyse visas gyvenimas jau yra nulemtas, ir žemiškas supratimas, kad reikia daryti teisingus sprendimus, nepriklausomai vienas nuo kito abu yra teisingi. Šie požiūriai yra visiškai skirtingo lygmens, todėl juos filosofškai priešinti vieną kitam nėra tikslinga, o taip darydami gautume neteisingą rezultatą.

[Papildomas langas „Inspiracija ir bažnyčios“.](#)

[Grįžti](#)

Apie „Apreiškimo Jonui“ turinį: septynios bažnyčios

Pirmame apreiškimo skyriuje Jonas aprašo pirmą Kristaus regėjimą po jo užžengimo: „Aš atsigrėžiau pažiūrėti“. Kalbant *ketvirtajai bažnyčiai*: „Užženk čionai“ ir „Bematant mane ištiko Dvasios pagava“ dar aiškiau pasakoma, kad ne Kristus nusileido pas Joną, bet Jonas laikinai sąmoningai „pakilo“ į tą lygį, apie kurį buvo kalbama. Svarbu pažymėti, jog tai nėra simboliškas pakilimas. „Aš esu Pirmasis ir Paskutinis, ir Gyvasis. Aš buvau numiręs... Aš turiu mirties ir pragaro raktus“ – jam kalba su Dievu susivienijęs Kristus. Taigi čia Jonas nurodo **per visą apokalipsę tarsi siūlas nusidriekusią bendrą temą: įvairių užmirštų ar „aptemdytų“ gyvenimo lygmenų persmelkimas ne paprasta šviesa, bet „Evangelijos pagal Joną“ pirmo**

skyriaus „tikraja šviesa“ – Kristumi. Iš pat pradžių viskas susiejama su pranašyste apie Antrąjį Jėzaus atėjimą „debesyse“.

Kristus pasirodo kaip septynių Azijos bendruomenių centras – kaip saulė: „apsivilkęs pėdas siekiančia mantija“ – jo dvasia persmelkia viską, įskaitant jo valią simbolizuojančias pėdas, „persijuosęs per krūtine aukso juosta“ – jo širdies meilė neatsiejama nuo išminties, „jo galva ir plaukai buvo balti“ – apgaubta meilės jo galva šviečia, „jo akys tarsi ugnies liepsna“ – jo akys apšviečia pasaulį, „jo kojos panašios į krosnyje įkaitintą skleistą“ – jo žingsniai ištyrina iš išorės, „jo balsas buvo tarytum daugybės vandenų šniokštimas“ – jo balse skamba dvasia, „dešinėje rankoje jis laikė septynias žvaigždes“ – Dievas prie savęs traukia visas jėgas ir visokiausių charakterių žmones, dešinei rankai simbolizuojant ateitį, jie seka juo, „iš jo burnos ėjo aštrus dviašmenis kalavijas“ – jis suteikia sugebėjimą įžvelgti ir atskirti gera nuo blogo.

Šis regėjimas – tarsi „Evangelijos pagal Joną“ pradžioje pateikto Jono Krikštytojo regėjimo, kai balandžio pavidale nusileido „tikroji dvasia“, analogija, o septynios bendruomenės – mokinių paskyrimo analogija (pvz., *Jono 1 sk.*).

Minimos septynios bendruomenės (septynios bažnyčios, *Apreiškimo 2 – 3 sk.*) iš tikrųjų egzistavo. Jos įkūnija įvairias kultūrines problemas, ypatybes ir galimybes, kurias Kristus leido užrašyti „bendruomenių angelams“. Šiame kontekste „angelai“ reiškia ir žemiškus minimų bendruomenių vadovus. Laiškai joms nėra vien apie „antgamtinius“ dalykus. Be to, bendruomenės tikėjo, kad jų darbą lydėjo angelas. Vis dėlto termino „angelas“ – beasmens būtybės ir jėgos – vartojimas gali reikšti, kad septynių miestų krikščionių bendruomenės simbolizuoja tam tikras jų savybes, išsakytas ir kitose vietose.

Teosofinis, Rožės kryžininkų ir antroposofinis judėjimai iš dalies yra teisūs tvirtindami, kad „septynios bendruomenės“ – tai viena po kitos atsirandančios kultūros. Šiuolaikinis perėjimas iš vakarietiškos kultūros į išskylančią švelnesnę kultūrą tapatinamas su penktos bendruomenės virsmu šešta arba šeštos bendruomenės virsmu septinta bendruomene. Kartais tai bandoma susieti su idėjomis apie „Vandenio erą“, kuri, anot įvairių astrologijos ir Naujojo Amžiaus kryptų, turėtų prasidėti tarp 1961 ir 2000 ar netgi 2242 metų, arba, anot R. Steinerio, visiškai pasireikš ne anksčiau kaip 3500 metais. Šie apskaičiavimai grindžiami 300-400 metų trukmės eros dalių prielaida. Nors šie samprotavimai remiasi kosminiais ciklais, vis dėlto buvo pražiūrėti kiti svarbūs dalykai.

Apokalipsė nėra pagrįsta „amžinu ciklišku tų pačių dvylikos zodiako ženklų pasikartojimu“. Ją geriau iliustruotų spiralė, kur viskas vystosi pereinant vis į aukštesnį lygmenį. Esminių žmonijos ir pasaulio evoliucijos „kvantinių šuolių“, kuriuos matome apokalipsėje, negalima grįsti vien nuolatiniu žemės ašies tarsi giroskopo judėjimu ir susiklostančiomis astrologinėmis aplinkybėmis. Žvelgdami į modernųjų laikų istoriją pamatysime, jog daug kas vystėsi žymiai sparčiau negu ankstesniais laikais. Galima justti kažko pranašesnio įsikišimą. Jei norite ieškoti ciklų, kaip apokaliptinių permainų atsiradimo šaltinio, teks susitaikyti su papildomo, didesnio ciklo egzistavimu. O juo galėtų būti ir tie veiksniai, apie kuriuos kalbama apokalipsėje.

Atsižvelgę į senuose kalendoriuose, archeologiniuose atradimuose, dokumentuose, *H. J. Anderseno* legendose ir kitur aprašytą kosminių pakitimų ankstyvaisiais istorijos amžiais tyrimą, nors ir nepakankamai rimtą, pamatysime, kad astrofizinė tikrovė, o drauge ir su ja siejami laikotarpiai, nėra tokie nekintantys, kaip buvo manyta iš pradžių. Ji keičiasi arba drastiškų veiksmų paveikta laikinai nustoja funkcionavusi. Taigi klasikinis cikliško laiko taikymas šiais laikais apribotas dar labiau, negu pirmųjų „penkių bendruomenių“ laikais, kurias teosofai bando aiškinti kaip Indijos, Persijos, Egipto ir Chaldėjos, Graikijos ir Romos... ir Vakarų kultūras iki šių laikų.

Papildymas: Knygoje „*Enlightenment on the Apocalypse*“ (*Helene Möller, 1884-1969, Radona-Verlag, Am Buchstein 14/15, D-61250 Usingen, Vokietija*) septynios bažnyčios siejamos su skirtingais bažnyčios istorijos laikotarpiais:

1. 33 – 333 m. po Kr.: Sunkumai stengiantis teisingai laikytis Viešpaties

pamokymų.

2. 333 – 633 m. po Kr.: Problemos ir senosios bažnyčios ištikimybė.

3. 633 – 933 m. po Kr.: Apsišvietimas per (šventuosius) Raštus.

4. 933 – 1233 m. po Kr.: Bažnyčia pavojuje dėl „tuštybės, pomėgio puikuotis, godumo, geidulingumo“.

(Pastaba: šiuo laikotarpiu vyko kryžiaus karai ir inkvizicija.)

5. 1233 – 1533 m. po Kr.: Bažnyčia „netyra ir savanaudė“, atsiranda „atskalūnų“.

(Tačiau knygoje Katalikų ir Protestantų bažnyčios laikomos *Apreiškimo 11 skyriaus* „dviem liudytojais“ – vienas kitą atitinkančiais partneriais.)

6. 1533 – 1833 m. po Kr.: Paviršutiniška krikščionybė.

(Pastaba: tuo laikotarpiu atsirado racionalizmo filosofija ir mechanistinio mokslo teorija)

7. 1833 – 2000 m. po Kr.: Daugelis žmonių abejingi bažnyčiai ir Dievui.

(Po to sakoma, kad priartėsime prie radikalaus pasikeitimo, Kristui atėjus antrą kartą, kaip aprašyta likusioje „Apreiškimo Jonui“ knygos dalyje. Knyga aiškinama kaip skirtingais atžvilgiais aprašytas vienas kosminis įvykis. Nors vyrauja (senasis) scenarijus su didžiaisiais karais, pateikiama priešinga idėja, kad „tautų malda“ gali tai pakeisti – ir ypač kad ištikimieji susijungs su Dievu ir iš jo ateinančiu įkvėpimu ir bus pakelti pas jį.)

(„Kristaus keliai“ *nepritaria visam minimų tinklalapių ar knygų turiniui.*)

Palyginus su kitais „Apreiškimo Jonui“ knygos įvykiais, „septynios bendruomenės“ vis dėlto atspindi tokį lygmenį, kurį galima suprasti pasitelkus išorinio pasaulio sąmonę.

„Septynios bažnyčios“ ir šiandieninės bažnyčios (vokiškoje ir angliškoje svetainėse su papildomomis „Apreiškimo Jonui“ ištraukomis)

a) Septynios ankstyvosios Azijos bažnyčios

Lentelė

Ankstyvoji bažnyčia	Kristus kalba kaip	Pagyrimai	Priekaištai	Nugalėtojų tikslas
Efeze	„Tas, kuris laiko savo dešinėje septynias žvaigždes, kuris vaikščioja tarp septynių žibintuvų.“	Sunkus darbas, išsvermingumas, nepakenčia piktų žmonių, „bjaurisi nikolaitais, kaip ir jis bjaurisi“****, atskyrė netikrus apaštalus, kantrūs ir atkaklūs dėl jo vardo, nepailso.	„Palikai savo pirmąją meilę“, „atgailauk ir vėl imkis pirmųjų darbų, o jeigu ne, – jei neatgailausi, – patraukiu iš vietos tavo žibintuvą.“	„Nugalėtojui aš duosiu valgyti nuo gyvybės medžio, esančio Dievo rojaus viduryje.“
Smirnoje	„Pirmasis ir Paskutinis, kuris buvo miręs ir vėl grįžo į gyvenimą.“	„Aš žinau tavo darbus ir priespaudą, ir tavo skurdą, – o vis dėlto tu turtingas! – ir kaip tau piktžodžiauja tie, kurie sakosi esą žydai, bet nėra tokie, o tik šėtono sinagoga.“	„Nebijok būsimųjų kentėjimų. Štai velnias įmes kai kuriuos jūsiškius į kalėjimą, kad būtumėte išbandyti. Jūsų laukia dešimties dienų priespauda.“	„Būk ištikimas iki mirties, ir Aš tau duosiu gyvenimo vainiką. Nugalėtojas nenukentės nuo antrosios mirties.“

Pergame	„Tas, kuris turi aštrų dviašmenį kalaviją.“	„Tu tvirtai laikaisi mano vardo ir neišsigynei mano tikėjimo net tomis dienomis, kada pas jus, – kur gyvena šėtonas, – buvo nužudytas mano ištikimasis liudytojas Antipas.“	Yra besilaikančių Balaamo mokslo: Balako kulto, kurie valgo stabams aukojamas aukas ir ištvirkauja; yra besilaikančių nikolaitų mokslo. „Tad atgailauk! O jeigu ne, aš greitai ateisiu ir kovosiu su jais savo burnos kalaviju.“	„Nugalėtojai aš duosiu paslėptos manos ir baltą akmenėlį, o ant akmenėlio bus įrašytas naujas vardas, kurio niekas nežino, tiktai gavėjas.“
Tiatyruose	„Dievo Sūnus, kurio akys tarytum ugnies liepsna ir kurio kojos panašios į skaisvarį.“	„Žinau tavo darbus, meilę, tikėjimą, tarnavimą, kantrybę ir kad tavo paskutiniai darbai didesni už pirmuosius.“	Leidžia netikrai pranašei Jezabelei ištvirkauti šventykloje ir valgyti stabams paaukotas aukas. Grėsmė: didelis sielvartas, jei jie neatgailaus, o jos vaikai bus išžudyti. „Aš atlyginsiu jums kiekvienam pagal jūsų darbus“. Kitiems, kurie nesilaiko jos mokslo: „neužkrausiu jums kitokios naštos, tiktai tvirtai laikykitės to, ką turite, iki ateisiu“.	„Tam, kuris nugali ir iki galo laikosi mano darbų, aš duosiu valdžią tautoms: jis valdys juo geležine lazda, ir jos bus sudaužytos tarsi moliniai indai, kaip ir aš esu gavęs valdžią iš savo Tėvo; ir jam duosiu aušrinę žvaigždę.“
Sarduose	„Tas, kuris turi septynias Dievo Dvasias ir septynias žvaigždes.“	„Žinau tavo darbus... tu Sarduose turi keletą vardų, kurie nesutepė savo drabužių. Jie vaikščios su manimi, apsirengę baltai, nes jie to verti.“	„Tave vadina gyvu, o tu esi miręs. Budėk ir stiprink, kas dar yra ir merdi! Aš neradau tavo darbų, kurie būtų pabaigti Dievo akivaizdoje. Todėl prisimink, kaip priėmei ir išgirdai; laikykitės to ir atgailauk! Jeigu nebudėsi, ateisiu kaip vagis.“	„Nugalėtojas bus aprenktas baltais drabužiais, ir jo vardo neištrinsiu iš gyvenimo knygos. Aš išpažinsiu jo vardą savo Tėvo ir jo angelų akivaizdoje.“
Filadelfijoje	„Šventasis, Tikrasis, turintis Dovydo raktą, – tas, kuris atidaro, ir niekas negali uždaryti, uždaro, ir niekas negali atidaryti.“	„Aš žinau tavo darbus... nedaug turi jėgų, bet išsaugojai mano žodį ir neatsižadėjai mano vardo... Kadangi tu išlaikei mano kantrybės žodį, tai ir aš tave apsaugosiu nuo išbandymo valandos, kuri ištiks visą pasaulį, kad būtų išmėginti žemės gyventojai.“	„Štai aš tau duodu tuos iš šėtono sinagogos, kurie tvirtina, jog jie žydai, bet nėra, nes jie meluoja. Taigi padarysiu, kad jie ateitų, pultų tau po kojų ir suprastų, jog aš pamilau tave. <...> Tvirtai laikyk, ką turi, kad niekas neatimtų tavo vainiko.“	„Nugalėtoją aš padarysiu ramsčiu savo Dievo šventykloje, ir jis jau nebeišeis laukan; užrašysiu ant jo savo Dievo vardą ir vardą savo Dievo miesto, naujosios Jeruzalės, nužengiančios iš dangaus nuo mano Dievo, ir savo naujajį vardą.“

Laodikėje	„Amen, ištikimasis ir tikrasis liudytojas, Dievo kūrinijos pradžia.“	(„Žinau tavo darbus“, bet nėra aiškaus teigiamo pripažinimo.)	„Kadangi esi drungnas**** ir nei karštas, nei šaltas, aš išspjausiu tave iš savo burnos... nežinai, kad esi skurdžius, apgailėtinas, beturtis, aklas ir nuogas. Aš tau patariu pirkti iš manęs išgryninto ugnyje aukso..., baltus drabužius... ir tepalo pasitepti akims... Tuos, kuriuos myliu, aš baru ir drausminu; būk tad uolus ir atgailauk!“	„Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu; jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi. Nugalėtojai aš duosiu atsisėsti šalia savęs, savo sosto, kaip ir aš nugalėjau ir atsisėdau šalia savo Tėvo, jo sosto.“
-----------	--	---	---	--

* Kitas vertimas: „greitai vienas po kito“; ** Kitas vertimas: „bendruomenės“; ** Kiti vertimai: „ir mirties karalystė“, „ir pragaras“; *** Dažnesnis vertimas: „nekenčia“ (nėra nieko, ko Kristus nekęstų!), taip pat žr. Pauliaus laišką Efeziečiams; **** „Drungnas“ reiškia ne aiškią trečią būklę, o jos nebuvimą. Vien tai, kad kiekvienai bažnyčiai Kristus prisistato skirtingai, rodo, jog kiekviena bažnyčia gauna skirtingą „programą“.

b) Šių laikų bažnyčios

Septynios ankstyvosios bažnyčios iš tiesų egzistavo. Pagrindiniame tinklalapio „ways-of-christ.net“ tekste taip pat paminėta, kuo apskritai svarbios įvairios kultūrinės grupės. **Galima nagrinėti, ar šių dienų bažnyčioms ar jose esančioms grupėms bei krikščioniškiems judėjimams būdingos „septynių bažnyčių“ ypatybės. Kadangi nesiekiamo jų schematiškai sutapatinti, nepateikiame tokio tyrimo rezultato, tačiau kituose skirsniuose trumpai apibūdiname bažnyčias ir kuo jos skiriasi, kad kiekvienas žmogus pats galėtų ieškoti panašumų su ankstyvosiomis bažnyčiomis. Čia neteisiame nė vienos bažnyčios – nes tik pats Kristus gali jas teisti. Priešingai, gali atsiskleisti ekumeninio judėjimo „vienybė įvairovėje“ ir visuotinio „septynių spalvų“ rašto svarba*.**

Lentelė

Šių dienų bažnyčios ir judėjimai	Stipriosios pusės	Su kuo tų bažnyčių nariai turi taikstytis
Graikų, rusų, serbų ortodoksų bažnyčios, sirų ortodoksų bažnyčia ir kai kurie senosios keltų krikščionybės sekėjai, armėnų bažnyčia, Egipto koptų ir Etiopijos bažnyčia; „Tomo bažnyčia“ Indijoje, Nepalo bažnyčia	Dažnai gilus tikėjimas, kartais gilios dvasinės aspiracijos (pvz., vienuoliai ir t. t.), ištvėrimumas, įtakingumas. Originalus braižas. Dažnai po bažnyčia yra kripta – senų krikščioniškųjų ezoterinių tradicijų priminimas. Mokymas apie išmintį (Marija, Sofija).	Daugeliu atvejų gražios, bet griežtos tradicinės apeigos, trunkančios, pavyzdžiui, 3 valandas (išskyrus unikalią Šv. Tomo bažnyčią). Menkai prisitaiko prie įvairių šiuolaikinių ir jaunų žmonių ieškojimų, ypač buvusiose ateistinėse visuomenėse, kur dažnai žmonės yra daugiau ar mažiau ant bažnyčios ribos, tačiau mąsto labiau pasaulietiška. Dėl komunistų spaudimo arba nacionalistinių tendencijų visuomenėje kai kurių iš šių bažnyčių veikla buvo apribota arba atsirado priešiškas kitoms bažnyčioms ir tautoms.

<p>Laisvosios bažnyčios, evangelinės bažnyčios, sekmininkų bažnyčios, kvakeriai;</p> <p>kitos organizacijos – kartais nepagrįstai laikomos „sektomis“*** – adventistai, naujoji apaštalų bažnyčia, mormonai ir kiti</p>	<p>Paprastumas ir nesileidimas į kompromisus dėl tikėjimo ir moralinių įsitikinimų. Žmonėms, kuriems tai priimtina, šie nesudėtingi santykiai su Jėzumi Kristumi leidžia tiesiogiai patirti jo jėgą: stiprius tikėjimo išgyvenimus, kaip antai sulaukti ypatingų atsakymų į maldas ar matyti išgydymus bažnyčios susirinkimuose.</p> <p>Intensyvus Biblijos nagrinėjimas neaplenkiant sudėtingų vietų. Didelė gyvos bendruomenės narių tarpusavio parama – ne tik krikščionys ne tik sekmadeniais ar per Kalėdas.</p>	<p>Išskyrus raginimą tikėti, nėra tiesiogiai pritaikomų metodų, kaip pasiruošti dvasiniams patyrimams. Todėl paprastai trūksta tylos ir krikščioniškos meditacijos (jos trūksta ir daugelyje kitų bažnyčių). Gerais ketinimais grįstas etinis griežtumas žmonių tarpusavio santykių atžvilgiu – dažnai vien draudimai be pakankamų patarimų, kaip tai įgyvendinti.</p> <p>Dažnai nenorima suprasti kitokiose krikščionių bendruomenėse išgyvenamų įvairių krikščioniškų patyrimų. Manoma: ko pakako man, pakaks ir skelbiant kitiems. Kartais sava bažnyčia laikoma išrinktąja ypatinga bažnyčia.</p> <p>Kartais – priešingai tam, ką šie judėjimai skelbia, – jie vienpusiškai remia politines programas.</p>
<p>Dauguma protestantų bažnyčių</p> <p>ir progresyvus „atvirosios bažnyčios“ judėjimas</p>	<p>Pvz., Liuterio tiesioginis rėmimasis Biblija, kaip tikėjimo šaltiniu. Daug socialinio darbo. Bažnyčios dažnai atviros. Rimtai atsižvelgiama į tikėjimo įsitikinimus net ir priimant politinius sprendimus. Svarbu galvoti pačiam ir įspėti kitus, ne vien moralės klausimais.</p> <p>Atvirumas ekumeniniams bažnyčių tarpusavio santykiams.</p>	<p>Šiandien istorinė kritinė teologijos kryptis dažnai atmeta tam tikras įsitikinimo dalis, ir teologijos seminarijose mokoma, kaip tokiu atveju pamokslauti.</p> <p>Kai kurie žmonės ieško būdų, kaip pagilinti dvasinį tikėjimą, tačiau bažnyčios jų retai pasiūlo.</p> <p>Plačiai paplitęs paviršutiniškumas ir per didelis prisitaikymas prie visuomenės, taip pat ir susirinkimų metu. Kartais bažnyčia būdavo net viena iš abejotinos į darbą orientuotų visuomenių raidos priežasčių (kalvinizmas).</p>
<p>Kairioji katalikybė, feminizmo teologija, Trečiojo pasaulio išvadavimo teologija;</p> <p>senoji katalikų bažnyčia</p>	<p>Labai arti žmonių; krikščioniškais motyvais grindžiama atkakli kova už socialines ir žmogaus teises. Dėl to – budrumas pačioje bažnyčioje. Bandymai atrasti tinkamą dvasinį ir humanitarinį moterų vaidmenį. Kurį laiką – minimalus atvirumas mistiniams išgyvenimams.</p>	<p>Kai kurių tikėjimas tapo paviršutiniškas. Kartais skelbiami vien giluminės psichologijos ir socialiniai mokymai (kurie tikėtų visiems, net ir gryniems humanistams). Kai kurie feminizmo teologijos atstovai įkvėpimo semiasi iš senovinių kultūr, ne visada patikrindami, ar jie atitinka krikščionybę.</p>
<p>Romos katalikų bažnyčia</p> <p>ir griežtesni katalikų judėjimai, pvz., susiję su Marijos pranašyste, charizmatinis judėjimas ir misticizmas</p>	<p>Bažnyčiai duoto tikėjimo ir apeigų saugojimas, pvz., Marijos garbinimas ir tam tikri tradicijos elementai, kurių nėra kitose bažnyčiose.</p> <p>Daug labdaringos veiklos; socialinis budrumas pasaulinėje bažnyčioje. Iš dalies – bendro moralinio visuomenės nuosmukio „stabdis“.</p> <p>Šiek tiek bažnyčios narių taiko bent kai kuriuos vidinio tobulėjimo metodus (dvasinius pratimus, paprastą meditaciją).</p> <p>Šiai bažnyčiai priklausė daug mistikų: kopijuotos su Jėzaus nukryžiovimu susijusios paslaptys. (Gera žinoma teologas Rahneris yra pasakęs, kad ateities bažnyčia turėtų puoselėti krikščionišką misticizmą.)</p>	<p>Kad įsitvirtintų, bažnyčia stipriai rėmėsi doktrinomis, dogmomis ir bažnytinėmis apeigomis, užuot su užuojauta ir supratimu mokiusi dažnai tik savo jėgoms pasitikinčius šiuolaikinius žmones. Mažai stengtasi taikyti įvairias „kalbas“, kad tikėjimo temas dvasiškai priimtų skirtingi žmonės.</p> <p>Pamokymai – tai daugiausia įsakymai ir draudimai. Atliekamas moralinio „stabdžio“ vaidmuo neatneša tikrų permainų ir atnaujinimo.</p> <p>Bažnyčia pradėjo išsivaduoti iš inkvizicijos ir karinių priemonių taikymo bei bendradarbiavimo su valdžia, tačiau išsilaisvinimas vyksta sunkiai.</p> <p>Manoma, kad tik sava bažnyčia yra vienintelė teisėta.</p> <p>Mistikai taip pat geriausiu atveju buvo tik toleruoti, užuot pripažinus, kad jie praskina kelią į dvasinius patyrimus.</p>

<p>Krikščionių sąjunga ir Rudolfo Steinerio kristologija, krikščionys Rožės kryžininkai;</p> <p>atskiros bendruomenės: Naujojo apreiškimo judėjimai;</p> <p>kitos mokyklos, pvz., kilusios iš prof. J. Hurtako mokymo</p>	<p>Krikščionybę suvokia per pažinimą*** – ne identišką gnosticizmui, pagrįstam, pvz., „Evangelija pagal Joną“, kuris buvo išnaikintas persekiojimų metu. (Kadangi tokios krikščionybės trūko, panašių tendencijų atsirado šiuolaikinėse bažnyčiose, kurias reikėjo tobulinti.) Keletas praktinių patarimų, kaip atsiverti einant Dievo keliu. (J. Hurtakas, pvz., naudoja „Dievo vardus“ senąja Biblijos kalba.)</p>	<p>Antroposofijoje, pvz., dažnai kalbama tik apie „darbą pagal Kristų“, užuot jį tiesiogiai įtraukus į maldą ir t. t. („Krikščionių sąjunga“ – turinti R. Steinerio įkvėptų elementų – tiesiogiai antroposofijos dalimi nelaikoma.) Ne visos šiuolaikinės Rožės kryžininkų ir alchemikų grupės vienodai aiškiai siejasi su krikščionyste. Naujojo apreiškimo judėjimai, tokie kaip atsiradusieji iš mistiko Jakobo Lorbero mokymo, be Biblijos naudoja ir kokią nors „pranašystę“. Norint tinkamai įvertinti jų mokymus, reikalingas įžvalgumas****.</p>
<p>Krikščionybės pakraštyje esantys susibūrimai, vargiai įvardijami kaip organizacijos, pvz., Naujojo Amžiaus grupės</p>	<p>Iš dalies ieško naujo laiko, kuris ateis po šių dienų netobulos materialistinės visuomenės, ir jį sieja su „Apreiškimo Jonui“ pažadu. Žiūri į savo pačių charakterio savybes ir išgyvenimus, užuot smerkę kitus. Mokyklų tarpusavio dialogai.</p>	<p>Kai kuriose mokyklose Kristus ne visada aiškiai atskiriamas nuo tariamų „Kristų“ ar „Kristaus sąmonės“. Kadangi religijos viena į kitą panašios tik požiūriu į etinius klausimus, o ne tikėjimo įsitikinimais, jų skirtumai kartais atmetami, o tai ne visuomet naudinga.</p> <p>Kadangi Dievas yra aukščiau visko, kartais neaišku, kodėl yra reikalingi etiniai konstruktyvių ir destruktivių pasaulio jėgų sprendimai.</p> <p>Todėl iš dalies toleruojami abejotini dalykai ir trūksta etinių nuostatų bei kantrybės sudėtingų žmonių tarpusavio santykių atžvilgiu, o toks nusistatymas būdingas organizuotai krikščionybei. Kaip judėjimai, menkai įsitraukia sprendžiant visuomenės problemas.</p>

* Bažnyčias galima palyginti ir su dvylika apaštalų. Skirtingi žmonės skirtingose bažnyčiose randa tai, kas padeda jų skirtingose situacijose.

** Jei jus domina grupė, kuri: a) nevaržo asmeninės laisvės ir leidžia palaikyti santykius su šeima bei draugais; b) neremia neetiškų veiksmų; c) nebando nusavinti jūsų turto (išskyrus nario mokesį – kai kuriose valstybėse valstybinius mokesčius – ir savanoriškas aukas); d) remiasi Biblija ar Naujuoju Testamentu, o tuo pačiu ir Jėzumi Kristumi; e) pripažįsta, kad nėra vienintelė tikra krikščioniška grupė, – tada terminas „sektą“ vartojamas nepagrįstai ir neteisingai. Tai nepriklauso nuo jų teologinių aiškinimų – juos turi visos bažnyčios, ir nuo papildomų tradicijų – jos egzistuoja beveik visose bažnyčiose, išskyrus kai kurias protestantiškas laisvąsias bažnyčias.

*** Pvz., pats Jonas, Klemensas Aleksandrietis, Origenas, paulinai, Joachimas de Fiore, mokytojas Eckehartas, Tauleris, Seuse, Nikolajus Kuzietis, Jakobas Boehme, Angelas Silezietis, Paracelsas, Novalis ir t. t. Kaip ir bet kokia bažnyčia, tokios grupės turi savitų ribotumų, tačiau jie taip pat yra visos krikščionybės dalis. Šiek tiek panašūs Bogumilai ir katarai, tačiau jie buvo vienareikšmiškai atsiskyrę nuo pasaulio.

**** Žr. skyrių „*Kaip elgtis su pranašystėmis*“ pagrindiniame „ways-of-christ.net“ tekste. Ne visos šios grupės konkuruoja su bažnyčiomis, todėl jos nepataria žmonėms išeiti iš savo bažnyčių (pvz., Lorberas). Kitos grupės kritikuoja dideles bažnyčias, nes jaučiasi jų persekiojamos.

c) Bažnyčių konfliktų sprendimas ekumeniniame judėjime

Pamatyti krikščionybės neaprepiamumą galime tik žvelgdami į ekumeninę bažnyčių įvairovę. Tie, kurie nori krikščionybę subendravardiklinti iki didelių bažnyčių, nuo žmonių ir bažnyčių nuslepia dievišką impulsą, kuris galėtų atnaujinti krikščionybę. Palyginus su ankstyvąja bažnyčia,

krikščionybė tapo paviršutiniška. Krikščionys turi mokytis vieni iš kitų, tačiau mokydamasis kiekvienas gali išsaugoti savo unikalumą. Didesnis bendros priklausomybės įsisąmoninimas, esant skirtingoms bažnyčioms, nereiškia, jog siekiama krikščionybę visiškai suvienodinti. Laiškuose septynioms bažnyčioms pats Kristus šios vienovės visai neminėjo. Jis žinojo, kad žmonės yra skirtingi. Kitoje vietoje jis pranašauja apie laikus, kai bus vienas ganytojas ir viena kaimenė, tačiau nesako, kad kaimenė nebus įvairialypė. Vyriausias ganytojas yra pats Kristus. Jis taip pat yra vienintelis, kuris gali pasiekti bažnyčių vienybę teisingu keliu. Kas klausytų kieno nors kito? Vis dėlto galime patys pradėti žengti žingsnius vienybės link. Toliau pateikiame, pagrindinių bažnyčių manymu, pagrindines ekumeninio dialogo kliūtis su komentarais (dauguma bažnyčias lankančių žmonių norėtų šias kliūtis pašalinti).

0. Svarbus pagrindas – bendras požiūris į krikštą kaip į sakramentą.

1962 metais įvykęs Katalikų bažnyčios Antrasis Vatikano susirinkimas davė pradžią ekumeniniam judėjimui. Buvo pripažinta, jog tokie pagrindai kaip Dievo žodis, gyva malonė, viltis, meilė ir Šventosios Dvasios dovanos – matomi ir nematomi elementai – egzistuoja ir už Katalikų bažnyčios ribų, o pašventinimas ir atpirkimas galimas ir kitose bažnyčiose. Tačiau Katalikų bažnyčia save vis dar laikė vienintele visuotine bažnyčia.

1. Katalikų bažnyčia teigia, kad protestantų bažnyčios neturi nenutrūkstamos „**apaštališkosios įpėdinystės**“, kuri įšventinant vyskopus ir kunigus rankų uždėjimu perduodama nuo pirmųjų apaštalų laikų. Todėl protestantų bažnyčių ji nepripažįsta kaip visiškai giminingų. Vis dėlto kai kurios protestantų bažnyčios atsirado valdžiai skatinant žmones pereiti į kitą religiją, taigi įšventinti kunigai irgi galėjo atsiversti. Tada jie dalyvaudavo įšventinant kitus pastorius. Rankų uždėjimas laiminant arba meldžiant išgydymo ar kt. iš tiesų yra biblinis. Biblija galutinai neteigia, kad kunigai turi būti įšventinami vien per nenutrūkstamą rankų uždėjimo grandinę. Tačiau norint galima interpretuoti ir taip, vadinasi, protestantų bažnyčios gali vėl pradėti dėti rankas, o tai joms neatneštų jokios žalos. Apeigai atlikti jie galėtų savo ar kitoje bažnyčioje rasti žmogų, kuris priklauso tai nenutrūkstamai grandinei. Ši naujovė naujai patikrintų protestantų bažnyčių sąmoningumą.

Kita išėitis, – kuriai pritaria visos bažnyčios, – melsti tiesioginio ryšio su Šventąja Dvasia, kuris kitaip suteikiamas rankų uždėjimu. (Tai gali daryti kiekvienas tikintysis. Yra žmonių, kurie be jokio įšventinimo sugeba suteikti išgydymą krikščionišku rankų uždėjimu – sugeba labiau už daugumą įšventintųjų.) Šventąją Dvasią gavęs pastorius gali ją perduoti kitiems klasikiniu rankų uždėjimu. Ši versija katalikų bažnyčiai tikriausiai pasirodys keista. (Bet protestantų bažnyčia to irgi nepraktikavo, todėl nė viena nėra pranašesnė už kitą.) Tiesą sakant, katalikų bažnyčia galbūt pripažintų šią galimybę su išlyga, kad paprastai nežinoma, ar Šventoji Dvasia uždedant rankas iš tikro dalyvauja. Vis dėlto yra katalikų, kurie galėtų patvirtinti, ar Šventoji Dvasia veikia, ar ne (pvz., Tėvas Pio). Be to, neaišku, kaip elgtis su katalikų bažnyčioje įšventintu asmeniu, kuris savo įžūliomis piktadarybėmis galėjo užkirsti kelią Šventosios Dvasios tėkmei. Ar jis vis dar pajėgtų perduoti Šventąją Dvasią? Atskirai neišnagrinėjus konkretaus atvejo ir (arba) kai nėra tokių žmonių kaip Tėvas Pio, pateikti patikimą atsakymą neįmanoma.

2. Katalikų bažnyčia nori, kad Šv. Petro institucijos vaidmuo, o tai reiškia **popiežių** kitoms bažnyčioms, būtų siejamas su regima visiška jo vadovaujamų bažnyčių vienybe. Jėzus liepė Šv. Petriui rūpintis jo „avinėliais“ ir „avimis“ (*Jono 21 sk.*), tačiau kitus mokinius ir aplink juos susibūrusius ratus paskyrė ne Petriui, bet vyraujančiai krikščionių krypti. Jonas, pvz., turėjo savo bažnyčias Azijoje (žr. aukščiau). Paulius prižiūrėjo daug bendruomenių ir t. t. Todėl iškyla klausimas, ką „ganyti avis“ Šv. Petro pasekėjui reiškia šiandien. Ortodoksų bažnyčių atstovai išsakė poziciją, kad jie pritarė popiežiaus „garbės viršenybei“ be tiesioginės valdžios kitoms bažnyčioms – panašiai į Romos vyskupo vaidmenį ankstyvojoje bažnyčioje „pirmas tarp lygių“. Net kai kurie protestantų teologai svarstė tokią galimybę, tačiau Vatikanas tiesiogiai nesureagavo. Vėliau popiežius išleido raštą, sakantį, kad kitos bažnyčios turėtų apgalvoti, kokį vaidmenį, jų nuomone, turėtų atlikti pontifikatas. Apmąstymai niekam nepakenktų. Jei bažnyčios susivienytų, jos tikrai išsirinktų bendrą vadovą.

3. Protestantų bažnyčios norėtų katalikų bažnyčioje matyti **moterų įšventinimą į kunigus**. Šis klausimas kelia keblumų ortodoksų bažnyčioms, daliai anglikonų bažnyčios ir kai kuriems protestantams. Kita vertus, pačioje katalikų bažnyčioje egzistuoja grupės, pvz., Vokietijoje surengtas plebiscitas „Mes esame bažnyčia“, kurios taip pat reikalauja moterų įšventinimo. Nepriklausomai nuo to, koks svarbus šis klausimas, sunku suprasti, kodėl jis turi būti sprendžiamas ekumeninių diskusijų metu. Jį kiekviena bažnyčia turi išspręsti remdamasi savo įsitikinimais. Be kuriuo atveju, šiuo metu Vatikanas neturėtų neigti protestantų teisės įšventinti moteris, ypač bažnyčioms pradėjus vis labiau susilieti. Įvairių tradicijų įsisavinimas kiekvienai bažnyčiai būtų tinkamas išbandymas.

Biblija (Paulius) teigia, kad tradicinis vyrų ir moterų vaidmuo bendruomenėje skiriasi visai nedaug. Tuo pačiu niekas neteigė, kad moterys apskritai privalo turėti mažiau teisių. Mokinių ratas puikiai žinojo, kokį svarbų vaidmenį moterys, pvz., Marija, atliko, net pirmojo Sekminių savaitės įvykiu metu. „Moterys bendruomenėje tetyli“ be abejonės turėjo kitokią reikšmę negu vélesnės interpretacijos ir nelabai siejasi su minėtuoju teisių ribojimu. Tačiau abejotina, ar bažnyčios gali sutarti dėl vienodo aiškinimo. Todėl lieka vienintelis kelias – šis klausimas neturi būti sprendžiamas diskusijų apie bažnyčių vienybę metu. Manantieji, kad šį klausimą išspręsus susiedami su diskusijomis apie vienybę, gali nusivilti. Tikriausiai paprasčiau šias dvi temas nagrinėti atskirai. Kai ateis laikas susivienyti, pamatysime, ką kiekviena bažnyčia yra pasirengusi padaryti.

4. **Marijos garbinimas**, žinomas katalikų ir ortodoksų bažnyčiose, protestantų bažnyčiose nėra praktikuojamas, tačiau tai nelaikoma pagrindine didesnės vienybės kliūtimi. Antrasis Vatikano susirinkimas pripažino, kad nuomonių skirtumas liturginiais klausimais gali būti naudingas, nes skiriasi tikinčiųjų mentalitetas. Mes žinome, kaip šeštame ir septintame dešimtmetyje vienas pastorius stengėsi protestantų bažnyčioje įtvirtinti tam tikrą Marijos garbinimą.

5. Viena vertus, galima suprasti, kad **bažnytinė teisė (CIC – kanonų teisės kodeksas)** – kebli tema, nes anksčiau ja buvo piktnaudžiaujama. Tačiau jos vaidmuo šiandien neturėtų trukdyti bažnyčioms pasiekti didesnę vienybę.

Pati Biblija neverčia vykdyti tradicinės katalikų bažnyčios teisės, o ji šiuo metu naudojama tik vienoje bažnyčioje. Kiekviena bažnyčia gali ir netgi privalo turėti savo statutą, tai yra tam tikro lygio „teisę“, jei ji egzistuoja kaip vienaip ar kitaip apibrėžtas atskiras vienetas ar net tokio vieneto padalinys. Pačios bažnyčios turi teisę nuspręsti, ar keisti savo vidaus taisykles, jei tik nesiekia, kad joms be ginčų pritartų visos kitos bažnyčios. Jei kuri nors bažnyčia norėtų perimti kanonų teisės kodeksą, net katalikų bažnyčia žino, kad tokiame projektui įgyvendinti reikėtų sudaryti naują bendrą tarybą, kuri sukurtų arba įkvėptų sukurti naują bendrą statutą. 1983 metais pati katalikų bažnyčia savo teisę pritaikė prie naujosios „Dievo tautos teologijos“, dėl kurios buvo sutarta 1962 metų Antrajame Vatikano susirinkime. Taigi šis klausimas neturėtų trukdyti siekti bažnyčių vienybės.

6. Kitas prieštaravimus keliantis klausimas – ar žmogų prieš Dievą **išteisina** jo darbai, ar tikėjimas Atpirkėju. Tačiau kadaigi egzistuoja bendras katalikų ir protestantų bažnyčių raštas šiuo klausimu, galima sakyti, jog jis yra pakankamai išaiškintas.

Iš tiesų bažnyčios galėtų suartėti viena su kita tikroje ekumeninėje bendruomenėje, užuot kankindamos* Kristų apstatydamos sienomis. Tai daryti reikėtų „jautriai ir dėmesingai kitų atžvilgiu, kantriai ir drąsiai bei tiesą laikant pagarboje“ (kaip įvardijo Jonas Paulius II). Vis dėlto Jėzaus Kristaus dvasioje šiandien jau galime patirti „visuotinę“ bažnyčią, sudarytą iš tų, kurie savaip seka Kristumi ir siekia „vykdyti Tėvo valią“, nepriklausomai nuo to, kokiai bažnyčiai priklauso ir ar apskritai yra kokios nors bažnyčios nariai, ir ar visada būtinai naudoja terminą „krikščionybė“. Tokiomis nuostatomis grindžiamas „Kristaus kelių“ tinklalapis. Ši tendencija neatmeta regimos vienybės siekimo, o vienybės reikia iš tiesų siekti – vien parašo popieriaus lape tam nepakaks.

* Tokios bažnyčios kaip katalikų įkvėpimo gali pasisemti iš atitinkamų Kristaus mokymų, pateikiamų ortodoksų krikščionio *Vassula Rydeno* knygoje „*The True Life in God*“ (1 tomas). Tokius kūrinius katalikų bažnyčia laiko „asmeniškėmis inspiracijomis“ (žr. [„Inspiracija ir bažnyčios“](#)). Tačiau turinys dažnai yra įdomus ne vien jį parašiusiam asmeniui. (*Tinklalapyje knygos minimos kaip papildoma informacija, ir mūsų įžvalgos nuo jų nepriklauso.*)

[Grižti](#)

Inspiracija ir bažnyčios

Naujasis Testamentas teigia, kad tiesioginė inspiracija ir Šventosios Dvasios dovanos krikščionio gyvenime yra labai svarbu (pvz., 1 Kor 14, 26; Morkaus 16, 17). Ilgą laiką buvo bandoma įteigti, jog jas pasiekti labai sudėtinga, tačiau tam, kad gautum Šventąją Dvasią, užtenka paprasčiausiai melstis.

Kad Dievas gali kalbėti žmonėms, pripažįsta ne tik sekmininkų, bet ir katalikų bažnyčia. Tačiau katalikų bažnyčia „bendrą apreiškimą“, gaunamą bendram naudojimui per Bibliją, tradiciją ir tarnavimą, skiria nuo mistinių „asmeninių apreiškimų“ (asmeninių inspiracijų). Pastariesiems apreiškimams ji pritaria tuo atveju, jei jų turinys yra naudingas kitiems žmonėms, tačiau paprastai neįsipareigoja jų vykdyti ir jie nesusilaukia didelės paramos. Kai apreiškimuose Marija ar Kristus pranašiskai* kalbėdavo bažnyčiai ar žmonijai, katalikų bažnyčia dažnai reaguodavo kritiškai. Ir nors nuo Pauliaus VI laikų bažnyčia nedraudžia katalikų leidėjams jų spausdinti, kai kurie liudijimai buvo slepiami, kaip antai trečioji Fatimos žinia. Tokiais atvejais bažnyčia neišsako galutinio sprendimo. Bažnytinėje teisėje nustatyta, kad jei žinios tikrinamos, tai turi būti daroma sąžiningai, t. y. turi būti išklausomi užrašiusieji žinią (*Kanonas 844, 3 str.*). *Kanonas 220* draudžia neteisėtai griauti žmogaus reputaciją.

Daugelyje kitų bažnyčių tokios inspiracijos nėra svarbios. Arba žmonės jų nepatiria, arba dar nenusistovėjo tvarka, kaip elgtis jų atveju. Kai kurios protestantų bažnyčios mano, kad apreiškimas buvo duotas Naujojo Testamento laikų pabaigoje. Kita vertus, daug panašių reiškinių vyksta ir už didelių bažnyčių ribų (*plg. Jono 14, 21-23*). Apskritai susidaro įspūdis, kad Dievas suinteresuotas „kalbėti“ mums, mokyti žmones ir juos perspėti. Tačiau tai visą gyvenimą trunkantis, sunkus mokymosi procesas, ir iš tikrųjų, kad būtų galima skleisti tokias žinias, reikalingas ypatingas pašaukimas bei ypatingai glaudus ryšys su Dievu bei atitinkamas pasiruošimas.

Pirmieji apaštalai – žmonės, sugebėję Dvasios dovanomis atspindėti Kristų – savo susirinkimuose mokė apie tiesioginę inspiraciją ir jos aiškinimą (*1 Kor 14,26*). *1 Kor 12, 7*: „...Kiekvienam suteikiamas Dvasios pasireiškimas bendram labui“. *1 Kor 12, 28* apaštalai yra pirmiau pranašų*), o trečioje vietoje yra mokytojai. *1 Kor 14 sk.* skiria „kalbėjimą kalbomis“ savo ugdymui nuo pranašystės bendruomenės ugdymui. Pranašystės dovaną turintys žmonės buvo ypač vertinami, nes ne visi mokiniai nepranašaudavo (*pvz., Mato 10, 41*).

Skiriamieji požymiai:

- Čia ne tiek keliamas klausimas, ar iš viso būna inspiracijų, kurių negalima būtų priskirti savitaigai ar masinei įtaigai, šizofrenijai arba kitokiems psichiniams reiškiniams**. Kas be išankstinių nuostatų tyrinėjo tokius fenomenus krikščionybėje, turėjo greitai pastebėti, kad dauguma atvejų tokių apribojančių grynai psichologinių aiškinimo bandymų nepakanka. Tai suvokus ima kilti tikrai įdomūs klausimai.

- Pirmiausia reikėtų pabandyti siekti, ar inspiracija atėjo iš Dievo, ar ne (*plg. 1 Jono 4, 1*). Tačiau tai reikia daryti atsargiai ir su pagarba. Pačioje Biblijoje nesakoma, kad kunigas savaime yra kompetentingas spręsti apie Dvasios pasireiškimų tikrumą remdamasis teoriniais teologiniais išvedžiojimais. Tik visai nedaug žmonių sugeba tiesiogiai suvokti, kokia dvasia atnešė žinią, todėl Jėzus sako: „Juos atpažinsite iš jų vaisių“ (*Mato 7, 15-20*). Vadinasi, jei Dvasios pasireiškimas veda prie Kristaus, t. y. sugrąžina prie Dievo, atneša teigiamų pasikeitimų gyvenime arba išgydo protą ar kūną, nederėtų jo atmesti kaip netikro ar net „atėjusio iš velnio“, nes jis buvo suteiktas iš malonės. *Jono 15, 5* sakoma: „Be manęs jūs nieko negalite nuveikti“. Jeigu apreiškiama daugiau Kristaus meilės ar meilės žmonėms, tai irgi geras ženklas. Taip pat palyginkite su *Mato 7, 1, Mato 12, 24-30 ir Apaštalu darbu 5, 38-39*, kur perspėjama dėl žmonių teisimo. Moralės teologijos ir pasaulietinių įstatymų atžvilgiu taip pat būtų neteisinga ką nors pasmerkti, jei esama abejonių.

Kitas išskirtinis bruožas – apreiškimą gaunančiųjų kuklumas, nes tik nutilęs žmogus sugeba išgirsti Dievo Dvasią. Teologinės žinios jokiū būdu nėra Dvasios apraiškos autentiškumą patvirtinantis ženklas; dažnai pasirenkami ypač paprasti žmonės („pasauliečių charizma“). Išsilavinę žmonės bus pasiruošę išgirsti iš Dievo tik tuo atveju, jei nebus pasipūtę ir užkietėjusių įsitikinimų, ir bus „vargšai dvasia“ (*Mato 5, 3*). (Pvz., sadukiejai – racionalistai ir materialistai – ir fariziejai – dauguma jų buvo įsikibę savo intelektualinio išprusimo – nebuvo „vargšai dvasia“.)

- „...Kad gyventumėte kaip žmonės ir dirbtumėte kasdienius darbus, bet kad savo kasdienybėje paliktumėte pakankamai laiko Dievui Visagaliui Tėvui.“ (Iš Garabandalyje ir kitur apsiireiškusios Motinos Marijos žinios.)

- Meile Jėzaus etikos prasme grindžiamas elgesys – *pvz., Mato 7,12*, – taip pat yra toks požymis. Per savo su Kristumi susietą esybę žmogus labiau priartėja prie Dvasios, kuri yra viršesnė už protą. Tai gali pasireikšti juo stipriau, kuo daugiau harmonijos su dieviškomis savybėmis, tokiomis

kaip meilė, jis įgyja. Tačiau šiuo atveju etika savaimė nereiškia įsiliejimo į įprastinį tradicinį pamaldaus žmogaus įvaizdį, pvz., to, kaip jis turi rengtis, kada lankytis bažnyčioje ir pan.

- Taigi, pvz., ten, kur kas nors agresyviai, remdamasis iš Kristaus gautu įkvėpimu, platintų prisiskaitytas, paplitusias, piktaliežuviškas nuomones apie kitus krikščionis, taip skleidamas nepasitenkinimą, būtų ypač didelė tikimybė, jog tai nėra nei teisėti veiksmai, nei tikra Kristaus arba Šventosios dvasios žinia.

- Be to, dažnai pasireiškimai slopinami iš išorės. Remdamiesi patirtimi ir Biblija galime teigti, kad Šventoji Dvasia veikia nepriklausomai nuo žmonių socialinio susiskirstymo (*Jono 3, 8 ir kt.*), ir jai reikia laisvės, kad galėtų augti. *Kiekvienas žmogus turi sąžinę, kuri nepriklauso nuo aplinkos poveikio. Apaštalu darbu 5, 29: „Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių!“* Tai neprieštarauja dvasinių pamokymų teikiamai naudai – nereikia visoms žmonių kartoms kartoti tas pačias klaidas.

- Dažnai buvo tyrinėjami tokie požymiai kaip „antgamtinis apreiškimų pobūdis“, pavyzdžiui, neapsimetant ir nenaudojant vaistų tuo pačiu metu akys nustoja paklusti refleksams, pakinta širdies ritmas, sulėtėja pulsas, pakyla spaudimas arba kai žmogus negalėjo žinoti to, kas buvo apreikšta. Tačiau šis kriterijus nėra būtinas, kadangi Dvasia naudoja ir „natūralius“ žmogaus sugebėjimus.

Dvasios žinia gali pasireikšti **daugybe formų**. Pavyzdžiui, per „vidinį žodį iš širdies“, kuris yra sąmoningas – taigi nesupainiojamas su šizofrenijos ar hipnozės reiškiniais. Įgijus šiek tiek patirties tampa aišku, kad tai visai kitokio charakterio, nei telepatija (plg. „Apie vidinį žodį“, Johannes Tennhard ir kt. rinkinys, „Lorber“ leidykla, Vokietija). Retais atvejais pasiekama į transą panaši būseną, o žmogus atlieka antrinį vaidmenį, tačiau ir tokiu atveju kitos aplinkybės – artumas Dievui ir geras poveikis kitiems susirinkusiems – rodo tokio patyrimo skirtumą nuo spiritistų metodais sukurtos transo būsenos, kuri kitus dalyvaujančius žmones susilpnina. Pasitaiko, kad žmogus pamato regėjimą, vidinę šviesą arba ką nors suvokia, ką vėliau gali užrašyti. Egzistuoja ir tam tikras tiesioginis Dvasios pasireiškimo užrašymas, vykstantis sąmoningai, priešingas automatiškam spiritistų rašymui, kuris paprastai siejasi su kokia nors transo būseną. (Sąmoningas Dievo Dvasios ieškojimas yra dvasingumas, o ryšio su dvasiomis ieškojimas transo būsenoje vadinamas spiritizmu.) Šventoji Dvasia gali būti žinios šaltinis net ir tiesiogiai nesikreipdama į susirinkusiuosius: mintis, pokalbis, užrašas ar knyga gali iš dalies arba visiškai kilti iš dvasinės inspiracijos, nes Dvasia gali suaktyvinti kūrybingumą kaip tik nori.

* Pranašystė pirmiausia reiškia ekstrasensorinę informaciją, krikščioniškame kontekste – atėjusią iš Dievo ar Šventosios Dvasios. Inspiracijos – perspėjimai dėl ateities arba jos spėjimai – yra pranašystės dalis. Apie Šventąją Dvasią žr. *Jono 3, 8, Jono 14, 26 ir skyrių „Sekminės“ pagrindinio „Kristaus kelių“ teksto 1 dalyje. Apie pranašystę per ateities regėjimus žr. atitinkamus „Kristaus kelių“ skyrius 2 dalyje, pvz., „Kaip elgtis su pranašystėmis“.*

Senajame Testamente taip pat yra ištraukų apie pranašysčių pobūdį, tačiau jas taikyti reikia atsargiai, nes pranašystės nuo tų laikų pasikeitė (Jėzaus laikais beveik išnykusios senovinio pobūdžio pranašystės buvo atgaivintos): *Joelio 3, 1-2; Amoso 3, 7-8.*

***) Tačiau kai kuriais atvejais ir tikrai įkvėpimo gebėjimais pasižymintys žmonės laikinai gali patekti į būseną, primenančias žinomus psichinius sutrikimus – pavyzdžiui, obsesinį nenutrūkstamą vidinį dialogą ir užsitęsusi nepajėgumą elgtis su žemiškomis būtinybėmis. Kad būtų išvengta tokių ekscesų, be pirmiau paminėtų aspektų, galima būtų atkreipti dėmesį į tokias išorines prielaidas: pakankamai miego; pakankamai vitamino B prisotinta mityba, pvz., su pakankamai vitaminų B – reiškia, šiame sąryšyje reikia būti atsargiam su pasninkavimu, jeigu tam neturima pakankamai patirties; palaikyti aiškų nusistatymą į pageidaujamą šaltinį, t. y., į Kristų; ne per daug ilgi seansai, kurie suteiktų galimybę į nukrypimus ir egzaltaciją; pakankamai pastangų ne intensyvių vidinių išgyvenimų metu vėl grįžti į žemiškąją dabartį; savivokus išgirsto apmąstymas. Pagalbininkai, dvasiniai palydovai, terapeutai ir pan. tokiais atvejais dažnai naudingai elgtis gali tik tada, jeigu jie turi specifinės patirties (žinių), prie ko priklauso ir tai, kad būtų rimtai žiūrima ne tik į tuo momentu sutrikusią būklę, bet ir į bazinį nesutrikusios būklės fenomeną.

[Grįžti](#)

Kam man reikalinga bažnyčia arba bendruomenė?

Žinoma, įmanoma turėti asmenišką ryšį su Jėzumi Kristumi ir su Dievu. (Taip pat žr. puslapį „Malda“). Tai ir yra visa esmė. Netgi impulsai, kurių laukiama iš išorės, gali ateiti tiesiogiai iš Dievo, jei išmoksi pastebėti šiuos subtilesnius ženklus.

Tačiau egzistuoja ir kitas ryšio su Dievu lygmuo, kuris atsiskleidžia tik žmonių bendruomenėje: „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų“ (*Mato 18, 20*). Pirma, šių žodžių prasmė yra tiesioginė. Sunkiau tai patirti per atstumą, pvz., susitarus „susitikti“ tam tikru laiku, tačiau nėra neįmanoma. Mistikas šią vienybę gali patirti ir nesusitaręs su kitais, nors tai daryti daugumai būtų per sudėtinga. Paprastai žmonės negimsta atsiskyrėliais.

Iš tokios maldos drauge gali atsirasti atskira grupelė. Panašių interesų žmones vienijančių grupelių rasite parapijose ar kitose religinėse bendruomenėse. Nors kai kurių bažnyčių tradicija perdėm pabrėžia savo vaidmenį tikinčiųjų gyvenime, tai nekeičia buvimo bendruomenėje tikslo.

[Grižti](#)

Septyni antspaudai

Kitame regėjime aprašomi Dievą garbinantys „dvidešimt keturi vyresnieji“, „septynios dvasios prieš Dievo sostą“ ir „keturios būtybės“, kaip įvairių originalių savybių ir kūrybos išraiška. Po to tik „Avinėlis“ – turintis Kristaus bruožus – galėjo atversti septyniais antspaudais užantspauduotą knygą (*Apreiškimo 4 – 8, 1*). Šis regėjimas vyksta „Danguje“, šiame kontekste – dieviškoje plotmėje. Antspaudų reikšmė visų pirma aprašoma tame lygmenyje, kuriame veikiančios jėgos apibūdinamos simboliais – keturi skirtingų spalvų žirgai su raiteliais. Čia vykstantys pasikeitimai, kaip antai vaizdai ir sapnai, tik netiesiogiai veikia tai, kas vyksta žemėje.

Nepaisant to, kad šis regėjimas pirmiausia siejasi su fizinio pasaulio raida platesniu mastu ir pradžioje (po septynių bendruomenių aprašymo) pasakyta: „Aš tau parodysiu, kas toliau turi įvykti“, R. Steineris ir Arthuras Schultas jį interpretuoja kaip kitas septynių „antspaudų kultūras“ žemėje, susijusias su atitinkamo sąmonės lygmens apvalymu. Krikščionybės įkvėptoje meksikiečių knygoje „*Book of True Life*“ antspaudai aiškinami kaip istorija nuo anksčiausių Kaino ir Abelio laikų iki laikų pabaigos.

Vis dėlto minėtasis tekstas neleidžia antspaudų sutapatinti su tuo, kas žemėje vyksta šiandien. Jei manytume taip, kaip mano kai kurios laisvosios bažnyčios, tada, geriausiu atveju, pirmieji keturi antspaudai iš dalies galėtų simbolizuoti du pasaulinius karus, po to atsiradusią jėgos pusiausvyrą tarp Rytų ir Vakarų ir badų bei epidemijas. Toliau turėtų prasidėti religijų persekiojimai ir kosminės katastrofos: kristi meteoritai, vykti žemės drebėjimai, galbūt pasikeisti ašigaliai. (Taip pat žr. skyrių „*Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas*“).

Tarp šeštojo ir septintojo antspaudų atplėšimo tekste minimi „paženklintieji“ ir „didžiulė minia danguje, apsisiautę baltais apsiaustais“.

Šie „Apreiškimo Jonui“ skyriai juose aprašoma vienybe ir entuziazmu primena scenas iš „Evangelijos pagal Joną“ 2 skyriaus – vestuves Kanoje ir kaip Jėzus iš šventyklos išvarė prekeivius ir pinigų keitėjus. (Žr. skyrius „*Vestuvės Kanoje*“ ir „*Šventas įtūžis*“ bei *Jono 2 sk.*)

„Evangelijos pagal Joną“ 5 skyriuje Jėzus pranašauja apie gera dariusių dvasių atskyrimą nuo dariusių pikta, o kalbant apie septynis antspaudus toliau aprašomas „išrinktųjų iš dvylikos giminių sielų užantspaudavimas“.

[Grižti](#)

Septyni trimitai

Angelių su septyniais trimitais regėjimas vyksta „Danguje“ (*Apreiškimo 8, 2 – 11, 19*). Kylančios „šventųjų maldos“, „aukuro ugnis nusviesta į žemę“ ir patys trimitai kaip burna pučiami (naudojami su galva) instrumentai atspindi proto lygmenį – taip aiškinami sapnuose matyti tokio pobūdžio simboliai. Šiuo atveju – tai permainų, kurios iš dalies pasieks žemę ir sumaišys įvairius šešėlius, pradžia.

Nepaisant psichinio, ne fizinio trimitų pobūdžio, ir juos ezoterikai bandė apibūdinti kaip žemiškas „septynių trimitų kultūras“, atsirasiančias po „antspaudų kultūrų“. Nors mūsų laikai sunkiai primena šiuos septynis trimitus, nėra neįmanoma užterštus miškus susieti su pirmojo ir antrojo trimito negandomis. Kai kurie pastebi, kad sutrimitavus trečiąjį trimitą žvaigždė vardu Metele (reiškia tą patį, ką ir Černobylis) nukrito ant trečdaliao upių. Ketvirtasis trimitas gali simbolizuoti planetų išsidėstymą, kai 1987 m. rugpjūtį jos visos suėjo į trikampį. Tada kai kurios Naujojo Amžiaus grupės meditavo apie manomą kelio į Naująjį Amžių pradžią ar pereinamąjį etapą, tai siedami ne su apreiškimu, o su apokaliptiniu 144 tūkstančių žmonių skaičiumi – indėnų pranašystėje vadinamų „Vaivorykštės kariais“. Penktasis trimitas – dūmai iš bedugnės šulinio, geležiniai skėriai, penki mėnesiai skausmo – gali pasirodyti kažkuo susiję su 1991 metais vykusiu Persijos įlankos karu. Su tuo galima sieti ir šeštąjį trimitą, kuris gali reikšti ir žemės drebėjimus. Septintasis trimitas nuveda į „Dievo šventyklą“, jį lydi žaibai ir balsai, griaustinis ir kruša – tai gali turėti ir vidinę, mistinę reikšmę.

Su septintuoju trimitu pasigirdo balsai: „Pasaulio karalystė tapo mūsų Viešpaties ir jo Kristaus karalyste“ – psichiniame lygmenyje jau nuspręsta kažkas, kas dar ne visiškai išsipildė žemėje. Trimitų galią galima sulyginti su atsimaitymu ant Taboro kalno (*žr. skyrių apie tai ir Mato 17 sk.*) ir tuo metu išsakytu Kalno pamokslu bei kitais pamokymais (*žr. skyrių „Kalno pamokslas“ ir Mato 5 – 7 sk.*).

[Grįžti](#)

Septyni griaustiniai ir du pranašai

Po šeštojo trimito „prabilo septyni griaustiniai“ (*Apreiškimo 10 – 11, 14*). Jonas turi „užantspauduoti“ tai, ką jie pasakė, ir neužrašyti. Tada „Danguje išmatuojama šventykla“. Du pranašai bus nužudyti ir prisikels. Matome paralelę su evangelijose aprašytu Lozorius prikėlimu iš numirusių (*žr. Jono 11 sk. ir atitinkamą šio tinklalapio skyrius*).

[Grįžti](#)

Moteris ir slibinas

Visuose aprašomuose įvykiuose dalyvauja vadovaujančios dvasinės jėgos ir įvairios nepaklusnios blogio jėgos. Kartais tekstas išsamiau apibūdina vieną pusę, kartais kitą. Ženklas danguje, „moteris, apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas“ (*Apreiškimo 12 sk.*) neabejotinai reiškia Sofiją (graik. *išmintis*) – dangišką arba universaliąją motiną, ne tiek daug žemės motinos aspektą (*žr. skyrių „Sekminės“ šiame tinklalapyje*). Jau kalbėjome apie kartais pripažįstamą jos ryšį su Marija. Senatvėje Marija gyveno urve, kuriame anksčiau buvo garbinama senovinė deivė motina Kibelė. Tai labai simboliška – nes šiame kontekste labai nauja. Apreiškime jos „vaikas“ – dangiškos būtybės vaikas, visų pirma, pats yra dangiška būtybė, kuris „ganys visas tautas geležiniu skeptru“ ir nuolatos perspės žmones sekti savo sąžiningomis širdimis – visa tai parodo ypatingą būdą, kaip veikia kosminis Kristus. „Skeptrą“

galima versti ir kaip „lazdą“, taigi jis – ne tik karaliaus, bet ir „pradininko“ simbolis, galbūt kažkuo siejasi ir su „dangaus kareivija“. (Žr. skyrių „Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas“.)

Čia galime atpažinti ryšį tarp dvasinės „kojų plovimo“ prasmės ir ankstesnio Marijos iš Betanijos patepimo (žr. skyrių „Kojas plaunantis Kristus“ ir Jono 12 – 13 sk.). Taip pat vis aukštesniuose raidos etapuose atnaujinamas „naujas gimimas“.

Slibinas ir blogieji jo angelai – tai priešininkų pusė. „Mykolas su savo angelais“ juos kosmose nugali ir išmeta žemėn. Dabar moterį nuo jų saugo dangus ir žemė.

[Grijti](#)

Žvėris iš jūros su septyniomis galvomis

Šiame regėjime pasirodo dar dvi blogio jėgos. Pirmoji siejasi su geismais ir beatodairiškumu (Apreiškimo 13, 1-10; žr. skyrių „Pagundymai“ ir Mato 4, 5-11). Vėliau pačiame „Apreiškime Jonui“ septynios galvos interpretuojamos kaip „septyni kalnai, ant kurių sėdi Babelė“, o kalnai – kaip „septyni karaliai“. Apreiškime dešimt ragų aiškinama kaip dešimt karalių, kurie dėl visko sutaria ir suteikia žvėriui savo valdžią.

Be to, kad septyni kalnai primena Romą, „miestą ant septynių kalvų“, kai kurios laisvosios krikščionių bažnyčios „paleistuvę Babelę“ aiškina kaip popiežiaus valdžią. Tačiau, nepaisant katalikų bažnyčios problemų, tokia interpretacija atrodo pritempta ir nepagrįsta kitais simboliais. Apr 18, 11-23 vienareikšmiškai pabrėžiamas ryšys su pasauline prekyba. (Žr. skyrių „Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas...“). Sekančiame skyriuje Apr 14 minimas žvėries „paveikslas“ galėtų būti susietas su neteisingais Jėzaus paveikslais (įsivaizdavimu). Tai galėtų būti susiję ir su liguista arba kulto požymiu turinčia priklausomybe nuo multimedijos prietaisų.

Šio „žvėries“ galią suvedžioti galima pakeisti, ypač naudojant skyriuje „Nuplakimas“ (Jono 19, 1) aprašytą jėgą.

[Grijti](#)

Žvėris iš žemės su dviem ragais

Čia (Apreiškimo 13, 11-18) matome tą pačią blogio jėgą, atnešančią materialų („prigimtinės būtinybės“) suvaržymą. (Plg. skyrių „Pagundymai“ ir Mato 4, 1-4.)

Pasaulyje jau labai aiškiai pasireiškia nesąmoningos ar sąmoningos, kartais galbūt tik norint būti sąmojingu, tendencijos, primenančios aprašytąjį žmonių ženklimą ant kaktos ar dešinės rankos bei skaičių 666, kurie šiuose apreiškimo skyriuose minimi kaip reikalavimas, kad galėtum pirkti ir parduoti: galimybė keistis asmens duomenimis kompiuteriniais tinklais, tarptautinis bankų kodas 666, brūkšniniai kodai su trimis dvigubomis linijomis, reiškiančiomis 666, Kanadoje sukurti ir Malaizijoje jau išbandyti ant kaktos arba ant rankos pritaikomi asmens identifikacijos aparatai, Europos bendrijų prekybos susitarimų būstinė Briuselyje, neoficialiai vadinama „La bête“ (pranc. žvėris), ir taip toliau. Biblinis žvėris iš žemės yra identiškasis stabui Mamonai.

Kita tendencija – tai kova su vis dramatiškesnėmis ekologinėmis problemomis. Su jomis kovojama arba „kosmetinėmis“ aplinkos apsaugos priemonėmis, arba pasitelkus „ekologinės diktatūros“ priemones, užuot problemas sprendus demokratiniu būdu ir pritariant žmonėms. Atpažįstant

manipuliacijos priemonės, tampa vis sunkiau jas naudoti. Šis procesas siejasi su valdžia, pasireiškusia „karūnuojant erškėčių vainiku“ (žr. atitinkamą skyrių ir Jono 19, 2-3).

„Apreiškimo Jonui“ skyriai apie slibiną ir du žvėris tikriausiai svarbūs ne tik tuo, kad numato šių laikų įvykius. Kaip minėjome, visi šie įvykiai vyksta ne tik fiziniame pasaulyje. Kitame regėjime apie šimtą keturiasdešimt keturis tūkstančius atpirktųjų (*Apreiškimo 14 sk.*) vienas po kito pasirodo keli angelai, „nupjaunantys“ žemėje dvi skirtingas žmonių grupes. Žvėries sąjungininkai nusviedžiami į „didįjį Dievo rūstybės spaustuva“, tai yra jie paliekami gamtos stichijų jėgai. Bet galiausiai apreiškimas moko, kad nėra „amžino pasmerkimo“, kad galiausiai visi gali rasti kelią pas Dievą, ir aukštesne prasme viskas yra apgaubta Dievo. (*Plg. Apreiškimo 22 sk. ir skyrių šiame tinklalapyje apie naują žemę.*)

[Grižti](#)

Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas; ...Antrasis Kristaus atėjimas

Kitame regėjime Jonas pamato tuos, kurie žvėries akivaizdoje išliko nepajudinami, ir naują gyvenimo lygmenį, metaforiškai vadinamą „stiklo jūra, sumaišyta su ugnimi“. Iš „šventyklos danguje“ vėl išeina septyni angelai, šį kartą su „septyniomis paskutinėmis negandomis Dievo rūstybės dubenyse“, ir juos išpila žemėn, jūron, į upes ir vandens šaltinius, saulėn, ant žvėries sosto, į Eufrato upę ir į orą (*Apreiškimo 15, 5 – 21 sk.*).

Viena vertus, matome veikiančią dar aukštesnę sąmonės lygmenį, kita vertus, dar labiau sudrebinami visi žemės elementai ir regimoji ją supančios visatos dalis. Opos, užnuodijimai, kančios, ugnis, tamsa, blogio „dvasios“ ir pasaulinės katastrofos bei žemynų slinkimas, skendimai ir potvyniai, meteoritų liūtys, materialistinės „Babelės“ civilizacijos padalijimas į tris ir jos sunaikinimas (*Apreiškimo 17 sk. – 18, 24*). Dar šeštojo antspaudo atplėšimas parodė, kad visa tai gali kada nors įvykti.

Galima manyti, kad visi šie įvykiai užsitęs. Vis dėlto paskutinės Jėzaus kalbos (*pvz., Morkaus 13 sk.*) ir daug po „Apreiškimo Jonui“ skelbtų pranašysčių vieningai rodo, kad apie 2000 metus įvyks kažkas esminio, kas vėl pakeis visų įvykių eigą (žr. *aukščiau „Kaip elgtis su pranašystėmis“*). Tą patį rodo ir moksliniai atradimai, kurių reikšmė vis dar nepažinta. Didžiulis geomagnetinio lauko susilpnėjimas per paskutinius du šimtus metų, neįprasta žemės drebinimų ir jų sukeltų ugnikalnių išsiveržimų gausa pastaraisiais metais, klasikinius saulės veiklos ciklus viršijantis jos aktyvumas, pasiekęs maksimumą 1999 – 2000 metais, tiems, kurie nėra užsimerkę, rodo, jog tuoj įvyks kažkas neįprasto.

Jei magnetiniai poliai staiga toli pasislinktų arba magnetinis laukas suirtų ir vėl susidarytų priešinga kryptimi, kaip žemės istorijoje kelis kartus buvo atsitikę, įvyktų radikalūs geologiniai pasikeitimai. Ne tik žmonės atsidurtų naujoje situacijoje, bet prasidėtų ir nauja geologinė era. Jeigu žemę juosiantys magnetiniai Van Aleno žiedai, apsaugantys žemę nuo dalelių ir kosmoso dulkių, kuriam nors laikui prarastų savo apsauginę funkciją, išpranašautieji meteoritų lietūs lengvai taptų realybe.

Mūsų ir kitų tyrinėtojų pastebėjimai iš tiesų rodo, kad nebūtinai įvyks visiškas žemės sunaikinimas, kurio baiminosi kai kurie rašytojai spėdami, kad įvyks atominis Trečiasis pasaulinis karas, visiška ekologinė katastrofa, pakitus žemės ašies kryptis pasikeis ašigaliai arba pasikeis jos padėtis kitų kosminių kūnų atžvilgiu. Šių regėjimų interpretacija stipriai pakito.

Vis dėlto, kadangi egzistuoja dieviškai numatyti apokaliptiniai procesai ir egoistiški žmonijos atstovai bei jos „elitas“ manipuliuoja daugeliu gamtos procesų (nors matyti ir teigiama žmonių

įtaka), nekaltant apie žmonijos ir jos sąmonės pakitimus, gali būti neišvengiami riboti astronominiai žemės pakitimai, t. y. „nauji prisitaikymai“.

Dažnai buvo pranašaujama apie antikrikščioniškus diktatorių bandymus išlaikyti valdžią ir senųjų laikų sutrumpinimą arba pabaigą užėjus tamsai trims dienoms. Pranašysčių apie šį pasikeitimą nebegalima atmesti kaip paprasčiausios nesąmonės.

Garabandalyje (Ispanijoje) apsireiškusi Marija išsakė „Didįjį įspėjimą“, kad žmonės turi pasitaisyti atsisakydami savo nuodėmių (taip pat žr. Jono 16, 8; Apr 14, 6-20), jei nori pereiti į Dievo šviesą (taip pat žr. Jono 16, 13). Tai susiję su ženklų danguje. Praėjus vieneriems metams po šio įvykio pranešama apie „Didžiulį (išgydymo) stebuklą“, palikusį Garabandalyje „ženklą“. Jei žmonija neatvers naujo puslapio, ateis teismo diena su ugnimi iš dangaus (žr. „Septyni Dievo rūstybės dubenys ir Babelės galas“ – Apreiškimo 16 sk., t. p. Mato 24, 28). (Franz Speckbacher, „Garabandal“ S. 120 Vokietija; knygų lietuvių k. ieškokite internete įvedę paieškos žodį „Garabandalis“.) Kad pasiruoštumėte būsimiems pasaulio įvykiams, galite ne tik keisti savo gyvenimą, [bet ir tiesiog dabar melstis Šventajai Dvasiai.](#)

Su dvasiomis bendraujantys mediumai (žr. skyrių „Kaip elgtis su pranašystėmis“) tai vadina perėjimu per „nulio zoną“, kurią perėję subrendę žmonės patenka į kosminę dvasinę erdvę – dažnai netiksliai vadinamą „fotonų žiedu“ – ir kaip „šviesos kūnai“ gali gyventi aukštesniuose materialios tikrovės lygmenyse (žr. skyrius „Prisikėlimas“ ir „Taikos karalystė“).

Pasakojama, kad pasirengusių žmonių kančios bus palengvintos – juos laikinai pasiims Kristus ar angelai, ar ateiviai iš draugiško kosmoso (plg. Apreiškimo 14, 14-16). Kiekvienas žmogus nusprendžia pats, iš ko tikėtis pagalbos. Kadangi kosmose taip pat yra ir šviesa, ir tamsa, žmogus neišvengiamai atsidurs sudėtingose situacijose, todėl gerai yra prašyti Kristaus vedimo ir naudotis **savo paties sugebėjimu atskirti gera nuo blogo, susidūrus su iš aukščiau atkeliaujančiomis nepažįstamomis būtybėmis.**

Šiame etape iš esmės kalba eina apie paskutinę taip pat ir kiekvieno atskiro žmogaus galimybę savo sieloje nuspręsti, ar jis nori toliau dalyvauti vystymesi link „Taikos karalystės“, kurią Dievas yra numatęs žemei. **Pasibaigus šiam vyksmui, galų gale įvyksta Antrasis Kristaus atėjimas (Apr 19, plg. Apr 12, Mt 24,30; Apd 1:6-8):** Kristus ne paprastai vėl ateina kaip žemės žmogus, bet kaip visaapimančio Dievo „dangaus“ (ir „anapilio“) ir žemės, kaip dvasios (ir sielos) ir kūno suartėjimo vyksmo šerdis. Betgi aprašomas ir Kristus kaip realios būtybės grįžimas, taigi ne tik jo poveikyje vykstanti žmonijos transformacija, kaip kad mano kai kurie šiuolaikiniai judėjimai. Šie įvykiai tiesiogiai arba netiesiogiai svarbūs visiems žmonėms, ne tik krikščionims. Antrasis Kristaus atėjimas liudytoju dėl savųjų Dieviškajame teisme pripažįstamas ir Korane. Be to, iš kitų religijų pranašysčių galima daryti išvadą, kad jų pranašai vėl vaidins vaidmenį ir padės savo pasekėjams išsijudinti.

Netinka manyti, jog šis apreiškimo etapas – tai bausmių įgyvendinimas. Veikiau čia parodomas kitas žemės gyvybės evoliucijos etapas. Žmonių laukia išbandymas jį išnaudoti kaip perėjimą prie aukštesnių dalykų ir surasti šiame etape asmeninę raidą atitinkančią vietą. **Tie, kurie priims ir tinkamu metu bei siekdami gero pritaikys atnaujinančias jėgas, patirs teigiamą jų poveikį, tačiau jaus ir pasaulio kančias. Kita vertus, tie, kurie nenori priimti naujų jėgų, jas laikys kažkuo pašaliniu, iš išorės besiveržiančiu į jų gyvenimus. Tokia „Apreiškime Jonui“ yra tikroji „paskutinio teismo diena“. Žmogui suteikta didelė laisvė pačiam priimti sprendimus, tačiau dažnai jis juos turi priimti reikiamu laiku, kitaip jokio sprendimo nepriėmimas taip pat gali būti sprendimu. „Drungni“ (Apr 3, 16), svyruojantys žmonės apreiškime nėra labai vertinami (žr. „Septynios bažnyčios“ ir papildomą puslapį). Siekiant galutinės vienybės, „dvasių atskyrimas“ – vienas iš svarbiausių apreiškimo įvykių.**

„Septynios negandos“ pasibaigia balsu iš dangaus: „Įvyko!“, analogišku Jėzaus ant kryžiaus ištartam: „Atlikta!“ (žr., pvz., Jono 19 sk. ir skyrių „Nukryžiuojimas“).

Jautrus žmogus jau šiandien pamatys, kaip ruošdamasi „sunkiam gimdymui“ žemė kenčia ir šaukiasi pagalbos. Nukryžiuojamas ir laidotuvės, kaip perėjimas į prisikėlimą, apima visą žemę ir dar plačiau. Čia dar kartą atsiskleidžia, kad perėjimas nuo nukryžiuojimo į būseną anapus gyvenimo ir mirties, o nuo šios būsenos – į prisikėlimą veikia kaip visuma. Šitaip žvelgiant, „paskutinės negandos“ nebus pasaulio pabaigą atnešančios katastrofos.

Kadangi Apreiškime atkreipiamas dėmesys ne į mechaniškai vykstantį filmą, bet į daugiasluoksnį vystymąsi (žr. įvadinį skyrių „Jono Apreiškimas“), gali būti, kad tikrasis išorinis vyksmas jau yra pažengęs daug toliau, nei atrodo kai kuriems, kurie galbūt yra įsispitiję į vieną ar kitą atskirą dalyką, kuris (dar) neįvyko. Kitose srityse jau reiškiasi tokios „paskutinės negandos“, kokių tokiu toli siekiančiu pavidalu Apreiškimas netgi nemini.

Papildymas: Naujose *Vladimiro Megre* knygose apie Sibiro raganą *Anastasiją* rašoma, kad užprogramuota pasaulinė katastrofa gali neįvykti, jei žmonės drauge su Dievu sieks, kad žemė būtų tinkamai naudojama. Bet tai nereiškia, kad šiuolaikinis pasaulis ir toliau gali vystytis taip, kaip lig šiol. (Vokietija: el. paštas wega@verlag-wega.de. Pirmoji angliška knyga galėjo būti išleista Kanadoje.) "Kristaus Keliai" / „Ways of Christ“ yra nepriklausomas tinklalapis ir nepritaria viskam, kas rašoma minimose knygose.

Klausimas:

Ar aš noriu, kad Jėzus Kristus, kaip išpranašauta, vėl aiškiai pasirodytų, pakeisdamas žmonių gyvenimą ir pasaulį?

[Grižti](#)

[Papildomas langas: Ateities scenarijai \(angliškame ir vokiškame tinklalapiuose\).](#)

Tikroji tūkstantmetė taika

Perėjus per „septynių dubenų su paskutinėmis negandomis“ laikus, pateikiamas kosminis iš dangaus sugrįžtančio Kristaus regėjimas – raitelis ant balto žirgo, „vardu Ištikimasis ir Teisusis... Dievo žodis“, su dangaus kariaunų pulkais, apsvilkusiais baltais drabužiais (*Apreiškimo 19 sk.*). Tai nėra šiais laikais pasirodantys netikri žmogiški „Kristūs“. Nuverčiamas netikras pranašas (klaidingai, vienpusiškai kalbantis apie Jėzų ar krikščionybę). Tūkstantmetė taika (*Apreiškimo 20, 1-6*) – tai ne klasikinė imperija: „didysis visuomenės variklis“, išorinės blogio jėgos su savo apraiškomis jau išvartytos.

Čia mes randame ir dvasinį teismą. Šioje vietoje reikia pataisyti plačiai paplitusį klaidinantį vertimą: *Apr 20,4*: „Taip pat aš regėjau sielas tų, kuriems buvo nukirstos galvos dėl Jėzaus liudijimo ir dėl Dievo žodžio, kurie negarbino žvėries nei jo atvaizdo ir neėmė jo ženkle sau ant kaktos ir rankos. Jie atgijo ir viešpatavo su Kristumi tūkstantį metų“. Iš tikrųjų pažodžiui šioje vietoje pasakyta „gyveno“, o ne „atgijo“ (plg., pvz., Elberfelderio Biblijos išnašas). Nors „sielų“ atveju tai gali reikšti „grįžimą į gyvenimą“, bet tiems, kurie „žvėries ... neėmė“ tai gali reikšti ir tolesnį gyvenimą žemėje. T. y., pastarieji visiškai neturi pirma visi žūti.

Šis apreiškimo etapas siejasi su Kristaus prisikėlimu (žr. *atitinkamą skyrių ir Jono 20 – 21 sk.*). Netgi pačiame apreiškimo tekste jis vadinamas „pirmuoju prisikėlimu“.

Vis dėlto blogio jėgos nėra visiškai išnaikintos – dar reikia kovoti su žmonių netobulumu, tačiau dabar ši kova jau paprastesnė.

Pasibaigus tūkstantmetei taikai, pasirodo susitelkusios blogio jėgos, kad būtų galutinai sunaikintos (žr. *kitą skyrių.*)

[Grižti](#)

Naujas dangus, nauja žemė ir Naujoji Jeruzalė

Atnaujinimas: Tik po tūkstantmetės taikos ir mirusiųjų teismo, kuris įvyks po to, kai ant naujai suvedžiotos armijos bus išlieta ryjanti ugnis ir velnias bus įmestas į „ugnies ir degančios sieros ežerą“ (*Apriškimo 19,19 – 20,3 ir 20, 11-15*), atsiras naujas dangus ir nauja žemė. Kiek laiko truks kiekvienas laikotarpis – neaišku.

Po tūkstantmetės taikos per mirusiųjų teismą buvo „atskleistos knygos“, kuriuose surašyti jų darbai, ir „gyvenimo knyga“, kurioje užrašyta jų galutinė būseną. Tik po to, kai ant naujai suvedžiotos armijos bus išlieta ryjanti ugnis ir velnias bus įmestas į „ugnies ir degančios sieros ežerą“ (*Apriškimo 19,19 – 20,3 ir 20, 11-15*), atsiras naujas dangus ir nauja žemė. Kiek laiko truks kiekvienas laikotarpis – neaišku.

Kristaus moto yra: „Štai! Aš visa darau nauja“ – be jokių išimčių. (*Apriškimo 21, 5*). Vis dėlto šis „naujas kūrinys“ yra panašus į nemirtingas vertybes, anksčiau atsiskleidusias kiekviename žmoguje bei platesniu mastu. Tiems, kurie tiki, kad apokaliptiniai įvykiai greitai įvyks, dabartinė veikia savo svarbos nepraranda.

Kalbant apie naują dangų, tekste minima prieš naują žemę ir Naują Jeruzalę, užsimenama apie kažką panašaus į kosminį užžengimą (*plg. skyrių „Užžengimas“ ir Luko 24 sk. bei Morkaus 16 sk.*). Iki šiol visuose aprašymuose vyravo žemė, tačiau dabar pasirodo, kuo visi įvykiai svarbūs matomam ir nematomam „dangui“. Kalbama ne apie amžiną erdvei ir laikui nepavaldų Dievo dangų – jis išlieka toks pats, bet apie sukurtus pasaulius. Galbūt pasirodys, kad nedidelė žemės planeta kosminiu mastu yra daugiau negu vien „besivystanti šalis“, jos problemų sprendimas bus ypatingas ir didelis uždavinys. Anot Lorbero ir kt., didelės žmogaus laisvės ir įsivėlimo į materialius reikalus sukeltos problemos negali egzistuoti visuose galimai „apgyvendintuose“ pasauliuose. Blogio jėgų, kurios, pagal Jono regėjimus, buvo nusviestos į žemę, o vėliau – į „degančios sieros ežerą“, nerasime visuose pasauliuose. Kaip Jėzus paveikė žmonijos istoriją, taip visos žmonijos ar žemės pasikeitimas drauge su Kristumi neabejotinai paveiks visatos tvarką.

Naują žemę ir Naujosios Dangiškos Jeruzalės nužengimą į žemę galima palyginti su „*Apaštalų darbuose*“ aprašytomis Sekminėmis, tik čia viskas vyksta kosminiu mastu. Tarp žemės ir ją supančios visatos vyksta įvairiausi mainai.

„Daugiau nebus jokio prakeikimo“ (kiti vertimai: „daugiau nebus nieko išvyta... jokių blogio jėgų“), „nebebus tamsos“ (*Apriškimo 22, 3*). Logiška išvada – **blogio jėgos taip pat bus išlaisvintos, pasidalijusiam pasauliui ateis galas. Pirmą kartą pasaulis taps sąmoninga visuma**, būseną arti Dievo, kurią galima numatyti regėjimuose, bet neįmanoma nupasakoti. Prasta tokios būsenos kopija – **kai sekant Jėzumi pradėjus viena vidinio gyvenimo dalimi, visas vidus prisipildo gyvenimo, esmės**. Pačiame Dieve jau egzistuoja aukštesnė visko vienovė.

Dieviškas sukūrimo modelis – Alfa – ir nauja kūrinija, sąmoningai vėl susijungusi su Dievu – Omega, pradžia ir pabaiga, susilieja, nors Alfa ir Omega pasilieka. Taigi „pabaiga“ yra daugiau už pradžią, nors pradžioje jau viskas egzistavo. Panašiai, kaip žmogui nuosekliai einant per visą gyvenimą, jame susijungia pradžia su pabaiga.

Galite pažiūrėti lentelę „Biblijoje paaiškinti senosios istorijos archetipai (modeliai, simboliai), Jėzus ir ateitis“ ([Angliškoje](#) ir [vokiškoje svetainėse](#))

Papildomai pasakysime, kad, pagal R. Steinerio regėjimą, naujos žemės įvykiai siejasi su vienu iš trijų naujų „žemės persikūnijimų“, vykšančių vienas po kito kas milijonišką laiko tarpą. Be papildomų komentarų paminėsime, kad indų kosmologijoje išskaičiuota ne tik biblinė nauja žemė, bet ir kitų planetų bei visos visatos persikūnijimas. Rimčiau pažiūrėjus, tai nebus vien tapimas ir sunykimas, kaip manėme lig šiol, o perėjimas į vis aukštesnes „oktavas“ ar „spirales“.

Palyginus su šių laikų išgyvenimais, visiškai nublanksta kai kurių teologų nuomonė, kad „Apreiškime Jonui“ pateikiami tik su tikrais įvykiais nesusiję pamokomieji palyginimai.

Jėzaus palyginimai evangelijose buvo paimti iš žmonių gyvenimo ir skirti iliustruoti tam tikrus jų gyvenimų aspektus. Vėliau, bet vis dar gyvendamas šioje žemėje, Jėzus mokiniams pasakė, kad nuo šiol nebekalbės palyginimais, o vien atvirai. „Apreiškimas Jonui“ neatsirado iš žmogaus gyvenimo; visur, kur tekste pateikiamas paaiškinimas, yra tiesioginiai „atitikimai“, tai yra tame sąmonės lygmenyje matyti dalykai „iš tiesų egzistuoja“, lygiai kaip šiuolaikinių dvasinių tyrimų, pvz., R. Steinerio, išgyvenimai. **Vis dėlto apokalipsė ir perspėja, pvz., kad nuo teologijos pereinime prie „teopraktikos“, stebėtume ženklus „ore“ ir „leistume Dievui apsireikšti šiuo metu“.** Dievas veikia ir per žmones – tačiau tai neturi nieko bendro su savavališkais žmogiškais veiksmais: žmogus neturi vaidinti Dievo ar apokalipsės vaidmens. Žmogaus vystymasis gali vis labiau atitikti Dievo planą jo visumoje (Sutvėrimo programa).

[Grijti į šios dalies turinį](#)

Paskutinis pagrindinių tekstų skyrius: krikščioniškasis požiūris

Tikroji krikščionybė – tai pats Jėzus Kristus ir Kristaus apraiškų savo vidiniuose gyvenimuose ieškojimas – „leškok, ir rasi“. Rimtai vertinti bendradarbiavimą su juo ir iš jo kylančius impulsus pritaikyti savo pačių gyvenimuose – pats tiesiausias kelias suprasti Kristų. Šis tekstas ir buvo parašytas tam, kad įkvėptu jus bandyti suprasti jį.

Kitas būdas, susijęs su minėtuoju „pačiu tiesiausiu“ keliu – tai pajusti kiekvieną Jėzaus Kristaus ypatybę ir jas po truputį atverti savo gyvenimuose. Tam pravėrs paryškintos pagrindinio teksto vietos.

Kristus yra aukščiau bet kokių pasaulio „prieštaravimų“ (dichotomijų). Jis nesulieja abiejų pusių į viena, bet savo požiūriu atskleidžia „trečią kelią“, įtraukiantį visa, kas duoda vaisių ir yra patvaru, ir keisdamas tai, kas užkietėję. (Taip pat žr. lentelę pabaigoje.)

Mūsų šiuolaikinės visuomenės senesnių ir naujesnių grupių skirtumai gali turėti įvairių pasekmių. Daugelis pabrėžia ką nors svarbaus, apie ką bent iš dalies nesusimąstė kita grupė, pvz., beatodairiškai laikydamosi kairiųjų arba dešiniųjų pažiūrų. Ginčai tarp seno ir naujo nepradinga – bent jau netolimoje ateityje, – tačiau nelanksčias pozicijas ir akivaizdžius prieštaravimus galima pakeisti dialogu, sukuriančiu sąlygas naujoms diskusijoms; pvz., ar tarnaujant Dievui, ar pripažįstant pinigų esant vienu iš dievų. Tai leistų vienminčiams susitikti ir kartu dirbti su naujais projektais – visoms pastangoms netampant šališkomis. (...)

Daugelį šiuose skyriuose apsvaistytų klausimų irgi būtų galima ne tik nagrinėti, bet ir įgyvendinti, priklausomai nuo kiekvieno žmogaus raidos intensyvumo – net jei kai kurios pažiūros pasirodys išsibarsčiusios ir nėra kartojamos kiekviename skyriuje.

Šis tyrimas skiriasi nuo daugelio teologinių ir kitų mokyklų įpročio naudoti Jėzumi savo geriams, bet šališkiems požiūriams pagrįsti. Jos pabrėždavo jų nuomonę atitinkančias ištraukas, o kitas atremdavo argumentais, pakeisdavo jų prasmę arba tiesiog ignoruodavo. Tačiau dar evangelijų autoriai suprato, kad Jėzaus visapusiškumą geriau aprašyti naudojant kelis šaltinius. Jie buvo pakankamai protingi, kad suprastų, kokie nepanašūs yra skirtingi požiūriai. Vis dėlto daug teologų manė padarę didelį atradimą, atrasdami evangelijose perteiktus skirtingus įvairių šaltinių požiūrius, pvz., vadinamąjį šaltinį „Q“, ir skubotai sprendė, kuris iš autorių galėjo būti teisingas. Nesunku atpažinti, kad kiekvienas autorius galėjo būti teisingas didžiąja dalimi, išskyrus kiekvieno šališkumą. Toks požiūris galėtų būti naujas impulsas ekumeniniam judėjimui.

Žmonės, save siejantys su kitomis religijomis ar ideologijomis, kuriuos domina krikščioniškas požiūris ir kurie nėra nei užkietėję, nei paviršutiniški, arba kurie šį tekstą laiko naudingą, be abejo gali iš jo taip pat pasimokyti, kaip ir susipažinęs su įvairiomis grupėmis šio teksto autorius pradėjo jas labiau vertinti. Netgi šiandien kai kurie kitų religijų atstovai tam tikrus Jėzaus bruožus pripažįsta daug atviriau už daugelį istorinės kritinės teologijos atstovų. Daugelį dalykų sunku paaiškinti žodžiais, bet galbūt tekstas skaitytojus privers susimąstyti.

Be to, **įvairios krikščioniškos religinės bendruomenės negali išsinuomoti Kristaus.** Jo požiūris žmonėms gali suteikti vienybės įvairovėje jėgą – gilų norą suprasti ir harmonizuojančią energiją. Tai nepanaikins visų skirtumų, tačiau leis tam, kas suderinama, egzistuoti drauge, su meile iškeliant tai, kas yra nesuderinama. Krikščionys dažnai gniaužė Kristaus galią suvienyti įvairias mokyklas iš viso pasaulio. Norint išgelbėti žemę, atėjo laikas krikščionims susimąstyti, koks yra jiems skirtas vaidmuo – jei jie iš tiesų nori save laikyti krikščionimis.

[Grįžti į šios dalies turinį](#)

Lentelė: Krikščioniškasis požiūris: pasaulyje, bet ne iš pasaulio (žr. Jono 17 sk.)

Kiekvienas, kuris nori palikti savo netobulumą ir siekti geresnių savybių, laikydamas Jėzų standartu ir pagalba (žr. skyrius „Moralinių vertybių pagrindai“ ir „Jėzus Kristus ir išgydymas“), visų pirma turi:

- būti teisingas pats sau, užuot dėl visko kaltinęs kitus (plg. Mato 5, 3);
- klausytis savo sąžinės impulsų, užuot juos slopinęs (plg. Mato 5, 5 ir 5,9);
- pamatyti, jog gyvena dėl kitų, o ne tik dėl savo paties fizinės gerovės (plg. Mato 5, 7);
- ieškoti gyvosios Dievo Dvasios, užuot ieškojęs griežtos formos (plg. Mato 6, 5-8 ir Jono 4, 21-24);
- ieškoti savo paties tikrovės, užuot ieškojęs vien kaip pasirodyti prieš kitus (plg. Mato 5, 8);
- būti drąsus, gyventi pagal savo paties naujas įžvalgas, net jei šis pasaulis jas ne visada vertina (plg. Mato 5, 15);
- būti kuklus ir tarnauti kitiems, užuot pasipūtęs gavęs naujų įžvalgų (plg. Mato 5, 19 ir Luko 9, 48)...

Tai – meilės ir išminties kelias. Žmogus nustoja buvęs kliūtimi savo paties kelyje. Krikščionybė – ne vien gyvenimo būdas, bet tikras dvasinis gyvenimas. Šiame kelyje Jėzumi gali naudotis kaip „kompasu“, padedančiu tarp klystkelių atrasti tikrąjį kelią.

Lentelė

Rūpintis ne vien išore → tačiau būti aktyviam išoriškai →	- ir nepasikelti į visišką dvasiškumą, - ir įsitvirtinusiam viduje.
Užuot vien mažčius → sutelkti dėmesį į turinį →	- ar pasilikus meditacinėje tuštumoje, - sąmoningoje, meditacinėje tyloje.
Ieškoti „išorinio Dievo Danguje“	- ir leisti jam įsikūnyti savyje.
Matyti nesikeičiančio Kūrėjo pėdsakus	- ir pasikeitimus (laisvame) gyvenime.
Nagrinėti gamtos dėsnius	- ir pajusti už jų esančią sukūrimo tvarką.
Netenkinti visų potraukių → bet integruoti →	- ir neišsklaidyti jų, - ir pakeisti.
Išnaudoti laiką, vietą ir aplinkybes bei jų dermę	- užuot buvus nepriklausomam nuo jų.

Dirbti išorėje	- ir melstis viduje. (Benediktinų principas)
Siekti suprasti kitų indėlių (aktyviai toleruoti)	- ir skleisti pagal savo paties tikėjimą.
Išnaudoti racionalų-analitinį smegenų pusrutulį	- ir „mitinį“ bei sintetinį smegenų pusrutulį – su juos jungiančiu tiltu.
Žinoti apie subjektyvų supratimą	- ir ieškoti subjektyvius svarstymus viršijančios diferencijuotos tiesos.
Mokytis iš (konstruktyvių) tradicijų	- ir leisti joms tapti paties gyvuoju dvasišku.
Naudoti pasiruošimo pratimus	- ir tikėtis malonės. (Krikščioniškas misticizmas)
Kalbėti Dievui asmeniškai	- ir jam padedant.
Mylėti artimus	- kaip save pačius.
Neleisti protui užmigti	- ir žvelgti giliau už jį.
Neištirpti visatoje → tačiau pasilikti visumoje →	- ir neužkietinti savojo „aš“, - kaip sąmoninga jos ląstelė.
Gerbti kūną kaip įrankį	- ir augti protu ir dvasia.
Pripažinti gyvenimo pilnatvę ir atsakomybę	- praėjus pro „siaurus vartus“.
Kovoti už teisingus sprendimus žemės sąmonėje	- ir tikėti, jog kitame (sąmonės) lygmenyje egzistuoja Dievo planas.
Dalintis įžvalgomis su kitais	- kai jiems tai naudinga.
Pasikeisti aplinkoje ir visuomenėje	- pasikeitus vidumi.
Užjausti dėl žemės sielvartų	- ir džiaugtis Dievo vedimu.
Lankytis dvasinėse bendruomenėse	- ir asmeniškai eiti prie Dievo.
Gerbti žmonių įvairovę	- ir viskame leisti tarpti bendrai žmonių esmei.

...Taigi Kristaus kelias – trečiasis kelias, pralenkiantis akivaizdžius pasaulio prieštaravimus – kelias, vedantis į gyvenimo pilnatvę ir tikrąją dvasinę laisvę Dievuje. Paryškintose pagrindinio teksto dalyse tai paaiškinta išsamiau. *Taip pat žr. Jono 17 sk. ir apokrifinės „Šv. Tomo evangelijos“ 22 sk.* Tvirtai einantis šiuo keliu gali sėkmingiau žengti kitus žingsnius su Jėzumi per evangeliją (kančią) ir „Apaštalų darbus“ (Sekmines). Šis kelias – vaikščiojimo su Jėzumi pradžia ir tikslas. (Žr. pagrindinio teksto 1 dalį.)

Asmeniniai žingsniai evangelijose yra susiję su didesnių įvykių raida apreiškime.

*) dichotomijas taip pat
**) Papildymas

[Grijti į šios dalies turinį](#)

Į 3 dalį: Kitos temos

Malda už taiką, gyvenimą ir žemę

Pirma dalis be papildomų paaiškinimų padeda susidaryti tinkamą veiksmingos maldos požiūrį. Vietoj trečios dalies Dievui galite išsakyti kitus dalykus. Maldą galite pakeisti ir pritaikyti pagal savo jausmus. Geriausia skaityti lėtai ir pasitelkus vaizduotę.

Dieve, mano kūrėjau, mano pagalba, mano viltie!
Susivienijęs su Jėzumi Kristumi dėkoju už viską, kas ateina iš Tavęs,
ir meldžiu, atleisk už viską, kas taip stipriai atitolino nuo Tavęs,
šioje tyloje, padėk man būti kūrybingam Tava dvasia.

Vesk mane, kad nenuskriausčiau kitų, sekančių Tavimi;
Vesk mane, kad padėčiau kitiems pagal Tavo valią;
Gelbėk mane mano kelyje.*

Įkvėpk žmones patikėti gyvenimo ir mirties sprendimus į Tavo rankas.**
Padėk tiems, kurie dirba Tavo kūrinijos labui.***
Vesk šį pasaulį į Tavo pažadėtus naujus laikus.****

*) Čia galima įtraukti ir kitus žmones.

**) Čia galima melsti išsamiau arba medituoti po maldos taip: „nustoti naudoti smurtą“, „spręsti problemas pašalinant vieną smurto priežastį“, „taikyti tik tokias saugumo priemones, kurios apsaugo taikių žmonių teises“, „pradėti taikų dialogą tarp geranoriškų įvairių religijų atstovų“. *Galite pasižiūrėti Mato 5, 9 ir 26, 52 bei Bažnyčių taikos deklaraciją.*

Skirtingų religijų šventieji raštai – Biblija, Koranas, Zendavesta ir Bhagavadgita – visų pirma pabrėžia žmogaus kovą su savo neigiamomis savybėmis, o ne žmonių tarpusavio karus. Vėliau į tai dažnai buvo nekreipiama dėmesio arba klaidingai suprantama, tačiau šiandien atrandama etinių religijų bendrumų, priešingų žlungančioms egoistinės civilizacijos vertybėms. Žinoma, religijos gali išsaugoti savo skirtumus. Tik melstis, gyventi ir veikti reikia toje pačioje „dvasioje“.

***) Gamta šaukiasi pagalbos. Laikas melstis: Dieve, gelbėk mus nuo sužadintų gamtos jėgų. Tačiau nereiškia, jog žmogus neturi keisti savo elgesio kūrinijos atžvilgiu.

****) *Luko 11, 2; 21, 31; Apreiškimo 11, 16.*

Žr. *Mk 12,30* „... tad mylėk Viešpatį savo Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis“ (plg. *Įst 6,4.5*). Neatskiriama maldos dalis yra giliai jaučiamas tikėjimas išsipildymu pagal Dievo valią ir atitinkamas dėkingumas. Jėzaus žodžius atkartojančiose eilutėse *Jn. 16,23* „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ko tik prašysite Tėvą, duos tai jums dėl manęs“ originale aramėjų kalba taip pat buvo žodžiai „... te atsakymas jus apgaubia“ (plg. Neil Douglas-Klotz: *Prayers of the Cosmos. Meditations on the Aramaic Words of Jesus*). Šiame puslapyje pateikiami nauji požiūriai nesiskiria nuo įvairių bažnyčių maldų. (Šioje vietoje pateikiami kartais naujoviški impulsai nėra įvairiopus maldų praktikos bažnyčioje ir t. t. priešprieša) Taip pat žr. maldą Tėve mūsų ir Biblijos ištraukas apie maldą. Dievas gali dalinti meilę, nesvarbu kokioje bažnyčioje.

[Grijti į turinį](#)

Etinių vertybių pagrindai

Jėzus Kristus pabrėžė, jog žmoguje įsitvirtinę etiško elgesio standartai yra žymiai vertingesni už standartus, kurių laikomasi vien dėl įstatymų ar papročių. Šie standartai žmoguje neįsitvirtins juos kalant iš išorės: jie atsiskleidžia per gyvenimą, mylint Dievą ir savo artimą kaip save patį. Meilė vienas kitam (*Jono 13, 34*) suteikia sugebėjimų elgtis pagal mūsų pačių sąžinę. Mylėdami Dievą galime nuspėti, kokie yra jo aukštesni tikslai. Kai žmonės, poros, žmonių grupės atsiveria šiai visuotinei meilei, jų gyvenimai pasikeičia. Kuo giliau įsitvirtina tokios nuostatos, tuo mažiau svarbios tampa smulkios išorinės taisyklės.

Moralinių vertybių pagrindai, pavyzdžiui, dešimt įsakymų, nėra atgyvenę, priešingai, šiais laikais pripažįstama jų svarba. Kultūra keičia tam tikras įsakymų detales, bet ne pačią esmę. Moralinėms vertybėms formą suteikė Mozės žodžiai: iš pradžių jam buvo duotas aukštesnis įsakymų variantas, ir Mozei teko paprašyti paprastesnio varianto, tinkamo ne tokios brandžios dvasios žmonėms. Esminiai etikos principai yra tokie patys ir krikščionybėje, ir judaizme, ir islame. Beveik visos kitos religijos taip pat teigia panašias vertybes, kaip nurodyta deklaracijoje „Pasaulio etosas – Deklaracija Parlamentui apie pasaulio religijas“ (žr. nuorodų psl.: Nauji puslapiai [anglu](#) ir [vokiečiu](#) kalba). Net ir save kaip „nereliginę“ arba humanistinę deklaruojančioje etikoje yra sąsajų su religinių kultūrų vertybėmis.

Iš esmės etika reiškia žmonišką elgesį su kitais žmonėmis: kaip norime, kad elgtųsi su mumis, ne kenkti kitiems, bet padėti. Galų gale tai pagrindinis kriterijus norint turėti dalį naujuose laikuose, apie kuriuos **malda „Tėve mūsų“** sako: „Teateinie tavo karalystė“ (*Mato 6 sk.*) ir apie kuriuos Kalno pamoksle sakoma: „Romieji paveldės žemę“.

Platesne prasme šios nuostatos apima esminius įvairių žmogaus gyvenimo etapų aspektus. Kai kurie krikščionys moralines Kalno pamokslo nuostatas atmeta kaip „mąstymo etiką“, klaidingai manydami, kad jos nėra pritaikomos praktiškai. Jos nebūtinai pateikia instrukcijas, kaip, pvz., priimti sudėtingus politinius sprendimus, tačiau jos yra kriterijus tokiems sprendimams priimti. Jei žmogiška vadinamoji „atsakomybės etika“ verčia visuomenę priimti sprendimus, kurie yra priešingi tam, ko iš žmogaus tikimasi Kalno pamoksle, nereikėtų manyti, jog Jėzus nuspręstų taip pat.

Kiekvienas atsako pats už save. Žmonių grupės taip pat atsako už naudojamą prievartą ir savo veiklą. Kiekvienai žmonių grupei reikėtų turėti savo „etikos kodeksą“, kurį turi kai kurios profesijos. Tad be asmeninių etinių nuostatų reikalinga tam tikra struktūrinė grupių ir visuomenės etika, kurios negali pakeisti susitarti įstatymai.

Lentelė

<u>Dešimt Mozės įsakymų (Išėjimo 20 sk.)</u>	<u>Etika Korane</u>	<u>„Pasaulio etosas“</u>
1. Aš esu Viešpats, tavo Dievas... Neturėk kitų dievų šalia manęs. (Nesidaryk sau jokio stabo...)	Neturėk šalia Dievo kitų dievų ... (sura 17,22*)	(Šis tarpreliginis susitarimas bendros Dievo koncepcijos neapėmė. Pvz., budizmo atveju, buvo įvardinta tik „galutinė tiesa, galutinė tikrovė“, reiškianti kažką už fizinio pasaulio ribų.)
2. Netark Viešpaties, savo Dievo, vardo be reikalo (nes Viešpats nepaliks be kaltės to, kuris be reikalo mini jo vardą).		
3. Atmink sekmadienį (sabato dieną), kad jį švęstum.	...Susirinkimo dieną ... garbinkite Dievą ... (sura 62,9*)	
4. Gerbk savo tėvą ir motiną (kad ilgai gyventum žemėje, kurią Viešpats Dievas tau duoda).	Būk geras tėvams..., kalbėk su jais pagarbiai ...; ir atiduok giminaičiui, kas jam priklauso ... (sura 17,23-26*).	
5. Nežudyk.	Nežudyk nieko, ką uždraudė žudyti Dievas... (suros 17,33 ir 5,32*).	Įsipareigojimas nesmurtinei ir visas gyvybės formas gerbiančiai kultūrai.
6. Nesvetimauk.**	Ir nepradėkite ištvirkauti! (sura 17,32)	Įsipareigojimas vyro ir moters partnerystės kultūrai (prieš griaunančių seksualumo naudojimą...).

<p>7. Nevok.</p> <p>9. Negeisk savo artimo namų.</p> <p>10. Negeisk savo artimo žmonos, nei jo tarno, nei tarnaitės, nei jaučio, nei asilo: nieko, kas yra tavo artimo.</p>	<p>Jeigu vyras arba moteris ką nors pavogė, nukirskite jiems ranką .... Tačiau jei kas ... atsiverčia ir pasitaiso, Dievas vėl jį į atsigręžia ... (sura 5,38-41*)</p>	<p>[sipareigojimas solidarumo ir teisingos ekonomikos kultūrai...]</p>
<p>8. Neliudyk neteisingai prieš savo artimą.</p>	<p>Liudykite ... teisybę, netgi jei tai kenktų jums arba jūsų tėvams ir artimiausiems giminėms... Sura 4,135* (dėl apgavystės žr. surą 2,188*).</p>	<p>[sipareigojimas pakankamai kultūrai ir teisingam gyvenimui...]</p>

*) Islamo šalyse dažniausiai naudojama egiptietiška eilučių numeracija; esant kitai numeracijai, eilutė gali būti, pvz., per vieną toliau.

**) Ypač daug įvairių detalių čia pridėjo įvairios religijos. Tai parodo, jog ne visos detalės vienodai reikalingos visiems žmonėms. Be to, grynai religiniai principai ne visuomet būdavo pakankamai atskiriami nuo išsamių pasaulietinių įstatymų. Tačiau tai nereiškia, kad įsitikinimai turi stipriai prieštarauti įstatymams.

Jau po tvano – taigi prieš pirma minėtus 10 įsakymų – biblinė tradicija mini keletą esminių etinių reikalavimų, taikomų visai naujai žmonijai, taigi ne tik vėlesniems izraelitams, reikalingų jos išgyvenimui:

- gerbti gyvybę ir nežudyti („nes pagal savo paveikslą Dievas sukūrė žmogų“, *Pr 9,6*) ir nevalgyti dar gyvų gyvūnų mėsos. Vėliau rabinistiniame judaizme buvo išvesti 7 „Nojaus įsakymai“ ne judėjams, nors čia buvo įvairių jų traktavimo variantų:

- draudimas žudyti;
- draudimas žiauriai elgtis su gyvūnais;
- draudimas plėšikauti;
- santuokinės neištikimybės ar paleistuvystės draudimas;
- stabmeldystės draudimas (t. y., pagal šį įsivaizdavimą ne judėjai neprivalėjo garbinti Dievo kaip judėjai, tačiau jie turėjo negarbinti ir jokių konkuruojančių dievybių);
- draudimas piktžodžiauti prieš Dievą;
- reikalavimas turėti teisinę sistemą su teismais.

Sąmoningai stebint savo asmenybės raidą naudinga pasižymėti ir atrastus charakterio trūkumus, ir teigiamus bruožus. Tai galima daryti keliais būdais:

1. Tiesiogiai užsiimti problemiškais gyvenimo įvykiais. Turėti teigiamų ketinimų. Jėzus ragina žmones pirmiausia žiūrėti į savo pačių problemas. Korane tai žinoma kaip „Didysis džihadas“ arba „Didysis šventasis karas“ – svarbesnis ir sudėtingesnis už bet kokį išorinį konfliktą. Šitaip būtų galima tinkamai išspręsti daug konfliktų.

2. Tiesiogiai taisyti klaidas ir 3. Kiek tik įmanoma, tiesiogiai atleisti vienas kitam arba atnešti problemas Dievui maldoje, kad jos būtų išspręstos ir sielai būtų atleista. Jėzus taip pat kalba apie „atsiteisimą iki paskutinio skatiko“ (tačiau žr. 5 punktą).

4. Nesant kitokioms galimybėms, galima daryti gera kitiems žmonėms – ne vien tiems, kuriuos nuskriaudei. Dievas daug ką paverčia į gera, kai žmogus imasi, pvz., visuomenei naudingo darbo.

5. Jėzaus vardu melsti Dievo atleidimo ir malonės tolesniam gyvenimui. Tokios svarbios pagalbos nesuteks jokios humanistinės etikos nuostatos. Likimas – tai ne kas nors mechaniško, o Dievo tvarkomas likimas. Kai malda kreipiamės į Jį, jo aukštesnės išminties šviesoje viskas sutvarkoma ir išstobulinama taip, kaip geriausia mums ir kitiems. Žmogus tampa panašesnis į Dievą.

Taip pat yra papildomi puslapiai „Krikščioniški požiūriai į visuomenę ir politiką“ ir „Krikščioniški požiūriai į ekonominius ir socialinius klausimus“.

[Grižti į turinį](#)

Dar vienas šiuolaikinių „Jėzaus demaskavimo istorijų“ pataisymas

Remdamiesi naujais metodais ir įžvalgomis tinklalapyje tiesiogiai ar netiesiogiai jau komentavome kai kurias vienpuses teologines teorijas. Čia kalbama apie kitą labai populiarią, sensacingą ir painią istoriją. Mes jos nereklamuojame, todėl šis tekstas skirtas tik tiems, kurie yra su ja susipažinę ir kuriuos ji erzina.

1. Šių teorijų autoriai, remdamiesi Kumrano ritiniais, daugumą bibliinių Jėzaus aprašymų vadina klaidingais. Anot jų, Jėzus ir jo mokiniai paprasčiausiai buvo prieš romėnų valdžią kovoję partizanai.*

Jie bandė istoriją pagražinti pateikdami konspiracijos teoriją, teigiančią, jog 75% Kumrano raštų, rastų 1947 – 1956 metais, slėpė katalikų mokslininkai. Mums nereikia ginti bažnyčių, tačiau ši informacija paprasčiausiai yra neteisinga. Senuosius raštus tyrusių grupę sudarė Romos katalikai, įvairūs protestantai, anglikonai, žydai ir net ateistai mokslininkai. Iš tikrųjų tyrimas šiek tiek užsitęsė dėl to, kad jie įvairiai interpretavo nedideles apgadintas senųjų raštų skiauteles. Tačiau išspausdinus „sensacingą“ knygą 80% Kumrano ritinių tekstų jau buvo paskelbti. Likusi Kumrano tekstų dalis jau buvo išleista 1992 m. - metais anksčiau prieš tai, kai „sensacingieji“ autoriai parašė kitą leidinį, teigiantį, jog dar neišspausdinti 75% ritinių.

Rašydami savo interpretaciją autoriai turėjo sukurti ir suderinti kelias drąsas teorijas. Anot jų, senieji raštai yra ne iš ikrikščioniškųjų, o iš Jėzaus laikų.** Vis dėlto, jų kilmė ir parašymo laikas yra skirtingi. Kumrano bendruomenė gyvavo ne vieną šimtmetį. Jos negalima visiškai prilyginti nei esėjams, kaip siekia autoriai, nei karinei zelotų grupuotei, kuri vėliau netoliese įkūrė centrinę „Masadą“. Kumrano bendruomenę galima palyginti su ekologinėmis-dvasinėmis mūsų laikų bendruomenėmis. Veikiausiai jie turėjo ryšių visur. Tam tikrus ritualus perėmė iš esėjų, o Jeruzalės šventyklos kunigai jiems davė šventyklos lobių sąrašą. Vadinasi, pastarieji manė, kad Kumrano žmonės nėra tiesiogiai susiję su konfliktais su Roma, ir todėl bus saugu, jei sąrašas bus jų rankose. Jie taip pat galėjo turėti ryšių su zelotams artimais žmonėmis.

Autoriai teigia, kad esėjai buvo ne asketiški vienuoliai, o romėnams besipriešinantį karinę grupuotę. Tačiau iš mus pasiekusių šaltinių susidaro įspūdis, kad esėjai buvo pacifistinė, vegetariška ištikimų žydų ezoterikų mokykla, atsiskyrusi nuo pasaulio laikydama į zoroastrizmą panašų tyrumo taisyklių. Taigi minėtieji autoriai be jokio rimto pagrindo esėjus painioja su zelotais.

Anot autorių, Jonas Krikštytojas, Jėzus ir jo netikras brolis Jokūbas laikėsi tam tikrų „smurtinių“ pažiūrų, kaip ir esėjai. Šios teorijos, paremtos minėtais išvedžiojimais, negalima pagrįsti Kumrano raštais. Juose negalima aiškiai identifikuoti Jėzaus, Jokūbo ar Jono. Neturėdami jokių įrodymų, autoriai „teisingumo mokytoją“, akivaizdų bendruomenės vadovą, prilygina Jokūbui. Teorija, kad šis teisingumo mokytojas vadovavo karinei grupuotei, nėra pagrįsta ir nelabai tikėtina. Galbūt bendruomenė jį laikė aukštesniu dvasiniu vadovu, pranašesniu už išsigimusius šventyklos vadovus. Išlikę Jokūbo aprašymai taip pat nesudaro pagrindo jį laikyti karinga asmenybe. Jokūbas – ne mokinys Jokūbas, o Jėzaus brolis, vadovavęs ankstyvajai krikščioniškai bendruomenei Jeruzalėje – turėjo būti ypač pakantaus ir draugiško būdo. Mokinių nuomonėms išsiskyrus, jis būdavo jų tarpininkas. Jis, perkeltine prasme, turėjo sėdėti tarp Petro ir Pauliaus, kad bendruomenė nesusiskaldytų.

Savo teiginiui patvirtinti, jog Paulius buvo romėnų agentas, autoriai turėjo sukurti teoriją, kad romėnai pagrobė Paulių siekdami žmonėms sukurti „iluziją“, jog jis buvo vienas iš Jėzaus mokinių.

(„Kristaus keliuose“ teigiama, kad mistiniai Pauliaus potyriai yra autentiški, nors jis ir išsakė tam tikras tradicines idėjas, pvz., apie moteris. Autentiškumą galima atpažinti praktiškai nagrinėjant mistinius potyrius, ko minėtieji autoriai akivaizdžiai nedarė.)

Kumrano dokumentai – tai tiesiog vieni iš daugelio raštų apie Jėzaus gyvenimą. Jie padeda geriau suprasti kai kuriuos to meto papročius ir kai kuriais aspektais yra panašūs į Jėzaus mokymą – biblinio Jėzaus, o ne įsivaizduojamojo karingojo Jėzaus. Kiti raštai jau nuo seno laikomi apokrifiniais, kiti buvo atrasti dar vėliau, pvz., iš Egipto krikščionių kildinami Nag Hammadžio rankraščiai. Gali būti, kad iš pradžių Jonas Krikštytojas buvo susijęs su esėjais ar Kumrano bendruomene, arba bent buvo priimamas jose kaip gerbtinas svečias. Gali būti, kad ir Jėzus buvo susitikęs su šiais įdomiais žmonėmis. (Tinklapyje „Kristaus keliai“ minėjome, kad jis buvo sutikęs daugelio skirtingų mokyklų atstovus, tačiau tai nereiškia, jog jo mokymas susiformavo per šiuos susitikimus.)

2. Kiti autoriai prisidėjo prie minėtų spekuliacijų apie Jėzų, pateikdami detalių apie žydų istoriją, tačiau nurodytų prieštaravimų išspręsti nepavyko. Viena tokios literatūros dalis, taip pat ir Jėzaus prisikėlimą susiaurindama iki istoriškai apčiuopiamo išorinio vėlyvųjų egiptiečių ir galbūt esėjų ir jais besiremiančių tradicijų prisikėlimo ritualo, taip skaitytojams neatskleidžia būtent to atnaujinimo, kurį šiame sąryšyje atnešė Kristus. Tuo tarpu ten pavaizduotiems sąryšiams tarp tokių istorinių grupių kaip esėjai ir tamplieriai nebūtų jokios žalos, jeigu būtų atsisakyta šios antiprisikėlimo dogmos. Tik mistiniai galima suvokti dalis to, ką atliko Jėzus, jau ankstyvosios krikščionybės laikais nebetilpo į kai kurių krikščionių žydų ir gnostikų bendruomenių suvokimo rėmus, todėl nėra visiškai jokio tikslo bandyti remiantis jų supratimu įrodyti, kad be to, ką jie suprato, daugiau nieko ir nebuvo. Kiti būtų supratę kitas tiesos dalis, kas matosi ir iš daugelio ankstyvųjų krikščionių, kurie tikėjo visaapimančia prisikėlimo reikšme, ir iš tų, kurie naudojami tai aptariančiais Pilypo evangelijos raštais. Puikiai kaip atpirkimo ožys tinkantis Paulius jokia būdu nebuvo vienintelis tų tradicijų, kurios laikėsi dvasiniai ir medžiaginiai perkeičiančio Prisikėlimo, šaltinis. Žmonės, bažnyčios istorijoje plačiu mastu pripažintai tradicijai jaučiantys tam tikrą pagarbą, gali greičiau priartėti prie tiesos nei tie, kurie viską, kas netinka jų koncepcijai, lengvabūdiškai išaiškina kaip nebuvusius dalykus.

Ten, kur tokie veiksmai išsigimsta į nuolatinį Jėzaus Kristaus juodinimą, tai gali turėti ir dvasinių pasekmių, peržengiančių grynai žmogiškų reikalų ribas.

3. Taip pat daug spekuliuota apie tariamus „kapus su Jėzaus palaikais“, keletoje vietų Izraelyje ir kitur. Artimųjų Rytų aplinkoje, kur aktyvūs kapų plėšikai – pvz., viena iš tokiame kape rastų kaulų urnų „dingo“, – ir kur muziejuose saugoma tūkstančiai tokių urnų ir iš kurių kai kurie kaulai galbūt yra išimti ir perduoti perlaidojimui ir t. t., praktiškai neįmanoma gauti patikimų žinių apie asmenis. Čia ir išraižyti dažni vardai nieko neįrodo. Taip pat ir tikimybių teorija negali paneigti, jog įvairiose šeimose galėjo būti panašių vardų.

Visapusiškas istorinis tyrimas negalėtų išieities tašku pasirinkti prielaidos, kad Prisikėlimo tradicijų perteikta prasme būti negalėjo. Taip pat dabartinę galimą pažinimo būklę labiau atitiktų ne pranašysčių, kurios gali būti siejamos su Jėzumi, kaip subjektyvių Jėzaus vilčių prieš 2000 metų šaltinis supratimas, bet būtų atsižvelgiama į tai, kad jos nurodo kažką visiškai konkretaus, kas kol kas, kol dar neįvyko, dalinai dar nėra atskleista.

Papildoma informacija apie tai (anglų k.) <http://dukereligion.blogspot.com/2008/01/talpiot-tomb-controversy-revisited.html>

* 4. Egzistuoja daug įvairias idėjas keliančių samprotavimų apie Jėzaus gyvenimą. Pvz., tezė, Jėzus esą buvęs Graikijos kinikų filosofijos mokyklos šalininku... Be to, kiti net norėjo sutapatinti Jėzų su Moze, arba vienu iš Egipto faraonų, arba su Julijumi Cezariu, arba karingu Bizantijos kaizeriu.

** Keista, bet tokiose knygose neminima, jog Kumrane buvo rastas ir labai senas pirmojo amžiaus evangelijos tekstas, kuris, palyginus su šiuolaikiniu tekstu, įrodo, jog knygos buvo perrašinėjamos pakankamai tiksliai.

[Grijti į turinį](#)

Gamtos mokslai ir tikėjimas Dievu

Mokslininkų kelio pas Dievą pagrindumas

Jėzus pripažino, jog egzistuoja žmonės, kurie kalbėdami tikėjimo klausimais turi viską patikrinti, apskaičiuoti, išmatuoti ir pasverti. Toks buvo Tomas, „mokslininko pavyzdys“ tarp mokinių, simbolizuojantis daugelį šiuolaikinių žmonių. Atsiradus progai patikrinti, ar prieš jį iš tiesų stovi Jėzus Kristus, pastarasis tarė: „Nebūk netikintis, būk tikintis“. Išsakyti žodžiai reiškė, jog šį naują patyrimą Tomas turi sąžiningai ir giliai apmąstyti, kad pranyktų abejonės šaknys ir jis suvoktų tiesą. Po to ištarti minėtieji Jėzaus žodžiai nereiškia, kad Tomas buvo regimų faktų priremtas ir tikėti priverstas skeptikas, galbūt net išsigandęs baismės. Priešingai, tai reiškia, jog Tomas sugebėjo pats susikurti įsitikinimus. Tokio sąmoningo faktų analizavimo Jėzus nesmerkia, kaip klaidingai aiškino kai kurie Biblijos tyrinėtojai, nepakankamai išmanantys, kaip veikia žmogaus sąmonė. Nepaisant to, Jėzus norėjo, kad Tomas suprastų, jog įsitikinimai įgyjami ir kitaip, neatsižvelgiant į fizinius faktus. Jėzus žinojo, kas tinka Tomui. Jis nenorėjo nieko priversti tikėti juo. Toks elgesys būtų panašus į teismą, o jis akivaizdžiai nenorėjo nieko išprovokuoti atsakyti kažko, apie ką jie dar nebuvo susidarę nuomonės.

Mokslas, ignoruojantis dažnai pasikartojančius, bet senos teorijos neatitinkančius įvykius, nevertas vadintis mokslu. Tikras genijus kaip Einšteinas žinių nedalija, bet pradeda užduodamas klausimus. Toks ieškojimų kelias gali būti vienas iš kelių, vedančių prie Dievo, jei tik ieškojimų motyvai išlieka tyri, o mokslo neiškrepia ekonominiai ar kitokie interesai.

Nagrinėjant humanitarinius ir religijos klausimus daugeliu atvejų nepakanka vien išoriško mokslininkų darbo – stebėjimo, hipotezių iškėlimo, teorijos ir jos patikrinimo. Tiriant ne visada dalyvauja žmogus, kuris neabejotinai ar net atkuriamai perteikia aukštesnę tikrovę (kokią patyrė Jėzaus mokiniai) arba mums ją parodo (kaip paminėta Jono 1, 51). Vis dėlto moksliniai tyrimai atskleidžia, jog žmones sudaro ne vienas „sluoksnis“, ir atranda tarpžmogiškų bendrumų, o šie esybės sluoksniai nėra kilę iš žinomos materijos veikiant žinomoms jėgoms – jie tik pasireiškia joje. Tai gyvenimo energija, sielos ir proto bei sąmonės veikla ir kt. (pavyzdžių rasite visame „Kristaus kelių“ tekste). Nemažai įvairių senųjų kultūrų ikimokslinių tradicijų yra empiriškos ir mokslinio pobūdžio. Šiandien galima išvystyti atitinkamus suvokimo ir vertinimo metodus, apie kuriuos kalbama Goethe's moksliniuose apmąstymuose. Taip pat egzistuoja mokslo epistemologija (pažinimo teorija), kurią R. Steineris išplėtojo remdamasis Goethe's idėjomis. Panašią tendenciją atskleidžia tokie nauji mokslai kaip kvantinė fizika ir kvantinė biologija, astrofizika ir galiausiai naujosios „paradigmos“ arba pasaulėžiūros plėtotė, tačiau paprastai neieškoma, kaip naujuosius metodus pritaikyti naujam kontekstui.

Taigi žinome, kad: a) dabartinės mokslinės žinios atskleidžia tik mažą dalelytę tikrovės;

b) mokslo pagrindai tapo labai reliatyvūs. Materiją galima laikyti suslėgta energija ar net kondensuota dvasia. Tam tikros energijos formos gali pasiekti didesnę negu šviesos greitį ir net begalybę (angl. dalelės *tachyon*). Šios dalelės gali „atjaunėti“. Laikas tampa dar reliatyvesnis, negu teigė reliatyvumo teorija. Šios dalelės gali išlėkti iš erdvės ir vėl transcendentiskai pasirodyti tarsi iš už „anapus“, taigi net erdvė nebėra tokia absoliuti, kaip teigė „erdvės kreivės“ teorija. Likusi informacija (kibernetikos sąvoka) yra neapčiuopiama, nemateriali ir neturi energijos, todėl jos negalima aprašyti senoviniu būdu. Ją galima būtų pavadinti „sąmone“;

c) senosios pasaulėžiūros žlugimas dar neįrodo Dievo egzistavimo. Kai kuriems žmonėms to pakanka, nes jiems trukdė tik pasenęs materialistinis požiūris ir jie dabar gali tiesiogiai priartėti prie Dievo. Tačiau tai tik pradžia. Kas yra ta visatoje glūdinti „informacija“ ar kiti procesai? Kas nenutrūkstamai kuria materiją ir energiją bei vėl ją ištrina? Kas reguliuoja materijos ir žmonių gyvenimų ribą tarp gyvenimo ir mirties, perėjimą iš gyvenimo į mirtį bei pabudina iš miego? Kas amžinai veikia visatą – laike ir erdvėje bei peržengiant laiką ir erdvę? Ar žmogus, sąmoningai

sugebantis patirti energiją, laiką ir erdvę kaip „išorę“, iš tiesų yra visa tai platesniu mastu kuriančiojo atvaizdas? (Plg. *Pradžios 1, 26*)

d) chaoso ir atsitiktinumo galimybė iš esmės atmetama. Šis pasaulis, gyvos būtybės, dalelytės ir gyvybės procesai rodo, jog chaose egzistuoja aukštesnė tvarka, kuri negalėjo atsirasti atsitiktinai. Visumos tikslingumas ir prasmė yra tarsi menų sintezė. Nėra būtinų tarpusavio ryšių atsitiktinei evoliucijai pagrįsti. Vien dėl to sunkiau netikėti, negu tikėti, pagrindine protinga būtybe, kuri nustato „kūrimo programos“ pradžią ir pabaigą ir kuria besikeičiantį taisyklumą. Vadinasi, gali būti, kad analitiniai protai priėjo tokią pačią išvadą kaip maždaug 800 m. pr. Kr. gyvenusių tautų „dešinysis, mitinis smegenų pusrutulys“, kurie Dievą laikė kūrėju. Kai kurių tautų „dievai“ iš pradžių tebuvo vieno Dievo savybės, ir tik vėliau pradėti laikyti atskirais dievais ar net painioti su gyvenusiais pranašesniais žmonėmis. Panašūs samprotavimai ne vieną netikintį mokslininką, kaip antai Maxą Thurkaufą, Georgą Todoroffą ir kitus, atvedė į tikėjimą;

e) galiausiai tikėjimas, kaip gilus įsitikinimas, – tai daugiau nei vien tikėjimas kuo nors protu;

f) be to, ne tik mistikai, bet daug paprastų tikinčiųjų liudija apie gyvenimą pakeitusius išgyvenimus su Dievu ir Kristumi – tikrus kuriančios dieviškos Dvasios išgyvenimus, patirtus vidumi. Sekant Kristumi šie išgyvenimai gali suteikti nepriklausomą supratimą ir įžvalgas. Būtent tuo grindžiamas „Kristaus kelių“ tekstas.

Katalikų bažnyčioje yra 1998 m. enciklika „Fides et Ratio“ („Tikėjimas ir protas“), o Popiežius Benediktas XVI šią temą palietė 2006 m. savo Regensburgo kalboje: tikėjimas be proto ir protas be tikėjimo yra abiem atvejais beverčiai, nes nepasiekia visos žmogaus visumos. Michaelis Springeris 2007 m. sausio mėn. žurnale „Mokslo spektras“ atsakydamas į tai argumentuoja, kad kiekviena žinių spraga neturi automatiškai tapti nuoroda į racionaliai nepaaiškinamą ar Dievą, bet tai, mums, pvz., mažiau svarbu, mums svarbios visiškai konkrečios išvados, žr. pirmiau. Tačiau jis pripažįsta, jog tikėjimas, kad mokslas vieną gražią dieną galės paaiškinti dideles spragas, irgi nėra niekas kitas, kaip tik tikėjimas. Dabartinė situacija yra tokia, kad jau šiandien reikia dėti daug pastangų, norint atskiriems mokslininkams palikti galimybę dar netikėti Dievu (kas nebūtinai turi būti ateizmas, o gali būti agnostika, t. y., tikėjimo nebuvimas be galutinio teigimo, kad Dievo nėra. Taip pat ir kitas naujas traktavimas, pagal kurį tikėjimas Dievu buvo pripažįstamas tik kaip etinis materialinės kultūros garantas, atskirai netenkina pirmiau minimų požiūrių.

[Update English/ Deutsch](#)

[Grįžti į turinį](#)

Sąmonė, smegenų tyrimai ir laisva žmogaus valia.

Jau seniai prieš šiuolaikinius mokslo tyrimus sumanūs visų kultūrų ir laikotarpių*) žmonės, bandydami priimti sprendimus, sukaupė daug patirties apie įvairių savo potyrių kilmę. Dvasiniai ar religiniai vystymosi keliai yra žmogaus sugebėjimo realiai augti ir šiame sunkiame etinių sprendimų priėmimo procese liudijimas, o ne į viską žiūrėti kaip iš anksto nulemtą. Tačiau ir religijos srityje buvo tokių, kurie linko į fatalizmą, taigi tikėjimą, kad likimas yra daugiau ar mažiau nulemtas iš anksto.

Jau šiandienos sugebėjimas mąstyti dažniausiai suvokiamas tik iš dalies. Jei kas nori įsisąmoninti ir sąmoningai išgyventi bent jau tam įtaką darančius jausmus, paprastai jis (ji) tam, kad taptų jiems jautrus (-i), turi ilgą laiką intensyviai kreipti į tai dėmesį. Valios impulsai dar mažiau pasiekia sąmonę ir tam, kad juos visiškai įsisąmonintumėme arba netgi laisvai juos valdytume, reikia dar didesnių pastangų. Pavyzdžiui, jau Rudolfas Steineris, nepriklausomai nuo šiuolaikinių smegenų tyrimų, žinojo apie šį valios neįsisąmoninimą. Bet jis taip pat žinojo ir tai, kas gamtamoksliskai dar nėra ištyrinėta – kad sąmoningą valios kontrolę galima treniruoti. Daug krikščionių labai realiai patiria, kad galima netgi dar daugiau – o būtent vis labiau ir labiau pavesti žmogaus valią Dievui. Tam tikru lygiu tai galima netgi bet kokioje žmogaus vystymosi pakopoje, t. y. ir tada, kol jis dar nėra labai

įsigilinęs į savo vidinį gyvenimą. Čia tikrai veikia „institucija“, padedanti eiti šiuo keliu. Anksčiau ar vėliau šis kelias atveda į aiškiai sąmoningesnį gyvenimą. (Ši praktika neturi nieko bendro su bažnyčios paklusnumo reikalavimu iš savo narių.)

Šiame kontekste kai kurių šiuolaikinių neurologų tyrinėjimų duomenys leidžia daryti kitokias išvadas, nei kaip kad jos pateikiamos kai kuriuose moksliniuose žurnaluose. Eksperimentuose matuodami biologinius parametrus judinant rankas jie atrado, kad nervų sistemoje jau atsiranda parengtis judesiui, subjektyviai dar tik formuojantis sąmoningam ketinimui pajudinti ranką. Vėliau žmogus galvojo, kad veiksmas prasidėjo, nors jis tikrai prasidėjo tik dar po 1/100 milisekundės.**)

Pradžiai tai tik patvirtina, kad – kaip jau minėta pirma – sąmoningas mąstymas paprastai nėra vienintelis žmogaus veiksmų pagrindas, ir sprendimams daro įtaką visa kompleksiška jo esybė. Tuo tarpu konstatuotas „parengties potencialas“ visiškai nereiškia, kad dėl tokių neįsisąmonintų valios impulsų žmogus automatiškai būtų pasmerktas taip ir elgtis. Tai būtų neleistina atvirkštinė išvada. Taigi tai jokių būdu nepaneigia laisvos žmogaus valios, kaip teigė kai kurie mokslininkai. Tačiau remiantis paminėta patirtimi (iš tūkstantmečiais vykdytų „lauko bandymų“) teisinga galvoti, kad laisvai žmogaus valiai vykdyti nepakanka gryno intelekto. Mąstymas ir geri ketinimai gali būti tik pirmieji žingsniai savo atsakingos rolės link; prie to tada dar turėtų prisidėti lig šiol neįsisąmonintų jausmų ir priprastų, nesąmoningų valios impulsų nagrinėjimas. Taip greičiau įsisąmoninamas egzistuojantis „neurologinis parengties potencialas“. Taigi visiškai įmanoma siekti atsakingesnio gyvenimo.

Be to, reikia nepamiršti, kad matuojant, pavyzdžiui, elektros potencialus nervų galūnėse, apie „priežastis“ galima kalbėti tik klasikiniu gamtamoksliniu požiūriu. Žiūrint iš humanitarinių mokslų pozicijos, čia galima matyti ir „poveikį“, lyg pianiną, kuriuo groja siela, protas ir valia. Grynai gamtamoksliniame, biologiniame lygmenyje to tiksliai apibrėžti negalima. Lygiai taip pat biologija negali nustatyti, ar ir kaip šiame sudėtingame žmogaus organizme pasireiškia Dievo veikimas***). Tačiau iš savo pozicijų ji tikrai gali artintis prie tokių klausimų. Mokslininkai gali, pavyzdžiui, bandyti išmatuoti, kas žmoguje gali vykti kitaip, kai jis malda kovoja su, pavyzdžiui, nepageidaujamu valios impulsu****). Tačiau vien šis metodas negali įvertinti, kas malda „yra“ tikinčiam žmogui.

*) Bet atkreipkite dėmesį į skirtumą tarp įvairių žmogaus sąmonės vystymosi pakopų (archainė, maginė, mitinė ir intelektualinė), aprašytų mūsų puslapiuose „Bendras požiūris į natūraliąsias religijas“ ir „Religija kaip atgalinis ryšys su Dievu“. Kai kuriais laikotarpiais žmogiškųjų impulsų šaltinis stipriau buvo jaučiamas žmogaus išorėje, o kai kuriais – viduje. Šiandieninės sąmonės vystymosi galimybės, remiantis Jėzaus gyvenimo etapais išnagrinėtos mūsų pagrindiniame tekste, 1 dalyje. Kitaip nei anksčiau, kai buvo suvokiama daugiau instinktyviai, žmogus gali, pavyzdžiui, sąmoningai išmokti vėl geriau atpažinti savo aplinkos, gamtos bei visos žemės sąryšius. Taip ir visuomenei, be socialinio ir ekologinio pažinimo, iškyla ir bendrieji etiniai bei religijos filosofijos aspektai.

***) Pavyzdžiui, 2005 m. balandžio mėn. žurnale „Spektrum der Wissenschaft“ („Mokslo spektras“).

****) Žr. taip pat mūsų puslapį „Gamtos mokslai ir tikėjimas Dievu“.

*****) Žr. taip pat mūsų dėstymus puslapyje „Krikščionio kelias – kaip suprasti kasdienybę“

[Grijti į turinį](#)

Jėzus Kristus ir mityba

Anksčiau, *Pradžios 1, 29*, sakoma: „Dievas tarė: „Aš jums daviau įvairias žoles, turinčias sėklą, kurios auga žemės paviršiuje, ir visus medžius, kurių vaisius turi sėklą; jums tebūna tai maistas“. Tai atitinka nuomonę, kad žmogaus dantys ir virškinimo organai pritaikyti valgyti tik vaisius (žmonės nėra „visaėdžiai“, valgantys viską, jei gyvūnus skirstysime į „valgančius mėsa“, „visaėdžius“ ir „žolėdžius“). Vis dėlto po tvano – jį buvus įrodo archeologiniai tyrinėjimai, daryti pvz., Artimuosiuose Rytuose – Dievas tarė Nojui (*Pradžios 9, 3-4*): „Visa, kas juda ir gyva, bus

jums maistas... Tik mėsos su gyvybe, kuri yra kraujyje, nevalgykite“. Po tvano prasidėjo mūsų laikų era, taigi tai buvo sakoma ne vien žydams – darant prielaidą, kad žodžiai buvo perteikti teisingai. Po išėjimo iš Egipto papildomai apie maistą buvo pasakyta *Pakartoto Įstatymo 14, 3-21*. Atrodo, jog po tvano pagrindinis principas buvo leisti valgyti viską, išskyrus žmogui labiausiai netinkamą maistą. Panašių principų atrasime šių dienų dietologijoje. Vis dėlto tam tikrais atvejais buvo pabrėžiama ypatinga vegetariško maisto vertė (žr. *Danieliaus 1, 8*).

Daugybė išsamių taisyklių apie aukas siejosi su paaukotos mėsos valgymu, ką mums suprasti šiais laikais sunku. Dar pranašas Ozėjas (*Oz 6, 6*) perdavė žinią: „Aš noriu gailėstingumo, o ne aukos, ir Dievo pažinimo labiau, negu deginamųjų aukų“. Remdamasis šia ištrauka Jėzus sakė: „Eikite ir pasimokykite, ką reiškia žodžiai: „Aš noriu gailėstingumo, o ne aukos“ (*Mato 9, 13 ir 12, 7*). Apie *Luko 22, 11* užrašytą Jėzaus klausimą, kur jam valgyti Paschą (mėsą) – nors jos visai nevalgė Paskutinės vakarienės metu – rašoma ankstyvuosiuose apokrifiniuose krikščionių raštuose (kurie nebuvo įtraukti į apie 400 metus sudarytą Biblijos kanoną), kaip antai „*Ebionitų evangelijoje*“. Čia Jėzus atsakydamas sako: „Ar panorėsiu su jumis per šią Paschą valgyti (ėriuko) mėsą?“ Aramėjų kalboje sakinyje naudojama mažiau žodžių, todėl nežinant tikslios originalo reikšmės jį galima įvairiai interpretuoti. Dėl to atsirado įvairių vertimų, kuriems buvo lemta prieštarauti vienas kitam. (Praktiškai pradingusios – o būtent vėliau didele dalimi islamizuotos – krikščionių žydų bendruomenės buvo tikra ir svarbi ankstyvosios krikščionių visumos dalis, net jeigu ir kai kurios jų pažiūros, kaip pateikta pavyzdyje pirmiau, skyrėsi nuo kitų besivystančių bažnyčių.)

Apaštalų darbų 15, 19-20 užrašyta ankstyvosios bendruomenės vadovo Jokūbo nuomonė, kad „į Dievą atsivertusių pagonių (Pauliaus mokytų) nereikia apsinkinti, o tik jiems parašyti, jog susilaikytų nuo susiteršimo stabais, nuo ištvirtinimo, pasmaugtų gyvulių mėsos ir kraujo“. Tačiau ankstyvosios bažnyčios istorikas Eusebijus, apokrifiniai Apaštalų darbai ir kiti šaltiniai leidžia manyti, jog paprastai Jėzus, Jonas, Petras, Jokūbas ir kiti mėsos nevalgė.

Pagal *Mato 15, 11-20 ir Morkaus 7, 17-21*, Jėzus labiau pabrėžė „ne kas patenka į burną“, bet „kas išeina iš burnos“, nors tai labiau siejosi su fariziejų klausimais apie rankų plovimą prieš valgant. Tokį patį vertybių santykį parodo Jėzaus pasakymas apie „rąstą savo akyje“ ir „krislelį kito akyje“. Tai reiškia, jog reikia pradėti taisyti savo silpnybes, o ne bijoti išorinės įtakos. Bet kuriuo atveju, pirmojoje ištraukoje nesakoma, jog reikia valgyti mėsą.

Luko 10, 8 Jėzus rekomendavo mokiniams valgyti viską, ką keliaujant jiems pasiūlys šeimininkai. Tačiau tai nereiškia, jog maistas nėra svarbus klausimas. Net ir šiandien, pvz., arabų šalyse, maisto ar gėrimų atsisakęs svečias gali sukelti nenumatytą reakciją. Be to, pirmiesiems mokiniams buvo duotas ypatingas sugebėjimas išlikti nepaveiktiems labai pavojingų dalykų (*Morkaus 16, 18*). Tačiau nėra naudos daryti apibendrintas išvadas ištraukiant panašias Biblijos vietas iš konteksto.

Dar didesniu mastu nei bibliniai mitybos aspektai religinis pasninkavimas grindžiamas kūno valymu, taip jį stipriau atveriant giliems vidiniams, dvasiniams potyriams. Tai ypatingai įtvirtinta katalikų bažnyčioje – penktadieniais, ryšium su Didžiuoju Penktadieniu ir gavėnios laikotarpiu tarp užgavėnių ir Vėlykų. Tačiau ir už šios bažnyčios ribų, po ilgo laiko, kai į tai nebebuvo žiūrima ypač rimtai, pasninkavimo reikšmė vėl padidėjo. Be maisto, gebėjimas atsisakyti savanoriškai praktikuojamas ir kitaip. Taip pat susimąstoma, jog daug žmonių pasaulyje badauja. Kaip giliai visa tai gali siekti, rodo jau nuo viduramžių mistikų iki pat naujųjų laikų stebimas daug ilgiau nei keletas pasninkavimo savaitių trunkantis maisto atsisakymas, „inedia“ fenomenas. Tai žinoma ir iš krikščioniškų, ir iš kitokių ratų – šiandien tai kai kas vadina „šviesos maistu“ – ir rodo, kad dvasia gali daug stipriau valdyti medžiagą, nei tai iki šiol leidžia suprasti mokslas. Kad būtų išvengta pavojų, prielaida yra, kad asmuo žinotų esąs „vedamas“ Dievo ar kompetentingai lydimas. (Čia pasakyta neturi būti interpretuojama kaip rekomendacija žengti šiuo keliu).

Kūnas yra įrankis, o su įrankiu reikia elgtis atsakingai ir etiškai.

Bibliniu požiūriu gyvūnai yra to paties Dievo kūriniai, taigi jie nėra „daiktai“, o žmonės dažnai būtent taip su jais elgiasi (ribojant šiuolaikiniams gyvūnų apsaugos įstatymams).

Turint visa tai galvoje, reikia pačiam nuspręsti, kuo maitintis.

*) Daugiau informacijos apie vegetariškas dietas rasite, pavyzdžiui, <http://www.ivu.org> .
„Kristaus keliai“ neatsako už kitų tinklalapių turinį ir nebūtinai savaime pritaria viskam, kas juose rašoma.

[Grižti į turinį](#)

Jėzus Kristus ir išgydymai – net šiandien

Daugelis žmonių Jėzaus ir jo mokinių bei kitų bendražygių veiklą laiko kūno ir sielos išgydymo judėjimu, nes tokie reiškiniai šiandien nėra plačiai paplitę – jų reikia siekti.

Noras pasveikti

Nepasiruošusiam žmogui Jėzus užduoda svarbų klausimą: „Ar nori pasveikti?“ (Jono 5, 6) Jėzus kalba sielai. Ligonis sako, jog jam sunku rasti pagalbą. Vis dėlto klausimas padeda sergančiajam suvokti, kad jis **iš tiesų nori pasveikti**. Tai būtina išgyjimo sąlyga. Jei pasąmonė užkerta kelią išgydymo ir pagalbos ieškojimams, sunku priimti tą pagalbą, nors suteikti pirmąją pagalbą ar kovoti su simptomais yra įmanoma. Tačiau išgydymas yra daugiau: jis veikia tik tada, kai ligonis jį susieja su savo paties gydomosiomis galiomis. Pagal šį principą dirba su pacientu bendradarbiaujantys medikai, sąžiningi tradiciniai gydytojai ir ligonius tikėjimu bei malda palaikantys žmonės.

Tikėjimo jėga

Mato 9, 22 moteris palietė Jėzaus drabužių kraštą ir pasveiko. Jėzus tarė: „**Tavo tikėjimas pagydė tave**“. Tikėjimo jėgą išgyvenę žmonės pripažins, kad ta jėga realiai egzistuoja jų santykiuose su Dievu. Nors gydytojams žinoma įsitikinimo jėga dėl „placebo efekto“ (pvz., vietoj vaistų vartojant cukrų), tai neatneša tokių didelių pokyčių, kokius atneša tikėjimo jėga. Jėzus taip pat yra žmogaus pavyzdys – sveikas kūnu ir sveiko proto pačia bendriausia prasme, sveiko kūno, proto ir dvasios.

Ištraukos iš pagrindinio teksto skyriaus apie stebuklus*: Jėzus Kristus kalba ne tik apie „kosminę energiją“, – tai daro kai kurie šiuolaikiniai tradiciniai gydytojai, jaučiantys per save tekančią energiją, – bet kalba apie tikėjimą galimybe pasveikti per jį, tai yra per Dievą, veikiantį regimame Jėzaus asmenyje.

Net šiandien žmonės išgydomi autentiškai, kaip darė pirmieji mokiniai: meldžiantis ir pagal žmogaus dvasią, sujungtą su Kristumi, kuris nori, kad žmonės pagytų ir taptų sveiki, kad galėtų daryti už jį didesnius darbus (Jono 14, 12-13).

Tačiau pats dvasinis išgydymas ir su juo susijęs proto bei dvasios augimas gaunamas iš malonės ir negali būti primestas jėga. Mes galime tik pasiruošti jį priimti.

Išgydymai dažnai buvo „ženklai“, didesnius ir esminius dalykus simbolizuojantys veiksmai. Per Šabą gydantis aklą gimusį žmogų ir paklaustas dėl ligos priežasties Jėzus atsakė, jog jis buvo aklas ne dėl nuodėmių, „bet dėl to, kad jame apsireikštų Dievo darbai“ (Jono 9, 3; Jono 5, 6-9; Jono 6 sk.).

Šiandieninė patirtis ir parapsichologijos tyrimai leidžia daryti prielaidą, kad Jėzus galėjo paveikti gamtos jėgas. Šiuo metu mums svarbu apmąstyti tai, jog Jėzus gydė – kaip tai siejasi su šiuolaikiniu požiūriu į žmogaus prigimtį, su holistiniu krikščionišku išgydymu ir t. t.

Rankų uždėjimas

Jėzus ir jo mokiniai dažnai ant žmonių dėdavo rankas, kad juos pagydytų. Kai kur ši praktika gyvuoja ir šiandien. Ant sergančiojo galvos ar pečių rankas dedantis žmogus sukalba malda, galbūt prisijungia visa bendruomenė. Tai parodo užuojautą ir supratimą, kad esi Dievo pagalbos kanalas. Rankų uždėjimą galima suvokti ir simboliškai. Tačiau šiuolaikiniuose dvasinio išgydymo judėjimuose yra ir sąmoningų krikščionių, todėl žinome, jog išgydymai yra tikri. Ankstyvojoje krikščionybėje ši jėga buvo graikiškai vadinama „pneuma“, „gyvybės kvapu“ arba Šventąja Dvasia*. Rankų dėjimas buvo naudojamas gydyti ir laiminti, taip pat kaip kitų apeigų dalis. (Pvz., žr. *Mato 19, 13; Morkaus 8, 23; Morkaus 10, 16 (vaikų laiminimas); Luko 4, 40-41 (gydymas ir demonų išvarymas); Luko 24, 50 (mokinių laiminimas); Apaštalų darbų 6, 6; 19, 12 ir 28, 8.)*

Tačiau meldžiantis išgydymo nebūtina ant ligonio dėti rankas. Malda veikia ir per atstumą, nors gali atrodyti, jog tai yra sudėtingiau.

Fizinės ir psichosomatinės ligos

Sielos ir kūno pasveikimas ir gyvybiškos energijos atgavimas yra glaudžiai susiję. Psichosomatinės ligas gali pagydyti net gera dvasinė konsultacija, jei, užuot kartojus tas pačias gyvenimo klaidas, patarimai imami į širdį.

Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Šventas [tūžis ir požiūriai į emocijas]**: Jėzus nuolat gyveno „teigiamoje Dievo baimėje“ ir nuolat užjautė žmones. Beveik visos paprastų žmonių emocijos iš pradžių būna susijusios su nesąmoninga stimuliacija ar reakcijos mechanizmais, kurie priklauso nuo žmogaus praeities ir pasireiškia skirtingu stiprumu, tačiau iš esmės yra gana panašūs. Išmokti savyje įžvelgti įvairias emocijas bei atpažinti jas savo reakcijose, **nagrinėti jas**, o ne slopinti, galiausiai suvaldyti ir **atiduoti Dievui** – tai ilgas procesas.

Paprastai nėra veiksminga bandyti vienu metu susidoroti su visomis problemomis. Veiksmingiau yra visų pirma ieškoti susijusių įvykių ir tada bandyti atskirti, ar tai „raštas savo paties akyje“, ar „krislelis kito akyje“ (*Mato 7, 1-5*), ir kas už tai atsakingas. Jėzus ir kai kurios krikščioniškos mokyklos pabrėžia „rašta savo paties akyje“, nes visų pirma žiūrėti į savo problemas yra daug sunkiau – to reikia mokytis. Kartais psichologijos mokyklos renkasi aukos požiūrį, tačiau galiausiai nagrinėjamos abi pusės – ir kaltininkas, ir nukentėjęsysis.

Kaip galima keisti emocijas:

1. pajutęs neigiamą emociją, panagrinėkite ją (pvz., susirūpinimą, neapykantą ir pyktį, abejingumą ir aroganciją, kraštutines abejones);
2. užuot apmąstęs emociją, truputėlį palaukite, kad suprastume, kokia ta emocija;
3. problemą, kaip ją dabar suprantate, maldoje atiduokite Dievui**;
4. ramiai laukite, kol pajusite palengvėjimą.

Pritaikius meditaciją***, emocijų valdymą galima pajusti kaip tam tikrą kylančią ir iš tekančią srovę, o vėliau – kaip iš viršaus ateinančią ir žemyn tekančią atnaujinančios teigiamos jėgos srovę. Galima tai suderinti su kvėpavimu: iškvėpti problemiškas savybes laikantis nuostatos, kad atiduodate jas Dievui, ir įkvėpti teigiamas savybes, kurias nori suteikti gailestingasis Dievas. (*Modifikuota nuolatinė Atono kalno krikščionių vienuolių malda, aprašyta pagrindinio teksto skyriuje „Tyla dykumoje“.*)

Psichinės problemos

Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Kristaus atsimainymas ant Taboro kalno“*: egzistuoja „teigiamas mąstymas“ ir „teigiami patvirtinimai“ (pagrindiniai principai). Neegoistiškai ir be didybės manijos juos praktikuojant bei jais nemanipuliuojant, jie iš tiesų gali pakeisti mintis ir priartinti prie minčių, ateinančių iš Dievo, bei padėti atsiverti Dievui. Vis dėlto šios mokyklos literatūroje „teigiamas mąstymas“ nėra pakankamai išnagrinėtas, todėl jį interpretuojant nesunku apsigauti.

Likimo problemos

Šiuolaikiniai dvasiniai gydytojai pasakoja patyrę atvejų, kai atrodo, jog išgydymas dar nėra įmanomas arba „dar nėra leidžiamas“. Tai panašu į „užprogramavimą“. Pvz., ligonis pirmiausia gali „norėti“ ko nors iš ligos pasimokyti, o padedant Dievui pasimokyti įmanoma. (Taip pat žr. aukščiau skyrelį „Noras pasveikti“.)

Teisinė situacija

Vokietijoje, pavyzdžiui, konstitucinė religijos laisvė leidžia praktikuoti gryną krikščionišką gydymą malda ir rankų uždėjimu ant ligonių. Vis dėlto norintieji tai siūlyti kaip paslaugą už šeimos ar bažnyčios ribų, turėtų pasidomėti, ką sako šalies įstatymai. Jei žmogaus veiklą kiti gali interpretuoti kaip diagnozės nustatymą ar tiesioginį gydymą net jei jis yra teikiamas nemokamai ar išlaikomas vien iš paaukotų lėšų, Vokietijoje toks žmogus turi būti medikas arba praktikuojantis gydytojas ne medikas (dvasiniai gydytojai, pvz., dažnai ligas jaučia rankomis. Jų praktika paprastai skiriasi nuo originalios krikščioniškosios praktikos, tačiau jos turi ir panašumų). Norėtusi, kad įstatymai būtų geriau pritaikyti praktikuoti tokį ypatingą gydymo būdą, Vokietijos dvasinių gydytojų federacija rekomenduoja išsilaisyti gydytojo egzaminą. Norint užsiimti tik psichologinėmis konsultacinėmis ar dvasiniu gydymu, pakanka išlaikyti supaprastintą egzaminą.

Kitose valstybėse, ****pvz., Anglijoje****, dvasiniai gydytojai yra pripažįstami, jie net dirba ligoninėse.

Nepriklausomai nuo teisinių klausimų, išgijimo ieškantis žmogus turėtų ir pats aktyviai to siekti, pavyzdžiui, sveikai maitindamasis ar laikydamasis dietos, mankštindamasis ir stengdamasis pakankamai miegoti, bei melstis.

*) „Kristaus keliu“ pagrindiniame tekste ši ir kitos temos nagrinėjamos remiantis už tradicinę mediciną platesniu požiūriu bei siejamos su bendra žmogaus raida.

***) Apie geriausią požiūrį meldžiantis žr. papildomą puslapį „Malda už taiką, gyvybę ir žemę“

*** Yra papildomas puslapis „Krikščioniška meditacija“.

****) Pvz., National Federation of Spiritual Healers (NFSH) (Nacionalinė dvasinių gydytojų federacija), Harry Edwardso judėjimas, gydytojams padeda įsidarbinti bei siūlo tobulinimosi kursus: <http://www.nfsh.org.uk> ; World Federation of Healing (Pasaulinė gydymo federacija) – daugelį grupių jungianti pasaulinė organizacija: <http://www.wfh.org.uk>

Nežinome, ar egzistuoja vien krikščioniškais principais besiremianti ar vien dvasinius gydytojus krikščionis vienijanti asociacija. Tačiau kartais paprastą, intensyvią ir veiksmingą biblinę išgydymo maldą rasite kai kuriose laisvosiose bažnyčiose – baptistų ar sekmininkų bažnyčiose. Kai kuriose katalikų piligriminių kelionių vietose, pvz., Lurde, taip pat vyksta ypatingi išgydymai malda ir tikėjimu.

(„Kristaus Keliai“ / „Ways-of-christ“ neatsako už kitų tinklalapių turinį ir savaime nepritaria viskam, kas juose rašoma.)

[Grįžti į turinį](#)

Palaiminimai

Jei esi susiderinęs su Dievu, kaip tikintysis gali **laiminti** visus ir viską, ką panorėjęs, jei manai, kad tai yra pagal Dievo valią.* Palaiminimas nėra vien įprastas kunigo palaiminimas pagal *Skaičių 6, 23 – 7, 1*.

TU gali skleisti palaiminimus. Nereikalingos jokios formulės, nereikia palaiminimo išsakyti garsiai, pakanka teisingo požiūrio – „būk palaimintas, kaip nori Viešpats“. Su tavo palaiminimais Dievas nedarys nieko blogo. Ir nors įprotis laiminti šiandien nedažnas, jo svarba nesumažėjo.

Biblijoje daug rašoma apie palaiminimus. Dažniausiai minimos vietos:

Zacharijo 8, 13; Apaštaloj darbų 3, 26; Efeziečiams 1, 3; 1 Petro 3, 9-11; Pakartoto Įstatymo 11, 26; Psalmių 115, 13; Patarlių 11, 25; Mato 5, 44; Žydams 6, 7.

*) Pavyzdžiui, jei laiminami ginklai, angelams gali būti sudėtinga nunešti tokį „palaiminimą“.

[Grijti į turinį](#)

Skundas kaip galima krikščioniškos praktikos dalis

Kai kurie griežti mokymai sudaro vienpusišką įspūdį, kad krikščionys turėtų susitaikyti su likimu ir pernelyg nedejuoti dėl to, kas dedasi pasaulyje – jie gali melstis, kad situacija pagerėtų, arba bandyti ją pakeisti. Tačiau pikti skundai Dievui – žr. raudas Senajame Testamente – reti. Veikiau jų rasite tokiuose kūriniuose kaip „Donas Kamilo ir Peponė“ („Don Camillo e Peppone“). Skundų gali pasitaikyti asmeninėse maldose. Ir nors nerekomenduojame krikščionims nusikopijuoti žydų papročio dejuoti prie Raudų sienos Jeruzalėje, iš praktikos matyti, kad skūstis Dievui gali būti labai svarbi krikščionio gyvenimo dalis.

Jei konkrečias krikščioniškas vertybes ir pažadus, pavyzdžiui, Kalno pamokslo „*Romieji paveldės žemę*“ (Mt 5, 5), palyginsime su pasaulyje vyraujančiomis tendencijomis, gali pasirodyti, kad krikščionys nemoka elgtis su pažadu. Bibliniai pažadai nėra neįpareigojanti malonė, kuri gali nusileisti arba gali nenusileisti – nors, be abejo, ji egzistuoja. Pažadas yra pažadas: jo išsipildymo laikas gali priklausyti nuo žmogaus pribrendimo ir (arba) maldų.

[„Dangaus karalystė jėga grobiama“ Mt 11, 12]

Nebeaišku, ar teisinga skūstis kitais žmonėmis? Ar velnio galiomis, kurios galbūt sugundė žmones – kaip atremtų kai kurie teologai? Galima manyti, jog kalti yra abu. Arba pabrėžti, kad „buvo leista pasireikšti blogiui“ (žmogiškai priduriant, pavyzdžiui, „nes žmonės turi išmokti atskirti“). Vis dėlto, ar tik Dievas yra tas „režisierius“, kuris gali ką nors leisti arba ne ir sugalvoja savo „taisykles“? Būtų per daug paprasta visą pasaulio blogį ar kiekvieną „leidimą“ priskirti pačiam Dievui. Pirmaisiais amžiais Ankstyvieji tėvai – bažnyčių vis dar gerbiami dėl jų mokymo – rašė apie tarp Dievo ir žmogaus (ir kitų kūrinių) esančias angelų hierarchijas. Gnostikų mokymas kalbėjo apie vadinamuosius „archontus“, dažnai turinčius problematiškų savybių. Kitos kultūros tokią patirtį pritaikė savaip, pavyzdžiui, tibetiečių „Mirusiųjų knyga“ pilna patarimų, kaip su tokiomis būtybėmis elgtis po mirties. Ypač kalbant apie esminius ar pačius svarbiausius dalykus, be smulkmeniško žmonių priekaištavimo vieni kitiems, vieną dieną gali pasirodyti, jog būta tam tikros „režisūros“ – ne visiškai be klaidų, žemiau Dievo, bet labai „aukštos“, jei lyginsime su žmogumi ir neigiamomis jėgomis. Šis požiūris prisideda ir prie seno filosofų keliamo klausimo dėl „teodicėjos“ ar dėl Dievo santykio su pasaulio blogiu (jo „pateisinimo“).

Išvados: iš tikrųjų įmanoma skūstis Dievui, nes jis yra tinkamas bendravimo partneris, tačiau nėra prasmės skūstis juo. Skundas gali būti emociingas minčių išsakymas Dievui, net jei šie jausmai – pyktis dėl neteisybės vietoj liūdesio (Mt 5, 6). Kadangi sprendimas paliekamas Dievui, toks skundimasis faktiškai yra atskira intensyvios maldos rūšis. Vis dėlto skundimąsi turi lydėti meilė bei gili pagarba Dievui ir (arba) Jėzui Kristui, apsaugodama žmogų nuo įpratimo kalbėti vien neigiamus dalykus, kitaip tai vestų ne prie Dievo, o kur nors kitur.

Kitas būdas – pirmiausia leisti emocijoms nurimti, kad galima būtų melstis klasikine tyra malda, viską atnešant Dievui su padėka ar kaip prašymą. Žinoma, meldimasis tokia malda nuolat parodo teisingą požiūrį į Dievą. Tačiau, kaip buvo minėta, skūstis leidžiama, jei tas skundas nuoširdus (tikras) ir atrodo būtinas.

[Grijti į turinį](#)

Krikščionio kelias – suprasti kasdienybę

Kiekvienas, kuris nori palikti savo netobulumą ir siekti geresnių savybių, laikydamas Jėzų standartu ir pagalba (žr. skyrių „Moralinių vertybių pagrindai“), visų pirma turi įsisąmoninti savo paties silpnybes ir padarytas klaidas, užuot dėl prastos nuotaikos, iškilusių problemų ar padarytos žalos kaltinęs kitus (plg. *Mato 7, 1-3: „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami. Kokių teismu teisiatė, tokiu ir patys būsite teisiami, ir kokių saiku seikite, tokiu ir jums bus atseikėta. Kodėl matai krislį savo brolio akyje, o nepastebi rasto savojoje?“*).

Mintyse pasižymėkite arba užsirašykite šias savybes ir siekite kaip įmanoma greičiau jas pakeisti – tyliai (plg. *pagrindinio teksto skyrių „Tyla dykumoje“*) ir atsargiai, tarsi ką nors gamindami. Jei pavyks jas pakeisti – įsidėmėkite tai. Čia reikia įdėti savo pačių pastangų, galbūt melstis atitinkama malda, ir pagal turimą tikėjimą sulauksite Dievo pagalbos. Rimtai to imantis, pirmiausia reikia iširti savo požiūrį, mintis ir jausmus, o galiausiai pakeisti elgesį. Ieškoti, kokios atskiros dalys sudaro problemą, ir tada melstis ieškant sprendimo (plg. *skyrių „Šventas įtūžis (ir požiūriai į emocijas)“*).

Sunku pakeisti per visą gyvenimą nusistovėjusius įpročius, tačiau įmanoma, jei sugebėsite atskleisti vis daugiau sąmonėje slypinčių šaknų. Kartais gali pavykti pasikeisti iš karto. Tai tarsi rūkantis žmogus, nusprendęs visam laikui mesti rūkyti (plg. *skyrių „Kristaus atsimaitymas ant Taboro kalno“*).

„Žiūrėti į tai, kas atsitiko, ir meldžiantis sąmoningai suvokti“ – tai dvasinis kelias, padėsiantis mums sparčiai tobulėti ir lydėsiantis visą gyvenimą. Tačiau intensyviai taikant šį būdą, kai kurie svarbūs pasikeitimai gali įvykti greitai. Dar gali pasilikti „gilesni problemų sluoksniai“, tačiau matysis šie šie pasikeitimai.

- Impulsai kils ir iš žmogaus sąmonės... (*Mato 5, 5 ir 5, 9*).

(Visa tai tinka žmonėms, kurių problemas psichologai įvertintų kaip „normalias“. Jei žmogus nori pagerinti asmenybės bruožus, kurie tam tikru laipsniu laikomi „ligotais“, svarbu pasitelkti į pagalbą specialistą, galbūt psichologą, nes toks žmogus mažiau už „normalius“ žmones sugeba save kontroliuoti ir spręsti problemas. Jei žmogaus sugebėjimai keistis būtų tokie riboti, kad be pagalbos iš šalies jie nieko negalėtų padaryti, be atitinkamos terapijos, padedantis žmogus galėtų taip pat melstis už tą, kuriam padeda. Būtina sąlyga – prašyti pagalbos; žinoma, jog pats Jėzus užduodavo svarbų klausimą: „Ar nori pasveikti?“ *Žr. skyrių „Jėzus Kristus ir išgydymas“*.)

[Grijti į turinį](#)

Krikščioniški požiūriai į ekonominius ir socialinius klausimus

Naujausi ekonominiai tyrimai rodo*, jog žmogus nėra vien egoistinė būtybė, suformuota dabartinės liberalios ekonomikos teorijos. Tyrimų metu tik mažuma elgėsi siekdama savo interesų. Daugeliui žmonių buvo tiek pat ar net labiau svarbios tokios vertybės kaip „savanoriškas abipusis bendradarbiavimas“ ir kt. Vis dėlto, kaip ir egoizmas, šis „abipusis altruizmas“ savaime nėra visuomenei naudingiausias ir net gali lemti uždarytų grupių susidarymą. Taigi mums vystytis padės tik sąmoningi ir nuoseklūs etiški sprendimai.

Čia atsiranda įvairūs psichologiniai ir religiniai-etiniai požiūriai. Kiekvieno žmogaus prigimtis yra asmeniška ir socialinė. Jei žmogus yra atviras, jis gali išmokti kukliai pasitikėti savimi ir puoselėti vienybę. Jei stipriai pasireiškia egoizmas, vadinasi, nebuvo progos altruizmui atsiskleisti arba jį sunaikino griežtas vakarų visuomenės ugdymas. Socialistinėse visuomenėse solidarumas buvo perdėm pabrėžiamas. Priešingai žmogaus prigimčiai buvo nepaisoma charakterio individualybės (ji buvo naikinama drauge su laisvės troškimu). Nesuradus pusiausvyros tarp visuomeniškumo ir individualybės, anksčiau ar vėliau prasiverš visuomenės kritika. Jei laikui bėgant visuomenė neišmoks išlaikyti šios pusiausvyros, ji pradės risti žemyn. Tai pasakytina ir apie vyraujančią šių dienų ekonominę situaciją su būdingais globaliais veikėjais. Jėzus pataria pirmiausia spręsti savo pačių problemas (*Mato 7 sk.*).

Viena vertus, bendrųjų Kalno pamokslo (*Mato 5 – 7 sk.*) vertybių neįmanoma tiesiogiai paversti nurodymais, kaip spręsti visuomenines problemas. Kita vertus, geraširdiškumo taikymo asmeniniame gyvenime – sąjungose ar politiniuose reikaluose taikant priešingus principus –

negalima pateisinti Jėzaus išmintimi. Sąžiningų etikos vertybių** svarba turi būti įrodyta visuose, net ir globaliame lygmenyje. Pavyzdžiui, labdara ir Jėzaus dėmesys vargšams šiandien yra neabejotinai aktualūs dirbant visuomeninius darbus ir žmonių tarpusavio santykiams kompanijose, nekalbant apie bažnyčių vykdomą socialinę rūpybą. *Mato 22, 21* kalbama apie praktinius dalykus: Jėzus pripažįsta labdarą ir tradicinę „dešimtinę“ – greta mokesčių romėnams, religiniams ir labdaros tikslams skiriamus dešimt procentų pajamų. Tačiau pasirengimas pagelbėti Jėzaus prasme remiasi laisvanorišku apsisprendimu, tuo tiesiogiai negalima grįsti jokių priverstinio persikirstymo koncepcijų. Ir toliau galioja 9 ir 10 įsakymai: „Negeisk savo .... artimo turto“. Net ir dedant visas pastangas, kad būtų pagerinta daugelio socialinė padėtis, skirtingi likimai yra Dievo rankose.

Mato 25, 14-30 ir Luko 19 sk. pateiktas palyginimas atkreipia dėmesį į materialius dalykus. Tačiau pagal kontekstą suprantame (*Evangelija pagal Luką*: etiškas mokesčių rinkėjo elgesys, *Evangelija pagal Matą*: palyginimas apie mergelių tikėjimo jėgą), kad palyginimais norima pasakyti daugiau, ne vien kaip dauginti žemiškas gėrybes ir pinigus. *Luko 12, 33* dar aiškiau parodoma, jog sielos turtai yra vertingesni už žemiškuosius. Vis dėlto atsakomybė tvarkyti patikėtą turtą siejasi ir su materialiomis vertybėmis, pvz., patariama padėti vargšams ir ligoniams. Tokiu atveju materialiai ar finansinė parama yra priimtina vertybė, todėl nereikia materialių daiktų apskritai atmesti. Šiuo atveju svarbiausia, kam panaudojamas turtas ar pinigai.

Melas ir apgaulė, žmonių atstūmimas ir projektų vykdymas nepasirūpinus, kad jie nebūtų žalingi nekaltiems žmonėms bei neatsiklausus asmenų, kuriems projektai yra skirti, – tai nėra atsakingas vieningumas, kurį Jėzus nuolat demonstravo. Jėzus nekalbėjo ir apie „prigimtinus poreikius“ kaip kiekvienos nesėkmės priedangą.

Palūkanų draudimas žinomas islame, tačiau žydai ir krikščionys panašių patarimų ras Biblijoje (Senasis Testamentas draudė imti palūkanas):

Ezechielio 18, 8-9: „[Kuris] neskolina už nuošimčius ir nereikalauja gražinti su priedu (kiti vertimai: su didelėmis palūkanomis), nedaro neteisybės, teisingai teisia, laikosi mano nuostatų ir vykdo mano sprendimus – toks yra teisus; jis tikrai bus gyvas, skelbia Visagalis Viešpats“.

Taip pat žr. *Ezdro 7, 24* (draudimas imti palūkanas ir mokesčius iš tam tikrų profesijų asmenų).

Kai kurie žmonės tradiciškai aiškina *Patarlių 28, 8*, jog nesvarbu, kad pinigai uždirbami iš palūkanų, nes galiausiai turtingieji juos panaudos vargšų ar visuomenės labui. Tačiau jei daugiau pinigų skiriama priešingiems tikslams, eilutės prielaida nėra įvykdoma. Pagal šią eilutę svarbiausia, kam pinigai panaudojami.

Apie palūkanas taip pat žr. Naujajį Testamentą, *Mato 23, 23* ir *17, 24*.

Mums pirmiausia rūpėjo, kas būtų aktualu ne Senojo Testamento kontekste, todėl *Pakartoto Įstatymo 23 sk.* čia nenagrinėjome.

Biblija skatina be reikalo neįsiskolinti (*Pat 22,7*) ir planuoti, atsižvelgiant į ateitį (*Pat 21,5*) bei nuolat mokytis išminties ir proto (pvz., *Pat 4,5-8*). Buvo skatinama taupyti; kiekvienais metais turėjo būti atidedama jau minėta „dešimtinė“, kad už ją būtų galima keliauti į religines šventes ir turėti aukų (*Ist 14,22-27*). Paulius reikalavo iš krikščionių šiek tiek atidėti kiekvieną savaitę, kad prireikus būtų lėšų padėti į bėdą patekusiems kitiems krikščionims (*1 Kor 16,1, 2*) ir kvietė saikingai elgtis su žemišku turtu (*1 Tim 6,8*). Jėzus skaito, jog prieš, pvz., pradėdant statybų projektą, reikia apskaičiuoti, ar pakaks tam pinigų (*Lk 14,28*). Su ilgalaike perspektyva susietas ūkio vedimas ir šiandien būtų svarbus kaip terapija ir išankstinis pasiruošimas: privatus, ekonominis ir viešasis įsiskolinimas yra pasaulinių finansinių nestabilumų priežastis. Kristaus kelių svetainė nesiekia politinių tikslų, todėl čia nurodyti tik bendrieji aspektai.

*) 2002 m. kovą leidinyje „Spektrum der Wissenschaft“ išspausdintas interviu „Reziproker Altruismus“ su Ernstu Fehru, Ciūricho (Šveicarija) instituto „Institut für Empirische Wirtschaftsforschung“ direktoriumi.

***) Šių vertybių dvasiniai aspektai aprašyti „Kristaus kelių“ pagrindinio teksto skyriuje „Kalno pamokslas“.

***) Taip pat žr. papildomą puslapį „[Etinių vertybių pagrindai](#)“.

[Grižti į turinį](#)

Krikščioniški požiūriai į visuomenę ir politiką*

Mato 22, 21; Morkaus 12, 13-17 ir Luko 20, 20-26 užrašyti žodžiai: „Kas ciesoriaus, atiduok ciesoriui, o kas Dievo – Dievui“ – tikroviškas požiūris į mokesčių mokėjimą romėnams. Jis taip pat aiškiai atskiria valstybę nuo religijos. Tačiau tai nereiškia, jog turime pataikauti valdžiai. Apaštalų darbų 5, 29 pasakyta: „Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių“. Jėzus nekalba apie „prigimtinus poreikius“ kaip kiekvienos klaidos pateisinimą.

Viena vertus, bendrųjų Kalno pamokslo (*Mato 5 – 7 sk.*) vertybių neįmanoma tiesiogiai paversti nurodymais, kaip spręsti visuomenines problemas. Kita vertus, geraširdiškumo taikymo asmeniniame gyvenime – sąjungose ar politiniuose reikaluose taikant priešingus principus – negalima pagrįsti Jėzaus mokymu. Sąžiningų etikos vertybių** svarba turi būti įrodyta visuose, net ir globaliame lygmenyje. Pavyzdžiui, jei su konkurentais rungsimės nesąžiningais metodais, apgaudinėsime žmones ir vykdysime projektus nepasirūpinę, kad jie nekenktų nekaltiems žmonėms bei neatsiklausę asmenų, kuriems tie projektai yra skirti, tokie veiksmai prieštarauja Jėzaus demonstruojamam teisingumui ir atsakingumui.

Jeremijo 29, 7 randame pranašišką patarimą: „Siekite gerovės (taikos ir klestėjimo) miestui, į kurį jus ištrėmiau, melskitės už jį, nes jo gerovėje ir jūs turėsite ramybę“. Patariama siekti solidarumo. Taip pat *Mato 5, 13* ir *13, 33* rekomenduojama nuoširdžiai rūpintis visuomene ir būti „žemės druska“. Taigi krikščioniškas darbas gali pareikalauti ir savarankiško mąstymo, išeinančio už vienpusio „kairieji / dešinieji“ skirstymo ribų.

Mt 7,3-5 „... pirmiau išritink rąstą iš savo akies, o paskui pažiūrėsi, kaip išimti krislelį iš brolio akies“ – tai akivaizdžiai nėra nurodymas kiekvieną apriboti tik subjektyviu savo paties silpnybių nagrinėjimu, nors tokį įspūdį gali sukelti kai kurie krikščioniški ratai. Tačiau praktiniu gyvenimo įpročiu turi tapti visada pirmiausia pradėti nuo savęs, kad po to tuo laisviau, o būtent nepriskiriant savo problemų kitam, jį ten, kur atrodo reikalinga, būtų galima subarti ar pakritikuoti. Tai vėlgi gali būti taikoma ir asmeninei aplinkai, ir politikams.

Taip pat egzistuoja situacijos, kai krikščionių prašoma šalintis nederamo visuomenės elgesio. *Apreiškimo 18, 4*: „Ir aš išgirdau iš dangaus kitą balsą, skelbiantį: „Išeikite iš jos (Babelės miesto), mano žmonės, kad nedalyvautumėte jos nuodėmėse ir nepatirtumėte jos negandų!“

* Tinklalapis „Kristaus keliai“ nesiekia politinių tikslų. Čia pateikiamos tik bendros idėjos pamąstymams šia tema.

** Papildomai žr. „Etinių vertybių pagrindai“ ir „Krikščioniški požiūriai į ekonominius ir socialinius klausimus“.

[Grižti į turinį](#)

Religija ir filosofija: Habermaso kalbos „Tikėjimas ir pažinimas“ (2001)* komentaras Su pastaba apie kitas filosofijos mokyklas

Filosofas prof. Juergen Habermasas, iki šiol laikytas ateistu, pripažino, jog religinės idėjos yra svarbios kaip pasaulietinės visuomenės vertybių ir vienybės šaltinis. Žmogaus, sukurto laisvo ir turinčio teisę į laisvę, panašumas į Dievą gali ką nors reikšti ir „religiškai neišsprusiam“ žmogui. J. Habermasas teigia, jog be susitaikymo ir atleidimo – iš religijos kylančių vertybių – pasaulis negali vystytis. Jis kalba apie „skausmą tų, su kuriais be priežasties blogai elgiamasi, kurie žeminami ir žudomi, skausmą, peržengiantį bet kokį žmogiško atitaisymo saiką“. „Prarasta prisikėlimo viltis palieka žymią tuštumą“ (pasaulietinėje visuomenėje).

Habermasas suvokia, koks svarbus yra apsišvietusių krikščionių polinkis iš anksto nusileisti, o bendraudami su šiuolaikiniais krikščionimis tai turėtų demonstruoti mąstytojai pasauliečiai. Habermasas teigia, jog religinė sąmonė veikia proto kaip nedarnius suvokiamus ryšius su kitomis denominacijomis ir religijomis. Komentaras: bent vakarietiškoje visuomenėje tai nėra plačiai

paplitę. (Ekumeniniam ar tarpreliginiam dialogui svarbios pažiūros pateiktos pagrindiniame tekste ir keliuose papildomuose puslapiuose, pvz., apie bažnyčias ir etiką).

Religinė sąmonė turi prisiderinti prie mokslo autoritetų. Komentarai: mūsų nuomone, veikiamos ekonominių ir kitokių veiksnių, vyraujančios mokslo tendencijos dažnai atsilieka nuo naujausių mokslo tyrimų arba jų nepripažįsta. Todėl daugelio temų atžvilgiu galima abejoti tokių autoritetų pagrįstumu. Mokslo srityje trūksta tarpdisciplininio bendradarbiavimo ir pliuralizmo. Tai pasakytina ne tik apie tiesiogiai su žmogumi susijusius klausimus, pvz., genų inžineriją (jos problemas Habermasas taip pat mini), bet ir kitas mokslo šakas. Keliaudami per evangelijas, keliose pagrindinio teksto vietose minėjome tam tikrus naujus mokslinius tyrimus. Iš tikrųjų religijos ir mokslo dialogas yra būtinas. Vis dėlto, kaip rodo patirtis, į dialogą turėtų būti įtrauktos naujos gamtos mokslų šakos** ir naujos religinės grupės. Be to, religijos atstovai turi įtraukti įžvalgas, kurios atsiranda sąmoningai apmąstant gilius dvasinius patyrimus, užuot pasitelkę vien teologines mintis. Tik šitaip bus išvengta nesusikalbėjimų. Senomis mokslo paradigmomis (senomis esminėmis prielaidomis apie pasaulio prigimtį) pagrįstų ankstesnių dialogų ir riboto požiūrio į krikščionybę nepakanka. Procesas, kuriuo metu žmogus vėl tampa žmogumi, o jo siela vėl tampa siela, užuot ją laikius tiesiog chemine smegenų funkcija, gali būti naudingas ir humanitariniams mokslams.

Šviesi religinė sąmonė turi „pritarti konstitucinės valstybės prielaidoms“. Habermasas mini, jog be šio žingsnio gali žlugti valstybė. Komentarai: šiuolaikinių krikščionių prisitaikymas prie laisvų piliečių vertybių iš dalies yra grįžimas prie ankstyvosios krikščionybės šaknų, kokios jos buvo prieš krikščionybę susaistant su valstybe 325 metais.

Paprastai turėdami reikalų su pasaulietinėmis institucijomis krikščionys ir religinės grupės savo kalbą priderindavo prie pasaulietinės. Tuo tarpu Habermasas ragina pasaulietiškai mąstančius žmones, bendraujant su religingais žmonėmis, savo kalbą pritaikyti prie religinės kalbos, užuot bandžius viską suprasti iš konteksto. Pasaulietinė dauguma „neturi taikyti daugumos valios“ tikintiesiems esminiais klausimais, prieš tai sąžiningai napanagrinėję, ko patys galėtų pasimokyti iš šių priešingų pažiūrų. Komentarai: mokslininkai, politikai ir kiti žmonės iš tiesų turėtų įsiklausyti, ar tokios sąvokos kaip „kūrinijos apsauga“, „būtybė“, netgi „žmogus“ nereiškia ko nors daugiau, palyginti su „kosmosu“, „biosfera“, „ekologija“, „homo sapiens“ ir kt.

Habermasas tikisi, kad tarp religijos ir mokslo atsiras „tarpininkas“ – „demokratiškas šviesus sveikas protas“, – ir postpasaulietinėje visuomenėje nustos egzistavusios įvairios religinės grupės. Komentarai: Vokietijoje, pvz., šis principas nelabai veikia, tik kartais ir tik didelės bažnyčios kviečiamos dalyvauti diskusijose. Tuo tarpu JAV religinė žmonių veikla yra labiau gerbiama, tačiau pasaulietinėje visuomenėje religinės vertybės dažnai įgyja neatpažįstamą formą.

*) Vokietijos knygų prekeivių taikos premijos laimėtojo kalba „Glaube und Wissen“, *FAZ/SZ 2001 m. spalio 15 d., 9 psl.* arba [vokiškoje svetainėje](#).

**) Taip pat žr. papildomą puslapį „[Mokslas ir tikėjimas Dievu](#)“.

***) Pastaba: Habermasas ir kitos filosofijos mokyklos

Jürgen Habermasas, drauge su *Theodoru W. Adorno* ir *Herbertu Marcuse*, priklausė Frankfurto mokyklai. Jų „kritinė teorija“ jungė pakeistas neomarksizmo, švietimo ir ateizmo idėjas bei turėjo didelės įtakos 1968-ųjų studentų judėjimui.

1968-ųjų judėjimo teoriją ir veiklą nuo 1969 m. daugiausia kritikavo *Günteris Rohrmoseris*, konservatyviosios filosofijos ir teologijos atstovas. Jų „utopija“ jis laikė „erzaco religija“ (religijos pakaitalu, konkuruojančiu su krikščioniškąja išgelbėjimo ir eschatologijos doktrina) ir bandė išsaugoti seną Augustino mokymą apie „dvi karalystes, religiją ir valstybę, kurių abiejų Dievas pageidauja“.

Frankfurto mokyklai priklausantys universiteto dėstytojai ir jų oponentai konservatyvūs krikščionys bei liberalios ekonomikos atstovai surašė vienpusiškus argumentus vieni prieš kitus, kartais oponentus priskirdami vienai grupei. Taigi pirmieji nebegalėjo galvoti, ar reikėtų išsaugoti tam tikas konservatyvias vertybes, o pastarieji prarado galimybę įžvelgti pagrįstus naujų socialinių judėjimų motyvus (nekreipiant dėmesio į ideologinius iškraipymus), nukreiptus prieš formalų autoritarizmą. Vis dėlto dabar daug žmonių Vokietijoje ir kitose šalyse šių klausimų netraktuoja taip tiesmukai, kadangi nebepritaria 1968-ųjų judėjimo

„fronto linijoms“. Tačiau mokslinių tyrimų raida nebuvo tolygi: parašyta daugybė knygų, kuriose bet koks blogis priskiriamas oponentams ignoruojant draugų klaidas.

[Grižti į turinį](#)

Krikščioniški požiūriai į ekologiją*

Pradžios 1, 26-28: „Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų atvaizdą ir panašumą. Jis tevaldo... visą žemę“. ** Šie žodžiai nereiškia, kaip buvo aiškinama, kad su aplinka žmogus gali elgtis neatsakingai. Priešingai, pradinė žmonijos kaip kūrinijos viršūnės dieviška vizija – „jo panašumas“. Žmogaus valdžia yra natūrali valdžia „duoti vardus“ kitiems kūrinijoms ir iš tiesų atsakingai su jais elgtis. *Pradžios 2, 15* atsakomybė įvardijama taip: „Ir paėmė Viešpats Dievas žmogų ir apgyvendino jį Edeno sode, kad žmogus jį įdirbtų ir prižiūrėtų“. Sodas arba kūrinija yra viena, ir ji atsiskleidžia vis labiau. Vėliau žmogus prarado ryšį su Dievu ir kūrinija (žr. Rojaus istoriją) ir tapo savanaudžiu. Anksčiau buvusio pagrindo po kojomis neliko, ir užuot reiškus pretenzijas į „Adomo ir levos“ turėtą valdžią Rojuje, žmogui teko visko mokytis iš naujo. Naujajame Testamente taip pat įvertinama kūrinija. *Romiečiams 1, 20* skaitome: „Jo neregimosios ypatybės – jo amžinoji galybė ir dievytė – nuo pat pasaulio sukūrimo aiškiai suvokiamos iš jo kūrinijų...“ *Romiečiams 8, 19:* „Kūrinija su ilgesiu laukia, kada bus apreikšti Dievo sūnūs“ (kiti vertimai: „kada bus atpirktas žmogus“, kada žmonės taps tobulesni). *Romiečiams 8, 22:* „Juk mes žinome, kad visa kūrinija iki šiol dejuoja ir tebėra gimdymo skausmuose“. *Morkaus 16, 15:* „Jis tarė jiems: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (taip pat žr. *Kolosiečiams 1, 23*). Dabar mums padeda Jėzus Kristus, tačiau jis iš žmonių neperima atsakomybės už kitus žmones ir kitas gyvas būtybes. Jis padeda žmonėms tapti tobulais, „kaip ir Tėvas, kuris yra danguje, yra tobulas“ (*Mato 5, 48*): tobulas, kaip buvo sumanyta nuo pradžių – atsakingas „Dievo atvaizdas“. ***** Tad kūrinija vėl tampa viena. Tačiau pagalba ateis tik tuomet, kai žmogus norės ją priimti. *Romiečiams 1, 20* netgi sakoma, jog tie, kurie ir toliau gyvena be Dievo, yra „nepateisinami“.

„Apreiškime Jonui“ (apie jo pobūdį žr. pagrindinio teksto 2 dalį) iš tiesų minimos katastrofos, kurias galbūt teks patirti visai ar daliai žmonijos ir gamtos. Tačiau šios dieviškas bausmes lydinčios aplinkybės niekur neįvardijamos kaip teigiamos aplinkybės ar dieviškas tikslas. „Apreiškime Jonui“ nei pateisinami, nei drąsinami žmonės, prisidedantys prie daugybės gyvūnų rūšių išnykimo ar kitų katastrofų. Priešingai, čia į civilizaciją žvelgiama kritiškai. „Apreiškimas Jonui“ nekeičia teigiamo Naujojo Testamento regėjimo, išsakyto, pavyzdžiui, Kalno pamoksle (*Mato 5 sk.:* „Romieji paveldės žemę“).

Dėl „kreacionizmo“, ypač paplitusio angliškai kalbančiuose kraštuose: mūsų svetainė neatstovauja jokiam „izmui“. Pasaulio ir žmogaus sutvėrimas tikrai leidžia vietoj gryno atsitiktinumo principo nujauti Dieviškąją išmintį. Žr. taip pat ir mūsų puslapį [Gamtos mokslai ir tikėjimas Dievu](#). Taip pat galima abejoti ir kai kuriais atvejais nepagrįstu archeologiniu ar Žemės istorijos datavimu. Tačiau tie, kurie dar be to ir „7 tvėrimo dienas“ Pradžios knygoje suprato šiulaukinę prasmę kaip 7 dienas po 24 valandas, turėtų atpažinti tame interpretaciją: tai neturėtų būti klausimas, lemiantis tikėjimą ar netikėjimą. Šiandieninių dienų prielaida yra gatava atsiradusi ar sukurta Žemė su jos šiandieniniu sukimusi, ko pradžioje gi nebuvo. Jau pačioje Biblijoje yra konstatuojama: „Dievui tūkstantis metų – kaip viena diena“. 7 dienos tikrai gali reikšti kažką labai realaus, bet tiksliau neapibrėžtos trukmės „laikotarpius“, „tvėrimo ciklus“. Žiūrint naujų atradimų šviesoje, būtent plačiausius sutvėrimo procesus traktuoti kaip trumpiausius, greičiausiai taps lygiai taip pat neįtikinama, kaip ir daugelis ligšiolinių archeologinių įsivaizdavimų. Biblijoje yra pakankamai užuominų, kad Dievas galėjo apsireikšti žmonėms dar prieš Mozę, o būtent Henochui ir Nojui. Mūsų šiandieninė sutvėrimo istorija greičiausiai siekia seną žodinę, vėliau užrašytą tradiciją, kilusią iš tokių – tikrų – šaknų, kurios dalys išliko ir kitose kultūrose. Tyrimuose, pvz., žinoma keletas į akis krintančių sutapimų su šumerų Gilgamešo epu. Tai nereiškia, kad Pradžios knyga turėtų būti iš ten nurašyta. Bet tai primena, kad Abraomas yra kilęs iš Mesopotamijos.

*) Šis tinklalapis nėra politiškas, todėl pateikiame tik bendro pobūdžio požiūrius į šią gyvenimo sritį ir nerekomenduojame jokių politinių darbotvarkių šiam laikui.

***) Į tai galima būtų žiūrėti ir kaip į specialią pananteistinio požiūrio formą („Dievą galima rasti ir jo kūrinijoje“) – nereikia painioti su panteizmu („Dievas yra viskas“). Tačiau čia labiausiai tiesioginis Dievo ryšys su kūrinija užmezgamas per žmogų (plg. taip pat ir *Jn 14,21, 14,23, 15*). Ir netgi šis praktiškai vis labiau pasireiškia tik tokiu mastu, kokiu žmogus jį vis labiau įsisažmonina ir tampa vis artimesnis Kristui. Taip pat ir džiaugimasis kūrinija gali vesti prie Dievo, tačiau tokia sutvėrimo mistika gali vietoj to gerokai nuvesti ir klystkeliais, kur Dievas beliktų tik žodžiu savo paties medžiaginiams reikalams ir norams.

****) Užmezgtos sąmonės vystymosi galimybės, remiantis etapais Jėzaus gyvenime, išnagrinėtos pagrindinio teksto 1 dalyje. Šiandien žmogus gali sąmoningai – skirtingai nuo ankstesnio labiau instinktyvaus būdo – pvz., išmokti vėl geriau atpažinti sąryšius su savo aplinka ir gamta bei visa Žeme. Taip jis gali atrasti ir „susietą mąstymą“ (sąvoka, kurią *Frederikas Vesteris* naudojo kitu pagrindu) ar „daugiafunkcį mąstymą“ (*Dioringo* naudojama sąvoka, studijuojant sudėtingus ekologinius sąryšius vietoj tam netinkamo seno „tiesinio“ ar „vienpriežastinio“ mąstymo = „1 priežastis → 1 pasekmė“). Žr. taip pat mūsų puslapį „Sąmonė, smegenų tyrimai ir laisva valia“ bei puslapius „Etinių vertybių pagrindai“, „Krikščioniški ekonomikos ir socialinių klausimų aspektai“, „Bendrieji krikščioniški aspektai visuomenėje ir politikoje“, „Krikščionybė ir filosofija...“.

Taip pat žr. puslapį „Etinių vertybių pagrindai“.

[Grižti į turinį](#)

Negimę kūdikiai*

Žmogaus gyvybės pradžia

Konservatyvūs ir kritiškai krikščionys sutinka, kad žmogaus gyvenimas prasideda nuo vaisiaus užsimezgmimo.

Biblija įvairiai kalba, kad žmogaus gyvenimas yra vientisas: prasideda dieviška kilme ir tęsiasi iš kartos į kartą apimdama įvairius žmogaus raidos etapus. Biblijoje nekalbama apie „nereikšmingą gyvenimą arba gyvenimą be žmogiško orumo“, nepriklausomai nuo to, ar kalbama apie negimusius kūdikius, ar senus arba ligotus žmones.

„*Krikščioniškosios etikos vadovėlyje*“ (vok. „*Handbuch der christlichen Ethik*“) profesorius *Böckle* įvardija kelis teologus, teigusius, kad žmogaus gyvenimas prasideda ne nuo vaisiaus užsimezgmimo, o nuo šiek tiek vėliau įvykstančios „implantacijos“.

Šiuolaikinis mokslas paprastai nori atsiriboti nuo moralinių vertybių, tačiau atradimai tik įrodo „nuoseklų perėjimą“ nuo apvaisinto kiaušinėlio iki suaugusio žmogaus. Vis dėlto bet kokia teorija apie žmogaus gyvybės pradžią yra grynai sutartinė. Pavyzdžiui, *embriologas Erichas Blechschmidtas* tvirtina, jog *Haeckelio* suformuluotas „biogenezės dėsnis“, teigiantis, jog embrionas atkartoja gyvūnų evoliucijos etapus, yra atgyvenęs. Kiekvienas organas išsivysto pagal tai, kam jis yra skirtas. Šiandien embriono reakcijas galima filmuoti ultragarso kameromis.

Žmogaus genetikos profesorius *L. Lejeune* taip pat konstatavo, kad apvaisintame kiaušinėlyje esančiuose genuose jau gali būti subrendusio žmogaus organizmo „planas“. Smegenų tyrimai, vystymosi neurologija ir psichologija pateikia panašių įžvalgų. Atliekant holistiškus tyrimus be išankstinių nuostatų, sąmonė ir atmintis aptinkamos vis ankstesniuose žmogaus išsivystymo etapuose.

Taigi šios vertybės svarbios ne tik religinėms grupėms.

Kitas klausimas – kaip elgtis su tokiais požiūriais

Senajo Testamento laikais įsakymas „nežudyk“ (*Išėjimo 20 sk.*) turėjo siauresnę prasmę: „nežudyk žmogaus“; vėliau nuomonės apie „žudymo“ ir „žmogžudystės“ reikšmę išsiskyrė. Platesne prasme įstatymas taikomas visam žmogaus gyvenimui, o vegetarai jį taiko ir gyvūnams. Šiuolaikiniame tarpreliginiame „Pasaulio etose“*** pateiktas „visas gyvybės formas gerbiančios kultūros“ modelis.

Vis dėlto motinystės centrai, be to, kad padeda susilaukti vaikų, užuot smerkę visas apie abortą galvojančias moteris, turėtų rimtai atsižvelgti į sunkumus jų gyvenimuose, baimes, vidinius konfliktus ir taip toliau. Paprastai moteris nenuspręs lengva ranka pasidaryti aborto. Taip pat derėtų atsižvelgti į tai, jog abortas nėra vien moters problema – atsakomybę dėl jo turi dalintis ir vyrai.

Jei visuomenė siekia sumažinti abortų kiekį, ji taip pat turi pasirūpinti tinkamomis sąlygomis auginti vaikus. Turi būti sprendžiamos socialinės problemos – daugumos abortų priežastis, – užuot dar didesnę naštą krovus ant vargšų pečių.

Teisiniai klausimai*

Jėzus Kristus skatino sąmoningai apsispręsti elgtis etiškai, užuot taip elgusis vien pasiduodant įstatymų ar tradicijų spaudimui, kaip buvo Senojo Testamento laikais. Tačiau įstatymų standartai gali sutvirtinti etinius aspektus, kaip žmonės bandė daryti įvairiose gyvenimo srityse.

Žvelgiant į tarptautines tendencijas atrodo, jog baudžiamoji teisė, ar ji būtų griežta, ar liberali, tik nežymiai veikia atliekamų abortų kiekį. Todėl, kaip minėjome, norint juos sustabdyti reikia imtis kitų priemonių.

Abortas genų inžinerijos ir reprodukcinės medicinos kontekste

Moksliniai tyrimai ir dirbtinis apvaisinimas taip pat „suvartoja“ embrionus. Kai kuriose šalyse tai draudžia įstatymai. Neseniai atsiradusi priešimplantacinė diagnozė davė naują akstiną atsirasti daugiau priešasčių daryti abortus.

Pasekmės kitoms gyvenimo sritims

Minint gyvybės apsaugą reikia paminėti ir jau gimusiems ar suaugusiems žmonėms kylančius pavojus, ypač tas grėsmes, kurios tuo pačiu metu pavojingos ir gimusiems, negimusiems kūdikiams. Ekologinės problemos kenkia ir motinoms, ir embrionams, kurie yra jautresni už suaugusius žmones. Negimusių kūdikių apsaugos judėjimai paprastai apie tai nekalba. Lygiai kaip žalieji paprastai nenagrinėja aborto klausimo. Pavyzdžiui, Vokietijos televizijos žurnalistas *Franzas Alt* išsakė susirūpinimą susiklosčiusia situacija dar 1985 metais.

*) „Kristaus keliai“ nėra politinis tinklalapis. Mes niekam neoponuojame ir nekeliame politinių reikalavimų. Šiame puslapyje tiesiog informuojame apie bendras tendencijas.

**) Taip pat žr. papildomą puslapį „[Etinių vertybių pagrindai](#)“.

[Grijti į turinį](#)

Į 4 dalį: Senasis Testamentas ir straipsniai apie dialogą su kitomis religijomis

Senasis Testamentas, žydų religija ir Jėzus Kristus...

su ištraukomis iš pagrindinio teksto ir papildymais

Šis papildomas puslapis yra skirtas geriau suprasti Senąjį Testamentą ir religijų dialogą bei gilesnius dvasinius aspektus. Senojo Testamento knygos čia nėra taip išsamiai aprašomos kaip „Evangelija pagal Joną“ ir „Apaštalių darbai“ (Sekminės) mūsų pagrindiniuose tekstuose.

Šventųjų raštų tarpusavio ryšys

Jėzus Kristus ir jo mokiniai dažnai cituodavo klausytojams žinomus Šventuosius raštus, tai yra **Senąjį Testamentą**. Jame aprašyta sukūrimo istorija, žydų tautos istorija, surašyti įstatymai,

perteiktos pranašiškos žinios, apokrifiniai tekstai ir kt. Jėzus ir jo mokiniai paaiškino, jog jie nei siekia niekais paversti visą Senąjį Testamentą, nei išaiškinti raštus. Svarbiausia – gyventi išlaikant tiesioginį ryšį su Dievu ir Kristumi. (Taip pat žr. „Etinių vertybių pagrindai“ pagrindiniame „Kristaus kelių“ tekste.) Iš čia atsiranda naujos, palyginti su Senoju Testamentu, pažiūros.

Naujajame Testamente randame daug netiesioginių nuorodų į tuo metu vyravusias kitas religines sroves. Pavyzdžiui, „Evangelijoje pagal Joną“ akivaizdžiai dažnai kalbama žmonėms, susipažinusiems su gnostikų filosofija, jų kalba aiškinant išskirtinį krikščionišką mokymą. Paprastas pavyzdys iš Jono 1-ojo skyriaus – „Jis yra tikroji šviesa“. Kai kuriuose Pauliaus laiškuose atsižvelgiama į tai, jog žmonės žinojo senąsias mistines religijas, kurios jiems kartais būdavo geriau pažįstamos už žydų tradicijas. Apie kitas filosofijos kryptis nenusimanančiam žmogui sunku tai įžvelgti. Ne žydų raštai šiose Naujojo Testamento vietose nėra smerkiami. Smerkiami tik konkretūs iškrypę kultai ir piktnaudžiavimas jais, perspėjant žmones vengti šių kelių. Senesnis ir teisingesnis evangelizacijos (skelbimo) būdas buvo kalbėti žmonėms jiems suprantama kalba, užuot tikėjusis, kad jie pamirš iš kur yra kilę. Pastaruoju atveju jie būtų dar labiau linkę neklausyti, tuo tarpu atpirkimas pašalina bet kokius skirtumus ir žmones išgydo. Nebuvo tikimasi, kad kitos kilmės žmonės perims visas žydų tradicijas, tačiau su jais nebuvo elgiamasi šališkai. Vis dėlto tarp mokinių kildavo su tuo susijusių ginčų – jie kyla ir šiandien.

Jėzaus darbai šiuo pavidalu tais laikais buvo įmanomi tik remiantis tikėjimu Dievu ir viltimis dėl esminio, taip pat ir likusį pasaulį paveikiančio pasikeitimo, kaip jį Izraelyje skelbė pranašai. Tačiau nuo tada tikrai būtų įmanoma išvystyti krikščionybę ir kitų religinių tradicijų, o ne Senojo Testamento, pagrindu. Pavyzdžiui, pirmaisiais amžiais buvo bandyta krikščionybę pagrįsti monoteistine Zaratustros (Zoroastro) religija. (...) Tačiau čia šių bandymų nenagrinėsime.

Be hebrajų Biblijos, žydų religija paliko ir daugiau raštų, kaip antai **Talmudą**, kurį sudaro įstatymų rinkinys *Mišna* ir jo komentarai *Gemara*. Buvo sukurtos dvi Talmudo versijos – Babilono Talmudas ir Jeruzalės Talmudas. Taip pat išliko atskirų mokyklų raštai, pavyzdžiui, mistinės ezoterinės **kabalos** srovės knygos „**Zohar**“ ir „**Sepher Jezirah**“. Teigiama, jog šios knygos buvo parašytos XIII amžiuje, tačiau jos gali siekti ir senesnes tradicijas. Jos net primena senovės Egiptą. Šiandien taip pat egzistuoja žydų misticismas (Chassidim).

Doktrinos apie Dievą

„Abraomo Dievas“ buvo patiriamas, iš vienos pusės, kaip asmeninis šeimos, genties ir tautos Dievas, bet iš kitos pusės – ir kaip visatos Dievas. Šis tikėjimas griežtą monoteistinį pavidalą, prie kurio vis kvietė pranašai, įgavo tik bėgant laikui.* Pradžioje, Senajame Testamente, Dievas vadinamas „**Elohim**“ (pažodžiui reiškia „dieviško Kūrėjo dvasios“) – tai nėra genų inžinerijos dėka atsiradusios materialios nežemiškos būtybės, kaip samprotaujama tam tikrose knygose. (Vėliau atsirado įvairių aiškinimą komplikuojančių tendencijų.) Semitų žodžiai „Elohim“ ir „Alachas“ (Allah, islamiškas Dievo vardas) be abejo yra tokios pačios kilmės, taip pat kaip ir kanaaniečių „El“.

Toliau Senajame Testamente atsiranda vardas **Jahvė** (Jehova). Įvairių epochų metu Dievui priartėjant prie žmonių, anot mistikų J. Lorbero ir R. Steinerio, priartėja Dievo kaip Jehovos patyrimas. Tik vertimuose visada naudojami tie patys Dievo vardai, todėl nepastebimi skirtingų epochų žmonių patyrimai. Galbūt tikrasis Dievo kaip Jehovos patyrimas kartais būna užtemdytas, o blogio jėgos kartais būna ne kas kita kaip suklaidinti žmonės. Daug painių šiuolaikinių teorijų visa tai aiškina savaip. Visose religijose pastebėsime reiškinį, kad kalbant pranašams silpno tikėjimo, neapykantos pilni žmonės nebuvo pasiruošę pakeisti savo nuomonės. Kaip teigia profesorius iš JAV *J. J. Hurtakas*, ne kiekvienoje Senojo Testamento istorijoje kalbama apie tikrąjį Jahvę ar YHWH. Tačiau tai nereiškia, jog visus Senajame Testamente aprašomus įvykius galima analizuoti pasitelkus žmogišką logiką. Dievas geriau už mus žino, ką ir kodėl daro, ir ką ir kodėl nori, kad žmonės darytų.

Tikėjimas Mesiju ir Kristus

„Christos“ – žodis, reiškiantis pranašautą „**Mesiah**“, – minimas dar Septuagintoje, graikiškame hebrajiškos Biblijos vertime, žydu parašytame žydams apie III-II a. pr. Kr. Taigi Mesijas nėra Šv. Pauliaus „išsigalvojimas“, kaip tvirtina kai kurie šiuolaikiniai rašytojai. Urvuose prie Negyvosios jūros (Kumrane) rasti ritiniai rodo, jog dievobaimingi žydai ne vieną dešimtmetį ir amžių prieš Kristų laukė mesijinės taikos karalystės, kaip aprašyta *Izaijo 11 skyriuje* (t. p. žr. *Jer 31, 31-34*). Tačiau jau tais laikais buvo paplitusios įvairios nuomonės apie Mesiją. Jėzaus mokiniai tai pat sunkiai suvokė, jog naujoji „karalystė“ bus ne tautos sukilimas prieš romėnus, o viską keičiantis dvasinis augimas – „Dangaus karalystė“. (Žr. *Laišką Žydams*.)

Dažnai teigiama, kad **Kumrano** bendruomenė priklausė esėjų ordinui, trečiajai greta fariziejų ir sadukiejų tuo metu egzistavusiai žydu mokyklai. Tačiau tai buvo nepriklausoma bendruomenė, kuri laikėsi esėjams artimo mokslo. Jie palaikė glaudžius ryšius su visokiausiomis mokyklomis – ne tik taikiais esėjais, bet ir karingais zelotais, fariziejais iš Jeruzalės (kurie jiems davė šventyklos lobių sąrašą – nepaisant nuomonių skirtumų, Kumrano bendruomenė akivaizdžiai buvo laikoma labai patikima). Jų „Bendruomenės statute“ (1QS) yra aprašytas laukiamasis Mesijas. Jie net laukė dviejų Mesijų arba dviejų Mesijo genealogijos medžių. (Pagal to meto įstatymus, Jėzus atitiko šį aprašymą: Juozapas buvo iš Dovydo namų, o Marija – iš Aarono kunigų linijos. Šį požiūrį mini ir *Carstenas Peteris Thiede*, ritinius nagrinėjantis Izraelio senovės radinių institucijai.)

Atrodo, jog to meto mesijinis judėjimas nepastebėjo arba nelaikė svarbia *Michėjo 5, 1* pranašystės, kad Jėzus kils iš Betliejaus. Vis dėlto Matas pamini Jėzaus gimimo vietą. Kai kurie mokslininkai tai skubotai vadina Mato „išsigalvojimu“, nes buvo sakoma, jog Jėzaus namai yra toli esančiame Nazarete. Mistiko Jakobo Lorbero, kuris XIX amžiuje neturėjo jokio pagrindo paneigti tokias spėlionas, raštuose skaitome, kad Jėzus buvo kilęs iš Betliejaus, tačiau ne iš šių dienų Betliejaus, o iš greta Nazareto buvusio seno kaimo Betliejaus.

Pranašo žodžiai *Danieliaus 9, 25* dažnai siejami su Kristumi: 69 „savaitės“ nuo įsakymo atstatyti Jeruzalę (žr. *Nehemijo 2, 18, apie 445 m. pr. Kr.*) iki (antrojo) „Pateptojo“ mirties. Jei šios „savaitės“ iš tiesų reiškia „metų savaites“ (plg. su „metinėmis atostogomis“), jos iš tiesų apytiksliai nurodo Jėzaus nukryžiuojimo laiką.

Kitą idėją pateikė R. Steineris, ir ją sunku paaiškinti remiantis teologija, kuri krikščionybę ribotai apibrėžia kaip religinę organizaciją, bet galbūt ji įdomi kitoms kultūroms. Jis teigia, kad Kristus kaip būtybė, žinomas aukštesiems ikikrikščioniškiems išminčiams, apsireiškė kaip induistų Višva Karman, parsų Ahura Mazda, į saulę panaši Egipto būtybė Ozyris, keltų Baldras ir Apolonas. (Taip pat žr. pagrindinio „Kristaus kelių“ teksto skyrių „Pradžioje buvo žodis“.)

Taip pat galite pasižiūrėti Rudolfo Steinerio kristologiją ir paskaitų rinkinius: „Dvasinės būtybės dangiškuose kūnuose“ (1912), „Įžanginiai Golgotos paslapties etapai“ (1913), „Nuo Jėzaus iki Kristaus“ (1911), „Kristologija“.*

Po 2000 metų įvykusį Kristaus įsikūnijimą, kai jis prisiėmė žmogišką kūną ir visą žmoniją sugrąžino į gyvenimą, laikome pasaulio evoliucijos lūžiu. Senieji kultai iš dalies iškrypo, o krikščionybė vėliau tapo paviršutiniška (šias tendencijas būtų įdomu panagrinėti išsamiau). Kristus pasirodė kaip jam priskiriama vaidmens – atskiros religinės bendruomenės galios garanto – neatitinkantis asmuo, vien atgaivintą žmoniją simbolizuojantis asmuo, „naujasis Golgotos Adomas“.

[Updates English/ Deutsch](#)

* Tyrinėjant Senąjį Testamentą naudinga atsižvelgti į įkvėptus ateities vizijų aprašymus, suvokiant jų ypatingą pobūdį. Šiuo atveju, be Rudolfo Steinerio raštų, galima pasižiūrėti Anna Katharina Emmerich, „Das Geheimnis (Die Geheimnisse) des Alten Bundes“ (vok. k.). Apie laikus prieš Centrinės Azijos tvaną ir Naujojo Testamento laikus žr., pavyzdžiui, mistiko Jakobo Lorbero knygas (www.lorber-verlag.de; daug knygų yra išversta į anglų kalbą) ir Rudolfo Steinerio raštus. Jei pritariate krikščioniško mistizmo liudijimui, galite visiškai pamiršti kitų autorių, teigiančių, jog Jėzus niekada neegzistavo kaip realus asmuo arba kad jis tebuvo keliaujantis pamokslininkas, teorijas.

[Grižti į turinį](#)

Paiškinimas: Zoroastrizmas (parsizmas)

Mūsų puslapiai apie kitas religijas – indėlis į geresnį jų supratimą ir religijų dialogą. Krikščionybės teiginiai pagrįsti nepriklausomais tyrimais bei senomis giliomis dvasinėmis įžvalgomis. Senoji persų religija zoroastrizmas čia nėra išsamiai aprašyta, tačiau pateikiame mums svarbius jos aspektus.

Zaratustra

Šiandien parsizmo atstovai, turintys šventąjį raštą Zend Avesta, laikosi pirminio zoroastrizmo mokymo. Šią religiją Indijoje tiriantys mokslininkai nustatė, jog graikų istoriografas Herodotas buvo teisus sakydamas, kad (pirmasis) Zaratustra gyveno kelis tūkstantmečius prieš Kristų. (...)

Zaratustra dvasinį apsisvalymą suderino su teigiamu požiūriu į fizinį gyvenimą. Be to, taip pat buvo nustatyta, kad ši religija nagrinėjo ne tik kovą tarp šviesos ir tamsos – virš šių kosminių jėgų buvo vienas asmeniškasis Dievas, čia vadinamas Ahura Mazda. Ahuros Mazdos prašoma padėti per įvairias angeliškas būtybes, tačiau jų egzistavimas nereiškia, jog šis tikėjimas – politeizmas. Beasmenė Dievo pusė vadinama „Ahu“.

(Daugiausia dvasinių tyrinėjimų apie šią religiją rasite: Mazdayasnie Monasterie, Mustafa Bldg., Sir Pherozeshah Mehta Rd., Bombay 400001, Indija; www.indiayellowpages.com/zoroastrian ; mazocol@hotmail.com). Jie taip pat pabrėžia, jog apie Zaratustros kultūrą kalbama ir tyrinėtojų iš Vakarų knygoje. Žinoma, ši religija prarado daug jos pradinio „gilumo“, kurį, kaip ir kitose religijose, šiandien vėl reikia atrasti. (...)

Kai kurie islamo teologai iš Irano parsizmo pasekėjus taip pat pripažįsta kaip „raštų tautą“ drauge su žydais ir krikščionimis, tai yra ne kaip netikinčiuosius, bet kaip tuo pačiu Dievu tikinčius žmones, kuriems apie Dievą dažnai primindavo pranašai. (...)

Dvasinio kelio etika

Etinės zoroastrizmo vertybės panašios į pasaulio religijų vertybes: geros mintys, geri žodžiai ir geri darbai. (...)

Krikščionims Jėzus Kristus padeda tikėti ir atkurti nutrauktą ryšį su Dievu.

Zoroastrizmo išpažinėjai paprastai pripažįsta kitų religijų egzistavimą ir nebando žmonių nuvilioti nuo jų tikėjimo.

[Grižti į turinį](#)

Paiškinimas: Jėzus Kristus ir islamas

Tarpreliginis dialogas

Ši informacija – tai indėlis į geresnį religijų tarpusavio supratimą ir į taikų „tarpreliginį dialogą“, kuris vyksta jau daugelį metų. Šiomis pastabomis nesiekiame išsamiai apibūdinti viso islamo, juo labiau, kad ir pačiame islame yra skirtingų teologijos mokyklų.

Koranas*) ir kitos apreikštosios religijos

Islamas reiškia „Paklusimą (Dievo valiai)“, taip pat „Atsidavimą (Dievui)“.

Tikima, jog islamo Šventasis Raštas, Koranas, atsirado iš dieviško apreikimo, kurį pranašui Mahometui perdavė angelas Gibrilas – jį galima tapatinti su taip pat ir krikščionims žinomu arkangelu Gabrieliumi. Suprantama, Koranas turėtų būti laikomas svarbiausiu šventraščiu. Be jo, interpretacijai svarbios ir kitos tradicijos (Suna; pažodžiui: „įprotis“), pasiekusios mus iš pranašo laikų (Chadysai). Savo asmeniniu elgesiu net ir pranašas yra žmogus, o ne Dievas. Taip pat reikėtų nepamiršti, jog su savo Šventuoju Raštu gerai nesusipažinusių musulmonų yra tiek pat daug, kaip ir apie Bibliją nedaug nutuokiančių krikščionių.

Korane į krikščionis ar žydus kartais kreipiamasi tiesiai: „Jūs, Šventojo Rašto žmonės“ (Knygos žmonės, pvz., sura 4,171*) ir „Jūs, Izraelio vaikai“. Taigi ir jie gali domėtis Koranu*) – nors to jie dažniausiai ir nedaro. Bet kuriuo atveju religijos mokslai nagrinėja visų religijų Šventuosius raštus ir, be kitų dalykų, tiria istorinį jų aiškinimo vystymąsi. Tačiau Šventuosius Raštus visada reikėtų studijuoti pagarbiai. Dalis Korano komentatorių musulmonų rašė, kad – gerai saugomas pas Dievą – egzistuoja pirminis Korano pavidas, prieinamas tik tyriesiems angelams ir nesusitepusiems žmonių apaštalams, kita jų dalis teigė, kad žemėje esančio Korano skaitytojas turi būti malonės būsenoje.

Pranašas laikomas siųstuoju tam tikram „laikui“ (arba „tarpiniam laikui; kitas vertimas: po kurio laiko“), kuriame nėra apaštalų (sura 5, 19*). Korane išskiriami tikintieji pranašo Mohameto mokymo prasme, „knygos žmonės“ (Šventojo Rašto žmonės) ir „netikintieji“. „Knygos žmonėmis“ visų pirma vadinami judėjai ir krikščionys, kaip ir musulmonai besiremiantys ta pačia tradicija; kartais ir zoroastrizmo išpažinėjai (sura 22,17*). Nes Koranas pripažįsta ir „pranašų“ liniją, kurie visi vienodai mokė apie Vieną Dievą, Paskutinįjį teismą ir maldą už savo tautas ar savo laikmetį (pvz., sura 6, 83-92; sura 7, sura 4,136*). Tiek, kiek šių religijų žmonės tiki bendrais pagrindais, pačiame Korane jie nepriskiriami prie netikinčiųjų (sura 5,48* ir kt.) Pirmaisiais islamo šimtmečiais krikščionys ir judėjai nebuvo verčiami pereiti į islamą (laikantis Korano mokymo, kad „religijoje nėra prievartos“, žr. surą 2, 256*).

Abraomas yra laikomas vienu iš „hanifų“, kurie kaip atskiri asmenys patys atrado tiesioginį kelią į tikrąjį tikėjimą Vienatiniu Dievu.

Semitiškas žodis „Allah“ (Alachas) – prieš islamo laikų arabų kalba „al-ilah“ – tikrai yra tokios pačios kilmės, kaip ir „Elohim“, hebrajiškas Dievo varas Mozės knygoje.

Griežtai paėmus, pranašo Mohameto laikais „netikinčiaisiais“ (pažodžiui maždaug „dengiantieji“) buvo laikomi politeistai, stabmeldžiai, su kuriais jis kovojo Arabijoje ir dėl kurių įspėjo jau ir žydų ir krikščionių Biblija. Platesne prasme šiandiniame islame netikinčiaisiais laikomi tie, kurie netiki Vienatiniu Dievu ir Paskutiniu teismu. Kartais ši sąvoka neteisingai taikoma bendrai visiems ne musulmonams, kartais netgi kitos pakraipos musulmonams.

Jėzus Kristus Korane

Apie Jėzų kalbama ne tik Biblijoje, bet ir Korane (VII a.). Čia yra ir panašumų, ir skirtumų.

Pažymėtina, kad Koranas keliose vietose Jėzų pripažįsta kaip pranašą, kaip Dievo pasiuntinį ir kaip tiksliau neapibrėžtą Dievo „Žodį“, bei kaip Dievo Dvasią (sura 4,171*), „sukurtą kaip Adomas“ (suros 2, 3, 5, ...). Taigi gerai suprastame islame tai reiškia tikrai daugiau, negu mano kai kurie šiuolaikiniai teologai krikščionys, Jėzų laikantys tik visuomenės pertvarkytoju. Tik Jėzaus kaip Dievo sūnaus – Mahometo laikais krikščionys tai įsivaizdavo labai fiziškai – vėlesnėje Trejybės doktrinoje Koranas nepripažįsta. Krikščionių, kurie būtų galėję autentiškai paaiškinti pirminę mintį taip, kad ji būtų suprantama ir žmonėms, žiūrintiems iš kito išeities taško, beveik nebebuvo. (Pvz., sura 6, 101*). Laiške Romiečiams 1.4 parašyta, kad Jėzus šventumo Dvasia buvo „pristatytas Dievo sūnumi“, o ne gimė.

Taigi krikščionys tikriausiai galėtų sutikti su musulmonų įsitikinimu, kad Dievas negimė, o Jėzus nebuvo pagimdytas, bet sukurtas. Be to, graikiškas žodis „logos“, Biblijoje naudojamas dieviškai Jėzaus Kristaus kilmei arba misijai aprašyti, Evangelijose buvo išverstas ir kaip „žodis“ (žr. pirmiau), o taip Jėzus vadinamas Korane. Gal Korano – kaip ir Biblijos – apreikimuose slypi musulmonų ir krikščionių dar ne iki galo atskleistų paslapčių ir dėl to kyla bereikalingi ginčai dėl sąvokų? Kai krikščionys šį mokymą pristato taip, kad jis gali būti suvokiamas kaip politeistinė

religija, tai neatitinka paties Jėzaus mokymo: „ko tik prašytumėte tėvą (Dievą) mano vardu (t. y., vidiniai susieję su Jėzumi)“ – Biblija, Evangelija pagal Joną 15,16. Visas Jėzaus gyvenimas sukasi aplink Vienatinį Dievą, su kuriuo jis buvo glaudžiai susijęs ir pas kurį žmones atvesti gali būtent jis.

Sąvoka „Logos“ (graikiškai, Evangelijoje pagal Joną 1 – „Dievo Žodis“, apibūdinimas, ten siejamas su Kristumi) Paretso Korano vertime (į vokiečių k.) pasirodo nepriklausomai nuo Jėzaus, tačiau kituose Korano leidimuose suprantamas kaip Dievo „reikalas“ ar Dievo „įsakymas“ (sura 13,2 ir sura 13,11*).

Korane sakoma, kad Jėzus buvo „kaip Adomas“, Dievo sukurtas iš žemės (sura 3, 59*) ir kalbama apie Dievo Dvasios „Pasiuntinį“, tarpininkaujantį nekaltai mergelei Miriam (Marijai) pagimdant Jėzų (sura 19,17-22*). Krikščioniškojoje versijoje Viešpaties Angelas paskelbia apie Jėzaus gimimą iš Šventosios dvasios. Be to, Korane parašyta, kad Jėzų sustiprino Šventoji Dvasia (šventumo dvasia) (sura 5,110*).

Pagal Koraną, apie savo prisikėlimą iš numirusiųjų Jėzus paskelbė dar būdamas jaunas (sura 19,33*); vis dėlto galbūt čia kalbama apie jo grįžimą Paskutiniojo Teismo dieną, kurią prisikels tikintieji, dažnai minima Korane (žr. toliau; sura 4,159*). Korane sakoma, kad Jėzus buvo gyvas paimtas į dangų (sura 4,157-159*, sura 3,55*).

Musulmonai ir krikščionys nesutaria, ar Jėzus prieš užžengdamas į dangų buvo nukryžiuotas, mirė ir per Dievą nugalėjo mirtį, kaip teigia krikščionys, ar jis be nukryžiavimo buvo gyvas paimtas į dangų, kaip tiki musulmonai. Tačiau ir vieni, ir kiti tiki, kad paėmimo metu jis jokių būdu nebuvo miręs, bet, pvz., mokė žmones.

Jau surose 3,55* ir 5,48* pasakyta: „...aš jį padarysiu tyrą“ ir „... jūs visi sugrįšite pas mane, ir aš (Dievas) nuspręsiu, dėl ko jūs nesutarėte (šiuo gyvenime)“. Tad užuot ginčijęsi, krikščionys ir musulmonai galėtų ramiai laukti, kol bus atskleistos likusios paslaptys.

Į Koraną taip pat įtrauktas Paskutinysis Teismas ir tikinčiųjų prisikėlimas (sura 36,77-83, sura 69,13-37, suros 75 ir 99* ir kt.). Tada Jėzus sugrįš ir paliudys apie Šventojo Rašto tikinčiuosius (sura 4,159; plg. surą 16,89*). Pagal Koraną tie, kurie tiki Dievu ir Paskutiniu Teismu, taip pat ir ne musulmonai, ir daro gerą, neturi bijoti Teismo (sura 2,62; sura 4,123-124; sura 7,170*). Tiek Korane, tiek Biblijoje Teismas yra vienareikšmiškai Dievo, o ne žmonių reikalas, nesvarbu, ar tai būtų krikščionys, ar musulmonai ar judėjai.

(Tokiais palyginimais čia nesiekama sukelti abejonių dėl Korano nepriklausomybės).

Apie islamo ir krikščionybės etikos principus

Tarpusavyje glaudžiai susiję ir šių trijų „Abraomo religijų“ etikos principai. Dievo įsakymai, tegu ir ne taip pat išvardinti, žinomi ir islame, be kitų, suroje 17,22-39; suroje 5,38-40; suroje 2,188; suroje 4,135; suroje 2,195; ir suroje 17,70* (žmogaus orumas). Koranas, pvz., griežčiausiai ir be išimčių draudžia žudyti nekaltus žmones (sura 5,27-32*). Sąvoka „Gihad“ (džihadas) reiškia tik „kova“; „Šventojo karo“ prasmė paimta ne iš Korano, bet iš pranašo Mahometo posakių ir islamo teisės mokyklų***). Vidinė dvasinė ir moralinė kova su savo pačių nuo Dievo atitolinančiomis aistromis vadinama „Didžiuoju džihadu“ ir ši kova laikoma daug svarbesne už visus išorinius konfliktus. (Plg. su Jėzaus mokymu „pirmiau išritink rąstą iš savo akies...“: tada daug išorinių konfliktų liktų be pagrindo). „Žodžio džihadas“ reiškia taikų savo tikėjimo skelbimą. „Džihadas su ranka“ – aktyvus, pamokomas tikinčiojo pavyzdys. „Kardo džihadas“, taip pat vadinamas „mažuoju džihadu“, leistinas tik ginant puolamus tikinčiuosius ir „neperžengiant ribų“ (plg. Korano surą 2,190*). Tačiau „ūmumo“ bendraujant su kitatikiiais rasime ir pačiame Korane (sura 48,29*, sura 47,4*); tokie „aršūs“ pasažai gali būti lyginami su kitomis vietomis, kur jiems apibrėžiamos ribos (kaip kad „Religijoje nėra prievartos“, sura 2,256).

Yra labai daug tradicinių taisyklių, reguliuojančių lyčių tarpusavio santykius, tame tarpe ir draudimas tuoktis su kitų religijų atstovais ir pan.

Islamo praktika – tai:

- išpažinimas, kad nėra kito Dievo tik Alachas, o Mahometas yra Dievo apaštalas;

- nurodytų kasdienių maldų laikymasis (sura 2,177*);
- kasmetinis pasninkas Ramadano mėnesį (sura 2,185*);
- bent kartą gyvenime atliekama piligriminė kelionė (sura 2,196*);
- ir mokamas zakatas (mokestis labdaros tikslais) (sura 2,177*).

Šiandieniniame islame nėra centrinės institucijos, sprendžiančios religinius ir etinius klausimus. Tačiau nuomonės, kurių laikytųsi didžioji gerbiamų islamo teisės mokytojų dauguma, tikriausiai būtų plačiai pripažįstamos.

*) Naudotas „Koranas, Rudi Pareto vertimas“, išleistas „Kohlhammer“ leidykloje (vokiečių k.), kurio vertimas atitinka mokslinius reikalavimus ir aiškiai skiria pažodžiui išverstas ir geresniam teksto supratimui įterptas vietas. Tekste pateikta islamo erdvėje paplitusi egiptietiška eilučių numeracija. Kituose vertimuose gali būti naudojama viena iš dviejų kitų numeracijų; tada minimą vietą rasite šiek tiek pirmiau ar toliau nuo nurodytos eilutės numerio toje pačioje suroje. Korano vertimo sunkumai nėra svarbūs minėtųjų vietų atveju, kadangi jos yra aiškiai suprantamos. Korano vietų reikšmė buvo palyginta ir su leidiniu „Koranas, išvertė ir komentavo Adel Theodor Houry, 2007 (vokiečių k.)“; šis vertimas vertinamas ir islamo mokslininkų (pvz., Dr. Inamullah Khan, tuometinio Pasaulinės islamo konferencijos Generalinio sekretoriaus), o jo komentaruose atsižvelgiama į tradicines islamo teisės mokyklų interpretacijas.

***) Viduramžių „krikščionių kryžiaus žygiai“ taip pat buvo pagrįsti ne Biblija, o noru atlikti žygdarbius, ir neturi geros reputacijos tarp, pvz., šių laikų krikščionių Europoje.

[Grijti į turinį](#)

Paaiškinimas: Jėzus Kristus ir budizmas

Čia panagrinėsime, kuo budizmo ir savo dvasinę gelmę suvokiančios krikščioniškos mokyklos yra panašios, ir kuo jos skiriasi. Todėl Budos gyvenimo (500 m. pr. Kr.) ir mokymo išsamiai neaprašinėsime.* Detaliau panagrinėsime svarbiausius religijos aspektus.

„Niekas“ ir „Aš“

Tikrojo **Budos** mokymo esmė – ja vis dar grindžiamas hinajanos krypties budizmas – kuo labiau išsilaisvinti iš to, kas nėra žmogaus esybės dalis. Į kančią vedantys jausmai ir protas turi būti pripažinti kaip „nesantys individo savastimi“ („anatta“) ir galiausiai išnykti bei atvesti į nirvanos būseną. Ją galima pasiekti tam tikru gyvenimo būdu ir pratybomis, įskaitant ir meditaciją. Vėlesnė budizmo mahajanos mokykla – ji mokė ne apie atsiskyrimą nuo pasaulio, o vienovę su visomis būtybėmis – ypač dažnai klaidingai suvokdavo „nesavasties“ koncepciją. Šios mokyklos atstovai teigė, jog atsikračius žemų, egoistinių savybių, „aš“ iš viso nebeliks. Todėl nirvaną jie taip pat interpretuoja kaip „nieką“. Vis dėlto pats Buda dažnai kalbėdavo apie aukštesnius savo patyrimus (devintąjį žingsnį): „Ir aš (taip pat) pažvelgiau pro „nei suvokimo, nei nesuvokimo“ sritį. Laikui bėgant ji man tapo visiškai aiški, ir (aš) prasiskverbčiau į suvokimo ir jausmo panaikinimo džiaugsmą. Man jo buvo gana... Ir nuo to laiko įgyju – visiškai panaikinęs „nei suvokimą, nei nesuvokimą“ – „suvokimo ir jausmo panaikinimą“ ir pasilieku jame; ir kai visa tai perprantu protu, jų poveikis išsenka“ (Suta „Anguttara Nikaya“ 9, Nr. 41).

Pakartosime, kad **Jėzus Kristus** taip pat įkvepia žmones gryninti savo charakterį ir, užuot puolus kritikuoti kitus, pradėti nuo savęs (žr. pagrindinį Kristaus keliai tekstą). Nei savęs, nei savo mokinių jis netapatina su pasauliu ar kokia nors pasaulietine veikla, tačiau – aiškiau nei budizmas – juos apibūdina kaip priklausančius pasauliui: gyvenančius ir dirbančius pasaulyje bei tarsi raugas keičiančius jį (Jono 17 sk.).

Vis dėlto Jėzaus ir Budos pasisakymai apie gyvenimą yra tokie panašūs, kad ištisus dešimtmečius kai kurie žmonės manė, jog Jėzus mokė budizmo. Tačiau taip manyti klaidinga.

Lygiai taip pat galėtume teigti, kad jis mokė apie kurią nors kitą senąją religiją. Pagrindiniame

tekste paaiškinome, kad tokius panašumus (dalinius atitikimus) lemia dvasinė tikrovė, kurią gali patirti kiekvienas žmogus nekopijuodamas kitų. *****(...) Tai stiprioji religijų pusė – palyginti su materialistine savanaudiška visuomene, – kurios jos pakankamai neišnaudoja. Tačiau religijų panašumai ir ryšiai nekeičia fakto, jog jos visos tiesia savus, šiek tiek skirtingus kelius. (... atnaujinimai atitinkamame vokiškame puslapyje).

Iš **krikščionių mistikų** arčiausiai beasmenio rytietiško požiūrio yra Meistras Eckhartas. Iš budizmo pakraipų tiltu tikriausiai galėtų būti Nichiro mokymas. Iš **kitų Indijos išminčių** Europos personalizuotam arba vidinės vertės požiūriui artimiausias yra Sri Aurobindo – ir jo partnerė, „Motina“: jis perėjo nirvaną ir atpažino – atrodo, panašiu būdu, kaip ir kai kurie krikščionys mistikai – kad už nirvanos potyrio yra ne „Niekas“, bet kažkas visiškai kito. Jis kalba apie „Aukščiausiąjį“ ir nori parnešti tam tikrus šiojo Aukščiausiojo aspektus atgal į žemę. Yra žmonių, kuriems būtent Sri Aurobindo tapo tiltu grįžimui į krikščionybę – bet į pačią jos šerdį, kur kalba eina, pavyzdžiui, apie labai realų „sekimą Kristumi“ iki pat jėgų, kurias pademonstravo Jėzus savo prisikėlimu.

„Paskutinė tikrovė“ ir klausimas, ar yra Dievas.

Judaizmas, krikščionybė ir islamas žmogaus savybes, kurios turi būti išgrynintos, papildomai sieja su nuodėmingumu prieš Dievą. Viena vertus, tai susiję su religinių etinių taisyklių laikymusi, tiksliau, mus nuo Dievo skiriančių bruožų nugalėjimu. Paprastai vyrauja įsitikinimas – tikriausiai ir tarp daugumos budistų, – kad Budizme nėra Dievo. Todėl bendros etinės religijų deklaracijos mini tik už šio fizinio pasaulio esančią „paskutinę tikrovę“, kurią pripažįsta ir savaip interpretuoja visos religijos. Vis dėlto teiginys, kad Budizme nėra Dievo, nėra visiškai teisingas. Buda niekada neteigė, jog Dievo nėra, tačiau savo laiku apsiribojo kalbėdamas apie žmogaus kelio įžvalgas. Į induistų kunigų klausimus apie Brahmą, induizmo Dievą Kūrėją, Buda atsakė: „Gerai pažįstu Brahmą ir Brahmos pasaulį ir žinau į Brahmos pasaulį vedantį kelią bei kaip Brahma pasiekė tą pasaulį“ (Digha Nikaya, 13 kalba – nurodo dvasinius patyrimus, o ne tik induizmo knygų išmanymą). Jis kalba apie visa ko, netgi induistų dievybių, kilmę. Tai apie ką gi jis kalba? (...) Induistų Brahmos negalima tiesiog prilyginti Tėvui, apie kurį mokė Jėzus Kristus. Brahma veikia yra tam tikrų Dievo savybių, laikui bėgant iškilusių įvairiose kultūrose, personifikacija. Tačiau Brahma nėra blogio jėgų vardas.

Evangelijose ir „Apreiškime Jonui“ Tėvas aprašomas kaip kūrinijos pradžia ir pabaiga (Alfa ir Omega). Sakoma, jog jis yra aukščiau kūrinijos ir viso to, kas yra joje, ir prieš ateinant Kristui nebuvo įmanoma jį pasiekti. Remdamiesi savo autentiška patirtimi, tokie krikščionys mistikai kaip Jakobas Boehme teigė, kad šis Dievas yra ne tik virš fizinės kūrinijos, bet ir aukščiau „pirmosios, dangiškos kūrinijos“. ** Daugumos mokslininkų bandymas palyginti religijas neįtraukiant tų, kurie turėjo gilią dvasinės patirties, daug naudos neatneš. *** Be to, taip net neįmanoma rasti visiems suprantamos bendros kalbos.

Budizmo kelias veda į nirvaną, esančią anapus anapus, kuri daugeliui budistų atrodo tokia tolima, kokia tolima daugeliui krikščionių atrodo mistinė vienybė su Dievu. **** Vis dėlto budizmas taip pat moko, kad „bodhisatva“, „išsilaisvinusysis nuo reinkarnacijų“, gali savanoriškai padėti likusiai žmonijai.

Kristus užžengė pas Tėvą („ir kapas buvo tuščias“; t. p. žr. skyrius apie prisikėlimą ir užžengimą), pažadėjęs vėl sugrįžti. Dėl Kristaus ir jo kelio aukščiausioji dieviška tikrovė šiandien gali prasiskverbti į žemiau esantį fizinį lygmenį.

Čia vertėtų paminėti ir *Rudolfą Steinerį*. Jis teigia, jog Buda mokė apie meilės išmintį, o Kristus atnešė galią mylėti.

Meilės galia galų gale viską traukia atgal – arba tikriau pirmyn – į dieviškąją tobulybę. „Prašykite Tėvo mano vardu“ – tai reiškia, kad krikščioniškasis kelias į Vienatinį eina kartu su juo, per jį. Čia Buda laikomas tam tikru pionieriumi. (neu: Absatz) Tas, kuris nori atpažinti tikrovę, turi pats Kristus ir (arba) Budos prašyti pagalbos!

Buda „Kalama sutroje“: „Nesileisk būti vedamas... gandy, ... tradicijų, ... vyraujančių nuomonių, ... šventraščių autoriteto, ... vien proto ir logiškų išvadų, išgalvotų teorijų ir mėgiamų nuomonių, ... asmens pranašumo įspūdžio, ... mokytojo valdžios. Tačiau jei suvoksi pats...“ (Tikrasis tikėjimas panašesnis į atpažinimą ir įsitikinimą, o ne suvokimą protu.)

*) *Paties Budos perduodą mokymą rasite K. E. Neumanno vertimuose į vokiečių kalbą „Die Reden des Buddha“ („Budos kalbos“) ir „Längere Sammlung“ („Ilgasis rinkinys“).*

**) Teosofijoje nirvana arba atmanas yra žemiau „paranirvanos“ ir „mahaparanirvanos logikos“ dieviškų lygmenų.

***) Krikščionis mistikas mokytojas Ekkehartas savo išgyvenimus aprašė kaip nirvanos būsenos patyrimą nevertodamas šio žodžio, tik skirtumas tas, jog jo patyrimas siejasi su susitikimu su Dievu.

****) Sugrįžimas pas Dievą atsinešant viską iš gyvenimo kelio, viena vertus, – tai grįžimas prie to, kas egzistavo visada. Kita vertus, tai ir kažkas naujo, ko seniau ten nebuvo, tarsi du sutampantys trikampiai. Šį paradoksą padės suprasti tik gilūs mistiniai išgyvenimai.

*****) Yra ir filosofinių aspektų. Mahajana budizme *Nagarjuna savo Bendruosiuose Prajnaparamita komentaruose* aprašė, kad kažkas gali būti laikoma teisinga, neteisinga, teisinga ir neteisinga, bei nei teisinga, nei neteisinga, taigi keturios būsenos, vietoj grynai dualistinio arba-arba. Kadangi klasikinio proto neužtenka, kad būtų galima iki galo tai suprasti, gali būti, kad, kaip ir paradoksalių Zen budizmo sentencijų atveju (žr. pirma), tai gali atvesti prie to, kad žmogus peržengia šį dualistinį protą („nušvitimo“ forma) ir taip gali įgyti apžvalgą iš aukštesnio požiūrio. Europietiškoje filosofijoje yra kitas mąstymo išplėtimo už to senojo dualistinio arba-arba ribų kelias: *Hegelio* tezės ir antitezės dialektika įtraukia ir iš to gaunamą sintezę. Taip ji gali patį protą treniruoti užimti virš prieštaravimų ar tariamų prieštaravimų esančią poziciją ir taip tapti atviresniam aukštesniajai Dievo dvasios tiesai. Mūsų krikščioniškas projektas nepriklausomai nuo to išvystė kažką panašaus, kai iš skirtingų požiūrių galima kartu pamatyti atitinkamai iš visaapimančių pozicijų suprantamą, suderinamą dalyką (tariamų prieštaravimų nugalėjimas).

[Update, deutsch](#)

[Grįžti į turinį](#)

Paiškinimas: Jėzus Kristus ir induizmas

Mūsų papildomi puslapiai apie kitas religijas – indėlis į geresnį jų supratimą ir religijų dialogą. Čia panagrinėsime, kuo skiriasi dvasinės induizmo mokyklos nuo gilios dvasinės krikščionybės. Nesiekiamo išsamiai aprašyti induizmo religiją, tačiau detaliam panagrinėsime svarbiausius jos aspektus.

Jėzus Kristus

Induizmo mokyme atrasime įvairiai vartojamą terminą „avataras“: tai žmonės, kurie žemėje yra ne dėl savo pačių pažangos, o tam, kad savo noru prisidėtų prie tautos arba žmonijos pažangos, tarsi „dieviškos pilnatvės“ lašas. Vis dėlto vienas po kito atsirandančių „avatarų“ nuomonių skirtumai susilieja į vieną, tuo tarpu žydai ar krikščionys pabrėžia „Istorijos Dievą“, vystymosi aspektą ir su tuo susijusį ypatingą Mesijo vaidmenį (ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Pradžioje buvo žodis“).

Vis dėlto indų mentalitetas ir vartojamas žodynas leidžia taip suprasti Jėzaus Kristaus užduotį. Todėl dažnai indų jogai (mokytojai) pripažįsta, jog Jėzus atliko svarbesnį vaidmenį, negu teigia šiuolaikiniai krikščionys teologai, Jėzų laikantys paprastu žmogumi ir visuomenės pertvarkytoju. Tačiau kai kurie induistai taip pat mano, jog Jėzus buvo tik mokytojas. Nereikia pamiršti, kad dvasinės krikščionybės gelmės iš dalies buvo prarastos ir norint, kad dialogas su kitomis religijomis apskritai būtų įmanomas, šias gelmes reikia iš naujo suvokti. (Tai bandoma padaryti šio tinklalapio tekstuose*).

Joga** ir krikščionybė

Prisimenant Jėzaus žodžius: „Būkite (tapkite) tobuli, kaip jūsų dangiškasis tėvas yra tobulas“ (Mato 5, 48), iškyla įdomiausias klausimas – kaip praktikuojama kiekviena religija. Induizme šie keliai – tai įvairios jogos rūšys, kuriomis siekiama dieviško sielos tobulumo įvaldant išorinę ir vidinę žmogaus prigimtį.

Egzistuoja tam tikri europietiški dvasiniai keliai, kurie naudoja nervų ar sąmonės centrus, jogoje vadinamus „čakromis"... Negalima savaime šių idėjų vadinti nekrikščioniškomis, kaip mano daugelis bažnyčių. Šie centrai buvo žinomi krikščionims teosofams dar viduramžiais (Johann Georg Gichtel), o dabar atpažįstame juos egzistuojant kiekviename iš mūsų – lygiai kaip akupunktūriniai taškai, ypač gerai žinomi Kinijoje, savaime nėra „daosizmo“ dalis, nes šiuos taškus ir linijas galima nustatyti elektriniais prietaisais ir laikyti žmogaus audinių dalimi. (Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Šventas įtūžis“.) Vokiškoje Albrechto Frenzo knygoje „Christlicher Yoga“ („Krikščioniška joga“) teigiama, kad krikščionybė ir joga yra suderinamos.

Tačiau krikščionių akimis toks požiūris gali pasirodyti apgaulingas: ar pratimai laikomi pasiruošimu atsiverti Dievui, ar klaidingai manoma, kad tam tikri pratimai padės pasiekti dievišką tobulumą (kūno ir kvėpavimo pratimai, mantrų kartojimas – garsų galia, koncentracija, meditacija...)?

Kitas krikščionims svarbus skirtumas: jei jogoje vartojama tokia sąvoka kaip „Kristaus jėga“, ar gydanti Kristaus jėga laikoma jo dalimi, esanti aukščiau žmogaus ir veikianti jį visą, ar ji patiriama kaip nepriklausoma kosminė jėga? Jei žmogus nepalaiko tiesioginio ryšio su Kristumi, iš kur gali žinoti, kad jo patyrimai iš tiesų yra susiję su Kristumi? (Pagal pagrindinio teksto skyrių „Stebuklų klausimas“.*)

Egzistuoja ir krikščionybės praktikavimo metodai, kuriuos galima taikyti vietoj skolintų kitų religijų metodų, tačiau juos dar reikia pritaikyti šiems laikams. Pavyzdžiui, Atono kalne gyvenančių ortodoksų vienuolių praktika („kyrie-eleison“ – „Viešpatie, pasigailėk“) galėtų būti krikščionišku kvėpavimo ir mantrų kartojimo metodu. (Žr. pagrindinio teksto skyrių „Tyla dykumoje“.*) Taip pat egzistuoja specialus krikščioniškas būdas medituoti evangelijas – tuo grindžiamas mūsų pagrindinis tekstas, o meditacija aprašyta papildomame puslapyje „Krikščioniška meditacija“*.

**) Žodis „joga“ (pažodžiui: „pakinkyti į jungą“) hindi kalba reiškia „atkurti ryšį su kilme“, kaip lotyniškas žodis „religija“. Joga – tai induistų kūno, proto ir dvasios lavinimo metodai.

Krikščioniškas ir induistų misticizmas

Vidiniai nukryžiuavimo arba „sielos vidurnakčio“, „mistinės mirties“, perėjimo per „tuštumą“, kai nėra už ko užsikabinti, išgyvenimai – juos visi žinomi krikščionys mistikai, pvz., mokytojas Ekkehartas, yra vienaip ar kitaip patyrę – kažkuo panašūs į kulminacinį jogų išgyvenimą, Nirvikalpa Samadhi, arba nirvanos tuštumos pajautimą. Krikščioniškas misticizmas pridėjo patyrimą, jog šioje tuštumoje arba už jos „kažkas“ egzistuoja, tai yra Kristus arba Dievas. Aurobindo įrodė, jog įmanoma pereiti per nirvaną į tai, kas yra už jos – net ir indų taikomu būdu. Vis dėlto krikščioniškame kelyje iš pat pradžių už visko slypi Dievo pilnatvė, nes per žemę perėjęs Kristus atspindi mus su Dievu jungiantį tiltą.

Kai kas nors kaip Aurobindo susiduria su jėgomis, matomai susijusiomis su Kristaus tobulėjimu, tačiau žmogus neturi su Kristumi nieko bendro, sukuriamas sudėtingos pusiausvyros įspūdis. Tačiau gali nutikti ir taip: kai kurie prisimins knygoje aprašytą induisto berniuko vardu Sadhu Sundar Singh istoriją, kuris apie krikščionybę nieko nežinojo, tačiau intensyviai vidumi šaukdamasis Dievo staiga patyrė gyvąjį Kristų. Taip pat vienu indų tantrų apeigų metu žmonės, tikėjęsi išvysti indų dievus, staiga pamatė Kristaus viziją. „Dvasia juda, kur nori.“

R. Steinerio užuomina apie Kristaus, į saulę panašios būtybės, pažįstamos kai kuriems išminčiams, regėjimą prieš jo atėjimą į žemę sunkiai siejasi su teologija, krikščionybę laikancia

religine bendruomene, tačiau yra įdomi kitoms kultūroms. (Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Nukryžiuavimas ir laidotuvės“).

Kalbant apie daugybę induistų dievų reikia paminėti tyrimus, kuriais daroma prielaida, kad daugelio senovės kultūrų „dievai“, jei jie nėra „ypatingi genties dievai“ arba žmogiški didvyriai, – tai skirtingi vienos dieviškos būtybės aspektai, kuriuos vėliau pradėta garbinti kaip atskirus stabus. Taigi senas teorinis religijos vadinimas „politeizmu“ (kelis dievus išpažįstančia religija) netenka prasmės. Hebrajiškame Biblijos originale matyti, kad žydai vartojo daug skirtingų Dievo vardų, nurodančių skirtingas jo ypatybes. Tačiau jie nepradėjo jų garbinti kaip atskirų dievybių. Zoroastrizmo (parsizmo) atstovai, pavyzdžiui, taip pat turėjo monoteistinį (vieno Dievo) tikėjimą. Iš induizmo mokyklų, monoteistine religija gali būti laikomas vaišnavizmas.

Įdomu pažymėti, jog egzistuoja kelios mokyklos, nesutinkančios su vyraujančiu požiūriu į natūralų, privalomą kūno mirtingumą, kokio laikėsi Kristus. Pvz., indų filosofas jogas Aurobindo ir jo dvasinė partnerė „Motina“ Mira Alfassa. (Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Prisikėlimas“.*)

Mokymas apie karmą ir Dievą

Krikščionių visuomeninę veiklą ir meilės darbus induistai pavadintų „karma joga“ (likimo tyrinimo joga) arba „bhakti joga“ (meilės joga). Išminties įgijimo būdus (įskaitant meditacijas) sulygintų su „jnana joga“.

Jei žmogus stengsis būti vedamas per gyvenimą Kristuje apreikšto Dievo, iš tiesų patirs, kaip gyvenimas tampa organiška visuma. O jei tikės, jog gyvenimą valdo mechaniški likimo dėsniai – anot induistų, „karmos“ pusiausvyra, – gyvenimas iš tiesų paklus šiems principams. Kristus taip pat kalba apie atsiskaitymą „iki paskutinio skatiko“, bet nesako, kad tai vyks „akis už akį ir dantis už dantį“ principu (kaip parašyta Senajame Testamente). Pirmoje vietoje atsiranda nauja užduotis – pasirinkti ir panaudoti tuos sugebėjimus, kurie bus naudingi pačiam žmogui ir jo aplinkai. Susitvarkymas su praeitimi nebėra savitiksliis ar priežastis tobulėti. O dabar dar ir matome, kaip darydami pasirinkimus žmonės sulaukia „pagalbos iš aukščiau“. (Ištrauka iš pagrindinio teksto skyriaus „Nukryžiuavimas ir laidotuvės“, taip pat yra papildomas puslapis, susijęs su mokymu apie karmą ir reinkarnaciją.*)

Etinės vertybės

Pasaulio religijos panašiausios savo etiniais principais, ir šioje srityje religijų dialogas pažengė toliausiai. Pvz., pagrindinė klasikinės Patandžalio jogos sėkmės sąlyga yra „jama“: nedaryti žalos jokiai gyvai būtybei nei mintimis, nei žodžiais, nei darbais, nebūti godžiam, būti teisingam, laikytis seksualinio tyrumo, nepriimti aukų (būti nepriklausomam). Antrasis etapas yra „nijama“: vidinis ir išorinis apsivalymas, kuklumas, nesididžiavimas, asketiškumas, dosnumas, pasiryžimas aukotis, dievybės tyrinėjimas ir garbinimas, entuziazmas ir tikėjimas. Jogai moko, kad net Bhavagadgitoje aprašytas „kovos laukas“ – tai apvalantis žmogaus viduje vykstančios kovos laukas. Akivaizdžiai jogų mokyme atrasime panašumų į Dešimt įsakymų ir Jėzaus mokymą. Induistai, krikščionys ir daugelio kitų religijų atstovai pritarė projektui „Pasaulio etosas“.

Šventieji raštai

Seniausias induizmo religijos pamatas – Vedos, priskiriamos aukso amžiaus išminčiųms riši. Vėliau buvo pridėtas epas „Mahabharata“ su priešistorinių įvykių ir karų, todėl ne tokio „auksinio“ amžiaus, aprašymais, dažnai laikomais mitais. Vėliau atsirado išminties knygos Upanišados. *Bhagavad Gitayra* vienas iš svarbiausių induizmo šventraščių, senesniųjų vedų tradicijas susiejantis su upanišadų filosofija bei jogos išmintimi ir esantis „Mahabharatos“ dalimi. Šios didaktinės poemos herojus Krišna yra Aukščiausios dievybės žmogiškoji inkarnacija – avataras (žr. pirmiau).

[Grižti į turinį](#)

Paiškinimas: Jėzus Kristus ir taoizmas bei konfucianizmas

Papildomi internetinio projekto „Kristaus keliai“ puslapiai apie įvairias kitas religijas yra įnašas į geresnį jų supratimą bei tarpreliginį dialogą. Šiame papildomame puslapyje išnagrinėti taoizmo / konfucianizmo ir krikščionybės panašumai ir skirtumai – krikščionybės, (vėl) įsisąmoninančios dvasinės savo pačios gilumas. Čia nesiekama išsamiai aprašyti Laodži arba Konfucijaus gyvenimo ir tradicijų, bet tiksliai aptariami esminiai punktai.

Tradiciniame kinietiška dvasingume susiliejo keletas giminingų šaltinių:

1. Pirmapradis mokymas apie aukščiausiąjį principą.

Pirmapradis mokymas apie aukščiausiąjį principą Tao, „apie kurį nieko pasakyti negalima“, yra ir pirmapradė vienovė visų dalykų pradžioje, taigi prieš padalinant į poliūs Yin ir Yang*), o po to į „5 elementus“*). Šiandien ši pradinė vienovė slypi už šių kosmoso pasireiškimo formų.

Iš krikščionių misionierių, pavyzdžiui, jėzuitai šiame aukščiausiajame principo mate kažką, atitinkantį Dievą; tuo tarpu pranciškonų ir benediktinų vienuoliai, o galų gale ir popiežius, su tuo nesutiko. Iš vienos pusės, „Tao“ neatitinka naujam Dievo „Tėvo“, į kurį galima kreiptis asmeniškai, kaip tai mokė Jėzus, sampratos. Iš kitos pusės, negalima atmesti galimybes, kad tai senesnis patirties būdas ar Dievo paieškos, kokios jos buvo galimos senosios Kinijos laikais.

*) Yin yra plėtimosi, „moteriškas“ principas, pvz., simpatinė nervų sistema, Yang – sutraukiantis, „vyriškas“ principas, pvz., parasimpatinė nervų sistema. Jos abi veikia vieną kitą. „5 elementai žemė, vanduo, medis, ugnis ir metalas“ atitinka tokio paties tipo padalinimą į „4 elementus ar pasireiškimo formas žemė, vandenį, orą ir ugnį (= karštį)“, kurie buvo žinomi daugelyje senosios Europos alchemijos bei hermetikų mokyklų ir kitose kultūrose (alchemikų taip pat buvo ir krikščionių). 5-asis kiniečių elementas, taip vadinamas „metalu“, Europoje kartais būdavo vadinamas „prima materia“ (lotynų kalba tai reikštų „pirminę medžiagą, plg. šiulaikinę elementariųjų dalelių teoriją) arba „eteriu“, apie kurį, pvz., senovės Indijos ir antropozofiniuose šaltiniuose teigiama, kad jis savo ruožtu yra kelių lygmenų, taip kad iš viso esą 7 tokios agregatinės būsenos. Toks senas pažinimas šiais laikais nebebūtų priskiriamas religijai siaurąja prasme, tačiau tai nėra ir grynai abstrakti filosofija; tai sena, savaip pažangi gamtamokslinio charakterio kosmologija – netgi jei tuometiniai pažinimo metodai skiriasi nuo dabartinių.

Tai visiškai nedaro įtakos faktui, kad senosios Kinijos ir vėlesnių taoizmo meistrų praktika buvo dvasinio pobūdžio. Nes į tuometinius tyrimų rezultatus apie „elementų“ reikšmę ar jėgas žmoguje buvo atsižvelgiama tik todėl, kad dvasinio tobulėjimo kelyje praktiškai neįmanoma nekreipti dėmesio į žemiškąjį netobulumą. Tai dvasingumas, nebandantis pabėgti nuo žemiškų dalykų, kitaip nei kai kurios kitos dvasinės tradicijos. Tobulumo siekis pats savaime dar nėra priešprieša krikščioniškam mokymui apie žmogaus išganymą. Dažnai pamirštama, kad Jėzus sakė: „Taigi būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškas Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 48). Tačiau metodai skiriasi. Pirmiesiems krikščionims ir pan. buvo visiškai aišku, kad žmogus gali aktyviai pasiruošti ir atsiverti Dievo veikimui; bet krikščionybėje taip pat visada buvo aišku, kad tokiais veiksmais neįmanoma tiesiog išpešti Dievo malonės. Dievas taip pat yra laisvas.

Visur tarp įvykių danguje, kinų „T'ien“, žemės ir žmogaus, – visų kilusių iš tos pačios pirmapradės vienovės – buvo matomi atitikmenys (panašiai kaip ir viduramžių Europos aukštųjų mokyklų „7 laisvieji menai“). **Taip visos pastangos buvo nukreiptos žmogiškojo gyvenimo harmonijai su „dangumi“ – šiandienine aukščiausia jėga – ir žeme.** Tai, šalia dvasinio, rodo ir religinį pastangų charakterį. „Re-ligija“ (iš lotynų kalbos) reiškia „atgalinis ryšys“, „pakartotinis prisijungimas“, o būtent prie pirminės visų dalykų priežasties. Bet krikščionybės požiūriu pirminė visų dalykų priežastis, visko pradžia ir pabaiga yra **Kūrėjas**, į kurį galima kreiptis tiesiogiai, o Jėzus Kristus yra jungiamoji grandis, padedanti mums užmegzti šį ryšį.

Bėgant laikui Kinijoje buvo garbinama ir visa eilė atskirų dievų: dangus, žemės dievybės, vietinės dvasios ir šventieji. Tokioms religijoms naudojamas terminas „Politeizmas“ čia nelabai tinka, nes šie „dievai“, kaip ir kai kuriose kitose religijose, pirmiausia buvo tik vieno pirmapradžio principo charakteristikos (išskyrus, pvz., šventųjų garbinimą – tačiau tai turėtų būti žinoma ir kai kurioms krikščioniškoms bažnyčioms).

Tokiu keliu visų pasaulio reiškinių skirstymas į Yin ir Yang gali dar labiau sukaustyti žmogaus protą šiame poliškume; tačiau, dedant atitinkamas pastangas, gali ir nuvesti už jų toliau, į mistines sąmonės būsenas.

2. Taoizmas.

Pirmiau pateikti dėstymai didele dalimi liko bendru vėliau susikūrusių Laodzi ir Konfucijaus mokyklų pagrindu (kurias istorikai dažniausiai datuoja maždaug 500 metais pr. Kr.).

Taoizmas (*be kitų, Laodzi knyga „Tao-te-king“*) pagrindinį dėmesį skyrė veikimui iš „neveikimo“ (wu-wei) meditacinės būsenos: kad niekas nevyktų išeinant iš egoistinio ir intelektualinio paviršutinio žmogaus sluoksnio, o tik iš natūralių gerosios žmogaus šerdies, esančios harmonijoje su gamta, instinktu. Tai sąlygotų tam tikrą natūralią nesavanaudiškumo ir kuklumo etiką.

„Geroji šerdis“ šia prasme dar nėra automatiškai tapati Jėzui, įsikūnijusiam žmoguje ir vaisingai veikiančiam (Jn. 15: „Pasilikite manyje, tai ir aš jumyse pasiliksiu“). Bet šiuolaikiniai teologai nebegali be kompromisų neigti kitatikių „gerosios šerdies“, juo labiau, kad glaudžiai gimininga daugumos religijų etika rodo, jog visur daugiau ar mažiau įsitvirtino „gėris“. Netgi Šventa Dvasia „pučia, kur nori“ (Jn. 3).

Taoistai visais laikais buvo praktikai, o ne teoretikai. Taoizme naudojama:

- Askezė. Tai žinoma visose religijose. Tačiau randama ir seksualumo sublimacijos ar transformacijos praktikų (pavyzdžiui, *Mantak Chia „Tao joga“* ir *„Meilės tao joga“*; senieji rytų keliai dažnai prasideda „iš apačios aukštyn“, tuo tarpu Europos keliai šiandien labiau prasideda „iš viršaus žemyn“, t. y., pradėdant nuo sąmonės.).
- Fiziniai, kvėpavimo ir susikaupimo pratimai gyvybės energijai „Chi“ pažadinti ir valdyti. Galima laikyti akupunktūros ir elektroakupunktūros tyrimais realiai patvirtintu faktu, kad ši gyvybės energija egzistuoja, nors jos kilmė moksliskai dar nėra vienareikšmiškai išaiškinta. Akupunktūros meridianai dabar netgi histologiškai (audiniuose) įrodyti kaip egzistuojantys „tušti“ kanalai. Taigi ši gyvybės energija nėra „taoistinis“, kaip kad galvojo kai kurie krikščionys, bet bendražmogiškas fenomenas. Senovės graikų ir pirmųjų krikščionių laikais ji buvo vadinama „pneuma“, graikų kalbos žodžiu, kuris buvo naudojamas ir kvėpavimui, ir gyvybės energijai – gyvybės kvapui, įkvėptam Dievo, – ir Šventajai Dvasiai pavadinti. Tačiau Šventoji Dvasia yra susijusi su Jėzumi Kristumi. Taigi, jei kas nors nesieja savęs su Jėzumi Kristumi, iš kur jis gali žinoti, kad tai, ką jis išgyvena, sutampa su Šventąja Dvasia, kurios atėjimą paskelbė Jėzus Kristus?
- Panašiai kaip ir indų jogai, taoistai tam, kad peržengtų gyvenimo ribotumo potyrį, naudoja meditacinę įsigilinimą į pirmą pradę dalykų esmę. Vaidmenį vaidino ir alcheminės nemirtingumo paieškos.

3. Konfucionizmas.

Konfucijus (Con-fu-tse) panašiai rekomenduoja žmonėms įsitraukti į „kosminį dorovės įstatymą“. Tačiau kitaip nei labiau individualistinis taoistų kelias, jis labiau ieškojo plačiosios visuomenės moralinio auklėjimo sistemos. Konfucionistai įpročiais ir pavyzdžiais sąmoningai kultivuoja ir tobulina gerą žmogaus šerdį:

Jei šeimoje buvo mokoma meilės ir pagarbos ir pan., tai iš to išauga ir etiška visuomenė.

- Nuo seniausiųjų laikų Kinijoje buvo draudžiamos, pvz., žmogžudystės, vagystės, prostitucija ir atvaizdų kultas.
  - Panašiai kaip praktiškai visos pasaulinės religijos, Konfucijus mokė „... artimo meilės. Ko nenori sau, niekada nedaryk ir kitam.
  - Tam reikalingas susivaldymas, žmogiškumas ir gerumas;
  - ar, atitinkamai, etinės dorybės geranoriškumas, teisėtumas, tinkamas pagarbus elgesys (taip pat ir ainių atžvilgiu), dosnumas, išmintis, atvirumas;
  - dvigubos dorybės pagal Shu-djing knygą: draugiškas ir orus, švelnus ir tvirtas, tiesus ir mandagus, tvarkingas ir pagarbus, išsimokslinęs ir narsus, atviras ir ramus, atlaidus ir saikingas, stiprus ir patikimas, drąsus ir teisingas.
  - Siekiama būti patenkintu ir virš pykčio, graužaties ir malonumų.
- Senuosiuose mokymuose yra ir amžinųjų, ir tam laikotarpiui (buvusios imperijos) būdingų vertybių.

4. Taigi tarp šių mokyklų buvo sąlyčio taškų, bet taip pat ir ginčų. Nepaisant to, jau anksti jos imtos laikyti daugiau viena kitą papildančiomis, o ne konkuruojančiomis. Tai taikytina netgi vėliau papildomai iš Indijos atėjusiam budizmui su jo į žemiškųjų kančių nugalėjimą nukreiptu mokymu.

Šiandieninės Kinijos šventovės, pvz., Honkonge, dažnai sudaro gana paprasto orakulų ar ritualų, užtikrinančių laimę gyvenime, paieškos įspūdį. T. y., kaip daugiau ar mažiau ir visose šiandieninėse religijose, buvusį dvasinį gilumą galima rasti nebe visur.

Kaip kinų tradicijų dalį reikia dar paminėti tiesiogine prasme ne religinius metodus: orakulų knygą „I Ching“ (kinų horoskopą); kinų geomantijos ar statybų biologijos variantą „Feng shui“ ir jau pirma minėtą tradicinę kinų mediciną.

[domų ankstyvo krikščionių ir taoistų susitikimo liudijimą galima rasti Martino Palemerio knygoje „Jėzaus sutros“ (*Martin Palmer, „The Jesus Sutras“, Ballantine Wellspring, Niujorkas, JAV*). Šiandien nebeegzistuojanti ankstyvosios krikščionybės bažnyčia Kinijoje VIII a. „išvertė“ esminius krikščionybės teiginius, kad jie būtų suprantami taoistiniame kontekste (jei čia minimos kitų autorių knygos, tai nereiški, kad „Kristaus keliai“ automatiškai pritaria visam jų turiniui.)

[Grįžti į turinį](#)

Bendras požiūris į natūraliąsias religijas

Mūsų papildomi puslapiai apie kitas religijas – indėlis į geresnį jų supratimą ir religijų dialogą. Krikščionybės teiginiai pagrįsti nepriklausomais tyrimais, apimančiais senas galias dvasines įžvalgas ir šiuolaikinius sąmonės tyrimus. Senoji japonų religija šintoizmas (Kami no michi) čia nėra išsamiai aprašyta, tačiau pateikiame mums svarbius jos aspektus.

Japonų šintoizmas, pavyzdžiui, yra viena iš natūraliųjų religijų, kurios yra susijusios viena su kita visame pasaulyje ir yra senesnės už tokias plačiai žinomas pasaulio religijas kaip budizmas ar krikščionybė.

Natūraliosios religijos atsirado tuo metu, kai žmonių sąmonė skyrėsi nuo šiais laikais vyraujančio intelekto. Šį sąmoningumo lygį Jeanas Gebseris, knygos „Ursprung und Gegenwart“ autorius vadina „mitine sąmone“. Sąmonės tyrinėtojas Julianas Jaynesas, knygos „The Origin of Consciousness“ („Sąmonės kilmė“) autorius, ją vadina „dviejų rūmų protu“, kur ryšys tarp smegenų pusrutulių yra labiau tiesioginis.* Dešiniojo pusrutulio dėka žmonės visokius reiškinius, pvz., gamtos reiškinius, laikė „būtybėmis“. O kairysis pusrutulis juos „išversdavo“, tad žmonės girdėdavo juos „kalbant“. Visi europietiški mitai apie gaivališkas dvasias ir pasakiškus herojus taip pat kyla iš šios sąmonės ir nėra vien fantazija. Išplitus žodinę tradiciją pakeitusiam raštui, senasis pasaulio suvokimas išnyko. Apie 500 m. pr. Kr. Europoje ir Artimuosiuose Rytuose ši sąmonė beveik visiškai prarado socialinę reikšmę.** Kadangi mitiniais laikais gyvenę protėviai garbindavo vietas ar genčių dvasias, protėvius ar kitokius dievus, anksti pradėjus maišytis kultūroms jų senas sąmoningumas nepriekaištingai nebeveikė. Šios sąmonės nykimą dar labiau paspartino pačios klaidos – dėl jų sąmonė tapo nebenaudinga.

Būtų neteisinga vertinant šiuos sąmonės etapus teigti, kad naujasis intelektas yra vertingesnis, o senasis mąstymo būdas šiandien yra bevertis. Iš tikrųjų, keičiantis sąmonei iškilo nauji sugebėjimai, tačiau buvo prarasti kiti, kurių vien intelektas nepakeis. Vis dėlto įmanoma sąmoningai išsaugoti naują analitišką protą ir atnaujinti senuosius prarastuosius sugebėjimus kurti vaizdingą sintezę, pavyzdžiui, medituojant. Taip bus sukurta abu smegenų pusrutulius suderinanti integruota sąmonė. Dažnai sprendžiant problemas šiandien pasiekiamos intelektinių gabumų ribos. Akivaizdu, jog neįmanoma suprasti ir išspręsti sudėtingų ekologinių problemų vien proto lygmenyje. Dörneris (Vokietija) kalbėjo apie „įvairialypę sąmonę“, kuri yra reikalinga norint laiku suprasti ir išspręsti ekologines problemas, tačiau beveik visi jo tyrime dalyvavusieji studentai tokios sąmonės neturėjo. Žmonija, negalėdama perimti senosios mitinės sąmonės, šiais laikais gali tiesiog pasisemti impulsų iš šių ikiintelektinių tradicijų. Tad skaitykime vaikams pasakas – jos padės sustabdyti ankstyvą dešiniojo pusrutulio atrofavimąsi.

Ankstyvojoje krikščionybėje svarbus vaidmuo teko Šventosios Dvasios dovanoms (žr. Jono 16 sk., Kor 12, 7-11, Apaštalo darbu 2, 17-20 ir kt., taip pat žr. pagrindinio teksto skyrių „Sekminės“). Šventoji Dvasia – tai dieviška jėga, antgamtiškai praplečianti žmogaus kūrybiškumą. Nors Šventoji Dvasia nėra vien dešiniojo smegenų pusrutulio veikimas, ji šį pusrutulį išnaudoja. Šventoji Dvasia

yra susijusi su Jėzumi. Nors Jėzus mokiniams yra pasakęs: „Vėjas (Dvasia) pučia, kur nori“, kaip nežvelgdamas į Jėzų Kristų žmogus supras, kad patiria Jėzaus skelbtą Šventąją Dvasią?

Kitų tautų sukūrimo mitai prasideda nuo dangaus ir žemės (ir požeminio pasaulio) sukūrimo, tačiau japonų sukūrimo mite visa tai jau egzistuoja. Tada savaime atsiranda dievai ir gyvena visuose trijuose pasauliuose. Žemėje taip pat gyvena žmonės, o požeminiame pasaulyje daug mirusiųjų ir demonų. Į japonų dievų karalystę buvo įtraukti ir gerbtini senoliai. (...)

Garbinimas vyksta namuose arba šventyklose (šventovėse) sakant nustatytas maldas (padėką ir prašymus) ir aukojant gamtos gėrybes arba simbolines aukas. (...)

Natūraliosiose religijose pagrindinį vaidmenį paprastai atlieka šamanai, turintys ypatingų žinių ir mediuomo sugebėjimų, tačiau šintoizmui vadovauja kunigai.

Etinis mokymas: šintoizme, pavyzdžiui, yra sudarytas nuodėmių sąrašas, o kontaktų su kitomis religijomis metu išsivystė etikos principai, panašūs į visų pasaulio religijų etikos principus. (...)

*) Pats Jaynes leidžia daryti prielaidą, kad senos, prigimtinės smegenų funkcijos – pakankamas patiriamų dieviškų ar gamtos jėgų paaiškinimas. Mūsų tyrimai parodė, jog tokia prielaida neteisinga. Jo išvados neatsako į klausimą, kas yra tos suvokiamos būtybės. Smegenyse nerasime nei dievų, nei Dievo. Tai ypatingas tikrovės lygmuo, o smegenys gali tik vienaip ar kitaip jį interpretuoti. Ypač minėtasis mitinis supratimas negalėtų dirbtinai sukurti tokių fantazijų apie įvairias būtybes, kokias sukuria šiuolaikinė sąmonė. Panašiai dvasiniai sapnai ar meditaciniai patyrimai kartais stipriai skiriasi nuo paprastos kasdienybės įspūdžių.

***) Pavyzdžiui, Homero epai buvo sukurti mitinės Europos laikotarpiu, o vėlesni graikų filosofų laikai jau atspindi intelektualinę sąmonę.

[Grižti į šios dalies turinį](#)

Nauji puslapiai [anglų](#) ir [vokiečių](#) kalba:

Senosios Amerikos religijos: majų kalendorius

Graikų religijos įvertinimas

Pastabos apie senovės Romos religiją

Senujų germanų religija

Keltų religija

Ankstyvoji slavų religija

Ankstyvoji Pabaltijo regiono religija

Ankstyvoji baskų religija

Ankstyvoji suomių religija

Religija¹⁾ kaip žmogaus ryšio su Dievu atkūrimas – apie kelius su Jėzumi Kristumi

1) Žodis „religija“ kilo iš lotyniško „re-ligio“ – vėl sujungti – su Dievu, kuris įsikūnija mūsų širdyse. Kažkas panašaus vyksta ir stambiu planu, panašiai į hologramą.

Gilesnių žmogaus gyvenimo problemų atpažinimas

Net ir kalbėdamas ne apie kūno išgydymą, o kitus pasikeitimus, Jėzus pirmiausia paklaustų: „Ar nori pasveikti?“ (Jono 5, 6) arba: ar žinai savo netobulumą, kurį turi pakeisti, jei nori labiau priartėti prie Dievo? Nesunku pastebėti, kad paprastus, dažniausiai su religija nesusijusius gyvenimo dalykus sieja viena pagrindinė gija. Augdamas vaikas įgyja naujų sugebėjimų, tačiau tam tikri pirminiai sugebėjimai intensyviai viską patirti užslopunami. Vėliau žmogus gali bandyti atnaujinti šiuos natūralius sugebėjimus. Tokiu atveju pridėtieji sugebėjimai išlieka, o asmenybės surambėjimas sumenkėja arba išnyksta. Vėl susijungia prote ir gyvenime atsiradę skilimai – dėl

kurių intelektualus gyvenimas atitrūksta nuo instinktyviojo, liekanti tik menkam tilteliui „širdyje“. Galima įrodyti, jog šis skilimas reiškia „vaisiaus valgymą nuo pažinimo medžio“ rojus mite, ir kad Jėzaus žodžiai: „Jei nepasikeisite ir netapsite kaip maži vaikai, niekaip neįeisite į dangaus karalystę“ paremti galimybės pasikeisti ir sugrįžti žinojimu (Mato 18, 1-3; Morkaus 10, 15; Luko 18, 17). Čia kalbama ne tik apie nesuvaržytą vaikų būdą, bet ir pirminius vystymosi pagrindus, „archetipinius“²⁾ pavyzdžius – pamestą „žmogui skirtų naudojimosi instrukcijų“ dalį. Šis kelias nuves žymiai toliau už ribotą šių dienų intelektinę sąmonę.

²⁾ Taigi savo neigiamų („velniškų“) savybių įveikimas padės panaikinti ir minėtąjį skilimą. „Archetipinis“ – C. G. Jungo ir kitų vartojamas giluminės psichologijos terminas; tai fundamentalūs žmogaus būties elementai, patiriami kaip skirtingos formos ar figūros, pvz., sapnuose.

Visa tai nereiškia, jog įmanoma pasikeisti vien savo pastangomis. Jėzus siūlo tikrą kelią ir jėgą arba gailingumą jo išmokti. Krikščionys tiesos ieškotojai, krikščionys mistikai ir krikščionys alchemikai atrado savo (aukštesnio) tobulumo kelią (palyg. pvz., Mato 5, 48; Jono 10, 34). Daugelis kitų krikščionių sąmoningai ar nesąmoningai turėjo panašių išgyvenimų, nepriklausomai nuo to, ar ieškojimai vyko viduje, ar tikėjimą jie taikė visuomeniniame gyvenime, ar suderino abu – ką pavadinsime „visapusiška krikščionybe“. Ne vieną tūkstantmetį daugelis kitų kultūrų, pavyzdžiui, daoistai alchemikai ir kai kurios jogų³⁾ mokyklos, taip pat bandė išspręsti šį vidinį konfliktą.

³⁾ Indišką žodį „joga“ (pažodžiui – „įkinkyti į jungą“) irgi reiškia ryšio su kilme ir amžinybe atkūrimą. Tačiau tai nereiškia, jog šie kiti keliai veda į tą patį tikslą kaip krikščioniškasis kelias.

„Dievas-Žmogus“ Jėzus Kristus, „naujasis Adomas“ – tai ženklas, kad nuo jo laikų žmonės gali atgauti užslopintas pirmines savybes, ir kad atėjo laikas pakoreguoti dėl paklydimo atsiradusias ir jau pavojingomis tapusias savybes. Kaip žemei tekęs „laimingas atsitiktinumas“, Jėzus simbolizavo ir ryšį su pirminiu gyvenimo prasmės šaltiniu – Dievu, ir stipriai išvystytą žmogiškąją sąmonę. Jis įveikė išsigimimo jėgas. Jis skyrėsi nuo kitų, tačiau taip pat buvo žmogus ir akivaizdžiai tai parodė. Vadinas, ir žmonėms įmanoma tas jėgas įveikti, ypač jei tai daro sąmoningai. Tačiau Jėzaus gyvenimas bei prisikėlimas gali turėti įtakos net ir tiems, kurie nieko nežino apie istorinį Jėzų – panašiai kaip gyvūnai, kurie, veikiant R. Sheldrake'o atrastam bendram jėgos laukui, savo saloje kažką išmoksta greičiau, kai tos pačios rūšies gyvūnai tai išmoksta kitoje saloje.

Iš pradžių vidinis ryšys su Kristumi ir Dievu įmanomas ir be bažnyčios, tačiau būti tinkamos krikščionių bendruomenės dalimi yra naudinga. Priestaringos teologijos, Kristaus asmenį laikančios vien dvasiniu patarėju ar visuomenės reformatoriumi, nebetinka kaip paskutinė išėjimas pastūmėti žmogų Dievo link, tačiau žinančius daugiau negu vieną teologiją jos gali pakreipti reikiama linkme. Kiekvienas žmogus gali tiesiogiai „prisiderinti“ prie Kristaus būdamas vienas savo kambaryje, bet tai įmanoma ir būnant turguje. Prisiminkime evangelijose aprašytas jo savybes. Kas atsiveria mirtį išgyvenusiam ir prisikėlusiam Kristui, gali bendrauti su šiuo metu veikiančiu Kristumi. (Yra daug liudijimų, kaip ir žmonės prisikėlė iš numirusių, tik paprastai kitokios būsenos negu Kristus). Gali pasijusti norįs melstis „jo vardu“, drauge su juo kaip su vyresniu broliu melstis visus apglėbiančiam Dievui. (Žr. Jono 15, 16; Mato 6, 7-15; Mato 18, 19-20). Gali melstis taip:

Dieve, mano gyvenimo šaltini, mano pagalba ir viltie!
Vienybėje su Jėzumi Kristumi* dėkoju už viską, kas ateina iš Tavęs,
ir prašau, atleisk už viską, kas mane taip atitolino nuo Tavęs**,
šioje tyloje, leisk man tapti kūrybingu Tavo Dvasia***,
trauk mane prie savęs

*) Jei norite, galite įtraukti ir Mariją. Taip gali būti iškeltos ir vyriškosios, ir moteriškosios žmogaus savybės.

**) Papildomai galite: pirma, prisiminti neigiamą emociją ar panašiai, kai tai įvyko (pavyzdžiui, rūpestį, neapykantą ir pyktį, abejingumą ir išankstines prielaidas, didžiules abejones arba problemą, net jei tai įvyko tik mintyse ar žodžiuose, *plg. Mato 5, 22*). Antra, užuot mąstę apie tai, truputį palaukite, kad geriau suprastumėte, kas tai yra. Trečia, maldoje atiduokite šią problemą – kurią dabar

jaučiate – Dievui. (Be to, panašiai galima visą gyvenimą atiduoti į Dievo ar Kristaus rankas). Ketvirta, ramiai laukite, kol pajusite palengvėjimą.

***) Tyla padeda „nuraminti tai, kas įvyko“ ir paruošia tai atiduoti maldoje. Čia dar šiek tiek prasiveria durys naujiems dalykams.

Etikos svarba šiame kelyje

Vienas lygmuo šiame kelyje yra „mylėti Dievą“, esantį virš visko, „ir mylėti savo artimą kaip save patį“ (Mato 19, 19). Mylėti save gali būti dalis pastangų atrasti, kaip gali patarnauti kitiems. Meilė jungiasi su Kristumi, nes, drauge su išmintimi, ji yra jo prigimtis. Taip pat krikščionio kelią parodo geri darbai ir jų pasekmės. Jėzus laikėsi senų etikos pagrindų, nes (paprastai) „žmogus pjauna, ką sėja“ (Gal 6, 7), tačiau jis asmens atsakomybę pabrėžė labiau negu išorinį įstatymą. Patiriame, jog mumyse kažkas yra – pavyzdžiui, jaučiama kaip sąžinės balsas, – kas yra dermėje su dvasia, o tos dermės pavyzdys – Jėzaus gyvenimas. Tai asmeniškai patiriama širdyje, sieloje arba dvasioje. Yra naudinga apmąstyti Kristaus savybes kaip įmanoma dažniau, kad atsirastų tiesioginis ryšys – net jei tuo metu ir nejaučiate jokie didelio poveikio.

Tuo būdu per malonę mumyse besiformuojanti jėga gali pritraukti visuotinę gydančią jėgą, vėlgi plūstančią iš „išorinio“ Kristaus ir Dievo. Individuali patirtis vėl gali skirtis, tačiau šiuo atveju paties žmogaus jaučiamas poveikis ir aplinkai daromas poveikis gali būti intensyvus. Anksčiau tik keliems „mistikams“ ir „šventiesiems“ būdingi patyrimai mūsų „apokaliptiniais“ laikais gali plisti per paprastus žmones – svarbu tai paminėti, nes lengva šio skirtumo nepastebėti. Tie, kuriems rūpi, gali priimti šią keičiančią jėgą, priešingu atveju ji skausmingai kirs tuos, kurie neišvystė pakankamai su ja derančių savybių – ir todėl tą jėgą gali laikyti „teisimu“.

Vesk mane, kad nesužeisčiau Kitų, einančių Tavęs link.*
Vesk mane, kad padėčiau Kitiems pagal Tavo valią.

Apsaugok mane mano kelyje.**
Padėk eiti drauge su Tavo meile.

*) žr. „Etinių vertybių pagrindai“

***) Galima įtraukti ir kitus žmones.

Panašus vystymasis platesniu mastu – kultūrose nuo priešistorinių laikų

Kaip nuo vaikystės iki brandos žmogus pereina skirtingus vystymosi etapus, taip ir kultūros perėjo panašius sąmonės etapus. Viena vertus, išsivystė nauji sugebėjimai (valia, jausmai ir mintys tapo laisvesni). Kita vertus, sumažėjo pirminis visos „kūrinijos“ pažinėjimas, kas turėjo rimtų pasekmių (žr., pvz., Jean Gebser, „Ursprung und Gegenwart“). Vieną po kitos vystėsi „archainė“, „magiška“, „mitinė“ ir intelekto sąmonė, be to, galima išvystyti ir bendrą mąstyseną. Iškilų asmenybių dėka šie vystymosi etapai skirtingose kultūrose buvo labai vaisingi. Žmonės vystėsi nepaisydami kliūčių, tačiau, kaip buvo minėta, naikindami senesnius sugebėjimus. Dabartinių laikų žmonija ir tautos turi žengti mažesnius ar didesnius evoliucijos žingsnius, kad išliktų.⁴) Toji plėtra vyksta jau apie 2000 metų, tačiau ji neturi ir toliau griauti tokių pirminių savybių kaip protas. Jei pakankamai žmonių išvystys holistiškesnę bendrą mąstyseną ir atnaujins ryšį su dieviška kilme, su pagalba „iš aukščiau“, žmonija laimės varžybas su apokaliptinėmis katastrofomis. Pasaulyje yra panašių aktyvistų, pavyzdžiui, taikos judėjimai, ir visi geros valios žmonės tame „žaidime“ neišvengiamai atlieka tam tikrą vaidmenį. Daugybė žmonių – nepaisydami nusistovėjusių religinių mokyklų – akivaizdžiai kažko ieško. Jie keliauja į ateitį ir bando išsivaduoti iš praeities, nors ir užsilieka kai kas „tarpinio“. Nesvarbu, koks, žmogaus manymu, yra tikslas – „išgelbėti“ žmoniją ar sąmonės vystymasis. Šiuolaikinė vertybių skalė turi būti pakeista, nes aišku, kur turėtų vesti senoji „programa“. Kiekvienas dalykas yra visumos dalis, tad visi geri darbai padeda pasauliui.

4) Mes nesutinkame su pesimistiniu, pvz., Herberto Gruhlio paskutinėje knygoje „Himmelfahrt ins Nichts“ („Žengimas į niekur“) išreikštu požiūriu, nes taip galima pamiršti vienintelį tobulėjimo ir jėgos šaltinį – Dievą.

[kvėpk žmones atiduoti į Tavo rankas spendimus dėl gyvenimo ir mirties.*

Padėk tiems, kurie dirba Tavo kūriniui.
Vesk šį pasaulį į pažadėtuosius naujus laikus.**

*) Galima išsiplėsti arba apie tai pamedituoti po maldos, pavyzdžiui: „kad žmonės nustotų smurtavę“, „kad problemas spręstų šalindami smurto priežastį“, „kad pradėtų taikų dialogą tarp gerų ketinimų turinčių religijų atstovų“...

***) *Luko 11,2; 21,31. Apreiškimo 11,16.* Dievas gali išdalyti jam duotą meilę.

„Atsigrėžimas“ į Dievą mažu ir dideliu mastu jau apsvarstytas

Ir čia visų pirma svarbu ne „tikėjimo įsivaizdavimas“, taigi žmonių mintys apie religiją, bet realiai išgyvenamas žmogaus ryšys su Dievu.

Jono 16,12-13: „Dar daug ką turiu jums pasakyti, bet dabar negalite pakelti. Bet kai ateis Ji, Tiesos Dvasia, jus Ji įves į visą tiesą. Ji nekalbės iš savęs, bet kalbės, ką išgirs, ir praneš, kas dar turi įvykti.“

[Grižti į šios dalies turinį](#)

Pagalba savikontrolei, dirbant su pagrindiniais „Kristaus kelių“ tekstais - savo viduje - ir pritaikant gyvenime.

Bendrai:

Ar perskaičiau „Įvadą apie šio teksto prasmę ir naudojimą“? (Jei ne: perskaitykite dabar, ypač jei kyla daug bendro pobūdžio neaiškumų.)

Ar šio komentaro skyrius lig šiol nagrinėjau eilės tvarka? (Jei ne, ypač jei turite rimtų ketinimų patraukti Jėzaus sekimo keliu, pasistenkite išsinagrinėti ir ankstesnius skyrius.)

Jeigu aš nežinau atitinkamų Biblijos skyrių, ar pasivarginau juos perskaityti?

Ar mano studijos atvedė mane iki čia be visgi tokio kankinančio jausmo, kad aš per kurią nors ankstesnę vietą praėjau, jos pakankamai nesupratęs? (Priešingu atveju skirdami pakankamai laiko ir, kiek įmanoma, be išankstinio nusistatymo dar kartą peržiūrėkite atitinkamą vietą.)

Ar tam, kad giliau suvokčiau, išgyvenčiau ir išnagrinėčiau, perskaičiau puslapį „Metodiniai nurodymai, krikščioniška meditacija...“ ir, kiek įmanoma, stengiausi tai panaudoti?

Ar aš žinau savo dabartinius gebėjimus, charakterio savybes, gyvenimo įpročius? (Jei ne, pagalvokite apie tai, ir kaupkite užrašus).

Jei taip: ar sąryšyje su tuo, ką aš kaip tik dabar studijuoju, yra tokia savybė, dėl kurios pagerinimo man reikėtų būtinai melstis ir dėl ko aš norėčiau stengtis?

Ar aš pagalvoju apie tai, kaip galėčiau pritaikyti savo naujausius suvokimus gyvenime?

Ar aš jau leidžiu vadovauti savo sąžinei?

Ar aš stengiausi arba gal jau pasiekiau, kad mano keliu mane per Jėzų Kristų vestų tiesiogiai Dievas?

Kur tokiu atveju aš esu savo santykiyje su Dievu?

[Grijti į šios dalies turinį](#)

Leidimo duomenys: autorinės teisės, Rašykite el. laišką

Jūs galite spausdinti ir nekeisdami turinio platinti šiuose interneto tinklalapiuose pateikiamų tekstų kopijas; autorinės teisės lieka mums.

Sukurtas 1991-2014 m., pirmą kartą paskelbtas internete 2001 01 31, tai (data) versija (lietuvių kalba), su vėlesniais pakeitimais.

Visas pagrindinis tekstas bei dauguma papildomų puslapių pateikiami ir PDF formatu (kB, apie 109 psl. = 628 kB), kuriems atverti reikalinga nemokama programa Acrobat Reader.

Šio tinklalapio tekstas gali būti naujesnės versijos už atsisiunčiamus failus.

Autorius: Projektas Kristaus Keliai (Christuswege / Ways of Christ™).

Šios interneto versijos leidėjas – Helmutas Ziegleris.

Tinklalapis „Kristaus keliai“ – studijų ir tyrimų projektas. Tinklalapyje „Kristaus keliai“ išsakomas ekumeninis požiūris ir stiprinami taikūs religijų tarpusavio santykiai ir gilesnis supratimas. Tikėjimo esmė išlieka, neveikiant dogmatiškai ar fundamentalistiškai. „Kristaus keliai“ – nuo bažnyčių ir kitų organizacijų nepriklausomas projektas, tačiau jis nėra nukreiptas prieš jokią bažnyčią. „Kristaus keliai“ nevykdo misionieriškos veiklos ir nesiekia pritraukti narių bei nesiekia pelno ar politinės įtakos.

Veiklos sfera – visos krikščioniškos temos ir dialogas tarp religijų. Pagrindinė sritis – gilus dažnai apleistų dvasinių krikščionybės pusių aprašymas. Tačiau šioje visapusiškoje apžvalgoje vienodai svarbiais laikomi ir kiti krikščionybės aspektai, susiję su socialiniais klausimais (Žr. pagrindinio teksto įvadą ir metodinius nurodymus.)

Teksto vertimas nereiškia, jog norėta pakomentuoti esamą situaciją tam tikroje šalyse.

Šio tinklalapio tekstas gali būti naujesnės versijos už PDF ir DOC failus.

„Kristaus keliuose“ minimi kiti tinklalapiai ir knygos, tačiau jų turiniui nėra automatiškai pritariama.

[Rašykite el. laišką](#) „Kristaus keliams“ / ways-of-christ.com (Jei įmanoma, prašome rašyti anglų arba vokiečių kalba.)

Vertimai į kitas kalbas, išskyrus anglų ir vokiečių, ne visada tikrinami.

Pagrindinio teksto spausdinta versija yra tik vokiečių kalba – žr. nuorodą vokiečių k. Šios spausdintos brošiūros autorinės teisės priklauso leidėjui O.Boehm.

[Į pradžios puslapį](#) (windows-1257 baltic)